

Maarja Torga

Uurimus

*„Euroopa Liidu tasandil tsiviilkohtumenetlust reguleerivate määruste
rakenduspraktika: Balti riikide kogemus“*

(Nr. TM 2012/04/EK)

III. EESTI KOGEMUS

Sisukord

Sissejuhatus	8
Uurimuse eesmärgid.....	8
Uurimisülesanne.....	9
Kasutatud meetodid.....	9
Uurimuse ülesehitus	9
1. Määruste rakendamine Eesti õigussüsteemis.....	11
1.1. Määrustega seonduv siseriiklik seadusloome	11
1.1.1. Tsiviilkohtumenetluse seadustik	11
1.1.2. Muud õigusaktid.....	18
1.2. Määrustega seotud koolitused ning avaldatud publikatsioonid	19
1.2.1. Koolitused	19
1.2.2. Publikatsioonid.....	21
1.3. Hinnang Määruste rakendamisele Eestis	23
2. Statistilised andmed Määruste rakendamise kohta	27
2.1. Statistiliste andmete avalikkus ja allikad.....	27
2.2. Kogutud statistiliste andmete ajavahemik	28
2.3. Kohtuasjad kohtutes (menetluses olevad kohtuasjad).....	28
2.4. Kohtulahendid (jõustunud lahendid)	29
2.5. Hetkel täidetavad kohtulahendid ja juba täidetud kohtulahendid	34
3. Määruste praktilised rakendusprobleemid õiguspraktikute jaoks: empiirilise uurimuse tulemused.....	36
3.1. Vastanud õiguspraktikud – kohtunikud ja nende vastamisvalmidus.....	36
3.2. Vastanud õiguspraktikud – advokaadid/advokaadibürood, juristid ja nende vastamisvalmidus	37
3.3. Vastanud õiguspraktikud – kohtutäiturid ja nende vastamisvalmidus	38
4. Kohtulahendite ülevaade ja analüüs: Euroopa täitekorralduse määrus Nr 805/2004	40
4.1. Euroopa täitekorralduse määruse kohaldamisala (Art 2, Art 26 ja Art 33).....	40
4.1.1. Sisuline kohaldamisala (Art 2(1-2))	40
4.1.2. Geograafiline kohaldamisala (Art 2(3)).....	50
4.1.3. Ajaline kohaldamisala (Art 26 ja 33).....	52
4.1.3.1. Jõustumine (Art 33)	52
4.1.3.2. Üleminekusätted (Art 26)	53

4.1.4. Euroopa täitekorraldusena kinnitatavad dokumendid (Art 3, Art 4(1-3) ja (6), Art 7, Art24, Art 25).....	56
4.1.4.1. Euroopa täitekorraldusena kinnitavate dokumentide olemus.....	56
4.1.4.1.1. Kohtulahendid (Art 3(3), Art 4(1))	56
4.1.4.1.2. Kohtulahend kohtumenetlusega seotud kulude kohta (Art 4(1), Art 7)	59
<i>i) Otsus kulude kohta kohtulahendi osana (Art 7) .....</i>	59
<i>ii) Eraldi kohtulahend (Art 4(1)).....</i>	61
4.1.4.1.3. Kohtulikud kokkulepped (Art 3(1), Art 24).....	61
4.1.4.1.4. Ametlikud juriidilised dokumendid (Art 3(1), Art 4(3), Art 25).....	63
4.1.4.2. Vaidlustamata nõuete mõiste (Art 3(1), Art 4(2)).....	66
4.1.4.2.1. Nõude mõiste (Art 4(2)).....	66
4.1.4.2.2. „Vaidlustamata“ nõude mõiste (Art 3(1)).....	67
<i>i) Võlgniku aktiivsus (Art 3(1)a) .....</i>	69
<i>ii) Võlgniku passiivsus (Art 3(1)b ja c).....</i>	70
4.1.4.3. Päritoluriik ja täitmisiik (Art 4(4)-(5))	71
4.1.4.4. Nõuded Euroopa täitekorralduse tõendi välja andmiseks (Art 6(1) ja III peatükk: Art 12-19)....	71
4.1.4.4.1. Euroopa täitekorralduse tõendi avalduse mõiste (Art 6(1))	71
4.1.4.4.2. Kohtualluvus (Art 6(1)b)	73
<i>i) Rahvusvaheline kohtualluvus .....</i>	73
<i>ii) Siseriiklik kohtualluvus .....</i>	75
4.1.4.4.3. Lahendi täidetavus	76
4.1.4.4.4. Võlgniku alaline elukoht.....	77
<i>i) Füüsiliste isikute domitsiil (alaline elukoht) .....</i>	77
<i>ii) Juriidiliste isikute domitsiil (alaline asukoht) .....</i>	79
<i>iii) Tarbijad.....</i>	80
4.1.4.4.5. Protessuaalsed miinimumnõuded vaidlustamata nõuetele.....	81
<i>i) Miinimumnõuete kohaldamisala .....</i>	81
4.1.4.4.6. Kättetoimetamine võlgnikupoolse kättesaamise kinnitusega (Art 13 ja 15).....	82
<i>i) Isiklik kättetoimetamine ja selle vormid (Art 13(1)a ja b).....</i>	82
<i>ii) Kättetoimetamine posti teel (Art 13(1)c).....</i>	83
<i>iii) Kättetoimetamine elektrooniliselt (Art 13(1)d) .....</i>	83
4.1.4.4.7. Kättetoimetamine ilma võlgnikupoolse kinnitusega (Art 14 ja 15)	84
<i>i) Isiklik kättetoimetamine peale võlgniku teistele isikutele ja sellise kättetoimetamise viisid (Art 14(1)a ja b) .....</i>	84
<i>ii) Dokumentide jätmine võlgniku kirjakasti (Art 14(1)c, d ja e).....</i>	85
<i>iii) Elektroonilised vahendid (Art 14(1)f) .....</i>	85
4.1.4.4.8. Miinimumnõuete mittevastavuse heastamine (Art 18)	85
4.1.4.4.9. Täiendavad miinimumnõuded (Art 19).....	87
4.1.5. Euroopa täitekorraldusena kinnitatavad dokumendid	88
4.1.5.1. Täitekorraldusena kinnitatavad kohtulahendid (Art 8 ja 9)	88
4.1.5.1.1. Avaldused ja Lisa I standardvorm (Art 9(1)).....	88
4.1.5.1.2. Euroopa täitekorralduse tõendi keel (Art 9(2))	88
4.1.5.1.3. Euroopa täitekorralduse tõendi võlgnikule kättetoimetamisega seonduvad probleemid	89
4.1.5.1.4. Euroopa täitekorralduse tõendi kättetoimetamine võlausaldajale (Art 20(2)b).....	91
4.1.5.1.5. Euroopa täitekorralduse tõendi väljaandmisest keeldumise peale kaebamise probleemid ..	91
4.1.5.1.6. Euroopa täitekorralduse tõendi väljaandmise korduvavaldused	91
4.1.5.2. Kohtulike kokkulepete ja ametlike dokumentide kinnitamine Euroopa täitekorraldusena (Art 8, Art 24(1), Art 25(1)).....	92
4.1.5.3. Tõendid ja vormid Lisades 2 ja 3.....	94
4.1.5.4. Euroopa täitekorralduse mõju ja edasikaevatavuse puudumine (Art 10(4), Art 11).....	95
4.1.5.5. Euroopa täitekorralduse parandamine või tagasivõtmine	96
4.1.5.5.1. Euroopa täitekorralduse parandamine ja Lisa Nr VI.....	96
4.1.5.5.2. Euroopa täitekorralduse tagasivõtmine ja Lisa Nr VI.....	96
4.1.6. Euroopa täitekorralduse tõendi täitmine täitmisiigis.....	97
4.1.6.1. Täitmismenetlus ja selle teoreetiline kohaldamisala (Art 20, Art 24(2), Art 25(2), Art 5 ja 11) ..	97
4.1.6.2. Täitmisele kohalduv õigus (Art 20(1)).....	98
4.1.6.3. Täitmiseks esitatavad dokumendid (Art 20(2) ja (3))	98

4.1.6.4. Täitmise peatamine või piiramine (Art 23).....	99
4.1.6.4.1. Alused täitmise peatamiseks	99
4.1.6.4.2. Täitmise peatamise või piiramise viisid.....	101
4.1.6.5. Täitmisest keeldumine (Art 21)	102
4.1.6.5.1. Võlgniku avaldus	102
4.1.6.5.2. Alused täitmisest keeldumiseks	102
4.1.7. Euroopa täitekorralduse määruse seos teiste õigusaktidega.....	103
4.1.7.1. Seos kolmandate riikidega sõlmitud lepingutega (Art 22).....	103
4.1.7.2. Suhe Brüssel I määrusega Nr 44/2001 (Art 27)	103
4.1.7.3. Suhe määrusega Nr 1348/2000 (Art 28)	104
5. Soovitused Euroopa täitekorralduse määruse Nr 805/2004 rakendamiseks.....	106
6. Kohtulahendite ülevaade ja analüüs: Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus Nr 861/2007	109
6.1. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse kohaldamisala (Art 2).....	109
6.1.1. „Väiksemate kohtuvaidluste“ mõiste (Art 2(1)).....	109
6.1.2. Sisuline kohaldamisala (Art 2(1) ja (2))	110
6.1.3. Geograafiline kohaldamisala (Art 2(3)).....	120
6.1.4. Ajaline kohaldamisala (Art 3(3) ja Art 29).....	120
6.1.5. „Piiriüleste asjade“ mõiste (Art 3).....	120
6.1.5.1. Füüsiliste isikute domitsiil (alaline elukoht)	121
6.1.5.2. Juriidiliste isikute domitsiil (alaline asukoht)	122
6.1.6. Menetluse algus (Art 4)	123
6.1.6.1. Standardvormi esitamine Vorm A (Lisa I)	123
6.1.6.2. Suhtlemisvahendid ja vormide kättesaadavus (Art 4(2) ja (5)).....	123
6.1.6.3. Nõude või avalduse täiendamine või parandamine täiendava informatsiooniga: standardvorm B (Lisa II) (Art 4(4))	123
6.1.6.4. Nõudest loobumine või nõude tagasivõtmine (Art 4(3) ja (4)).....	124
6.1.6.4.1. Alused nõude tagasivõtmiseks	124
<i>i) Avaldus on väljaspool määruse kohaldamisala .....</i>	<i>124</i>
<i>ii) Muud alused .....</i>	<i>124</i>
6.1.6.4.2. Alused nõudest loobumiseks.....	125
<i>i) Selgelt põhjendamatu nõude mõiste .....</i>	<i>125</i>
<i>ii) Lubamatu nõude mõiste .....</i>	<i>125</i>
<i>iii) Muud alused .....</i>	<i>125</i>
6.1.7. Menetluse korraldus (Art 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16).....	126
6.1.7.1. Kirjalik ja suuline menetlus (Art 5(1), Art 8)	126
6.1.7.1.1. Kirjalik menetlus kui üldreegel (Art 5(1))	126
6.1.7.1.2. Suuline arutelu kui erand (Art 5(1), Art 8)	126
6.1.7.2. Kohaldatav menetlusõigus (Art 19)	126
6.1.7.3. Kohtu ülesanded (Art 12)	127
6.1.7.3.1. Poolte mittekohustamine (Art 12(1))	127
6.1.7.3.2. Fakultatiivsed ülesanded: informatsiooni andmine protseduuriliste küsimuste kohta (Art 12(2))	127
6.1.7.3.3. Kohtu roll kokkuleppe saavutamisel (Art 12(3))	127
6.1.7.4. Dokumentide kättetoimetamine: täiendav menetlus (Art 12(3)).....	128
6.1.7.4.1. EL dokumentide kättetoimetamine kohtu poolt otse (Art 13(1))	128
6.1.7.4.2. EL dokumentide kättetoimetamine teiste riikide kohtute abil (Art 13(2))	128
6.1.7.5. Menetluse keel (Art 6)	129
6.1.7.5.1. Kohtu asukohariigi keel – menetluse keel (Art 6(1)).....	129
6.1.7.5.2. Tõlkimiskohustus (Art 6(2) ja (3)).....	129
6.1.7.6. Ajapiirangud (Art 4(4) ja Art 14).....	129

6.1.7.6.1. Määruses sisalduvad autonoomsed tähtajad ja nende järgimata jätmise tagajärjed	129
i) Tähtajad kohtu jaoks (Art 5(2)(4)-(6), Art 7(1)c, Art 14(3)).....	129
ii) Tähtajad pooltele (Art 5(3) ja (6), Art 7(3)).....	130
6.1.7.6.2. Kohtutähtajad ja järgimata jätmise tagajärjed (Art 4(4), Art 7(1)a ja (2), Art 14(1))	130
6.1.7.6.3. Tähtaegade arvutamine ja pikendamine (Art 14(2), Art 19).....	130
6.1.7.7. Kohtu ja poolte tegevus pärast korrektselt täidetud avalduse esitamist	130
6.1.7.7.1. Vastuse standardvormi C I osa täitmine ja kättetoimetamine vastustajale (Art 5(2), Lisa III)	130
6.1.7.7.2. Vastuse standardvormi C II osa esitamine vastustaja poolt ja esitamine kohtule (Art 5(3), Lisa III).....	130
6.1.7.7.3. Avaldajale koopia kättetoimetamine (Art 5(4) ja (5)).....	131
6.1.7.7.4. Vastunõude esitamine (Art 5(6) ja (7)).....	131
6.1.7.8. Tõendite kogumine (Art 9)	131
6.1.7.8.1. Vaba tõendamise põhimõte (Art 9(1))	131
6.1.7.8.2. Määrusega lubatud erandlikud tõendamisviisid (Art 9(2))	131
6.1.7.8.3. Lihtsaim ja vähem koormavaim tõendite kogumine Määruse eesmärgina (Art 9(3)).....	131
6.1.7.9. Poolte esindamine ja praktiline abi pooltele (Art 10 ja 11).....	131
i) Poolte esindamine (Art 10).....	131
ii) Praktiline abi pooltele: vormide täitmine (Art 11)	132
6.1.8. Menetluse lõpetamine (Art 7, Art 9 ja Art 19).....	132
6.1.8.1. Kohtu tegevus pärast vastustajalt või avaldajalt vastuse saamist (Art 7).....	132
6.1.8.1.1. Alused ja viisid täiendava informatsiooni nõudmiseks (Art 7(1)a).....	132
6.1.8.1.2. Muud võimalused (Art 7(1)b ja c)	132
i) Tõendite kogumine (Art 7(1)b, Art 9).....	132
ii) Suulisele ärakuulamisele kutsumine (Art 7(1)c ja Art 8).....	132
6.1.8.2. Kohtulahendi teatavaks tegemine ja väljakuulutamise (Art 7(2) ja (3)).....	132
6.1.8.3. Menetluskulud (Art 16)	133
6.1.8.4. Lahendi täitmine (Art 15)	133
6.1.9. Lahendi edasikaebamine ja kontroll (Art 17 ja Art 18).....	133
6.1.9.1. Apellatsioon (Art 17).....	133
6.1.9.2. Kohtulahendi läbivaatamise miinimumnõuded (Art 18).....	133
6.1.9.2.1. Kellel on õigus paluda lahendi uuesti läbivaatamist	133
6.1.9.2.2. Kuhu avaldus esitatakse	134
6.1.9.2.3. Alused uueks läbivaatamiseks	134
6.1.9.2.4. Kohtu tegevus asja uuesti läbi vaadates	134
i) Lahendi läbivaatamisest keeldumine ja selle tagajärjed.....	134
ii) Läbivaatamise kehtivus ja selle tagajärjed	134
6.1.10. Tunnustamine ja täidetavaks tunnistamine teises liikmesriigis (Art 20 ja 21)..	134
6.1.10.1. Automaatne tunnustamine ja täidetavaks tunnistamine ilma täiendava tunnistuseta (Art 20, Lisa IV).....	134
6.1.10.2. Täidetavaks tunnistamise menetlus.....	135
6.1.10.2.1. Täitmisele kohalduv õigus (Art 21(1)).....	135
6.1.10.2.2. Esitatavad dokumendid (Art 21(2))	135
6.1.10.2.1. Muud küsimused (Art 21(3) ja (4)).....	135
6.1.10.3. Täidetavaks tunnistamisest keeldumine (Art 22)	135
6.1.10.3.1. Täidetavaks tunnistamisest keeldumine (Art 22(1))	135
6.1.10.3.2. Keeld kontrollida lahendi sisu	136
6.1.10.4. Täitmise peatamine või piiramine (Art 23).....	136
7. Soovitused Euroopa väiksemate kohtuvaidluste määruse Nr 805/2004 rakendamiseks... 137	
8. Kohtulahendite ülevaade ja analüüs: Euroopa maksekäsmenetluse määrus Nr 1896/2006	139
8.1. Euroopa maksekäsmenetluse määruse eesmärk ja fakultatiivne iseloom (Art 1)....	139
8.2. Euroopa maksekäsmenetluse määruse kohaldamisala (Art 1, Art 2 ja Art 33)	139
8.2.1. Sisuline kohaldamisala (Art 2(1) ja (2))	139

8.2.1.1. Tsiviil- ja kaubandusasjade mõiste (Art 2(1)).....	140
8.2.1.2. Määruse kohaldamisalast väljajäävate asjade kategooriad (Art 2(2))	143
8.2.2. Geograafiline kohaldamisala (Art 2(3), Art 5).....	147
8.2.3. Ajaline kohaldamisala (Art 33)	147
8.2.4. Piiriüleste vaidlust mõiste (Art 3).....	147
8.2.4.1. Füüsiliste isikute domitsiil (alaline elukoht).....	148
8.2.4.2. Juriidiliste isikute domitsiil (alaline asukoht)	149
8.2.5. Euroopa maksekäsu mõiste (Art 4)	149
8.2.5.1. Rahalised nõuded.....	149
8.2.5.2. Nõude suurus	150
8.2.6. Kohtualluvus ja selle kindlaksmääramine (Art 6).....	150
8.2.6.1. Üldpõhimõte (Art 6(1)).....	150
8.2.6.2. Tarbijad (Art 6(2))	151
8.2.7. Euroopa maksekäsumenetluse algatamine (Art 7)	152
8.2.7.1. Avalduse esitamine ja Vorm A (Art 7 ja Lisa I)	152
8.2.7.1.1. Avalduse osad (Art 7(1)-(4))	152
8.2.7.1.2. Avalduse vorm ja rekvisiidid (Art 7(5)-(6)).....	152
8.2.7.2. Avalduse läbivaatamine (Art 8)	153
8.2.7.2.1. Kohtu poolt läbi vaadatav informatsioon.....	153
8.2.7.2.2. Nõude põhjendatuse ja avalduse nõuetelevastavuse mõiste.....	153
8.2.7.3. Avalduse täiendamine ja parandamine: standardvorm B (Art 9 ja Lisa II).....	153
8.2.7.3.1. Alused täiendamiseks ja parandamiseks (Art 9(1)).....	153
8.2.7.3.2. Terminid (Art 9(2)).....	153
8.2.7.4. Avalduse muutmine: standardvorm C (Art 10 ja Lisa III)	153
8.2.7.4.1. Alused muutmiseks ja menetlus (Art 10(1))	153
8.2.7.4.2. Avaldaja tegevus ja selle tagajärjed (Art 10(3)).....	154
8.2.7.4.3. Avaldaja tegevusetus ja selle tagajärjed (Art 10(3))	154
8.2.7.5. Avaldusest keeldumine (Art 11)	154
8.2.7.5.1. Keeldumise alused (Art 11(1)).....	154
8.2.7.5.2. Keeldumise tagajärjed (Art 11(2) ja (3)).....	154
8.2.7.6. Esindamine (Art 24).....	155
8.2.7.7. Riigilõivud (Art 25)	155
8.2.7.8. Euroopa maksekäsu väljaandmine: standardvorm E (Art 12 ja Lisa V)	155
8.2.7.8.1. Euroopa maksekäsu standardvorm E (Art 12(2), Lisa V).....	155
8.2.7.8.2. Euroopa maksekäsu soovitatav nõustamine ja informatsioon avaldajale (Art 12(3) ja (4))	155
8.2.7.8.3. Euroopa maksekäsu kätetoimetamine kostjale (Art 12(5), Art 13, Art 14 ja Art 15).....	156
i) Kätetoimetamine kättesaamise kinnitusega (Art 13)	156
ii) Kätetoimetamine ilma kättesaamise kinnitusega (Art 14).....	156
iii) Kätetoimetamine kostja esindajale (Art 15).....	156
8.2.7.9. Vastuväited Euroopa maksekäsule: standardvorm F (Art 16 ja Art 17, Lisa VI)	157
8.2.7.9.1. Vastuväite vorm, sisu ja rekvisiidid (Art 16(1) ja (2)-(5), Lisa VI)	157
8.2.7.9.2. Tähtajad (Art 16(2)).....	157
8.2.7.9.3. Vastuväite esitamise tagajärjed (Art 17)	157
i) Menetluse lõpetamine.....	157
ii) Üleminek üldisele tsiviilmenetlusele.....	157
8.2.7.10. Täidetavus (Art 18).....	158
8.2.7.10.1. Euroopa maksekäsu väljakuulutamise täidetavalt: standardvorm G (Art 18, Lisa VII) ...	158
8.2.7.10.2. Täidetavuse formaalsed eeldused (Art 18(2))	158
8.2.7.11. Euroopa maksekäsuga tehtavad tegevused täitmisriigis (Art 19-23)	158
8.2.7.11.1. Euroopa maksekäsu automaatne või de plano täitmine ja exequatur menetluse kaotamine (Art 19)	158
8.2.7.11.2. Euroopa maksekäsumenetluse kontroll (Art 20).....	159
i) Millal saab kontrolli taotleda (Art 20(1) ja (2)).....	159
ii) Kes saab kontrolli taotleda (Art 20(1) ja (2))	159
iii) Kus saab kontrolli taotleda (Art 20(1) ja (2))	159

iv) Millistes vaidlustes saab kontrolli taotleda (Art 20(1) ja (2))	159
v) Kontrolli õiguslikud tagajärjed (Art 20(3))	159
8.2.7.12. Euroopa maksekäsu täitmine (Art 21)	159
8.2.7.12.1. Täitmisele kohalduv õigus (lex loci executionis).....	159
8.2.7.12.2. Täitmiseks esitatavad dokumendid	160
8.2.7.13. Euroopa maksekäsu täitmise menetluse peatamine või piiramine (Art 23)	160
8.2.7.14. Täitmisest keeldumine	160
8.2.7.14.1. Kes saab täitmist vaidlustada (Art 22(1)).....	160
8.2.7.14.2. Kuhu tuleb täitmise vaidlustamise avaldus esitada (Art 22(1) ja (2))	161
8.2.7.14.3. Täitmisest keeldumise alused (Art 22(1) ja (2)).....	161
8.2.7.14.4. Keeld kontrollida Euroopa täitekorralduse sisu (revisjon au fond) (Art 22(3))	161
8.2.8. Euroopa maksekäsumenetluse määruse suhe teiste õigusaktidega	161
8.2.8.1. Suhe siseriikliku menetlusõigusega (Art 26)	161
8.2.8.2. Suhe Brüssel I määrusega Nr 44/2001 (Art 6(2)).....	162
8.2.8.3. Suhe määrusega Nr 1348/2000 (Art 27)	162
9. Soovitused Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr 1896/2006 rakendamiseks	164
10. Hinnang Euroopa justiitsatlasele tsiviilasjades.....	166
11. Kasutatud lühendid.....	169
12. Kasutatud allikad.....	172
12.1. Kasutatud õiguskirjandus.....	172
12.2. Kasutatud õigusaktid.....	173
12.3. Kasutatud kohtupraktika	176
12.3.1. Eesti kohtute lahendid	176
12.3.2. Euroopa Kohtu lahendid	181
12.4. Kasutatud muud allikad	182
13. Lisad	184
13.1. Lisa 1 (Küsimustik kohtunikele)	184
13.2. Lisa 2 (Kohtunike vastused)	194
13.3. Lisa 3 (Küsimustik advokaatidele ja juristidele).....	214
13.4. Lisa 4 (Advokaatide ja juristide vastused).....	222
13.5. Lisa 5 (Küsimustik kohtutäituritele).....	236
13.6. Lisa 6 (Kohtutäiturite vastused)	244

Sissejuhatus

1. Käesolev uurimustöö „Euroopa Liidu tasandil tsiviilkohtumenetlust reguleerivate määruste rakenduspraktika: Balti riikide kogemus“ (Nr. TM 2012/04/EK) (edaspidi: Uurimus) on koostatud 21. märtsil 2012.a. Läti Justiitsministeeriumi ja Inga Kačevskas büroo vahel sõlmitud lepingu nr 1-6/124-p alusel.
2. Käesoleva uurimuse raames viidi läbi õiguslik analüüs viie õigusteadlase poolt erinevatest Balti riikidest: Lätist – Dr.iur Inga Kačevska ning Dr. iur cand. Baiba Rudevskā, Leedust – Prof. Dr. iur Vytautas Mizaras ning Dr. iur Aurimas Brazdeikas ja Eestist: Dr. iur cand. Maarja Torga (edaspidi koos: **Analüütikud**).
3. Käesoleva uurimuse sisu eest vastutab Läti Justiitsministeerium, Euroopa Komisjon ei vastuta uurimuses sisalduva teabe eest.

Uurimuse eesmärgid

4. Käesoleva uurimuse eesmärgiks on kaardistada ja analüüsida järgmiste Euroopa Liidu tsiviilkohtumenetlust reguleerivate määruste (edaspidi koos: **Määrused**) rakenduspraktikat Lätis, Leedus ja Eestis:
  - *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 805/2004, 21. aprill 2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta.* Euroopa Liidu Teataja L 143, 30/04/2004, lk 0015-0039 (edaspidi: **Euroopa täitekorralduse määrus**);
  - *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 861/2007, 11. juuli 2007, millega luuakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus.* Euroopa Liidu Teataja L 199, 31/07/2007, lk 0001-0022 (edaspidi: **Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus**);
  - *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1896/2006, 12. detsember 2006, millega luuakse Euroopa maksekäsumenetlus.* Euroopa Liidu Teataja L 399, 30/12/2006, lk 0001-0032 (edaspidi: **Euroopa maksekäsumenetluse määrus**).

5. Käesoleva uurimuse eesmärgiks on kindlaks teha, millised on eelmises punktis viidatud Määruste praktilised rakendusprobleemid Lätis, Leedus ja Eestis. Lisaks on uurimuse eesmärgiks koostada juhendmaterjal Balti riikides praktiseerivatele juristidele, lihtsustamaks Määruste alusel kohtusse pöördumist ning tagamaks, et neid Määruseid rakendatakse korrektselt kolmes Balti riigis – Lätis, Leedus ning Eestis.

Uurimisülesanne

6. Selleks, et saavutada Uurimuse eesmärgid on Analüütikud püstitanud mitmeid uurimisülesandeid sh Määruste kommenteerimine, Määruste mõjude analüüs Läti, Leedu ja Eesti siseriiklikule seadusandlusele, Määruste alusel tehtud Eesti, Läti ja Leedu kohtupraktika analüüs ning Määruste Läti, Leedu ning Eesti õiguspraktikale avaldatava mõju analüüs.
7. Lisaks keskendub käesolev Uurimus Euroopa Justiitsatlases Tsiviilasjades (edaspidi: **Justiitsatlas**) käsitletud küsimustele ning analüüsib, kuidas on Justiitsatlast Määruste rakendamisel Lätis, Leedus ja Eestis kasutatud, sh milline on õigusliku kogukonna hinnang Justiitsatlase praktilisele tähtsusele tsiviilasjade lahendamisel.

Kasutatud meetodid

8. Käesolevas Uurimuse läbiviimisel kasutati õigusaktide tõlgendamismeetodeid (ajaloolist, teleoloogilist, süstemaatilist ning autonoomset tõlgendamismeetodit), võrdlevat meetodit, sotsioloogilist meetodit, analüütilist meetodit ning statistilise informatsiooni kogumise- ning töötlemise meetodeid.

Uurimuse ülesehitus

9. Käesolev uurimustöö keskendub kolmele põhiprobleemile: Määrustega seonduvate Läti, Leedu ja Eesti rakendussätete analüüs, Määruste alusel tehtud Läti, Leedu ja Eesti kohtupraktika analüüs ning Läti, Leedu ja Eesti õiguspraktikute käsitlemise

tulemusel kindlaks tehtud Määruste praktiliste rakendamisprobleemide analüüs. Uurimus sisaldab kolme osa iga Balti riigi kohta: Läti kogemused, Leedu kogemused ning Eesti kogemused.

1. Määruste rakendamine Eesti õigussüsteemis

1.1. Määrustega seonduv siseriiklik seadusloome

1.1.1. Tsiviilkohtumenetluse seadustik

10. Eesti Vabariik liitus Euroopa Liiduga 1. mail 2004.a. Viidatud kuupäevaks oli Euroopa Liidus valminud juba Euroopa täitekorralduse määrus, mis jõustus pärast Eesti liitumist Euroopa Liiduga st 21. jaanuaril 2005.a.¹ ning mida hakati Määruse rakendussätetest tulenevalt Euroopa Liidu liikmesriikide kohtutes kohaldama alates 21. oktoobrist 2005.a.² Ka Euroopa maksekäsmenetluse määrust ning Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust hakati kohaldama pärast Eesti liitumist Euroopa Liiduga - Euroopa maksekäsmenetluse määrust hakati kohaldama alates 12. detsembrist 2008.a.³ ning Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust hakati kohaldama alates 1. jaanuarist 2009.a.⁴
11. Eesti Euroopa Liiduga liitumise hetkel kehtis Eestis vana tsiviilkohtumenetluse seadustik,⁵ mis Määrustega seonduvaid õigusnorme ei sisaldanud. Seoses Eesti liitumisega Euroopa Liiduga tehti vanasse tsiviilkohtumenetluse seadustikku siiski üks parandus. Nimelt sätestas vana tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 379¹ („Justiitsministeeriumi pädevus piiriülese õigusalaase koostöö reguleerimisel tsiviilasjades“) alates 1. maist 2004.a. kuni viidatud seaduse kehtivuseaja lõppemiseni, et *Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 61 punkti c alusel vastuvõetud määrustega liikmesriigile pandud õigusi ja kohustusi täidab Justiitsministeerium*. Üheks selliseks määruseks on Euroopa täitekorralduse määrus, mida Eesti kohtud pidid hakkama kohaldama alates 21. oktoobrist 2005.a. st vana

---

¹ Siinjuures tasub tähele panna, et Euroopa täitekorralduse määruse eesti keelses tekstis on Art-sse 33 sisse lipsanud viga. Vt võrdluseks Euroopa täitekorralduse määruse inglise keelset konsolideeritud versiooni (04.12.2008), mille Art 33 näeb Euroopa täitekorralduse määruse jõustumiskuupäevana ette 21.01.2005.a. mitte 21.01.2004.a., nagu on ekslikult kirjas Euroopa täitekorralduse määruse eesti keelses konsolideeritud versioonis (04.12.2008). Vt lähemalt käesoleva Uurimuse p 4.1.3.

² Euroopa täitekorralduse määrus Art 33.

³ Euroopa maksekäsmenetluse määrus Art 33.

⁴ Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus Art 29.

⁵ Tsiviilkohtumenetluse seadustik. RT I 1998, 43, 666.

tsiviilkohtumenetluse seadustiku kehtivusajal. Vaatamata sellele asjaolule vanasse tsiviilkohtumenetluse seadustikku Euroopa täitekorralduse määrusega seotud sätteid siiski sisse ei viidud ning seda ilmselt põhjusel, et tolleks hetkel oli vastu võetud juba uus tsiviilkohtumenetluse seadustik,⁶ mis Euroopa täitekorralduse määrusega arvestas.

12. Uus tsiviilkohtumenetluse seadustik (TsMS) jõustus 1. jaanuaril 2006.a. TsMS on peamiseks õigusaktiks, kus Määrustega seonduvad siseriiklikud normid Eesti õiguses hetkel sisalduvad. Sarnaselt vanale tsiviilkohtumenetluse seadustikule sisaldas ka uus TsMS selle jõustumisel (ja sisaldab ka praegu) sätet Justiitsministeeriumi pädevuse kohta Euroopa Liidu määrustega seoses. Nimelt nägi TsMS § 15 lg 7 juba selle jõustumisel ette, et *Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 61 punkti c alusel vastuvõetud määrustega liikmesriikidele pandud õigusi ja kohustusi piiriülese õiguslase koostöö reguleerimisel tsiviilasjades täidab Justiitsministeerium.*
13. Kitsamalt Määrustega seotud TsMS-i erisätted jõustusid kahes etapis. **Esiteks** hakkasid uue TsMS jõustumisega kehtima need TsMS sätted, mis võtsid arvesse Euroopa täitekorralduse määruse jõustumist ning mis sisaldasid TsMS §-s 619. Näiteks TsMS § 619 lg 3 sätestab, et *Euroopa täitekorralduse määruse Art 20 lg 20 lit c kohaselt tunnustatakse Eestis Euroopa täitedokumendina kinnitusi eesti ja inglise keeles ning et Euroopa täitekorralduse määruse artikli 25 lõike 1 järgi väljastab nõude kohta koostatud avaliku dokumendi kinnituse Euroopa täitedokumendina Harju Maakohus.* **Teiseks** jõustusid 1. jaanuaril 2009.a. Euroopa maksekäsumenetluse määrusega ning Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlusega seonduvad sätted. Maksekäsumenetluse määrusega seonduvad sätted sisalduvad TsMS §-s 490¹. Näiteks näeb § 490¹ lg 3 ette, et *Euroopa maksekäsumenetluse määruse Art 21 lg 2 p b kohaselt võetakse Euroopa maksekäsk Eestis täitmisele üksnes juhul, kui see on koostatud eesti või inglise keeles või kui maksekäsule on lisatud eesti- või inglise keelne tõlge.* Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrusega seonduvad sätted sisalduvad TsMS §-s 405¹. Näiteks näeb TsMS § 405¹ lg 3 ette, et *Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 21 lg 2 p b kohaselt võetakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse alusel läbiviidud kohtumenetluses tehtud lahend Eestis täitmisele üksnes juhul, kui see on koostatud eesti või inglise keeles või kui kinnitusele on lisatud eesti või inglisekeelne tõlge.*

---

⁶ Uus TsMS võeti vastu 20. aprillil 2005.a. Tsiviilkohtumenetluse seadustik. RT I 2005, 26, 197.

14. Määrustega seotud sätete vähesus TsMS-s on selgitatav kahe asjaoluga. Esiteks on Määrused Eesti kohtutes otsekohalduvad. Teiseks tuleb arvestada sellega, et Euroopa Liiduga liitumise aega langeb ka Eesti tsiviilkohtumenetluse reform, millest tulenevalt sisaldas uus TsMS juba selle vastuvõtmisel mitmeid modernseid uuendusi, mis vastasid Määruste loogikale ning mis muutsid ebavajalikuks TsMS-i muutmise Euroopa väiksemate kohtumenetluse ja Euroopa maksekäsmenetluse määruste jõustumisel. Näiteks loodi uue TsMS-ga esmakordselt Eestis teiste riikide tsiviilprotsessiõiguste eeskujul nn maksekäsu kiirmenetluse võimalus,⁷ mille loogika on suhteliselt sarnane Euroopa maksekäsmenetluse määrusega ette nähtud menetlusele.
15. Eelnevalt tulenevalt sisaldab uus TsMS Määrustega seonduvalt peamiselt vaid neid sätteid, mis tegelevad küsimustega, mille lahendamise Määrused ise sõnaselgelt siseriiklike protseduurinormide otsustada jätavad. Näiteks näeb Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 4(1) liikmesriikidele ette piiratud otsustamisruumi osas, millist edastamisviisi kasutades saab avaldaja alustada Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlust. Sellist võimalust on täpsustanud Eesti seadusandja TsMS § 405¹ lg-s 2, millest tulenevalt võib menetluse algatamise avalduse Eestis esitada TsMS §-des 334-336 sätestatud vormis (st kirjalikult (TsMS § 334), kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis (TsMS § 335) või elektrooniliselt (TsMS § 336)). Seadusandlik lahendus, mille kohaselt reguleeritakse siseriiklikes õigusaktides üksnes neid küsimusi, mille EL määrused otsesõnu siseriiklike seaduste otsustada jätavad, vastab Eesti seadusandja senisele tegevusele Euroopa Liidu rahvusvahelise eraõiguse alaste määrustega seonduvate siseriiklike rakendussätete formuleerimisel.⁸

---

⁷ Tsiviilkohtumenetluse seadustiku eelnõu seletuskiri. 208 SE I. Kättesaadav: http://www.riigikogu.ee/?op=emsplain2&content_type=text/html&page=mgetdoc&itemid=033370012 (01.10.2012).

⁸ Samas ei ole Eesti seadusandja siin alati järjekindel olnud. Vt nt rahvusvahelise eraõiguse seaduse § 48 lg 2, mille kohaselt võib kannatanu kasutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 864/2007, 11. juuli 2007, lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta ELT L 199, 31/07/2007, lk 0040-0049 (nn Rooma II määrus) Art-ga7 talle antud õigust valida selle riigi õiguse kohaldamine, kus kahju tekkimise aluseks olev tegu tehti või sündmus toimus, üksnes esimeses kohtuastmes kuni esimese kohtuistungini lõpuni või kuni kirjaliku eelmenetluse lõpuni. Rooma II määruse Art 7 ise küsimust, millise hetkeni kannatanu oma valiku saab teha, ei käsitle, kuivõrd Rooma II määruse eesmärgiks on kindlaks määrata piiriülestes vaidlustes kohaladuv

16. Määrustega seotud kehtiva TsMS sätted on järgmised (seisuga 01.10.2012.a.):

Määrus	Paragrahvi number ja pealkiri	Paragrahvi tekst	Jõustumine
Euroopa täitekorralduse määrus	§ 619. Euroopa Liidu liikmesriigi kohtulahendi ja muu täitedokumendi tunnustamine	(1) Tsiviilasjas tehtud Euroopa Liidu liikmesriigi kohtulahendite ja muude täitedokumentide tunnustamisele ja täitmisele Eestis kohaldatakse käesolevas seadustikus sätestatud üksnes ulatuses, milles EL Nõukogu määruses 44/2001/EÜ kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades ja määruses 2201/2003/EÜ, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega ning millega tunnustatakse kehtetuks määrus 1347/2000/EÜ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 805/2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta (ELT L 143, 30.04.2004, lk 15-39), määruses (EÜ) nr 1896/2006, määruses (EÜ) nr 861/2007, nõukogu määruses (EÜ) nr 4/2009 kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimustes ning muudes Euroopa Parlamendi ja	RT I, 14.03.2011, 2 - jõust. 18.06.2011

õigus mitte aga reguleerida liikmesriikide tsiviilprotsessiõigust. Vt: Rahvusvahelise eraõiguse seadus. RT I 2002, 35, 217.

	<p>§ 619¹. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 805/2004 rakendamine</p>	<p>Nõukogu määrustes ei ole ette nähtud teisiti.</p> <p>(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 805/2004 artikli 6 lõigete 2 ja 3, artikli 9 lõike 1 ning artikli 24 lõike 1 järgseid kinnitusi väljastavad kohtulahendi teinud maakohtud. Määruse artikli 25 lõike 1 järgi väljastab nõude kohta koostatud avaliku dokumendi kinnituse Euroopa täitekorraldusena Harju Maakohus.</p> <p>(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kinnituse väljastamise lahendab kohus kirjalikus menetluses. Kinnitus toimetatakse kätte kostjale või võlgnikule ja edastatakse kinnituse taotlejale. Kinnituse andmata jätmise määrus toimetatakse avaldajale kätte ning avaldaja võib esitada selle peale määruskaebuse.</p> <p>(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määruse artikli 10 lõike 1 punktis a nimetatud juhul võib lahendi teinud kohus parandada lahendi Euroopa täitekorraldusena kinnitamise määrust samadel alustel ja samas korras Eesti kohtulahenditega.</p> <p>(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määruse artikli 10 lõike 1 punktis b nimetatud juhul võib kinnituse andnud kohus kinnitamise kostja või võlgniku avalduse alusel määrusega tühistada, kui kinnitus on väljastatud ebaõigesti. Kinnituse tühistamise avalduse võib kostja või</p>	<p>RT I 2008. 59. 330 - jõust. 01.01.2009</p>
--	--	---	---

		<p>võlgnik esitada 30 päeva jooksul alates kohtulahendi või muu täitekorralduse ja kinnituse kättetoimetamisest, välismaale kättetoimetamise korral kahe kuu jooksul kohtulahendi või muu täitekorralduse ja kinnituse kättetoimetamisest. Kinnitamise tühistamise või sellest keeldumise määruse peale võib esitada määruskaebuse.</p> <p>(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määruse artikli 20 lõike 2 punkti c kohaselt võetakse Eestis Euroopa täitekorraldus täitmisele üksnes juhul, kui see on koostatud eesti või inglise keeles või kui kinnitusele on lisatud eesti- või ingliskeelne tõlge.</p> <p>(6) Euroopa täitekorralduse Eestis täitemenetluses täitmisele ja võlgniku õiguskaitsevahenditele kohaldatakse Eestis täitemenetluse kohta sätestatud niivõrd, kui võrd käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määrukses ei ole ette nähtud teisiti.</p>	
Euroopa maksekäsumenetluse määrus	§ 490 ¹ . Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1896/2006 rakendamine	<p>(1) Käesolevas seaduses maksekäsu kiirmenetluse kohta sätestatud kohaldatakse ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1896/2006, millega luuakse Euroopa maksekäsumenetlus (ELT L 399, 30.12.2006, lk 1-32), alusel läbiviidava maksekäsu kiirmenetluse läbiviimisel ulatuses, milles see ei ole reguleeritud nimetatud määrukses.</p> <p>(2) Euroopa maksekäsu täidetavaks tunnistamiseks on pädev maksekäsu</p>	RT I 2008, 59, 330 - jõust. 01.01.2009

		<p>teinud maakohus käesolevas jaos maksekäsu tegemiseks ettenähtud korras, kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määrusest ei tulene teisiti. Euroopa maksekäsku saab vaidlustada käesoleva seadustiku §-s 489¹ sätestatud korras määruskaebuse esitamisega.</p> <p>(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määruse artikli 21 lõike 2 punkti b kohaselt võetakse Euroopa maksekäsk Eestis täitmisele üksnes juhul, kui see on koostatud eesti või inglise keeles või kui maksekäsule on lisatud eesti- või ingliskeelne tõlge.</p> <p>(4) Euroopa maksekäsk kuulub Eestis täitemenetluses täitmisele ja võlgniku õiguskaitsevahenditele kohaldatakse Eestis täitemenetluse kohta sätestatud niivõrd, kui võrd käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määruses ei ole ettenähtud teisiti.</p>	
<p>Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus</p>	<p>§ 405¹. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 861/2007 rakendamine</p>	<p>(1) Käesolevas seaduses lihtmenetluse kohta, muu hulgas selles tehtud lahendi peale edasikaebamisel sätestatud, kohaldatakse ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 861/2007, millega luuakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus (ELT L 199, 31.07.2007, lk 1-22), alusel tsiviilasja lahendamisel ulatuses, milles see ei ole reguleeritud nimetatud määruses. Nimetatud määruse alusel võib asja lahendada kohtualluvuse järgi pädev maakohus.</p>	<p>RT I 2008, 59, 330 - jõust. 01.01.2009</p>

		<p>(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määruse artikli 4 lõike 1 kohaselt võib esitada menetluse algatamise avalduse käesoleva seadustiku §-des 334-336 sätestatud vormis.</p> <p>(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määruse artikli 21 lõike 2 punkti b kohaselt võetakse määruse alusel läbiviidud kohtumenetluses tehtud lahend Eestis täitmisele üksnes juhul, kui see on koostatud eesti või inglise keeles või kui kinnitusele on lisatud eesti- või ingliskeelne tõlge.</p> <p>(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määruse alusel tehtud välisriigi kohtulahendi Eestis täitemenetluses täitmisele ja võlgniku õiguskaitsevahenditele kohaldatakse Eestis täitemenetluse kohta sätestatud niivõrd, kui võrd nimetatud määruses ei ole ette nähtud teisiti.</p>	
--	--	--	--

1.1.2. Muud õigusaktid

17. Määrustega seonduvaid sätteid võib lisaks TsMS-ile leida ka mõnedest teistest siseriiklikest õigusaktidest.

18. **Riigilõivuseaduse**⁹ § 57 lg 5 järgi tasutakse Euroopa täitekorralduse tõendi väljaandmiseks avalduse esitamisel riigilõivu 25 eurot. Kui nimetatud avaldus esitatakse elektrooniliselt veebilehe www.e-toimik.ee kaudu, tasutakse riigilõivu 10 eurot. Riigilõivuseadus ei erista eraldi riigilõive Euroopa maksekäsu ning siseriikliku maksekäsu asjades - riigilõivuseaduse § 57 lg 6 sätestab lihtsalt, et avalduse esitamisel maksekäsu kiirmenetluse asjas tasutakse riigilõivu kolm protsenti nõudelt, kuid mitte

⁹ Riigilõivuseadus. RT I 2010, 21, 107.

alla 45 euro. Viidatud sätet tuleb seega kohaldada nii Euroopa maksekäsu kui ka siseriiklike maksekäsu asjades. Riigilõivuseadus ei näe eraldi ette lõive siseriikliku lihtmenetluse või Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse asjade jaoks, mis tähendab, et sellistes vaidlustes kehtib kohtusse pöördumisel riigilõivude üldine regulatsioon.

19. **Täitemenetluse seadustikus**¹⁰ puuduvad sätted, mis Määrustele otsesõnu viitaksid. Eelnev ei tähenda mõistagi seda, nagu ei saaks täitementlust täitemenetluse seadustiku alusel nt tulenevalt Euroopa täitekorralduse olemasolust läbi viia, vaid lihtsalt kinnitab Eesti seadusandja poolt tehtud valikut otsekohalduvate määruste rakendamisel siseriiklikku õigust võimalikult vähe täiendada. Eelnevat kinnitab ka TsMS § 619¹ lg 6, mille järgi kohaldatakse Euroopa täitekorralduse Eestis täitemenetluses täitmisele ja võlgniku õiguskaitsevahenditele Eestis täitemenetluse kohta sätestatud niivõrd, kuivõrd Euroopa täitekorralduse määruuses ei ole sätestatud teisiti.

1.2. Määrustega seotud koolitused ning avaldatud publikatsioonid

1.2.1. Koolitused

20. Kohtunike koolitusega tegeleva Riigikohtu koolitusprogrammi raames on Eesti kohtunikele korduvalt läbi viidud tsiviilkohtumenetluse õiguse alaseid koolitusi, kuid mitte ühtegi konkreetselt Määruste kohta käivat rahvusvahelise tsiviilkohtumenetluse õiguse alast koolitust. Kohtunike koolitusi on Määrustega seonduvates valdkondades (tsiviilkohtumenetlus, täitemenetlus, Euroopa Liidu õigus, rahvusvaheline eraõigus) Riigikohtu koolitusosakonna poolt ajavahemikus 01.05.2004.a. kuni 15.11.2012.a. viidud läbi järgmistel teemadel:

- Tsiviilkohtumenetlus – 18.10.2012, 01.11.2012, 15.11.2012.
- Täitemenetlus – 19.10.2012, 02.11.2012, 16.11.2012.
- Ümarlaud – tsiviilasja lahendamine lihtmenetluses – 20.09.2012.
- Kohaldatav õigus Rooma I ja II määrustes – 09.03.2012, 16.03.2012.
- Tsiviilkohtumenetluse aktuaalprobleemid - 18.11.2011, 21.10.2011.

---

¹⁰ Täitemenetluse seadustik. RT I 2005, 27, 198.

- EL tsiviilprotsessiõigus ja rahvusvaheline eraõigus - 18.02.2011, 04.02.2011.
- Tsiviilkohtumenetluse aktuaalprobleeme - 04.11.2010, 05.11.2010.
- Täitemenetlus - 18.02.2010, 19.02.2010, 04.02.2010.
- TsMS aktuaalprobleemid - 19.11.2009, 20.11.2009, 05.11.2009, 06.11.2009.
- EL tsiviilprotsessiõigus - 27.02.2009, 19.02.2009.
- TsMS muudatused - 05.12.2008, 07.11.2008.
- TsMS rakendus: Hagimenetlus. Hagita menetlus, 20.11.2008, 21.11.2008.
- TsMS rakendus - 06.12.2007, 22.11.2007, 08.11.2007.
- TMS rakendus - 12.10.2007.
- EÜ õigus - 26.10.2007, 25.10.2007, 05.10.2007, 04.10.2007, 14.09.2007, 13.09.2007, 16.03.2007, 15.03.2007, 16.02.2007, 15.02.2007, 19.01.2007, 18.01.2007, 27.01.2005, 24.01.2005.
- TsMS rakendus - 31.05.2007, 17.05.2007, 03.05.2007.
- EÜ õigus. Edasijõudnud - 25.05.2007, 24.05.2007, 20.04.2007, 19.04.2007, 18.11.2005, 17.11.2005, 04.10.2005-07.10.2005, 11.04.2005-12.04.2005, 21.03.2005-24.03.2005.
- Euroopa Ühenduse õiguse põhikursus - 13.10.2006, 12.10.2006, 22.09.2006, 21.09.2006, 08.09.2006, 07.09.2006, 17.05.2006, 16.05.2006, 26.04.2006, 25.04.2006, 31.03.2006, 30.03.2006, 17.03.2006, 14.03.2006, 20.01.2006, 19.01.2006, 18.01.2006, 17.01.2006.
- Tsiviilkohtumenetluse seadustik - 25.05.2005.
- Tsiviilkohtumenetlus ja täitemenetlus - 18.02.2005, 17.02.2005, 04.02.2005, 03.02.2005.

21. Juristide Liit ei ole läbi viinud Määrustega seonduvat erikoolitust. Küll aga on Juristide Liit läbi viinud üldiseid tsiviilkohtumenetluse õiguse alaseid koolitusi, kus Määrustega seonduvaid küsimusi on osaliselt käsitletud. Neist viimaste aastata jooksul on läbi viidud järgmised koolitused:

- Kohtulahendite täitmisest ja täitemenetlusest – 28.09.2012.
- Muudatused tsiviilkohtumenetluses – 30.08.2012.
- Hagita menetlusest – 18.04.2012.
- Tsiviilkohtumenetlusest – 15.04.2011.

- Täitemenetluse praktilisi probleeme – 11.02.2011.

22. Muud organisatsioonid, kutseühingud ja institutsioonid (nt Notarite Koda, Tartu Ülikool) ei ole Määrustega seonduvaid erikoolitusi läbi viinud. Eraõiguslikest koolitajatest on Preismann Koolitus läbi viinud üldise rahvusvahelise tsiviilkohtumenetluse õiguse ja rahvusvahelise eraõiguse alase koolituse: „Praktilisi probleeme rahvusvahelises eraõiguses“ (27.05.2010).

1.2.2. Publikatsioonid

23. Määruste kohta käiv eestikeelne õiguskirjandus on napp. Eesti keelne õiguskirjandus, kus Määrused on olnud üheks põhiliseks uurimisobjektiks, on järgmine:

- Kaur, M. Euroopa täitekorralduse tõend: miks ja millal? *Juridica* 2012, nr 2, lk 122-126.
- Mulla, M. *Exequatur* menetlus Euroopa Liidu liikmesriigi kohtulahendi täitmise protsessis ning selle võimalik kaotamine. Magistritöö, juhendaja M.Torga. Tartu Ülikooli õigusteaduskond, 2012.
- Poola, M. Täitedokumentide tunnustamine ja täitmine Euroopa täitekorralduse määruse alusel. Magistritöö, juhendaja K.Sein. Tartu Ülikooli õigusteaduskond, 2007.

24. Määruseid on kõrvalküsimumuste lahendamise raames käsitletud ka järgmistes viimastel aastatel Eestis ilmunud tsiviilkohtumenetluse õiguse ja rahvusvahelise eraõiguse alastes õpikutes, artiklites, magistritöödes ning kogumikes:

- Alekind, A. Täitemenetlusõigus. Tallinn, Juura 2011.
- Eesti Kohtunike Ühing. Kohtulahendite tunnustamise ja täitmise põhiseaduslikud nüansid erinevate riikide praktikas. Ettekannete kogumik. Eesti-Šveitsi koostööprogramm 2010.

- Klimberg, E. Maksekäsu kiirmenetluse efektiivsus võlausaldaja huvide kaitsel. Magistritöö, juhendajad Anna Markina ja Kai Härmand. Tartu Ülikooli õigusteaduskond, 2012.
- Lõhmus, G. Eesti tsiviilkohtumenetluses 'Poole osavõtuta tehtud kohtulahendite' tunnustatavus ja täidetavus – Brüsseli I määruse ja Lugano II konventsiooni artikkel 34(2). Magistritöö, Tartu Ülikool 2012.
- Lõhmus, G. Poole osavõtuta tehtud kohtulahendite tunnustatavus ja täidetavus Brüsseli I määruse ja Lugano II konventsiooni liikmesriikides. *Juridica* 2012, nr 6, lk 450-461.
- Nurmela, I. jt. Rahvusvaheline eraõigus. Tallinn, Juura 2008.
- Pärsimägi, A. Hagimenetlus. Hagi ja taotluste esitamine. Tallinn, Juura 2011.
- Pärsimägi, A. Muutuv tsiviilkohtumenetlus: menetlustoimingud ja tähtajad, vastuväide kohtu tegevusele, hagi tagamine. *Juridica* 2009, nr 7, lk 439-454.
- Torga, M. Elukoht tsiviilseadustiku üldosa seaduses: tähendus rahvusvahelises tsiviilkohtumenetluses. *Juridica* 2010, nr 7, lk 473-480.
- Vinni, M. „Kohtulahendi“ määratlus välisriikide kohtulahendite tunnustamisel tsiviil- ja kaubandusasjades. Magistritöö, Tartu Ülikool 2010.

25. Lisaks on arvutivõrgus kättesaadavad järgmised eesti keelseid juhendmaterjalid Määruste korrektseks rakendamiseks ning Määruste alusel oma õiguste teostamiseks:

- Euroopa täitekorralduse määruse kohta avaldatud eesti keelne Euroopa Komisjoni juhendmaterjal: Praktiline juhend Euroopa täitekorralduse määruse kohaldamise kohta. Euroopa justiitsvõrgustik tsiviil- ja kaubandusasjades. Kättesaadav: http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_european_enforcement_order_et.pdf (01.10.2012).
- Eesti keelne juhendmaterjal Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse alustamiseks on kättesaadav European E-justice portaalis aadressidel <http://www.consumer.ee/euroopa-vaiksemad-kohtuvaidlused/> ning https://e-justice.europa.eu/content_small_claims-42-et.do.
- Eesti keelne juhendmaterjal Euroopa maksekäsmenetluse alustamiseks on kättesaadav European E-justice portaalis aadressil: https://e-justice.europa.eu/content_european_payment_order-41-EU-et.do.

1.3. Hinnang Määruste rakendamisele Eestis

26. Kuigi Eesti on sarnaselt nn vanadele liikmesriikidele olnud Määrustega seotud alates hetkest, kui Määruseid tuli Euroopa Liidus kohaldada, iseloomustab Eesti õiguspraktikat ettevaatlik suhtumine Määrustega kehtestatud võimalustesse tsiviilasjade lahendamiseks. Selline ettevaatlik suhtumine peegeldub nii Määruste alusel tehtud kohtulahendite vähesuses, Määruseid käsitleva õiguskirjanduse väikeses hulgas kui ka seadusandja mõneti aeglasel reaktsioonis Määruste jõustumisele. Näiteks kohustus rakendada Euroopa maksekäsmenetluse määrust tekkis Eesti kohtutel 12. detsembril 2008.a.,¹¹ samas kui Euroopa maksekäsmenetluse määrusega seonduvad TsMS muudatused¹² jõustusid alles 01.01.2009.a. Sarnaselt - kohustus rakendada Euroopa täitekorralduse määrust tekkis Eesti kohtutel 21. oktoobril 2005.a.,¹³ samas kui Euroopa täitekorralduse määrust käsitlevad sätted jõudsid õiguskorda alles 1. jaanuaril 2006.a. st koos uue TsMS jõustumisega.
27. Ettevaatlik suhtumine Määrustega kehtestatud menetlustesse on esiteks seletatav asjaoluga, et seoses liitumisega Euroopa Liiduga pidi Eesti üle võtma täiesti uude rahvusvahelise tsiviilkohtumenetluse õiguse alase süsteemi. Erinevalt nn vanadest liikmesriikidest ei olnud Eesti enne Euroopa Liiduga liitumist seotud mitmete oluliste rahvusvahelise eraõiguse alaste määrustega, mis Euroopa Liidus rahvusvahelise kohtualluvuse ning välisriikides tehtud kohtulahendite tunnustamise ja täidetavaks tunnistamise probleeme Euroopa Liidus reguleerisid. Eelkõige tasub siin äramärkimist Brüssel I määrus Nr 44/2001¹⁴, mille loogikale Määrused suures jaos tuginevad ning mille eelkäija – Brüsseli Konventsioon¹⁵ – kirjutati alla juba 1968.a. Samas ei ole vähemtähtsad ka teised määrused, mis rahvusvahelise kohtualluvuse kindlaksmääramist ning välisriikides tehtud kohtulahendite tunnustamise ja täidetavaks tunnistamise probleeme Euroopa Liidus enne Eesti liitumist reguleerisid,

---

¹¹ Euroopa maksekäsmenetluse määrus Art 33.

¹² Vt TsMS § 490¹.

¹³ Euroopa täitekorralduse määrus Art 33.

¹⁴ Nõukogu Määrus (EÜ) nr 44/2001, 22. detsember 2000, kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades. ELT L 012, 16/01/2001, lk 0001-0023.

¹⁵ 1968 Brussels Convention on jurisdiction and the enforcement of judgments in civil and commercial matters. ELT L 299, 31/12/1972, lk 0032-0042.

(eelkõige Brüssel II bis Määrus Nr 2201/2003¹⁶ ning Maksejõuetusmenetluse määrus Nr 1346/2000).¹⁷

28. Teiseks on Eesti õiguspraktikute ettevaatlik suhtumine Määrustesse ilmselt tingitud Eesti protsessiõiguse ajaloolistest eripäradest. Nimelt tunnustati Eestis kuni 31. detsembrini 2005.a. kehtinud tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 377 lg 1 järgi välisriigi kohtuotsuseid üksnes vastavalt Eesti välislepingutele st kahepoolset ning alles uue TsMS jõustumisega viidi siseriiklikku protseduuriõigusesse sisse nn lahendite ühepoolne tunnustamise süsteem, millest lähtudes tunnustab Eesti Vabariik välisriigis tehtud kohtulahendeid, olenemata sellest, kas vastava välisriigiga on sõlmitud välisleping kohtulahendite tunnustamiseks ja täidetavaks tunnistamiseks ning olenemata sellest, kas vastav välisriik ka Eesti kohtulahendeid tunnustab ja täidetavaks tunnistab.
29. Kolmandaks on ettevaatlik suhtumine Määrustesse ja vastava kohtupraktika vähesus Eestis lisaks Eesti õiguse ajaloolistele iseärasustele selgitatav ka Eesti siseriikliku protsessiõiguse omapäradega. Nimelt näeb Eesti TsMS ette küllaltki sarnase menetluse nii Euroopa maksekäsu menetlusele kui ka Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlusele. Siseriiklikud maksekäsu kiirmenetluse normid sisalduvad TsMS 49. peatükis („Maksekäsu kiirmenetlus“) ning nn lihtsustatud menetluse näeb ette TsMS § 405 („Lihtmenetlus“). Eelnevast tulenevalt ei ole võlausaldajatel sageli vajadust Eesti kohtutes Euroopa maksekäsumenetluse määrusele või Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrusele tugineda.
30. Läbiviidud Eesti kohtupraktika analüüsi tulemusena on aga selge see, et Määruste rakendamine Eesti kohtutes on viimastel aastatel tõusvas joones kasvanud, millest võib järeldada, et Määruste rakendamine Eesti kohtutes muutub tulevikus oluliselt sagedasemaks. Eelkõige on viimastel aastatel oluliselt sagenenud Euroopa täitekorralduse määruse ning Euroopa maksekäsumääruse rakendamine Eesti kohtute poolt. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus ei ole praktikas aga eriti kasutamist leidnud, kuivõrd viidatud määruse alusel on käesoleva Uurimuse aluseks olevate andmete kohaselt tehtud üksnes üks Eesti kohtulahend. Teisalt aga on Eesti

---

¹⁶ Nõukogu Määrus (EÜ) nr 2201/2003, 27. november 2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000. ELT L 338, 23/12/2003, lk 0001-0029.

¹⁷ Nõukogu määrus (EÜ) nr 1346/2000, 29. mai 2000, maksejõuetusmenetluse kohta. ELT L 160, 30/06/2000, lk 0001-0018.

kohtutäituritele esitatud täitmiseks välisriikide kohtute poolt väiksemate kohtuvaidluste menetluse raames tehtud kohtulahendeid, millest võib järeldada, et Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrusega on siinsetel juristidel mõningane kokkupuude siiski ilmselt olemas ning et ka viidatud määruse analüüs on siinsetele juristidele vajalik.

31. Määruste (eelkõige Euroopa täitekorralduse määruse) rakenduspraktika analüüs on Eesti õiguspraktikute jaoks oluline ka põhjusel, et täidetavaks tunnistamise ehk nn *exequatur* menetluse kaotamine võib seoses Brüssel I määruse kavandatavate muudatustega¹⁸ tulevikus laieneda kõikidele tsiviil- ja kaubandusvaidlustes tehtud kohtulahenditele ning mitte ainult Määruste kohaldamisalasse langevatele välisriigi kohtulahenditele.¹⁹ Eelnev on tänu uue Ülalpidamiskohustuste määruse Nr 4/2009²⁰ jõustumisele juba osaliselt aset leidnud varem Brüssel I Määruse Nr 44/2001 reguleerimisalasse kuulunud elatiseotsuste suhtes. Nimelt kaotab²¹ Ülalpidamiskohustuste määrus nn *exequatur* menetluse nendes elatiseasjades tehtud kohtulahendite suhtes, mis on tehtud selliste liikmesriikide²² kohtute poolt, kes on seotud Haagi 2007.a. ülalpidamiskohustustele kohaldatava õiguse protokolliga.²³

---

¹⁸ Vt Euroopa Nõukogu poolt 30. novembril 2012.a. avaldatud määruse uusversiooni: Regulation of the European Parliament and of the Council on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters (Recast) Common Guidelines. The European Parliament, The Council. 2010/0383(COD). <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/12/pe00/pe00056.en12.pdf> (01.12.2012). Vt lisaks Brüssel I määruse Nr 44/2001 varasemaid parandusettepanekuid: Amendment 121 Jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters (recast) Proposal for a regulation (COM(2010)0748) – C7-0433/2010 – 2010/0383 (COD), p 63.

¹⁹ Näiteks Euroopa täitekorralduse määrus Art 3 näeb ette, et Euroopa täitekorralduse määrust kohaldatakse üksnes vaidlustamata nõudeid käsitlevate kohtuotsuste ning ametlike juriidiliste dokumentide suhtes. Selliste nõuete definitsiooni annab Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1)a-d.

²⁰ Nõukogu Määrus (EÜ) nr 4/2009, 18. detsember 2008, kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimuses. ELT L 007, 10/01/2009, lk 0001-0079.

²¹ Ülalpidamiskohustuste määrus Art 17(2).

²² Haagi 2007 Protokollil ratifitseerimisel avaldas Euroopa Ühendus, et „Euroopa Ühendusena“ ei käsitleta Haagi 2007 Protokollil kontekstis Taanit ning Ühendkuningriiki, kes ei ole seega Haagi 2007 Protokolliga seotud. Vt vastavat infot Haagi 2007 Protokollil staatuse kohta Haagi Konverentsi kodulehelt: http://www.hcch.net/index_en.php?act=status.comment&csid=1065&disp=type (01.11.2012).

²³ Protocol of 23 November 2007 on the Law Applicable to Maintenance Obligations. http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.text&cid=133 (01.10.2012).

Ülalpidamiskohustuste määrust tuleb Eesti kohtutes kohaldada alates 18. juunist 2011.a.²⁴ Eelnev illustreerib seda, et Määruste (eelkõige Euroopa täitekorralduse määruse) rakenduspraktika analüüs omab olulist tähtsust tulevikus aset leidvate tsiviilvaidluste lahendamiseks, kuivõrd Euroopa täitekorralduse määruse loogikast võivad tulevikus hakata lähtuma ka teised Euroopa Liidu määrused, mis välisriigis tehtud kohtulahendite täidetavaks tunnistamist reguleerivad.

---

²⁴ Ülalpidamiskohustuste määrus Art 76.

2. Statistilised andmed Määruste rakendamise kohta

2.1. Statistiliste andmete avalikkus ja allikad

32. Eraldi ametlik statistika erinevate Määruste alusel tehtud lahendite kohta Eestis puudub, mis teeb raskeks Määruste rakenduspraktika kohta informatsiooni kogumise. Lisaks ei ole Määruste alusel tehtud kohtulahendid avalikkusele suuremas osas kättesaadavad. Kuigi veebilehe www.riigiteataja.ee vahendusel peaksid avalikkusele teoreetiliselt olema kättesaadavad kõik tsiviilasjades tehtud jõustunud kohtulahendid, selgus viidatud andmebaasidest otsinguid sooritades, et enamik Määruste alusel tehtud kohtulahenditest ei ole tavakasutajate jaoks ligipääsetavaks tehtud.
33. Kuna Määruste alusel tehtud kohtulahenditele ei ole tavakasutajal juurdepääsu, tehti käesoleva uurimuse raames järelepärimine Justiitsministeeriumile ning kahel korral ka Riigikohtu õigusteabe kohtupraktika analüüsi osakonnale. Vastus saadi Riigikohtu õigusteabe kohtupraktika analüüsi osakonnast, millele tuginedes koguti kokku käesolevas Uurimuses käsitletud ning ametlikuks kasutamiseks olevast KIS andmebaasist leitav kohtupraktika.
34. Andmebaasist KOLA ei õnnestunud andmebaasi piiratud otsingusüsteemi tõttu edukalt määruste kohta käivaid andmeid koguda. Arvestades aga KIS ametlikus andmebaasis sisalduvaid lahendeid, võib oletada, et KOLA andmebaasis ei sisaldu Määruste alusel tehtud kohtulahendeid. Seda põhjusel, et KOLA sisaldab üksnes kuni 31.12.2005.a. jõustunud avalikustamisele kuulunud lahendeid. Nii Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust kui ka Euroopa maksekäsmenetluse määrust hakati Eesti kohtutes aga kohaldama alles pärast viidatud kuupäeva. Euroopa täitekorralduse määrust hakati Eesti kohtutes kohaldama küll juba alates 21. oktoobrist 2005.a.,²⁵ kuid arvestades lühikest ajavahemikku, mil sellised lahendid võisid KOLA-sse jõuda, ei ole selliste lahendite sisaldumine KOLA andmebaasis tõenäoline. Eelnevat kinnitab ka asjaolu, et ametlikuks kasutamiseks mõeldud KIS andmebaasist leitav esimene lahend, mis on tehtud Euroopa täitekorralduse määruse alusel, tehti alles 2009.a. novembris, mistõttu võib oletada, et

---

²⁵ Euroopa täitekorralduse määrus Art 33.

KOLA andmebaas Euroopa täitekorralduse määruse alusel tehtud kohtulahendeid ei sisalda.

2.2. Kogutud statistiliste andmete ajavahemik

35. Käesoleva Uurimuse koostamiseks kasutati Eesti kohtute poolt tehtud kohtulahendeid, mis ajaliselt piiritleti järgmiselt:

- Euroopa täitekorralduse määruse kohta tehtud kohtulahendid ajavahemikus 21.10.2005 - 01.11.2012.a. st alates kuupäevast, kui Eesti kohtutel tekkis kohustus Euroopa täitekorralduse määrust kohaldada;
- Euroopa maksekäsmenetluse määruse kohta tehtud kohtulahendid ajavahemikus 12.12.2008 - 01.11.2012.a. st alates kuupäevast, kui Eesti kohtutel tekkis kohustus Euroopa maksekäsmenetluse määrust kohaldada;
- Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse kohta tehtud kohtulahendid ajavahemikus 01.01.2009 - 01.11.2012.a. st alates kuupäevast, kui Eesti kohtutel tekkis kohustus Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust kohaldada.

36. Andmete kogumise tulemusel selgus, et Euroopa täitekorralduse määruse alusel tehti esimene lahend Eesti kohtute poolt 06.11.2009.a., Euroopa maksekäsmenetluse määruse alusel 31.03.2009.a. ning Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse alusel alles 29.12.2011.a., mis on ka ainukeseks lahendiks, mis Eesti kohtute poolt Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse alusel tehtud on.

2.3. Kohtuasjad kohtutes (menetluses olevad kohtuasjad)

37. Hetkel menetluses olevate kohtuasjade kohta puudub avalikult ligipääsetavates andmebaasides informatsioon. Lisaks ei ole sellist informatsiooni võimalik ammendavalt kätte saada ka ametisiseseks kasutamiseks mõeldud KIS otsingusüsteemist.

38. Eelnevast tulenevalt on menetluses olevate kohtuasjade lahendamise raames üles kerkivate õiguslike probleemidega käesolevas Uurimuses arvestatud üksnes niivõrd, kui võrd sellised probleemid kajastuvad Eesti õiguspraktikute poolt käesoleva Uurimuse raames läbi viidud küsitlustele antud vastustes.

2.4. Kohtulahendid (jõustunud lahendid)

39. Euroopa täitekorralduse määruse alusel on ametisiseseks kasutamiseks mõeldud KIS otsingusüsteemi andmetel Eesti kohtute poolt tehtud kokku 50 jõustunud lahendit. Neist 25 Tartu Maakohtu poolt, 20 Harju Maakohtu poolt, 3 Pärnu Maakohtu poolt, 1 Tallinna Ringkonnakohtu ning 1 Riigikohtu poolt.

40. Kohtuasju, kus Eesti kohtutes käis menetlus seoses välisriigis välja antud Euroopa täitekorralduse kinnitustega, on ametisiseseks kasutamiseks mõeldud KIS andmebaasis 9. Ülejäänud 41 kohtuasja tegelesid Eestis Euroopa täitekorralduse kinnituse väljaandmise küsimustega, neist 9 Eesti kohtu poolt välja antud täitekorralduse tõendis esineva vea parandamisega.

41. Euroopa täitekorralduse määruse alusel on ametisiseseks kasutamiseks mõeldud KIS otsingusüsteemi andmetel Eesti kohtute poolt tehtud järgmised jõustunud lahendid (järjestatud alates kõige hilisemast):

- Tartu Maakohtu 22.10.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-60972
- Tartu Maakohtu 21.09.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-12-5758
- Harju Maakohtu 29.06.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-12243
- Tartu Maakohtu 25.06.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-10608
- Tartu Maakohtu 08.05.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-67384
- Harju Maakohtu 02.05.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-57819
- Harju Maakohtu 23.04.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-310
- Tartu Maakohtu 11.04.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-03-972
- Pärnu Maakohtu 14.02.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-63497
- Tartu Maakohtu 27.12.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-73391
- Tartu Maakohtu 08.12.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-11712
- Tartu Maakohtu 28.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-19249

- Harju Maakohtu 26.10.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-12565
- Harju Maakohtu 19.10.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-10763
- Harju Maakohtu 29.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-42862
- Tartu Maakohtu 29.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-06-16176
- Harju Maakohtu 21.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-64391
- Harju Maakohtu 20.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-23703
- Tartu Maakohtu 28.07.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-25029
- Tartu Maakohtu 26.07.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-25029
- Tartu Maakohtu 22.07.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-21254
- Pärnu Maakohtu 29.06.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-26034
- Tartu Maakohtu 03.06.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-52785
- Pärnu Maakohtu 19.04.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-12347
- Tartu Maakohtu 05.04.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-06-15481
- Tartu Maakohtu 05.04.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-1662
- Tartu Maakohtu 30.03.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-50322
- Tartu Maakohtu 30.03.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-46247
- Tartu Maakohtu 30.03.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-10767
- Tartu Maakohtu 25.03.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-58760
- Tartu Maakohtu 10.02.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-48347
- Tartu Maakohtu 10.02.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-58585
- Harju Maakohtu 07.12.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-60829
- Riigikohtu tsiviilkollegiumi 01.12.2010.a. määrus nr 3-2-1-117-10
- Tartu Maakohtu 12.11.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-82230
- Harju Maakohtu 02.11.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-27694
- Tartu Maakohtu 28.09.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-9576
- Harju Maakohtu 30.08.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-37892
- Harju Maakohtu 30.06.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-17052
- Tartu Maakohtu 09.06.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-63701
- Tallinna Ringkonnakohtu 18.05.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-25113
- Harju Maakohtu 13.04.2010.a. otsus tsiviilasjas nr 2-9-30971
- Harju Maakohtu 25.03.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-05-10106
- Harju Maakohtu 23.03.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-7996

- Harju Maakohtu 18.02.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-7996
- Harju Maakohtu 29.01.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-25113
- Harju Maakohtu 07.01.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-310
- Harju Maakohtu 23.12.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-69962
- Harju Maakohtu 17.11.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-59669
- Harju Maakohtu 06.11.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-58039

42. Euroopa maksekäsumenetluse määruse alusel on ametiseseks kasutamiseks mõeldud KIS otsingusüsteemi andmetel Eesti kohtute poolt tehtud 94 jõustunud lahendit. Neist 82 Harju Maakohtu poolt, 5 Pärnu Maakohtu poolt, 5 Tartu Maakohtu poolt ning 2 Tallinna Ringkonnakohtu poolt. Enamik neist lahenditest kujutavad endast määruseid, millega otsustati üleminek üldisele tsiviilkohtumenetlusele.

43. Euroopa maksekäsumenetluse määruse alusel on ametiseseks kasutamiseks mõeldud KIS otsingusüsteemi andmetel tehtud Eesti kohtute poolt järgmised jõustunud kohtulahendid (järjestatud alates kõige hilisemast):

1. Harju Maakohtu 23.08.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-12-23834
2. Tartu Maakohtu 05.07.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-12-16357
3. Tartu Maakohtu 22.05.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-12-16357
4. Harju Maakohtu 14.05.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-15139
5. Harju Maakohtu 04.05.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45777
6. Harju Maakohtu 12.04.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-47220
7. Harju Maakohtu 03.04.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45776
8. Harju Maakohtu 01.03.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45777
9. Harju Maakohtu 01.03.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-47220
10. Harju Maakohtu 01.03.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45776
11. Harju Maakohtu 28.02.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-12-8067
12. Harju Maakohtu 21.02.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-63194
13. Harju Maakohtu 17.02.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45777
14. Harju Maakohtu 17.02.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45776
15. Harju Maakohtu 14.02.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45779
16. Harju Maakohtu 14.02.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-47220
17. Harju Maakohtu 18.01.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-30503

18. Harju Maakohtu 16.01.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-47202
19. Harju Maakohtu 27.12.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-47202
20. Harju Maakohtu 02.12.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-46112
21. Harju Maakohtu 22.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-29527
22. Harju Maakohtu 14.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-25347
23. Harju Maakohtu 10.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-47220
24. Harju Maakohtu 10.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-47202
25. Harju Maakohtu 10.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45779
26. Harju Maakohtu 09.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-46112
27. Harju Maakohtu 09.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45776
28. Harju Maakohtu 09.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45777
29. Harju Maakohtu 02.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-46112
30. Harju Maakohtu 01.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-2262
31. Harju Maakohtu 10.10.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-17890
32. Harju Maakohtu 30.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-25347
33. Harju Maakohtu 23.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-25347
34. Harju Maakohtu 07.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-15139
35. Harju Maakohtu 05.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-17890
36. Harju Maakohtu 01.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-26046
37. Harju Maakohtu 01.08.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-17890
38. Harju Maakohtu 28.07.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-26046
39. Harju Maakohtu 28.07.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-25347
40. Harju Maakohtu 30.06.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-29527
41. Harju Maakohtu 28.06.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-15766
42. Harju Maakohtu 02.06.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-25653
43. Harju Maakohtu 19.05.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-15139
44. Harju Maakohtu 05.05.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-17890
45. Tallinna Ringkonnakohtu 18.04.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-30503
46. Harju Maakohtu 08.04.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-15139
47. Tartu Maakohtu 01.04.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-12970
48. Harju Maakohtu 30.03.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-2262
49. Harju Maakohtu 28.03.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-12781
50. Harju Maakohtu 14.03.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-2262
51. Harju Maakohtu 24.01.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-61061

52. Harju Maakohtu 13.01.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-61061
53. Harju Maakohtu 13.12.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-61061
54. Harju Maakohtu 01.12.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-59781
55. Harju Maakohtu 16.11.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-54576
56. Harju Maakohtu 11.11.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-52509
57. Harju Maakohtu 09.11.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-30503
58. Harju Maakohtu 05.10.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-30503
59. Harju Maakohtu 07.09.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-30503
60. Harju Maakohtu 03.09.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-30504
61. Harju Maakohtu 02.09.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-15766
62. Harju Maakohtu 12.08.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-31662
63. Harju Maakohtu 05.08.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-30503
64. Harju Maakohtu 02.07.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-31435
65. Harju Maakohtu 30.06.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-30504
66. Harju Maakohtu 20.05.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-61610
67. Harju Maakohtu 17.05.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-19237
68. Harju Maakohtu 05.05.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-19811
69. Harju Maakohtu 05.05.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-19809
70. Harju Maakohtu 27.04.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-66261
71. Harju Maakohtu 23.04.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-8038
72. Harju Maakohtu 23.04.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-8377
73. Harju Maakohtu 15.04.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-14879
74. Harju Maakohtu 05.04.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-66261
75. Harju Maakohtu 01.04.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-12008
76. Harju Maakohtu 29.01.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-66261
77. Harju Maakohtu 22.01.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-67440
78. Tartu Maakohtu 12.01.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-45230
79. Harju Maakohtu 06.01.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-67440
80. Tartu Maakohtu 16.12.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-45230
81. Harju Maakohtu 02.12.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-61911
82. Harju Maakohtu 01.12.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-12183
83. Tallinna Ringkonnakohtu 12.10.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-12183
84. Harju Maakohtu 08.10.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-45006
85. Harju Maakohtu 14.09.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-67440

86. Harju Maakohtu 10.09.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-44783
87. Pärnu Maakohtu 28.07.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-33374
88. Pärnu Maakohtu 28.07.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-33385
89. Pärnu Maakohtu 28.07.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-33392
90. Pärnu Maakohtu 28.07.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-33394
91. Harju Maakohtu 22.07.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-12183
92. Harju Maakohtu 10.07.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-26618
93. Harju Maakohtu 08.07.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-12183
94. Pärnu Maakohtu 31.03.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-12401

44. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse alusel on ametisiseseks kasutamiseks mõeldud KIS otsingusüsteemi andmetel Eesti kohtute poolt tehtud üksnes üks jõustunud lahend. See lahend tehti Harju Maakohtu poolt:

- Harju Maakohtu 29.12.2011.a. otsus tsiviilasjas nr 2-11-40908.

2.5. Hetkel täidetavad kohtulahendid ja juba täidetud kohtulahendid

45. Hetkel aktiivses täitmises olevate kohtulahendite kohta puudub avalikult ligipääsetavates andmebaasides informatsioon. Lisaks ei ole sellist informatsiooni võimalik ammendavalt koguda ka ametisiseseks kasutamiseks mõeldud KIS otsingusüsteemist.
46. Tuleb tähele panna, et tsiviilseadustiku üldosa seaduse²⁶ (TsÜS) § 157 lg 1 kohaselt on jõustunud kohtuotsusega tunnustatud nõude, samuti kohtulikust kokkuleppest või muust täitedokumendist tuleneva nõude aegumistähtaeg 10 aastat. Eelnevast tulenevalt ei pruugi Määruste alusel tehtud lahendid vahetult pärast selliste lahendite tegemist alati täitmisele jõuda. Samas ei ole praktikas veel lahendamist leidnud küsimus, kas viidatud aegumistähtaeg peaks kehtima ka välisriigis tehtud kohtulahendite suhtes.²⁷ Kuivõrd välisriigid võivad ette näha erinevaid

---

²⁶ Tsiviilseadustiku üldosa seadus. RT I 2002, 35, 216.

²⁷ Vt selle kohta lähemalt: Torga, M. Characterisation in Estonian Private International Law – a Proper Tool for Achieving Justice between the Parties? *Juridica International XVIII 2011*, p 84, 91. Ka näiteks TsÜS

aegumistähtaegu, võiks seadusandja arusaamatuste vältimiseks täpsustada, kas TsÜS § 157 lg-s 1 sisalduv aegumistähtaeg käib ka välisriigi kohtuotsuste kohta.

47. Hetkel täidetavate kohtulahendite ja juba täidetud kohtulahendite täitmise raames üles kerkinud õiguslike probleemidega on käesolevas Uurimuses arvestatud niivõrd, kuivõrd sellised probleemid kajastuvad Eesti õiguspraktikute poolt käesoleva Uurimuse raames läbi viidud küsitlustele antud vastustes.

---

kommentaatorite arvates on „vaieldav, kas Eestis täitmise osas allub välismaine täitedokument Eesti omadega võrdsele aegumistähtajale või tuleb lähtuda selle aegumistähtajast välisriigi õiguse järgi. Vt: Varul, P. et al. Tsiviilseadustiku üldosa seadus Kommenteeritud väljaanne. Tallinn 2010, § 157, p 3.1.4.

3. Määruste praktilised rakendusprobleemid õiguspraktikute jaoks: empiirilise uurimuse tulemused

3.1. Vastanud õiguspraktikud – kohtunikud ja nende vastamisvalmidus

48. Käesoleva Uurimuse raames saadeti Küsimustikud kahekümne ühele Eesti kohtunikule või kohtunikuabile, kellest üks oli Riigikohtunik, neli ringkonnakohtu kohtunikud (kaks Tartu ringkonnakohtust, kaks Tallinna ringkonnakohtust), kaksteist esimese astme kohtunikud (kaheksa Harju Maakohtust, kaks Tartu Maakohtust, üks Pärnu Maakohtust, üks Viru Maakohtust) ning neli kohtunikuabid (Pärnu Maakohtu maksekäsuksus). Enne Küsimustiku kohtunikule saatmist uuriti telefoni teel kohtuniku kokkupuute kohta rahvusvahelise eraõiguse määruste rakendamisega, selgitati Küsimustiku olemust ning käesoleva Uurimuse eesmärke. Lisaks küsiti enne Küsimustiku kohtunikule saatmist igalt kohtunikult nõusolekut Küsimustiku saatmiseks ning Küsimustikule vastamiseks. Küsimustikele vastamine oli anonüümne. Küsimustikule vastas kaheksateist kohtuniku.
49. Küsitletavate kohtunike valimi koostamisel lähtuti esmajoones KIS andmebaasis olevatest lahenditest lootuses, et kohtunikud, kes on Määruste alusel lahendeid teinud, on paremini kursis Määruste rakendusprobleemidega ning seetõttu valmis Küsimustikele vastama. Lisaks lähtuti kohtunike otsimisel põhimõttest, et esindatud oleksid Eesti eri piirkondade kohtud ning eri astmete kohtud. Eelnevast tulenevalt oli küsitletud kohtunike hulgas kohtunikke nii Harju Maakohtust, Tartu Maakohtust, Pärnu Maakohtust, Viru Maakohtust, Tallinna Ringkonnakohtust, Tartu Ringkonnakohtust kui ka Riigikohtust.
50. Kohtunike kõrval saadeti Küsimustik lisaks ka neljale kohtunikuabile Pärnu Maakohtu maksekäsuksusest, kuivõrd need kohtunikuabid puutuvad eelduslikult oma igapäevatoos Euroopa Liidu rahvusvahelise eraõiguse alaste määrustega võrreldes teiste kohtunikuabidega oluliselt sagedamini kokku.
51. Kuna Küsimustikele vastas lõplikult kahekümne ühest kohtunikust kaheksateist, oli kohtunike valmidus Küsimustikele vastamiseks väga hea. Kohtunikega eelnevalt läbiviidud telefonivestluse põhjal võib oletada, et kolm kohtuniku, kes jätsid küsimustikule vastamata, tegid seda seoses suure töökoormusega ning asjaoluga, et

konkreetne kohtunik ei olnud Määrustega kokku puutunud või ei tundnud ennast nende rakendamise küsimustes piisavalt tugevana.

3.2. Vastanud õiguspraktikud – advokaadid/advokaadibürood, juristid ja nende vastamisvalmidus

52. Käesoleva Uurimuse raames saadeti Küsimustikud viieteistkümnele juristile/advokaadile, kellest kaheksa olid vandeadvokaadid, kaks vandeadvokaadi abid, kolm juristid advokaadi- või õigusbüroodes ning üks jurist Eesti Juristide Liidus. Enne Küsimustiku advokaadile/juristile saatmist paluti telefoni teel advokaadilt/juristilt nõusolekut Küsimustiku saatmiseks ning Küsimustikule vastamiseks. Küsimustikule vastamine oli anonüümne. Küsimustikule vastas kaksteist juristi/advokaati.
53. Küsitletavate advokaatide/juristide valimi koostamisel püüti lähtuda KIS andmebaasis olevatest lahenditest. Tuleb aga tähele panna, et Määruste alusel läbi viidavates menetlustes ei kasutata sageli poolte esindajaid, mistõttu kujunes valimi koostamisel peamiseks kriteeriumiks see, et küsitletavad juristid töötaksid erinevates advokaadibüroodes, õigusbüroodes või muudes asutustes. Küsitletud juristide tööpiirkonnaks oli Tartu ja Tallinn. Muudest piirkondadest ei õnnestunud leida juriste, kes oleksid nõus olnud küsimustikule vastama. Küsimustikele olid vastama nõus eelkõige need juristid, kellel oli olnud varasem kokkupuude rahvusvahelise eraõiguse alaste vaidluste lahendamiseks. Küsimustikele vastamiseks pöördui telefoni teel ka mitmete inkassoteenuseid osutavate äriühingute poole, kuid nendes töötavad isikud ei olnud nõus Küsimustikele vastama. Peamise põhjendusena, miks ei soovitud küsimustikule vastamises osaleda, toodi siinjuures välja asjaolu, et potentsiaalsel vastajal puudus kokkupuude Määrustega ning et inkassoteenuseid osutati peamiselt siseriiklike vaidlustega seoses.
54. Küna küsimustikele vastasid viieteistkümnest juristist/advokaadist, kellele Küsimustik saadeti, kaksteist advokaati/juristi, oli Küsimustikele vastamisvalmidus juristide/advokaatide seas väga hea. Samas keeldus eelneva telefonivestluse alusel Küsimustikele vastamast oluliselt suurem osa juristidest. Sellistest juristidest enamus töötas inkassofirmades, mistõttu võib öelda, et vastamisvalmidus oli suurem advokaatide/vandeadvokaatide seas ning juristide seas, kes töötasid erinevates

õigusbüroodes. Lisaks oli vastamisvalmidus oluliselt parem juristide seas, kes olid rahvusvahelise eraõiguse probleemidega oma töös varem kokku puutunud või viimaste aastate jooksul ülikoolis rahvusvahelise eraõiguse või rahvusvahelise kohtumenetluse kursuseid läbinud.

3.3. Vastanud õiguspraktikud – kohtutäiturid ja nende vastamisvalmidus

55. Käesoleva Uurimuse raames saadeti Küsimustikud kuuteistkümnele kohtutäiturile, kes valiti lähtudes põhimõttest, et esindatud oleksid erinevate tööpiirkondade kohtutäiturid. Enne Küsimustiku kohtutäiturile saatmist paluti telefoni teel igalt kohtutäiturilt nõusolekut Küsimustiku saatmiseks ning sellele vastamiseks. Lisaks selgitati telefoni teel käesoleva Uurimuse eesmärke ning kohtutäiturile saadetava Küsimustiku olemust. Küsimustikele vastamine oli anonüümne. Küsimustik saadeti kolmele Tallinna kohtutäiturile, viiele Tartu kohtutäiturile, ühele Kärkla kohtutäiturile, ühele Haapsalu kohtutäiturile, ühele Võru kohtutäiturile, ühele Paide kohtutäiturile, ühele Rapla kohtutäiturile, kahele Pärnu kohtutäiturile ning ühele Saaremaa kohtutäiturile. Küsimustikule otsustas vastata üksnes seitse kohtutäiturit kuuteistkümnest.
56. Kohtutäiturite vastamisvalmidust mõjutas ilmselt asjaolu, et Määruste alusel läbiviidavaid täitemenetlusi ei ole praktikas eelduslikult kuigi palju. Hetkel puudub andmebaas välisriigis välja antud täitekorralduste täitmise kohta Eestis, mistõttu ei ole võimalik hinnata, kui palju praktikas Eesti kohtutäiturid nt Euroopa täitekorralduse määruse alusel väliriigis välja antud Euroopa täitekorralduste täitmisega tegelevad. Kaudselt võib kohtutäiturite kokkupuudet Määrustega hinnata aga asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud KIS andmebaasis olevaid lahendeid analüüsid. Nimelt moodustavad Eesti kohtute poolt tehtud lahenditest enamuse Euroopa maksekäsu menetluse alusel tehtavad lahendid, millest omakorra suure osa moodustavad riigilõivu määramise kohta tehtud määrused, mis kohtutäiturite tööga ei seondu. Ka Euroopa täitekorralduse määruse alusel tehtud lahenditest moodustavad suure osa sellised määrused, mis kohtutäiturite töölauale ei jõua (näiteks määrused, millega jäetakse täitekorraldus välja andmata, või nt määrused, millega parandatakse varem Eesti kohtu poolt välja antud täitekorraldust). Eelneva põhjal võib oletada, et Eesti

kohtutäiturid puutuvad praktikas Määruste rakendamisega kokku harva. Samas jäi kohtutäituritega peetud telefonivestlustelt kõlama see, et välismaise elemendiga vaidlustega puutuvad kohtutäiturid praktikas küllaltki sageli kokku (eelkõige rahvusvaheliste elatiseasjadega) ning et koolitust Määruste osas oleks kohtutäituritele nende endi arvates kindlasti vaja.

57. Kuna Küsimustikele vastas kuueteistkümnest kohtutäiturist, kellele Küsimustik saadeti, üksnes seitse kohtutäiturit, tuleb tõdeda, et kohtutäiturite vastamisvalmidus oli võrreldes kohtunike ja juristide/advokaatidega oluliselt väiksem. Kohtutäituritega enne Küsimuste saatmist läbiviidud telefonivestluste põhjal saab oletada, et Küsimustikele vastamata jätmine seondus kohtutäiturite suure töökoormuse ning asjaoluga, et kohtutäiturite kokkupuude Määrustega oli vähene.

4. Kohtulahendite ülevaade ja analüüs: Euroopa täitekorralduse määrus Nr 805/2004

4.1. Euroopa täitekorralduse määruse kohaldamisala (Art 2, Art 26 ja Art 33)

4.1.1. Sisuline kohaldamisala (Art 2(1-2))

58. Euroopa täitekorralduse määruse Art 2(2) reguleerib Euroopa täitekorralduse määruse materiaalsed ehk sisulist kohaldamisala. Euroopa täitekorralduse määruse sisulise kohaldamisala kontroll on kaheastmeline. Esiteks peab kohus olema veendunud, et tegemist on „tsiviil- ja kaubandusajaga“ st et tegemist ei ole „tulude, tolli ega haldusajadega ning riigi vastutuse asjadega seaduste ja puuduste täitmise suhtes (nn *acta iure imperii* asjad)“. Teiseks peab kohus kontrollima, et konkreetne tsiviil- ja kaubandusasi ei oleks välistatud Euroopa täitekorralduse määruse kohaldamisalast st et sellise tsiviil- ja kaubandusaja näol ei oleks tegemist mõne Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 2(2) kirjeldatud vaidlusega.

(a) Tsiviil- ja kaubandusajad

59. Mõistet „tsiviil- ja kaubandusasi“ kasutatakse EL rahvusvahelise eraõiguse määrustes piiritlemaks tsiviilvaidlusi avalik-õiguslike iseloomuga vaidlustest. Täpselt samasugune mõiste sisaldub Brüssel I määruses²⁸ (Art 1(1)), Rooma I määruses²⁹ (Art 1(1)), Rooma II määruses (Art 1(1), Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruses (Art 2(1) ning Euroopa maksekäsmenetluse määruses (Art 2(1)). Kõikide nende õigusaktide kontekstis on mõistel „tsiviil- ja kaubandusasi“ samasugune tähendus. Analooget mõistet kasutatakse tegelikult ka Brüssel I määruse

---

²⁸ „Tsiviil- ja kaubandusajade“ mõiste kohta Brüssel I määruse kontekstis loe lähemalt: Magnus U and Mankowski P. (eds) Brussels I Regulation 2nd Revised edition. Sellier European Law Publishers 2012, pp 54-72.

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 593/2008, 17. juuni 2008, lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma I). ELT L 177, 04/07/2008, lk 0006-00016.

paralleelinstrumentis - Lugano II konventsioonis (Art 1(1)).³⁰ Kuna aga Lugano II konventsiooni alusel teevad lahendeid ka Lugano II konventsiooni liikmesriikideks olevate Norra, Islandi ja Šveitsi kohtud ning kuna viidatud riikide kohtute jaoks ei oma Euroopa Kohtu lahendid samasugust tähendust kui need omavad EL liikmesriikide kohtute jaoks, siis ei ole iseenesest välistatud, et tulevikus saab mõistel „tsiviil- ja kaubandusasi“ olema mõneti erinev tähendus Euroopa Liidu määruste ja Lugano II konventsiooni kontekstis. Sellist võimalust saab siiski pidada vähetõenäoliseks.

60. Euroopa Liidu rahvusvahelise eraõiguse alaste määruste kontekstis tuleb mõistet „tsiviil- ja kaubandusasi“ lugeda autonoomseks st tegemist on mõistega, mis ei sõltu siseriiklikust õigusest ning millele lõpliku tõlgenduse annab Euroopa Kohus. Mõistet „tsiviil- ja kaubandusasi“ on Euroopa Kohus peamiselt tõlgendanud Brüssel I määruse ning selle eelkäija Brüsseli Konventsiooni alusel tehtud lahendites. Eesti ei ole Brüsseli konventsiooniga liitunud, sest Brüsseli konventsioon³¹ asendati Brüssel I määrusega enne seda, kui Eesti Euroopa Liiduga liitus. Eelnev ei tähenda aga, nagu ei saaks Eesti kohtud Brüsseli konventsiooni alusel tehtud Euroopa Kohtu lahendeid kasutada Brüssel I määruse tõlgendamisel.³²

61. Vajadust tõlgendada EL rahvusvahelise eraõiguse alastes määrustes olevaid mõisteid autonoomselt on Euroopa Kohus oma lahendites korduvalt rõhutanud.³³ Selliste autonoomsete tõlgenduste eesmärgiks on tagada, et EL määruseid rakendataks ühtemoodi kõikides EL liikmesriikides, mille tagajärjel suureneb õiguskindlus

---

³⁰ Tsiiviil- ja kaubandusasjade kohtualluvuse ning neid käsitletavate kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise konventsioon. ELT L 147, 10/06/2009, lk 0005-0043.

³¹ 1968 Brussels Convention on jurisdiction and the enforcement of judgments in civil and commercial matters. OJ L 299, 31/12/1972, 32-42.

³² Näiteks Brüssel I määruse Preambula p-st 19 tulenevalt tuleks mh tagada Brüsseli konventsiooni ja Brüssel I määruse vaheline järjepidevus Euroopa Kohtu tõlgendustes Brüsseli konventsiooni kohta. See põhimõte on leidnud rõhutamist ka Eesti Vabariigi Riigikohtu poolt: Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 09.12.2008.a. määrus nr 3-2-1-130-08. Lisaks on Riigikohus rõhutanud, et Brüsseli Konventsiooni alusel tehtud lahendeid saab kasutada ka Euroopa täitekorralduse määruses sisalduvate mõistete tõlgendamisel, vt: Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus nr 3-2-1-117-10.

³³ Näiteks tuleb autonoomselt tõlgendada Brüssel I määruse Art-s 5 kasutatud mõisteid „leping“ ning „lepinguväline kahju“. Vt nt: *Jakob Handte & Co. GmbH v Traitements Mécano-chimiques des surfaces SA*, Kohtuasi C-26/91 (1992) ECR I-3967, *Anastasios Kalfelis v Bankhaus Schröder Münchmeyer Hengst & Cie*, Kohtuasi 189/97 (1988) ECR5565.

tsiviilvaidlustes osalejate jaoks. Vaid erandjuhtudel võib määrustes olevaid mõisteid tõlgendada lähtudes siseriiklikust õigusest ning seda üksnes juhul, kui vastav rahvusvahelise eraõiguse alane määrus seda sõnaselgelt lubab.³⁴ Seega võib teoreetiliselt „tsiviil- ja kaubandusajaks“ Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses osutada vaidlus, mis Eesti siseriikliku õiguse kohaselt „tsiviilasjana“ käsitletav ei ole.

62. Eesti siseriiklik õigus lähtub haldus- ja üldkohtute pädevuse eristamisel vaidlusaluse õigussuhte iseloomust – halduskohtus on avalik-õiguslikest suhetest tulenevad vaidlused ja üldkohtu pädevuses eraõiguslikest suhetest tulenevad vaidlused, kui seadus ei sätesta teisiti.³⁵ Praktikas ei tohiks „tsiviil- ja kaubandusaja“ mõiste määratlemine Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses Eesti juristidele suuri raskusi valmistada, sest EL määrustes kasutatav „tsiviil- ja kaubandusajade“ mõiste on (arvestades Euroopa Kohtu praktikat) küllaltki sarnane siseriiklikult välja kujunenud lahendustega. Näiteks on Euroopa Kohus leidnud, et „tsiviil- ja kaubandusajaga“ ei ole tegemist juhul, kui vaidluse pooleks on avaliku võimu kandja, kes täitis õigussuhte raames oma avalik-õiguslikku kohustust³⁶ või teostas avaliku võimu.³⁷ Selline lahendus vastab Riigikohtu senisele praktikale haldus- ja tsiviilasjade eristamisel.³⁸ Lisaks ei ole Euroopa Kohtu praktika kohaselt vaidlus, kus isik nõuab riigilt kahjuhüvitist seoses relvajõudude tegevusega, „tsiviil- ja kaubandusajaks“.³⁹ Sarnane oleks lahendus ilmselt ka Eesti riigi ja eraõigusliku isiku

³⁴ Näiteks Brüssel I määruse Art 59 kohaselt määratakse füüsilise isiku domitsiil (alaline elukoht) kindlaks siseriikliku õiguse alusel. Vt lähemalt: Torga, M. Elukoht tsiviilseadustiku üldosa seaduse tähenduses, *Juridica* 2010 Nr 7, lk 473-480.

³⁵ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 05.06.2007.a. määrus nr 3-2-1-63-07. Vt ka: TsMS § 1 ning halduskohtumenetluse seadustik (HKMS) § 4 lg 1 - RT I, 23.02.2011, 3.

³⁶ *Netherlands State v Rüffer*, Kohtuasi 814/79 (1980) ECR 3807.

³⁷ *LTU v Eurocontrol*, Kohtuasi 29/76 (1976) ECR 1541.

³⁸ Vt nt: Riigikohtu üldkogu 15.06.2010.a. määrus nr 3-2-4-1-10, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 20.06.2008.a. otsus nr 3-2-1-55-08, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 05.06.2007.a. määrus nr 3-2-1-63-07, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 17.01.2007.a. otsus nr 3-2-1-133-06, Riigikohtu erikogu 20.04.2005.a. määrus nr 3-2-4-1-05, Riigikohtu erikogu 18.10.2004.a. määrus nr 3-2-4-2-04, Riigikohtu erikogu 01.07.2004.a. määrus nr 3-2-4-1-04, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 27.04.2004.a. määrus nr 3-2-1-49-04, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 12.01.2004.a. määrus nr 3-2-1-149-03, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 11.11.2003.a. määrus nr 3-2-1-105-03, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 26.05.2003.a. määrus nr 3-2-1-60-03, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 10.03.2003.a. otsus nr 3-2-1-17-03.

³⁹ *Lechouritou v Greece*, Kohtuasi C-292/05 (2007) ECR I-1519.

vahelises siseriiklikus vaidluses, mis lahendatakse riigivastutuse seaduse alusel.⁴⁰ Ka pelgalt asjaolu, et vaidlusaluse õigussuhte pooleks on avaliku võimu kandja, ei ole sarnaselt Eesti kohtupraktikale⁴¹ Euroopa Kohtu lahendite kohaselt piisav otsustamiseks, et tegemist ei ole „tsiviil- või kaubandusvaidlusega“ - avaliku võimu kandja võib ka Euroopa Kohtu praktika kohaselt astuda eraõiguslikku suhtesse ja sõlmida eraõigusliku lepingu.⁴² Asjaolu, et vaidlus on jõudnud halduskohtusse, ei välista aga ei Euroopa täitekorralduse määruse⁴³ ega Eesti õiguses välja kujunenud põhimõtete kohaselt⁴⁴ eraõiguslike normide kohaldamist halduskohtu poolt.

63. Vaatamata sellele, et välisriigi kohus on oma kohtulahendi kohta väljastanud Euroopa täitekorralduse tõendi, peaks Eesti kohtutäituril ja (juhul, kui vaidlus Euroopa täitekorralduse täitmise üle jõuab Eesti kohtusse) kohtunikul olema põhimõtteliselt õigus kontrollida, kas lahendis käsitlemist leidnud vaidluse näol oli üldse tegemist „tsiviil- või kaubandusajaga“. Siinjuures ei ole Eesti kohtutäitur ja kohtunik seotud sellega, mida on vaidluse iseloomu kohta arvanud välisriigi kohus, kes Euroopa täitekorralduse tõendi valjastas. Kuigi selline järeldus ei tulene otseselt Euroopa täitekorralduse määruse sõnastusest, on see tuletatav Euroopa täitekorralduse määruse loogikast. Sarnast kontrolliõigust jaatatakse nt inglise-⁴⁵ ja saksa⁴⁶ õiguskirjanduses Brüssel I määruse alusel lahendite täidetavaks tunnistamisel, mille korral on täidetavaks tunnistamise menetlust läbiviival kohtul õigus kontrollida, kas vaidluse näol oli tegemist üldse „tsiviil- või kaubandusajaga“, vaatamata sellele, mida otsustas selle kohta välisriigi kohus, kes vaidluses lahendi tegi ning seda olenemata sellest, et Brüssel I määruse kohaselt ei tohi kohtud kontrollida välisriigi kohtulahendi sisu.⁴⁷ Lisaks peaks Eesti kohtutäituril ning kohtunikul olema igal ajal õigus kontrollida, kas

⁴⁰ Riigivastutuse seadus. RT I 2001, 47, 260. Vt lähemalt ka sõjaaja riigikaitse seadus § 6 lg 1, mille järgi hüvitatakse sõjaajal riigikaitseelisel eesmärkidel sõjalise tegevusega tekitatud materiaalne kahju „seadusega sätestatud alusel ja korras“. – RT I 1994, 69, 1194.

⁴¹ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 29.05.1997.a. määrus nr 3-2-1-71-97.

⁴² *Préservatrice foncière TIARD SA v Staat der Nederlanden*, Kohtuasi C-266/01 (2003) ECR I-4867.

⁴³ Euroopa täitekorralduse määruse Art 2(1) kohaselt kohaldatakse Euroopa täitekorralduse määrust „igat liiki“ kohtutes või erikohtutes.

⁴⁴ Vt lähemalt: Riigikohtu erikogu 27.10.2009.a. otsus nr 3-2-1-100-08.

⁴⁵ Fawcett J, Carruthers J and North P, Cheshire, North & Fawcett: Private International Law 14th edition, OUP 2008, p 601.

⁴⁶ H von, *Europäisches Zivilprozessrecht* 8 Aufl, Heidelberg 2005, § 32, Nr 3.

⁴⁷ Brüssel I määrus Art 36.

vaidlus (mis on küll „tsiviil- või kaubandusasi“) on Euroopa täitekorralduse määruse kohaldamisalast välistatud Euroopa täitekorralduse määruse Art 2(2) alusel.

64. Käesoleva Uurimuse raames analüüsitud Eesti kohtute lahendites „tsiviil- ja kaubandusajade“ mõistet Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses lähemalt ei sisustatud.

(b) Välistatud õigussuhted

65. Euroopa täitekorralduse määruse Art 2(2) välistab Euroopa täitekorralduse määruse kohaldamisalast teatud tsiviil- ja kaubandusajad. Selliste välistuste põhjuseks on Euroopa Liidu rahvusvahelise eraõiguse määruste kontekstis olnud peamiselt asjaolu, et viidatud vaidlustega tegelevad teised Euroopa Liidu või rahvusvahelised instrumendid või et välistatud õigussuhete osas puuduvad ühtsed regulatsioonid liikmesriikide materiaal- ja rahvusvahelises eraõiguses.⁴⁸
66. Vaatamata sellele, et Euroopa täitekorralduse määrus seda ise otsesõnu ette ei näe, on Euroopa täitekorralduse määrusest lisaks välja jäetud ka suur hulk elatisevaidlusi. Nimelt näeb uus Ülalpidamiskohustuste määruse Art 68(2) ette, et viidatud määrus asendab elatiseasjades Euroopa täitekorralduse määruse sätteid, välja arvatud selliste Euroopa täitekorralduste suhtes, mille on välja andnud liikmesriigid, kes ei ole Haagi 2007 Protokolliga seotud (st Ühendkuningriigi kohtud, Taani kohtutele Euroopa täitekorralduse määrus ei laiene, kuid Taani kohtulahendid liiguvad Ülalpidamiskohustuste määruse alusel Euroopa Liidus vabalt ringi, vaatamata sellele, et Taani ei ole Haagi 2007 Protokolliga liitunud⁴⁹). Ülejäänud liikmesriikide puhul on Euroopa täitekorralduse määruse sätete asendamine ka igati õigustatud, kuna Ülalpidamiskohustuste määrus kaotab elatiseasjades tehtud kohtulahendite puhul nn *exequatur* ehk täidetavaks tunnistamise menetluse nõude. Seega, kui Euroopa

---

⁴⁸ Nt on niimoodi põhjendatud sarnaste erandite tegemist Brüssel I määruse kohaldamisalast: Magnus U and Mankowski P. (eds) *Brussels I Regulation 2nd Revised edition*. Sellier European Law Publishers 2012, p 60.

⁴⁹ Taani on nimelt otsustanud Ülalpidamiskohustuste määrusega liituda üksnes osas, milles see asendab Brüssel I määruse sätteid (st Ülalpidamiskohustuste määruse kohtualluvuse ja lahendite täitmise ja tunnustamise kohta käivad sätteid). Vt: Euroopa Ühenduse ja Taani Kuningriigi vaheline kohtualluvust ja kohtuotsuste täitmist tsiviil- ja kaubandusajades käsitlev leping. ELT L 149, 12/6/2009, lk 80-80.

täitekorralduse tõendi väljastamist taotletakse Eesti kohtult sellise Eesti kohtuotsuse suhtes, millega mõisteti ühelt poolt teise poole kasuks välja elatis, peaks Eesti kohus Euroopa täitekorralduse tõendi väljaandmisest keelduma, kuivõrd sellised kohtulahendid ei ole Euroopa täitekorraldusega kinnitatav. Selliste taotluste puhul peaksid kohtud taotlejale selgitama, et taotlus tuleb esitada Ülalpidamiskohustuste määruse Lisas 1 viidatud vormile vastava kohtuotsuse väljavõtte väljastamiseks.

(aa) Füüsiliste isikute staatuse ja teo- ning õigusvõime küsimused, abielusuhtest tulenevad varalised õigused, testamendid ja pärimine

67. Euroopa täitekorralduse määruse art 1(2)a välistab Euroopa täitekorralduse määruse kohaldamisalast vaidlused, mis seonduvad füüsiliste isikute staatusega ning õigus- ja teovõimega, abieluvaraga ning testamentide ja pärimisega. Neist viimased (testamendid ja pärimine) kuuluvad Euroopa pärimismääruse⁵⁰ kohaldamisalasse, mida peavad Eesti kohtud hakkama kohaldama alates 17. augustist 2015.a.⁵¹ Abieluvaraga seonduvaid küsimusi peaks tulevikus aga samuti hakkama reguleerima Euroopa Liidu määrus, vähemasti on hetkel olemas vastava määruse ettepanek.⁵² Füüsiliste isikute staatuse küsimustega tegeleb osaliselt Brüssel I bis määrus, mida kohaldatakse abielulahutuse, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamise asjades rahvusvahelise kohtualluvuse määramisel ning vastavates asjades tehtud otsuste tunnustamisel.⁵³

68. Euroopa täitekorralduse määruse Art 1(2)a eesti keelne tõlge on mõneti ebaõnnestunud. Näiteks määruse inglise keelses versioonis kasutatakse mõiste „*status or legal capacity*“ on eesti keelde tõlgitud lihtsalt kui „isikute õigus- ja teovõime“, samas hõlmab isikute staatuse küsimus ka nt küsimusi, kellest isik põlvneb või kas ta on abielus või lahutatud. Viidatud tõlkeviga on nt Brüssel I määruse kontekstis Eesti

---

⁵⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 650/2012, 4. juuli 2012, mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste tunnustamist ja täitmist, ametlike dokumentide vastuvõtmist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist. ELT L 201, 27/7/2012, lk 107-134.

⁵¹ Pärimismäärus Art 84.

⁵² Proposal for a Council Regulation on jurisdiction, applicable law and the recognition and enforcement of decisions in matters of matrimonial property regimes. COM(2011)126 final 2011/0059(CNS).

⁵³ Brüssel II bis Art 1(1)a.

kohtutele juba segadusi tekitanud.⁵⁴ Eelduslikult ei ole Euroopa täitekorralduse määruse kontekstis viidatud tõlkeviga aga kuigi problemaatiline, kuna isikute staatusega seonduvad välisriikide kohtute lahendid on Eesti kohtutes pigem aktuaalsed välisriikide lahendite tunnustamise menetluses (nt kui isik soovib tõendada, et Eestis ei saa lahutusmenetlust algatada põhjusel, et pooled on juba lahutatud välisriigi kohtuotsusega). Euroopa täitekorralduste täitmisel või väljastamisel sellised kvalifitseerimisprobleemid aga üles kerkida ei tohiks.

69. Eesti kohtupraktikas on Euroopa täitekorralduse määruse kontekstis Art 2(1)a eranditest rõhutamist leidnud vaid üks. Nimelt on Harju Maakohus ühes kohtulahendis kinnitanud, et Euroopa täitekorralduse määrust ei kohaldata abielusuhetest tulenevate varaliste õiguste suhtes (Art 2(2)a) st ühisvara jagamise asjas tehtud kohtuotsuse kohta ei saa Eesti kohus täitekorralduse tõendit välja anda.⁵⁵ Viidatud kaasuses paluti kohtul Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamist Eesti kohtulahendi suhtes, millega lahendati avaldaja ja tema abikaasa vaheline abielusuhetest tulenev varaline vaidlus (kohtuotsuse resolutsioonist lähtuvalt mõisteti avaldaja kasuks tema abikaasalt välja enamsaadud vara eest teatud summa), mistõttu jättis kohus igati õigustatult avaldaja avalduse Euroopa täitekorralduse tõendi saamiseks rahuldamata. Selline lahendus on igati kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga viidatud erandi tõlgendamisel Brüssel I määruse (ning selle eelkäija Brüsseli konventsiooni) kontekstis.⁵⁶

---

⁵⁴ Vt Harju Maakohtu 16.05.2007.a. määrus tsiviilasjas nr 2-05-16150. Viidatud kohtuasjas määras kohus põlvnemisevaidluses kohtualluvuse Brüssel I määruse alusel, kuigi sellised vaidlused on Brüssel I määruse Art 1(2)a kohaselt Brüssel I määruse kohaldamisalast välistatud. Tuginedes Brüssel I määruse Art-le 2 ja asjaolule, et kostja domitsiil (alaline elukoht) oli Soomes, leidis Eesti kohus, et vaidlus ei allunud Eesti kohtule. Kui asjas oleks rahvusvaheline kohtualluvus aga määratud TsMS alusel oleks tulenevalt TsMS § 103 lg-st 2 Eesti kohtul võinud olla kohustus asja menetleda, kui põlvnemise tuvastamist taotlev isik oli Eesti Vabariigi kodanik või elas Eestis.

⁵⁵ Harju Maakohtu 02.05.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-57819.

⁵⁶ Vt: *Jacques de Cavel v Louise de Cavel*, Kohtuasi 143/78 (1979) ECR 1055, *C.H.W. v H.J.H.*, Kohtuasi 25/81 (1982) ECR 1189. Elatiseasjade ja abieluvaraga seonduvate vaidluste eristamise kohta vt ka: *Louise de Cavel v Jacques de Cavel*, Kohtuasi 120/79 (1989) ECR 731 ning *Antonius van den Boogaard v Paula Laumen*, Kohtuasi C-220/95 (1997) ECR I-1147.

(bb) Pankrotimenetlused, maksejõuetute äriühingute või teiste juriidiliste isikute likvideerimismenetlused, kohtulikud korraldused, kokkulepped võlausaldajatega ja muud sellised menetlused

70. Euroopa täitekorralduse määruse Art 2(2)b välistab Euroopa täitekorralduse määruse sisulisest kohaldamisalast ka sellised vaidlused, mis langevad Maksejõuetusmenetluse määruse kohaldamisalasse.⁵⁷ Viidatud määrus näeb ette erisätted sellistes vaidlustes tehtud menetluse algatamise otsuste tunnustamiseks,⁵⁸ mistõttu ei ole vajalik ka sellistes vaidlustes tehtud lahendite kohta Euroopa täitekorralduse tõendite väljastamine.
71. Euroopa täitekorralduse määruse Art 2(2)b eesti keelne ametlik tõlge ei ole kõige õnnestunud. Määruse eesti keelses ametlikus tõlkes viidatakse „kohtulikele kompromissidele“, mis jätab mulje, justkui oleks kõik kompromisse kinnitavad kohtulahendid Euroopa täitekorralduse määruse kohaldamisalast välja jäänud. Sellist eksimust näib kinnitavat ka Art 3(1), mille eesti keelse tõlke kohaselt kohaldatakse määrust vaidlustamata nõudeid käsitlevate „kohtuotsuste“ ning „ametlike juriidiliste dokumentide“ suhtes, samas kui määruse inglise keelses versioonis kasutatakse „kohtulahendite“ ning „ametlike juriidiliste dokumentide“ kõrval ka „kohtulike kokkulepete“ mõistet. Tuleb aga tähele panna, et Euroopa täitekorralduse määruse Art 2(2)b peab määruse kohaldamisalast väljajäävate „kohtulike kompromisside“ all siiski silmas üksnes kokkuleppeid võlausaldajatega menetlustes, mis seonduvad juriidiliste isikute maksejõuetuse väljakuulutamise, likvideerimise või sarnaste menetlustega mitte aga määruseid, millega kinnitatakse kohtulik kompromiss nõ tavalises tsiviilvaidluses.
72. Arvestades seda, et Euroopa täitekorralduse määruse Art 2(2)b inglise keelne versioon viitab võlausaldajate kokkuleppele („*compositions*“) võib eeldada, et Eesti kohtute

---

⁵⁷ Euroopa Kohus on viidatud erandi kohta Brüssel I määruse kontekstis teinud mitmeid lahendeid, vt: *Henri Gourdain v Franz Nadler*, Kohtuasi 133/78 (1979) ECR 733; *Eric Coursier v Fortis Bank and Martine Coursier, née Bellami*, Kohtuasi C-267/97 (1999) ECR I-2543; *SCT Industri AB i likvidation v Alpenblume AB*, Kohtuasi C-111/08 (2009) ECR I-5655; *German Graphics Graphische Maschinen GmbH v Alice van de Schee*, Kohtuasi C-292/08 (2009) I-8421; *Seagon v Deko Marty Belgium NV*, Kohtuasi C-339/07 (2009) ECR I-767; *F-Tex SIA v Lietuvos-Anglijos UAB „Jadecloud-Vilma“*, Kohtuasi C-213/10, kättesaadav: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-213/10> (01.11.2012).

⁵⁸ Maksejõuetusmenetluse määrus Art 16(1).

poolt saneerimismenetluse käigus tehtud kohtulahendid (nt saneerimisseaduse⁵⁹ § 28 lg 2 alusel saneerimiskava kinnitamise määrus või sama seaduse § 10 alusel tehtav saneerimismäärus) on Euroopa täitekorralduse määruse kohaldamisalast välistatud, kuigi „saneerimismenetlust“ Euroopa täitekorralduse määruse Art 2(2)b otsesõnu ei maini. Seda põhjusel, et saneerimismenetluses on suur roll just võlausaldajate kokkuleppel, kuivõrd saneerimiskava võtavad vastu just võlausaldajad (saneerimisseadus § 24(1)), misjärel kinnitab kohus saneerimiskava määrusega (saneerimisseadus § 28 ja 37).

73. Käesoleva Uurimuse koostamiseks kasutatud Eesti kohtulahendites Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 2(2)b viidatud erandeid ei käsitletud.

(cc) Sotsiaalkindlustus

74. Euroopa täitekorralduse määruse Art 2(2)c välistab Euroopa täitekorralduse määruse kohaldamise sotsiaalkindlustusega seonduvates vaidlustes tehtud kohtulahendite suhtes. Selliste vaidluste pidamine Euroopa Liidu seadusandja poolt tsiviilõiguslikeks vastab senisele Eesti õiguspraktikale - näiteks on Riigikohus selgitanud, et Haigekassa poolt ravikindlustuse seaduse⁶⁰ alusel töötajale väljamakstud hüvitiste osaline tagasinõue kostja vastu on tsiviilõiguslik nõue, olenemata sellest, et sellise nõude esitamise õigus on sätestatud ravikindlustuse seaduses.⁶¹ Lisaks on Riigikohus selgitanud, et vaidlused tervise kahjustamisega tekitatud kahju eest mõistetava hüvitise suuruse üle tuleb lahendada üldkohtus, sõltumata sellest, kas hüvitise maksjaks on tööandja või sotsiaalkindlustusorgan.⁶² Vastupidisele lahendusele on Riigikohus jõudnud aga vaidlustes, mis seonduvad riikliku pensioni määramise küsimustega.⁶³

75. Kuigi viidatud vaidluste näol on Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses tegemist „tsiviil- või kaubandusajadega“, on sellised vaidlused Euroopa täitekorralduse

---

⁵⁹ Saneerimisseadus. RT I 2008, 53, 296.

⁶⁰ Ravikindlustuse seadus, RT I 2002, 62, 377.

⁶¹ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 17.01.2007.a. otsus nr 3-2-1-133-06.

⁶² Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 06.01.2010.a. otsus nr 3-2-1-140-09.

⁶³ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 11.11.2003.a. määrus nr 3-2-1-105-03, Riigikohtu erikogu 18.10.2004.a. määrus nr 3-2-4-2-04 ja Riigikohtu erikogu 06.12.2011.a. määrus nr 3-2-4-3-11.

määruse kohaldamisalast tulenevalt Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 2(2)c välistatud. Eelnev ei kehti siiski kõikide sotsiaalkindlustusega seotud vaidluste suhtes. Näiteks juhul, kui avaliku võimu kandja nõuab kahju tekitajalt hüvitist summade eest, mille riik on välja maksnud kahju kannatanule, kuuluks selline vaidlus Euroopa eraõiguse alaste määruste kohaldamisalasse⁶⁴ st tegemist ei oleks „sotsiaalkindlustuse“ küsimusega Euroopa täitekorralduse määruse Art 2(2)c tähenduses. Eelnevast tulenevalt saaksid Eesti kohtud ka sellistes vaidlustes tehtud kohtulahendite kohta väljastada Euroopa täitekorralduse tõendeid.

76. Käesoleva Uurimuse koostamiseks kasutatud Eesti kohtulahendites Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 2(2)c viidatud erandit ei käsitletud.

(dd) Vahekohtumenetlus

77. Vahekohtumenetluse asjade väljajätmine Euroopa Liidu eraõiguse alastest määrustest on selgitatav asjaoluga, et vahekohtuotsuste tunnustamise ja täidetavaks tunnistamise küsimusi on rahvusvahelisel tasandil küllaltki edukalt reguleeritud New York 1958 konventsiooniga,⁶⁵ millega on mh liitunud ka Eesti. Seega puudub mh ka vajadus vahekohtuasjades tehtud vahekohtute täitmise täiendavaks reguleerimiseks sh lahendite kinnitamiseks Euroopa täitekorraldusega, kuivõrd selliseid lahendeid täidetakse välisriikides New York 1958 konventsiooni alusel.

78. Euroopa Kohus on EL rahvusvahelise eraõiguste määrustes sisalduvat vahekohtumenetluse erandit oma lahendites tõlgendanud küllaltki laialt - nt oleks sellise erandiga hõlmatud vahekohtunike määramise menetlused siseriiklikus kohtus.⁶⁶ Enim on Euroopa Kohtu jaoks probleeme valmistanud vahekohtumenetluse või vahekohtukokkuleppe täitmise tagamiseks tehtavate kohtulahendite olemuse määramine.⁶⁷ Kuna aga selliste vaidluste puhul ei ole tegemist „vaidlustamata

---

⁶⁴ Vähemasti on Euroopa Kohus jõudud sellisele järeldusele Brüssel I määruse eelkäija – Brüsseli konventsiooni – kohaldamise kontekstis, vt: *Gemeente Steenberg v Luc Baten*, Kohtuasi C-271/00 (2002) ECR I-10489.

⁶⁵ Välisriigi vahekohtu otsuste tunnustamise ja täitmise konventsioon. RT II 1993, 21, 51.

⁶⁶ Vt: *Marc Rich & Co AG v Società Italiana Impanti PA*, Kohtuasi C-190/89 (1991) ECR I-3855.

⁶⁷ Vt: *Van Uden Maritime BV, trading as Van Uden Africa Lince v Kommanditgesellschaft in Firma Deco-Line*, Kohtuasi C-391/95 (1998) ECR I-7091; *Allianz Spa, Generali Assicurazioni Generali Spa v West Tankers Inc, The Front Comor*, Kohtuasi C-185/07 (2009) ECR I 663.

nõuetega“, ei tohiks Euroopa täitekorralduse määruse kontekstis vahekohtumenetluse erand Eesti kohtute jaoks praktikas suuri probleeme tekitada.

79. Käesoleva Uurimuse koostamiseks kasutatud Eesti kohtulahendites käsitleti Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 2(2)d viidatud erandit ühel korral. Nimelt kinnitas Harju Maakohus ühes lahendis,⁶⁸ et Euroopa täitekorralduse määrust ei kohaldata vahekohtute suhtes (Art 2(2)d). Viidatud kohtuasjas palus avaldaja Eesti kohtult Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamist välisriigi (!) vahekohtu otsuse kohta, millest Eesti kohus korrektselt ka keeldus.

4.1.2. Geograafiline kohaldamisala (Art 2(3))

80. Euroopa täitekorralduse määruse Art 2(3) kohaselt hõlmab mõiste „liikmesriik“ kõiki liikmesriike, välja arvatud Taanit. Seega kuuluvad Euroopa täitekorraldustena Eestis täitmiseks kõikide teiste Euroopa Liidu liikmesriikide kohtute poolt välja antud Euroopa täitekorraldused. Kui Euroopa täitekorraldus pärineb Bulgaariast või Rumeeniast, saab selline täitekorraldus olla välja antud üksnes pärast 1. jaanuari 2007.a., st pärast kuupäeva, millal need riigid Euroopa Liidu liikmeteks said.
81. Elatiseasjades saavad Euroopa täitekorraldused pärineda üksnes Ühendkuningriigist, kuivõrd elatiseasjades asendab Euroopa täitekorralduse määrust Ülalpidamiskohustuste määrus, nagu tuleneb Ülalpidamiskohustuste määruse Art-st 68(2). Kui Eesti kohtusse jõuab mingil põhjusel Euroopa täitekorraldus, mis on tehtud kohtulahendi suhtes, mis tehti elatiseasjas, peaks kohus seega avaldajalt nõudma Ülalpidamiskohustuse määruse Art-s 20 viidatud dokumentide esitamist sh lahendi teinud kohtu poolt välja antud kohtulahendi väljavõtet (Ülalpidamiskohustuste määrus Art 20(1)b). Siinjuures ei ole oluline ka see, millal välisriigi kohtu poolt lahend elatisasjas tehti – oluline on üksnes see, et lahendi täitmist taotletakse Eestis pärast 18. septembrit 2010.a. st pärast kuupäeva, mil Euroopa Liidu liikmesriikidel tekkis kohustus Ülalpidamiskohustuste määrust kohaldada.⁶⁹
82. Eesti kohus võib Euroopa täitekorralduse tõendi väljastada üksnes Eestis tehtud kohtulahendi suhtes. Siinjuures ei ole reeglina määravaks ka see, millisest riigist olid pärit pooled vaidluses, mille lahendamiseks Eesti kohus lahendi tegi. Seega peab Eesti

⁶⁸ Harju Maakohtu 29.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-42862.

⁶⁹ Ülalpidamiskohustuste määrus Art 75(2) ja 76.

kohus Euroopa täitekorralduse tõendi väljastama, olenemata sellest, et üheks pooleks konkreetses vaidluses oli nt Taanist või kolmandast riigist pärit füüsiline- või juriidiline isik. Siinjuures tuleb aga tähele panna, et Euroopa täitekorralduse määruse Art 6(1) näeb ette loetelu tingimustest, mis peavad olema täidetud, et kohus saaks Eesti kohtulahendi kohta Euroopa täitekorralduse tõendi välja anda. Mõned nendest tingimustest võivad seonduda sellega, millistest riikidest oli pärit menetluses osalenud isik. Näiteks näeb Euroopa täitekorralduse määruse Art 6(1)a ette nõude, et kohtulahend, mille kohta soovitakse Euroopa täitekorralduse tõendit väljastada, ei tohi minna vastuollu Brüssel I määruse II peatüki 3. ja 6. jaos viidatud kohtualluvuse reeglitega, mis käsitlevad vastavalt kohtualluvust kindlustusvaidlustes ning erandlikku kohtualluvust. Brüssel I määruse Art 12(1) piirab oluliselt kindlustusandja võimalust kindlustusvaidluses menetlust algatada, lubades kindlustusandjal seda reeglina teha üksnes riigis, kus on kostja domitsiil (alaline elukoht/asukoht).⁷⁰ Seega juhul, kui kindlustusvaidluse lahendamisel rikuti rahvusvahelise kohtualluvuse määramisel Brüssel I määruse Art-st 12(1) tulenevat põhimõtet ja Eesti kohus lahendas vaidluse, vaatamata sellele, et kostja Eestis domitsiili (alalist elukohta/asukohta) ei omanud, ei saa sellise lahendi kohta ka Euroopa täitekorralduse tõendit välja anda. Lisaks on tulenevalt Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 6(1)d kostja domitsiili (alaline elukoht/asukoht) asumine Eestis oluline ka vaidlustes, kus kostjaks konkreetses vaidluses oli tarbija.

83. Juhul, kui avaldaja taotleb Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamist põhjusel, et ta soovib hiljem Eesti kohtulahendit Taanis või kolmandas riigis täita, ei ole Eesti kohtul tulenevalt Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 6 iseenesest alust Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamisest keeldumiseks, kuigi vastava tõendiga ei oleks avaldajal Taanis või kolmandas riigis midagi peale hakata, sest need riigid ei ole Euroopa täitekorralduse määrusega seotud. Taanis täidetakse Eesti kohtute poolt tehtud lahendeid eelkõige Brüssel I määruse alusel, kuivõrd Taani on Euroopa Liiduga sõlminud eraldi lepingu Brüssel I määruse sätete laiendamiseks Taanile.⁷¹ Vastavat lepingut Euroopa täitekorralduse määruse osas Euroopa Liidu ja Taani vahel sõlmitud ei ole. Eelnevalt tulenevalt peaksid Eesti kohtud juhul, kui neilt taotletakse

---

⁷⁰ Füüsilise ja juriidilise isiku domitsiili määramise kohta Euroopa Liidu eraõiguse alaste määruste kontekstis vt lähemalt: Torga, M. Elukoht tsiviilseadustiku üldosa seaduse tähenduses, *Juridica 2010 Nr 7*, lk 473-480.

⁷¹ Euroopa Ühenduse ja Taani Kuningriigi vaheline kohtualluvust ja kohtuotsuste täitmist tsiviil- ja kaubandusajades käsitlev leping. ELT L 299, 16/11/2005, lk 0062-0067.

Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamist põhjusel, et Eesti kohtulahendit soovitakse hiljem täita Taanis, avaldajale selgitama, et too taotleks hoopis Brüssel I määruse Art-s 54 nimetatud tunnistuse väljastamist. Iseenesest ei lasu Euroopa täitekorralduse tõendi taotlejal aga kohustust tõendada, millises riigis ta hiljem Euroopa täitekorraldust kasutada soovib.

84. Eesti kohtud ei ole oma lahendites lähemalt analüüsinud Euroopa täitekorralduse määruse geograafilist kohaldamisala. Küll aga on kohtud jätnud (igati korrektselt) rahuldamata avalduse Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamiseks välisriigis (Lätis) tehtud lahendi suhtes.⁷²

4.1.3. Ajaline kohaldamisala (Art 26 ja 33)

4.1.3.1. Jõustumine (Art 33)

85. Euroopa täitekorralduse määruse Art 33 kohaselt jõustus Euroopa täitekorralduse määrus 21. jaanuaril 2005.a. Bulgaaria ja Rumeenia suhtes jõustus Euroopa täitekorralduse määrus 1. jaanuaril 2007.a. kuivõrd need riigid liitusid Euroopa Liiduga sellel kuupäeval.

86. Tuleb tähele panna, et eesti keelsetes Euroopa täitekorralduse määruse tekstides sisaldub Euroopa täitekorralduse määruse jõustumiskuupäeva osas viga – eesti keelsed (sh konsolideeritud)⁷³ tekstid sisaldavad infot, justkui oleks Euroopa täitekorralduse määrus jõustunud 21. jaanuaril 2004.a. Tegelikult jõustus Euroopa täitekorralduse määrus aga aasta hiljem st 21. jaanuaril 2005.a., nagu tuleneb mh Euroopa Komisjoni vastavast parandusest.⁷⁴ Võrdluseks – nt Euroopa täitekorralduse inglise keelses⁷⁵ ja saksa keelses⁷⁶ konsolideeritud versioonis on see viga parandatud.

---

⁷² Harju Maakohtu 29.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-42862.

⁷³ Vt nt 04.12.2008.a. konsolideeritud versiooni: Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EÜ) nr 805/2004, 21. aprill 2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta. 2004R0805 – ET – 04.12.2008 – 002.001 – 1.

⁷⁴ Corrigendum to Regulation (EC) No 805/2004 of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 creating a European Enforcement Order for uncontested claims. OJ L 143, 40/4/2004, 0064-0064.

⁷⁵ Vt nt 04.12.2008.a. konsolideeritud versiooni inglise keelset teksti: Regulation (EC) No 805/2004 of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 creating a European Enforcement Order for uncontested claims. 2004R0805 – EN – 04.12.2008 – 002.001 – 1.

87. Euroopa täitekorralduse määrust hakati Euroopa Liidus, sh Eestis, Euroopa täitekorralduse määruse Art 33 teise lause kohaselt kohaldama alates 21. oktoobrist 2005.a. Bulgaari ja Rumeenia kohtud hakkasid Euroopa täitekorralduse määrust kohaldama alates 1. jaanuarist 2007.a. Seega saavad Bulgaariast ja Rumeeniast pärinevad Euroopa täitekorraldused olla välja antud üksnes pärast 1. jaanuari 2007.a.

4.1.3.2. Üleminekusätted (Art 26)

88. Euroopa täitekorralduse määruse Art 26 reguleerib küsimust, milliste kohtulahendite, kohtulike kokkulepete ning ametlike juriidiliste dokumentide suhtes saab Euroopa täitekorralduse määrust üldse kohaldada. Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 26 tulenevalt kohaldatakse Euroopa täitekorralduse määrust üksnes selliste kohtuotsuste suhtes, mis on langetatud pärast Euroopa täitekorralduse määruse jõustumist, kohtulike kokkulepete suhtes, mis on heaks kiidetud või sõlmitud pärast Euroopa täitekorralduse määruse jõustumist ning dokumentide suhtes, mis on ametliku dokumendina koostatud või registreeritud pärast Euroopa täitekorralduse määruse jõustumist. Euroopa täitekorralduse eesti keelne ametlik tõlge on siinjuures mõneti eksitav, viidates võimalusele, justkui saaks Euroopa täitekorraldust kohaldada kõikide kohtuotsuste ning heaks kiidetud või sõlmitud kohtulike kokkulepete suhtes, olenemata nende tegemise hetkest.

89. Määruse ajalise kohaldamisala kontekstis on oluline eristada ühelt poolt Eestis tehtud kohtulahendeid, sõlmitud või heaks kiidetud kohtulikke kokkuleppeid ja koostatud või registreeritud ametlikke dokumente ning teisalt ülejäänud Euroopa Liidu liikmesriikidest pärit Euroopa täitekorraldusi.

90. Kuivõrd Eesti suhtes jõustus Euroopa täitekorralduse määrus 21. jaanuaril 2005.a.,⁷⁷ siis peab Eesti kohtu poolt tehtud ja Euroopa täitekorraldusena kinnitav kohtuotsus olema langetatud pärast seda kuupäeva, Eestis tehtud kohtulik kokkulepe olema heaks kiidetud või sõlmitud pärast seda kuupäeva ning Eestis välja antud dokument olema ametliku dokumendina koostatud või registreeritud pärast seda kuupäeva, et seda

---

⁷⁶ Verordnung (EG) nr. 805/2004 des Europäischen Parlaments und des Rates vom 21. April 2004 zur Einführung eines europäischen Vollstreckungstitels für unbestrittene Forderungen. 2004R0805 – DE – 04.12.2008 – 002.001 – 1.

⁷⁷ Vt käesoleva Urimuse p 4.1.3.1.

saaks Euroopa täitekorraldusena kinnitada.⁷⁸ Õigus anda Euroopa täitekorraldusi välja tekkis Eesti kohtutel aga 21. oktoobril 2005.a.⁷⁹

91. Kui Euroopa täitekorraldus pärineb mõnest teisest Euroopa Liidu liikmesriigist, kelle suhtes jõustus Euroopa täitekorralduse määrus sarnaselt Eestiga 21. jaanuaril 2005.a.,⁸⁰ siis saab selline Euroopa täitekorraldus olla välja antud üksnes pärast 21. oktoobrit 2005.a.⁸¹ Lisaks saab selline Euroopa täitekorraldus olla välja antud üksnes pärast 21. jaanuari 2005.a. langetatud kohtuotsuse, pärast 21. jaanuari 2005.a. sõlmitud või heaks kiidetud kohtuliku kokkuleppe või pärast 21. jaanuari 2005.a. koostatud või registreeritud ametliku dokumendi suhtes.⁸² Kui välisriigist pärit Euroopa täitekorraldus on välja antud nt varasemate kohtulahendite või kohtulike kokkulepete suhtes või kui selline korraldus on antud välja enne 21. oktoobrit 2005.a., siis ei saa sellist korraldust lugeda Euroopa täitekorralduseks Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses, mistõttu puuduks selliste korralduste puhul täitedokument, mis võimaldaks Eesti kohtutäituril täitemenetlust läbi viia.⁸³
92. Kui Euroopa täitekorraldus pärineb Rumeeniast või Bulgaariast, kelle suhtes Euroopa täitekorralduse määrus jõustus alles 1. jaanuaril 2007.a. st kuupäeval, kui viidatud riigid Euroopa Liiduga liitusid, siis saab selline Euroopa täitekorraldus olla välja antud üksnes pärast viidatud kuupäeva, kuivõrd enne seda kuupäeva ei olnud Bulgaaria ja Rumeenia kohtutel kohustust Euroopa täitekorralduse määrust kohaldada. Lisaks saab selline Euroopa täitekorraldus olla välja antud üksnes pärast 1. jaanuari 2007.a., langetatud kohtuotsuse, pärast 1. jaanuari 2007.a. sõlmitud või heaks kiidetud kohtuliku kokkuleppe või pärast 1. jaanuari 2007.a. koostatud või registreeritud ametliku dokumendi suhtes.⁸⁴ Kui Rumeeniast või Bulgaariast pärit Euroopa täitekorraldus on välja antud nt varasemate kohtulahendite või kohtulike kokkulepete suhtes, ei saa sellist korraldust lugeda Euroopa täitekorralduseks Euroopa

---

⁷⁸ Euroopa täitekorralduse määrus Art 26.

⁷⁹ Euroopa täitekorralduse määrus Art 33 teine lause.

⁸⁰ Euroopa täitekorralduse määrus Art 33 esimene lause.

⁸¹ Euroopa täitekorralduse määrus Art 33 teine lause.

⁸² Euroopa täitekorralduse määrus Art 26.

⁸³ TMS § 23 lg 1.

⁸⁴ Euroopa täitekorralduse määrus Art 26.

täitekorralduse määruse tähenduses, mistõttu puuduks selliste korralduste puhul täitedokument, mis võimaldaks Eesti kohtutäituril täitemenetlust läbi viia.⁸⁵

93. Eesti kohtupraktika on Euroopa täitekorralduse määruse üleminekusätete rakendamise osas olnud mõneti eksitav. Kuigi üldreeglina on kohtud leidnud, et Euroopa täitekorralduse määrust saab kohaldada Eestis tehtud kohtulahendite suhtes, mis on langetatud pärast Euroopa täitekorralduse määruse jõustumist⁸⁶ (st pärast 21. jaanuari 2005.a.), on kohtud mõnes lahendis rõhutanud, justkui saaks Euroopa täitekorralduse määrust kohaldada ka selliste Eesti kohtulahendite suhtes, mis langetati pärast Eesti Euroopa Liiduga liitumist st pärast 01. maid 2004.a.⁸⁷ või nagu saaks Euroopa täitekorralduse määrust „rakendada“⁸⁸ kohtuotsustele, mis on tehtud pärast 21. oktoobrit 2005.a. või nagu saaks Euroopa täitekorraldust „taotleda“ pärast 21. oktoobrit 2005.a. tehtud kohtuotsuste⁸⁹ puhul. Nagu eelmistes lõikudes selgitatud, saab Euroopa täitekorralduse tõendi tegelikult välja anda üksnes selliste Eesti kohtulahendite suhtes, mis on tehtud pärast Euroopa täitekorralduse määruse jõustumist Eesti suhtes st pärast 21. jaanuari 2005.a. Tasub siiski märkida, et viidatud lahendites jätsid Eesti kohtud lõpptulemusena korrektselt Euroopa täitekorralduse tõendid väljastamata, kuna antud asjades tehti Eesti kohtulahendid, mille kohta tõendi väljastamist taotleti enne 21. jaanuari 2005.a.

94. Eelnevast nähtub, et Eesti kohtunike jaoks tekitab Euroopa täitekorralduse määruse Art 26 ja 33 omavaheline vahekord küllaltki palju segadust, mille lahendamiseks oleks vajalik vähemalt Euroopa täitekorralduse määruse konsolideeritud versiooni Art-sse 33 Euroopa Komisjoni poolt tehtud parandus sisse viia ning asendada kuupäev 21. jaanuar 2004.a. kuupäevaga 21. jaanuar 2005.a.

---

⁸⁵ TMS § 23 lg 1.

⁸⁶ Vt nt: Tartu Maakohtu 11.04.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-03-972.

⁸⁷ Vt nt: Harju Maakohtu 07.12.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-60829.

⁸⁸ Harju Maakohtu 30.06.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-17052. Vrdl: Harju Maakohtu 30.08.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-37892

⁸⁹ Pärnu Maakohtu 19.04.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-12347.

4.1.4. Euroopa täitekorraldusena kinnitatavad dokumendid (Art 3, Art 4(1-3) ja (6), Art 7, Art24, Art 25)

4.1.4.1. Euroopa täitekorraldusena kinnitavate dokumentide olemus

4.1.4.1.1. Kohtulahendid (Art 3(3), Art 4(1))

95. Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 3(3) viidatud „kohtulahendi“⁹⁰ mõistet täpsustatakse Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 4(1) sisalduva definitsiooniga, mille järgi loetakse „kohtulahendiks“ Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses igasugust kohtu või erikohtu poolt välja antud lahendit, sõltumata selle nimest, sh dekreete, määruseid, otsuseid või täitemääruseid, ning samuti kohtuametniku otsust kohtukulude kohta.

96. Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 3(3) sisalduv „kohtulahendi“ definitsioon vastab Brüssel I määruse Art-s 32 sisalduvale „kohtulahendi“ definitsioonile, mistõttu tuleks õiguskirjanduse kohaselt Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(3) „kohtulahendi“ mõiste sisustamisel lähtuda vastavale mõistele Brüssel I määruse kontekstis antud sisust.⁹¹ Mõistagi tuleb siinjuures arvestada teatavate erisustega kahe määruse vahel. Näiteks loetakse Brüssel I määruse Art 32 kontekstis kohtuotsusteks igasuguseid kohtulahendeid sh selliseid, millega ei määrata kindlaks rahasumma maksmist vaid kohustatakse nt üht menetlusepoolt midagi teise kasuks tegema.⁹² Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1) koostoimes Art-ga 4(2) kohaselt saab Euroopa täitekorralduse määrust kohaldada aga üksnes selliste kohtulahendite suhtes, mis käsitlevad vaidlustamata „nõudeid“ st nõudeid teatava rahasumma maksmiseks, mis kuuluvad maksmisele või mille tasumise tähtaeg on määratud kohtuotsusega.

97. „Kohtulahendiks“ loetakse Euroopa täitekorralduse määruse (ja Brüssel I määruse) tähenduses igasuguse kohtu või erikohtu poolt tehtud lahendit. Oluline on aga tähele panna, et kohtu poolt lahendatav vaidlus peab langema Euroopa täitekorralduse

---

⁹⁰ Eesti keelses õiguskirjanduses on „kohtulahendi“ mõistet Euroopa Liidu eraõiguse alaste määruste kontekstis lähemalt käsitlenud M. Vinni oma magistritöös, vt: Vinni, M. „Kohtulahendi“ määratlus välisriikide kohtulahendite tunnustamisel tsiviil- ja kaubandusajades. Magistritöö, Tartu Ülikool 2010.

⁹¹ Rauscher T (Hrs), Europäisches Zivilprozeßrecht Kommentar 2. Auf. Sellier.European Law Publishers 2006, S 1470.

⁹² Magnus U and Mankowski P. (eds) Brussels I Regulation 2nd Revised edition. Sellier European Law Publishers 2012, p 622.

materiaalsesse kohaldamisalasse st tegemist peab olema „tsiviil- ja kaubandusajaga“ Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses,⁹³ mis ei ole Euroopa täitekorralduse määruse kohaldamisalast välistatud. Näiteks ei tohi tegemist olla vahekohtuasjas üldkohtu poolt tehtud lahendiga⁹⁴ nt Eesti kohtu poolt vahekohtumenetlusega seoses TsMS § 720 alusel tehtud hagi tagamise määrusega, kui sellise täitmise tagamiseks mõistetakse ühelt poolelt välja teatud rahasumma. Viidatud asjas ei oleks tegemist Euroopa täitekorralduse määruse kohaldamisalasse kuuluva vaidlusega. Samas, kui Eesti halduskohus lahendaks mingil põhjusel vaidluse, mida Euroopa täitekorralduse määruse kontekstis saab pidada „tsiviil- või kaubandusajaks“, oleks selline halduskohtu otsus Euroopa täitekorraldusena kinnitav, tingimusel, et on täidetud teised eeldused kohtulahendi kohta Euroopa täitekorralduse tõendi välja andmiseks (nt et kohtulahend käib vaidlustamata nõude kohta Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1) tähenduses) ning seda vaatamata sellele, et TsMS § 619¹ lg 1 kohaselt väljastavad täitekorralduse tõendeid⁹⁵ maakohtud. Ilmselt praktikas selliseid probleeme aga siiski Eesti õiguse alusel tekkida ei saa, kuivõrd Eesti õiguses välja kujunenud jaotus halduskohtute ja üldkohtute vahel vastab üldjoontes Euroopa Kohtu praktikale haldusajade ja tsiviilajade eristamisel.⁹⁶

98. „Kohtulahendi“ kinnitamiseks Euroopa täitekorraldusena ei ole oluline ka nt see, et kohtulahend tehti küll Eesti üldkohtu poolt, kuid kriminaalasjas, tingimusel, et kriminaalasja arutamise raames lahendati tsiviilasi st kannatanu tsiviilhagi kahju tekitaja vastu, milleks annab võimaluse kriminaalmenetluse seadustiku⁹⁷ § 310. Sellisel juhul, kus Euroopa täitekorralduse määruse tingimusi täidab vaid osa kohtulahendist st kus nt üksnes osa kohtulahendist tegeleb tsiviilhagi lahendamise, tuleks kriminaalasjas tehtud lahendi kohta välja anda Euroopa täitekorralduse osaline tõend (Euroopa täitekorralduse määruse Art 8). Sellise lahendusega on kooskõlas ka

---

⁹³ Euroopa täitekorralduse määruse Art 2(1).

⁹⁴ Euroopa täitekorralduse määruse Art 2(2)d.

⁹⁵ Kuigi TsMS § 619¹ lg 1 kasutab siinjuures täitekorralduse „kinnituse“ mõistet, kasutatakse käesolevas Uurimuses, lähtudes Euroopa täitekorralduse määruse Art 9 eesti keelsest ametlikust tõlkest, täitekorralduse „tõendi“ mõistet.

⁹⁶ Vt lähemalt käesoleva Uurimuse p 4.1.1.

⁹⁷ Kriminaalmenetluse seadustik. RT I 2003, 27, 166.

Eesti kohtupraktika, mille kohaselt on Eesti kohtud Euroopa täitekorralduse tõendeid väljastanud ka kriminaalasjas tehtud kohtulahendi kohta.⁹⁸

99. „Kohtulahendi“ kinnitamisel Euroopa täitekorraldusena ei ole määrav ka see, millist pealkirja kannab Eesti kohtu poolt tehtav lahend st põhimõtteliselt on võimalik Euroopa täitekorralduse tõendit väljastada nii kohtuotsuste kui määruste kohta. Siinjuures tuleb aga tähele panna, et „määrused“, mida peetakse „kohtulahenditeks“ Brüssel I määruse ja Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses, ei ole pelgalt kohtu korraldavad määrused. Euroopa Kohtu praktika kohaselt⁹⁹ tuleb „kohtulahendiks“ Brüssel I määruse tähenduses pidada vaid sellist lahendit, mis tehti pooltevahelise nn *inter partes* menetluse tagajärjel või mille puhul poolele, kelle suhtes lahend tehti, anti vähemalt võimalus menetluses osaleda. Seega nt Eesti kohtu poolt tehtud hagi tagamise määrus, millega ilma kostjat ära kuulamata mõistetakse kostjalt välja teatud rahasumma, ei oleks „kohtulahendiks“ Brüssel I määruse ega Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses. Ka nt kohtumäärus, millega kohus palub hagejal tasuda täiendav riigilõiv, ei oleks „kohtulahendiks“ Euroopa täitekorralduse määruse või Brüssel I määruse tähenduses, liiatigi ei oleks sellise lahendi puhul tegemist „tsiviil- või kaubandusajaga“ kuna riigilõiv makstakse riigile mitte eraõiguslikule poolele.¹⁰⁰ *Inter partes* menetluse tulemusel ning *ex parte* tehtud lahendite eristamine ei tohiks Euroopa täitekorralduse määruse kontekstis aga praktikas kuigipalju probleeme tekitada tulenevalt vajadusest järgida Euroopa täitekorralduse määruse Art-12 alusel määrusega kehtestatud miinimumstandardeid Euroopa täitekorralduste väljastamisel, mis tähendab seda, et *ex parte* kohtulahendite kohta ei saa Euroopa täitekorralduse tõendeid nagunii välja anda.

100. Euroopa täitekorralduse määruse Art 4(1) ei nõua et Euroopa täitekorraldusena kinnitav kohtulahend peaks olema Eestis jõustunud, küll aga on oluline, et kohtulahend oleks Eestis täidetav.¹⁰¹ Kohtulahendid, mis ei ole veel jõustunud, kuid mis on Eestis täidetavad, on lahendid, mille Eesti kohus on tunnistanud viivitamata täidetavaks TsMS § 467 lg 1 alusel. Teatud lahendid peab Eesti kohus tunnistama

---

⁹⁸ Pärnu Maakohtu 14.02.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-63497.

⁹⁹ *Bernard Denilauler v SNC Couchet Frères*, Kohtuasi 125/79 (1980) ECR 1533.

¹⁰⁰ Rauscher T (Hrs), *Europäisches Zivilprozeßrecht Kommentar* 2. Auf. Sellier.European Law Publishers 2006, S 1470.

¹⁰¹ Euroopa täitekorralduse määruse Art 6(1)a.

viivitamata täidetavaks omal algatusel, nt hagi õigeksvõtul põhinevad ja tagaseljaotsused.¹⁰²

101. Kui Euroopa täitekorraldus saabub Eestisse välisriigist, peaks Eesti kohtutäituril olema õigus kontrollida, kas talle on esitatud üldse Euroopa täitekorraldus (st täitedokument), sh kas korraldus anti välja otsuse suhtes, mille tegi kohtulikku funktsiooni täitev asutus ning kas korralduse andis välja kohus, kes sellise otsuse vastu võttis või heaks kiitis.¹⁰³ Eelnevast tulenevalt peaks Eesti kohtutäituril olema ka õigus kontrollida, kas kohtulahend tehti tsiviil- või kaubandusajast. Siinkohal ei ole mõistagi määrav see, milline on kohtulahendi pealkiri või kas lahendi tegi välisriigi halduskohus või kriminaalkohus, tingimusel, et lahendi sisust tulenevalt lahendati „tsiviil- või kaubandusajast“ Euroopa täitekorralduse määruse Art 2 tähenduses. Kui võlgnik leiab, et nõuetekohaselt välja antud Euroopa täitekorraldust st täitedokumenti ei ole olemas, saab ta esitada kaebuse kohtutäituri tegevuse peale.¹⁰⁴ Sel juhul ei vaielda materiaalsoiguslikult täitedokumendis dokumenteeritud nõude üle, vaid selle üle, et puudub täitemenetluse alustamise üks eeldus st täitedokument (nt kui Euroopa täitedokument ei vasta formaalsetele nõuetele).¹⁰⁵

102. Käesoleva uurimuse raames analüüsitud Eesti kohtute lahendites „kohtulahendi“ mõistet Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(3) ja Art 4(1) tähenduses lähemalt ei käsitletud.

4.1.4.1.2. Kohtulahend kohtumenetlusega seotud kulude kohta (Art 4(1), Art 7)

i) Otsus kulude kohta kohtulahendi osana (Art 7)

103. Euroopa täitekorralduse määruse Art 7 kohaselt juhul, kui kohtuotsus sisaldab täitmisele pööratavat lahendit kohtumenetlusega seotud kulude, sealhulgas intressimäärade kohta, kinnitatakse see Euroopa täitekorraldusena, võttes arvesse kulusid, kui võlgnik ei ole esitanud eraldi vastuväidet oma kohustuste suhtes kanda vastavad kulud kohtumenetluse käigus ning kooskõlas päritoluriigi seadustega.

¹⁰² Vt lähemalt: TsMS § 468 lg 1.

¹⁰³ Selline järeldus on tuletatav Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 24(1).

¹⁰⁴ Selline lahendus on tuletatav kahest Riigikohtu lahendist: Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 02.06.2008.a. määrus nr 3-2-1-42-08 ja Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus nr 3-2-1-117-10.

¹⁰⁵ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus nr 3-2-1-117-10, p 12.

Viidatud säte ei käi kohtumääruste kohta, millega hagejale tehti kohtu poolt ettepanek täiendava riigilõivu tasumiseks, kuivõrd Euroopa täitekorralduse määrust kohaldatakse üksnes „tsiviil- ja kaubandusajades“, riigilõivude kehtestamine ja sissenõudmine on aga avalik-õiguslik küsimus.

104. TsMS § 173 lg 1 kohaselt märgib asja menetlenud kohus menetluskulude jaotuse menetlusosaliste vahel kohtuotsuses või menetlust lõpetavas määruses, muu hulgas määruses, millega hagita menetluse avaldus või teistmisavaldus lahendatakse või hagi või hagita menetluse avaldus või teistmisavaldus jäetakse menetlusse võtmata või läbi vaatamata või asja menetlus lõpetatakse. Menetluskulude jaotuses ei näe kohus aga TsMS § 173 lg 4 kohaselt ette kulude rahalist suurust, mistõttu ei ole kulude jaotuse kohta tehtud otsus Euroopa täitekorralduse määrusena kinnitav juba põhjusel, et sellistel juhtudel ei ole veel tegemist nõudega Euroopa täitekorralduse määruse Art 4(2) tähenduses st nõudega teatava rahasumma tasumiseks, mis kuulub maksmisele või mille maksetähtpäev on määratud kohtuotsusega. Lisaks tuleb tähele panna, et TsMS sisaldab eriregulatsiooni kohtuotsuste kohta, mis on tehtud nn vaidlustamata nõuete suhtes. Nimelt, kui menetlus lõpetati kompromissi või hagist loobumise tõttu või juhul, kui otsus tehti tuginedes kostja õigeksvõtul, peab kohus tulenevalt TsMS § 174¹ lg-st 1 sellistel juhtudel märkima menetluse lõpetamise määruses või õigeksvõtul põhinevas otsuses lisaks menetluskulude jaotusele ka hüvitatavate menetluskulude rahalise suuruse. Selliste kohtumääruste kohta, kus on menetluskulude rahaline suurus kindlaks määratud, saaksid Eesti kohtud Euroopa täitekorralduse tõendeid väljastada. Sellistes vaidlustes oleks täidetud ka Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 3 nõutud eeldused.

105. Eraldi näeb Euroopa täitekorralduse määruse Art 4(1) ühe kohtulahendi liigina, mille kohta kohus saab Euroopa täitekorralduse välja anda, ette nn „kohtuametniku otsuse kohtukulude kohta“. Eesti õiguses reguleerib kohtunikuabi ja muu kohtuametniku pädevust TsMS § 22¹, mille lg 3 kohaselt võivad sellised isikud teha asja lahendamist ettevalmistavaid või muid korraldavaid määruseid, mille peale ei saa edasi kaevata, muu hulgas avalduse, taotluse või kaebuse käigutajätmise määruseid ning määruseid tähtaja andmise ja pikendamise kohta. Seega ei saa kohtunikuabid või muud kohtuametnikud teha otsuseid kohtukulude kohta kohtulahendi osana. Ka TsMS § 174¹ lg-st 1 ei tulene justkui saaks menetluse lõpetamise määruseid viidatud sätte alusel teha kohtunikuabid või muud kohtuametnikud.

106. Käesoleva Uurimuse raames analüüsitud Eesti kohtute lahendites Euroopa täitekorralduse määruse Art 7 kohase kohtulahendi olemust ja võlgniku võimalusi sellisele lahendile vastu vaielda lähemalt ei käsitletud.

ii) Eraldi kohtulahend (Art 4(1))

107. TsMS § 174 lg 1 järgi võib menetlusosaline nõuda asja lahendanud esimese astme kohtult menetluskulude rahalist kindlaksmääramist lahendis sisalduva kulude jaotuse alusel 30 päeva jooksul alates kulude jaotuse kohta tehtud lahendi jõustumist. Tuleb aga tähelepanuna, et vaidlustamata nõuete puhul sisaldub tulenevalt TsMS § 174¹ lg-st 1 otsustus kohtukulude rahalise kindlaksmääramise kohta reeglina menetlust lõpetavas määruses.

108. Kohtu poolt hagejale määrusega tähtaja andmine puuduoleva riigilõivu tasumiseks ei ole käsitletav „kohtulahendina“ Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses, mistõttu ei saa sellist määrust ka Euroopa täitekorraldusena kinnitada.¹⁰⁶

109. Eesti kohtupraktikas peetakse põhimõtteliselt võimalikuks menetluskulude kindlaksmääramise määruse kohta Euroopa täitekorralduse väljastamist. Küll aga on kohtud jätnud sellise tõendi väljastamata nt põhjusel, et tegemist ei olnud vaidlustamata nõudega Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1) tähenduses, kuna võlgnik ei avaldanud kunagi oma nõusolekut menetluskulude kindlaksmääramiseks avaldaja poolt taotletud viisil.¹⁰⁷

4.1.4.1.3. Kohtulikud kokkulepped (Art 3(1), Art 24)

110. Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1) ei maini „kohtulikke kokkuleppeid“ „kohtuotsuste“ ja „ametlike juriidiliste dokumentide“ kõrval, kuigi nt määruse inglise keelses versioonis viidatakse eraldi ka „kohtulikele kokkulepetele“ (*court settlements*). Ka Euroopa täitekorralduse määruse Art 24, mis määruse inglise keelses versioonis on pealkirjastatud kui „Kohtulikud kokkulepped“ (*Court settlements*) on eesti keelde tõlgitud lihtsalt kui „kohtulahendid“. Selline tõlge on mõneti

¹⁰⁶ Rauscher T (Hrs), Europäisches Zivilprozeßrecht Kommentar 2. Auf. Sellier.European Law Publishers 2006, S 1470.

¹⁰⁷ Tartu Maakohtu 25.06.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-10608.

ebaõnnestunud, sest ei ole välistatud, et mõnes teises Euroopa Liidu liikmesriigis kohus üksnes kinnitab kohtulikke kokkuleppeid ilma selle kohta eraldi kohtulahendit (nt määrust) tegemata. Samasugune tõlkeviga sisaldub Brüssel I määruse Art 58 eesti keelses tõlkes, mis on mõneti problemaatiline, sest mõistet „kohtulik kokkulepe“ peaks Brüssel I määruse (ja ilmselt ka Euroopa täitekorralduse määruse) tähenduses tõlgendama autonoomselt,¹⁰⁸ nii Euroopa täitekorralduse kui ka Brüssel I määruste eesti keelsetest tõlgetest on viidatud mõiste aga üldse ära kaotatud. „Kohtulike kokkulepete“ eristamine „kohtulahenditest“ ei ole üksnes teoreetiline probleem, nagu nähtub Küsimustikele kohtunike poolt antud vastustest – praktikas on kohtunike jaoks valmistanud probleeme nende omavaheline eristamine ning asjaolu, et Euroopa täitekorralduse määruse eesti keelne tõlge on selles küsimuses eksitav. Näiteks on Eesti kohtunikud ekslikult andnud välja Euroopa täitekorraldusi Lisa 2 vormi alusel (mis on pealkirjastatud sarnaselt Lisa 1 vormile kui „kohtulahend“), kuigi Lisa 2 eesmärgiks on reguleerida kohtulikke kokkuleppeid.

111. Brüssel I määruse kontekstis on praktikas probleeme tekitanud kohtulike kokkulepete eristamine tavalistest kohtulahenditest. Euroopa Kohus on asunud seisukohale, et selleks, et lahend oleks käsitletav „kohtuliku kokkuleppena“ peaks sel olema lepinguõiguslik iseloom, kui aga kohus määrab ise kohtuliku kokkuleppe tingimused või kui kohus kontrollib poolte poolt kokku lepitud tingimuste vastavust õigusnormidele, on Euroopa Kohtu praktika kohaselt tegemist „kohtulahendiga“ mitte „kohtuliku kokkuleppega“.¹⁰⁹ Brüssel I määruse kontekstis on selline eristamine vajalik nt põhjusel, et „kohtulike kokkulepete“ puhul on selliste instrumentide täidetavaks tunnistamisel kohtu kontrollkohustus väiksem.¹¹⁰ Ka Euroopa täitekorralduse määruse kontekstis on „kohtulike kokkulepete“ täitmine mõneti lihtsam, kui seda on nn tavaliste „kohtulahendite“ täitmine.¹¹¹

112. TsMS § 430 lg 1 kohaselt kinnitab Eesti kohus kompromissi määrusega, millega ühtlasi lõpetab asja menetluse, märkides kompromissi kinnitamise määruses kompromissi tingimused. Kuna TsMS § 430 lg 3 järgi on Eesti kohtul kohustus kontrollida kinnitatava kompromissi sisu st seda, et tegemist ei oleks heade kommete või seadusega vastuolus oleva kompromissiga, tuleks vastavat Eesti kohtu poolt

¹⁰⁸ Mankowski P. (eds) Brussels I Regulation 2nd Revised edition. Sellier European Law Publishers 2012, p 805.

¹⁰⁹ *Solo Kleinmotoren GmbH v Emilio Boch*, Kohtuasi C-414/93 (1994) ECR I-2237.

¹¹⁰ Brüssel I määrus Art 58 koostoimes Art-ga 57(1).

¹¹¹ Vt Euroopa täitekorralduse määrus Art 24(3) koostoimes Art-ga 21(1).

tehtud menetluse lõpetamise määrust ilmselt käsitleda mitte „kohtuliku kokkuleppena“ Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1) ja Art 24 tähenduses, vaid „kohtulahendina“ Art 4(1) tähenduses.

113. Kui menetlus lõpetati Eesti kohtu poolt kompromissiga, peab kohus tulenevalt TsMS § 174¹ lg-st 1 märkima menetluse lõpetamise määruises lisaks menetluskulude jaotusele ka hüvitatavate menetluskulude rahalise suuruse. Kui kompromissist tulenevalt ei teki ühel poolel teise vastu vaidlustamata nõuet Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses, nt kui tegemist ei ole nõudega teatud rahasumma tasumiseks,¹¹² saab Eesti kohus väljastada sellise menetlust lõpetava määruse kohta osalise Euroopa täitekorralduse tõendi Euroopa täitekorralduse määruse Art 8 alusel. Selline tõend tuleks väljastada aga „kohtulahendi“ (Lisa 1) mitte „kohtuliku kokkuleppe“ (Lisa 2) kohta käiva vormi alusel.
114. Käesoleva Uurimuse raames analüüsitud Eesti kohtute lahendites „kohtuliku kokkuleppe“ mõistet Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1) ja Art 24 tähenduses lähemalt ei käsitletud. Küll aga töid Küsimustikele vastanud kohtunikud esile, et praktikas on neil probleeme tekkinud Euroopa täitekorralduse määruse Lisa 2 kohaldamisel põhjusel, et viidatud lisa on pealkirjastatud kui „Kohtulahend“ kuigi tegelikult käib see lisa üksnes kohtulike kokkulepete kohta.

4.1.4.1.4. Ametlikud juriidilised dokumendid (Art 3(1), Art 4(3), Art 25)

115. „Ametliku juriidilise dokumendi“ mõiste on defineeritud Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 4(3). Viidatud artikli eesti keelne tõlge on äärmiselt ebaõnnestunud. Näiteks on „elatisekohustusega seotud kokkulepe“ eesti keelde tõlgitud kui „kohustuste jätkumisega seotud kokkulepe“ ning ka Art 4(3) ülejäänud tõlke osas ei ole Euroopa täitekorralduse määruse eesti keelne versioon just kõige arusaadavam.
116. „Ametliku juriidilise dokumendi“ mõiste on sarnaselt „kohtuliku kokkuleppe“ mõistele kasutamist leidnud lisaks Euroopa täitekorralduse määrusele mitmetes teistes Euroopa Liidu rahvusvahelise eraõiguse alastes määrustes sh nt Brüssel I määruises.¹¹³ Ilmselt peaks „ametliku juriidilise dokumendi“ mõiste kõikide määruste kontekstis

---

¹¹² Euroopa täitekorralduse määruse Art 4(2).

¹¹³ Vt nt Brüssel I määrus Art 57.

olema sama - on ju Euroopa Kohus oma praktikas andnud mõistele „ametlik juriidiline dokument“ tähenduse, mis ei sõltu siseriiklikust õigusest.¹¹⁴

117. „Ametlikuks juriidiliseks dokumendiks“ tuleks Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 4(3) sisalduva definitsiooni kohaselt lugeda järgnevat kahte liiki dokumente.

a) **Esiteks** - dokumente, mis on koostatud või registreeritud ametliku juriidilise dokumendina ning mille ehtsuse kontroll seondub sellistel dokumentidel olevate allkirjade ja selliste dokumentide sisuga ning mis on välja antud dokumendi päritoluriigi haldusasutuse või muu asutuse poolt, kellele on päritoluriigi õigusega selline pädevus antud.

b) **Teiseks** - elatisekohustusega seotud kokkuleppeid haldusasutusega või sellise asutuse poolt kinnitatud elatisekohustusega seotud kokkuleppeid.

118. Eesti õiguses tuntud instrumentidest peaks „ametliku juriidilise dokumendina“ Euroopa täitekorralduse määruse alusel olema käsitletavad notarite poolt tõestatud tehingud. Pelgalt notari poolt tehingu kinnitamisest ei piisa, kuivõrd TsÜS § 81 lg 1 kohaselt hõlmab kinnitamine tehingu tegija allkirja kinnitamist, Euroopa täitekorralduse määruse Art 4(3) kohaselt peab „ametliku juriidilise dokumendi“ ehtsuse kontroll notari poolt aga seonduma ka sellise dokumendi sisuga. Seadusliku aluse tehingute sisu kontrollimiseks annab Eesti notarile TsÜS § 82, mille järgi peab seaduse või poolte kokkuleppega ettenähtud juhtudel tehing olema notariaalselt tõestatud ning mille teise lause kohaselt on tehingu tõestamise õigus Eesti notaril. Eelkõige tulevad sellistest notarite poolt tõestatud tehingutest, mis on käsitletavad „ametlike juriidiliste dokumentidena“ Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses,

---

¹¹⁴ *Unibank A/S vFlemming G. Christensen*, Kohtuasi C-260/97 (1999) ECR I-3715. Tasub märkida, et *Unibank* lahend tehti Euroopa Kohtu poolt enne Euroopa täitekorralduse määruse jõustumist Brüsseli Konventsiooni alusel. Euroopa Kohus rõhutas viidatud lahendis, et „ametliku juriidilise dokumendi“ ehtsust peab kontrollima päritoluriigi haldusasutus või muu asutus, kellele on päritoluriigi õigusega selline pädevus antud. Euroopa Kohtu poolt antud definitsiooniga on Euroopa Liidu seadusandja arvestatud Euroopa täitekorralduse määruse Art 4(3) sõnastuse formuleerimisel. Võimalust arvestada Euroopa täitekorralduse määruse tõlgendamisel Euroopa Kohtu praktikaga, mis on tehtud Brüsseli Konventsiooni alusel on rõhutanud ka Eesti Vabariigi Riigikohus, vt: Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus nr 3-2-1-117-10.

kõne alla rahalise nõude kohta tehtud notariaalselt tõestatud kokkulepped, mille kohaselt on võlgnik pärast nõude sissenõutavaks muutumist andnud nõusoleku alluda kohesele sundtäitmisele.¹¹⁵ Kuigi nt TMS § 2 lg 1 p 18¹ loeb täitedokumentiks ka notariaalselt tõestatud kokkuleppe, millega võlgnik on andnud nõusoleku alluda kohesele sundtäitmisele, ei saa selliste kokkulepete kohta Euroopa täitekorralduse määruse alusel Euroopa täitekorraldusi välja anda, sest sellised kokkulepped, olles küll „ametlikeks juriidilisteks dokumentideks“, kuuluvad Ülalpidamiskohustuste määruse kohaldamisalasse.¹¹⁶

119. Eesti kohtud on oma lahendites küll mitmel korral „ametliku juriidilise dokumendi“ mõistet sisustanud, kuid seejuures on kohtud enamjaolt lihtsalt kirjutanud ümber Euroopa täitekorralduse määruse vastavaid sätteid. Pidamaks mingit dokumenti „ametlikuks juriidiliseks dokumendiks“ Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses peab Eesti kohtupraktika kohaselt olema täidetud kaks tingimust: esiteks peab dokument olema koostatud pädeva asutuse poolt (nt võib olla tegemist välisriigi notari poolt koostatud notariaalaktiga). Teiseks peab võlgnik olema sellises juriidilises dokumendis olema väljendanud oma nõusolekut nõudega.¹¹⁷ Selliste tingimuste täitmise nõudmine Eesti kohtute poole vastab Euroopa täitekorralduse määruse mõttele ja sõnastusele. Küsimustikes toodi aga väljaasjaolu, et kohtunikele valmistab praktikas raskusi hindamiseks, millised notariaalaktid kuuluvad Euroopa täitekorralduse määruse kohaldamisalasse.

120. Eesti kohtud on „ametlikeks juriidilisteks dokumentideks“ pidanud välisriigi notarite poolt koostatud notariaalakte.¹¹⁸ Lisaks on Eesti kohtud korduvalt pidanud (korrektselt) selgitama, et nt Eesti kohtutäituri poolt välja antud „õiendit“ võlgniku võla kohta ei saa pidada „ametlikuks juriidiliseks dokumendiks“ Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses.¹¹⁹ Ilmselt ei ole selliste „õiendite“ puhul täidetud Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 4(3) sätestatud tingimused, pidamaks

---

¹¹⁵ Sellised kokkulepped on TMS § 2 lg 1 p 18 kohaselt ka täitedokumentiks.

¹¹⁶ Vt nt: Ülalpidamiskohustuste määruse Art 48.

¹¹⁷ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus nr 3-2-1-117-10, Harju Maakohtu 07.12.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-60829, Harju Maakohtu 29.01.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-25113.

¹¹⁸ Nt Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus nr 3-2-1-117-10 pidas „ametlikuks juriidiliseks dokumendiks“ Leedus koostatud notariaalakti.

¹¹⁹ Harju Maakohtu 30.06.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-17052, Harju Maakohtu 30.08.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-37892.

mingit dokumenti „ametlikuks juriidiliseks dokumendiks“ Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses. Sellisteks „ametlikeks juriidilisteks dokumentideks“ ei saaks olla ka nt notari tasu arved notari ametitoimingu ja selle läbiviimisega seotud kulude kohta, vandetõlgi arved vandetõlgi seaduse¹²⁰ § 8 lg-s 1 ja 2 nimetatud tasu kohta või kohtutäituri otsus kohtutäituri tasu ja täitekulude ning sunniraha määramise kohta ja seda vaatamata sellele, et selliseid dokumente loetakse Eesti siseriikliku õiguse alusel täitedokumentideks.¹²¹

4.1.4.2. Vaidlustamata nõuete mõiste (Art 3(1), Art 4(2))

4.1.4.2.1. Nõude mõiste (Art 4(2))

121. Euroopa täitekorralduse määruse Art 4(2) kohaselt tuleb „nõudeks“ Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses lugeda üksnes nõudeid teatava rahasumma tasumiseks, mis kuulub maksmisele või mille maksetähtpäev on määratud kohtuotsuse või ametliku juriidilise dokumendiga. „Nõude“ mõiste on oluline, et määratleda, milliseid kohtulahendeid, kohtulikke kokkuleppeid või ametlikke juriidilisi dokumente saab Euroopa täitekorraldusena kinnitada. Näiteks kohtulahend, millega üht poolt kohustati andma asi üle või lõpetada kahju tekitav tegevus, ei lange Euroopa täitekorralduse määruse kohaldamisalasse, kuna sellistest kohtulahenditest ei tulene „nõuet“ Euroopa täitekorralduse määruse Art 4(2) tähenduses. Ka nt TMS § 2 lg 1 p-des 19, 19¹ ja 19² viidatud notariaalselt tõestatud kokkulepped¹²² ei kuuluks Euroopa täitekorralduse määruse kohaldamisalasse just põhjusel, et selliste kokkulepete puhul puudub rahaline nõue Euroopa täitekorralduse määruse Art 4(2) tähenduses.

---

¹²⁰ Vandetõlgi seadus. RT I 2001, 16, 70.

¹²¹ Vt TMS § 2 lg 1 p-d 16, 17 ja 17¹.

¹²² TMS § 2 lg 1 p 19 järgi on täitedokumendiks notariaalselt tõestatud kokkulepe, mis näeb ette kinnisasja või laevakinnistusraamatusse kantud laeva omaniku või registripandiga koormatud eseme omaja kohustuse alluda kohesele sundtäitmisele hüpoteegiga, laevahüpoteegiga või registripandiga tagatud nõude rahuldamiseks.

TMS § 2 lg 1 p 19¹ kohaselt on täitedokumendiks notariaalselt tõestatud kokkulepe, mis näeb ette ehitise või selle osa kui vallasja omaniku kohustuse alluda kohesele sundtäitmisele ehitise või selle osa pandilepinguga tagatud nõude rahuldamiseks.

TMS § 2 lg 1 p 19² kohaselt on täitedokumendiks notariaalselt tõestatud kokkulepe, mis näeb ette kinnisasja omaniku kohustuse alluda kohesele sundtäitmisele reaalkoormatisega tagatud rahalise nõude rahuldamiseks.

122. Eesti Vabariigi Riigikohus on viidatud võimalusele, et „ametlikuks juriidiliseks dokumendiks“ Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses saaks lugeda ka notari poolt tõestatud hüpoteegi seadmise lepingut.¹²³ Imselt tuleks siin lähtuda konkreetse „ametliku juriidilise dokumendi“ sisust ja vaadata, milline on sellise kokkuleppe sisu st kas hüpoteegi seadmise lepingust tulenes ühele poolele rahaline kohustus maksta hüpoteegi eest teatavat tasu. Tulenevalt Art-st 3(1) koostoimes Art-ga 4(2) saab Euroopa täitekorraldusena kinnitada üksnes selliseid „ametlikke juriidilisi dokumente“, mis on tehtud vaidlustamata rahaliste nõuete suhtes. Notari poolt tõestatud hüpoteegi seadmise lepingu puhul ei pruugi sellised tingimused olla täidetud.

4.1.4.2.2. „Vaidlustamata“ nõude mõiste (Art 3(1))

123. „Vaidlustamata nõuete“ definitsioon on antud Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 3(1)a. Viidatud sätte eesti keelne tõlge ei ole just kõige õnnestunud. Näiteks ei eristata Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1) eesti keelses tõlkes „kohtulahendeid“ „kohtulikest kokkulepetest“ ning „kohtuistungit“ „kohtumenetlusest“, kuigi selline eristamine sisaldub nt Euroopa täitekorralduse määruse inglise keelses versioonis.

124. Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1) kohaselt loetakse vaidlustamata nõueteks nõudeid, mille puhul:

- a) võlgnik on selgesõnaliselt väljendanud oma nõusolekut omaksvõtuga kohtumenetluses või kohtuliku kokkuleppega, mis on kohtu poolt heaks kiidetud või koostatud kohtumenetluse käigus või
- b) võlgnik ei ole kunagi päritoluriigi seaduse asjakohaste menetlustingimustega kooskõlas olevat vastuväidet esitanud või
- c) võlgnik ei ole pärast esialgse vastuväite esitamist kohtumenetluse käigus osalenud ei isiklikult ega esindaja kaudu vastavat nõuet käsitletud kohtuistungil, eeldusel, et nimetatud käitumine võrdub päritoluriigi õiguse kohaselt nõude või võlgniku esitatud väidetavate faktide omaksvõtuga või

---

¹²³ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus nr 3-2-1-117-10.

d) võlgnik on oma nõusolekut selgesõnaliselt ametlikus juriidilises dokumendis väljendanud.

125. Võlgniku selgesõnalise nõusoleku kontrollimise vajadus Euroopa täitekorralduse tõendi välja andmisel on rõhutamist leidnud ka Eesti kohtupraktikas. Näiteks on kohtud jätnud Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamata menetluskulude kindlaksmääramise määruse kohta põhjusel, et võlgnik ei väljendanud oma nõusolekut menetluskulude kindlaksmääramiseks avaldaja poolt taotletud viisil.¹²⁴ „Ametlike juriidiliste dokumentide“ korral on Eesti kohtupraktika kohaselt võlgniku „nõusolek“ selgesõnaliselt väljendatud nt juhul, kui võlgnik kohustub alluma kohesele sundtäitmisele, mis võib olla toimunud nii enne nõude sissenõutavust kui ka pärast nõude sissenõutavast.¹²⁵

126. Eesti kohtud ei ole (korrektselt) välisriigis välja antud Euroopa täitekorralduste kinnituste puhul kontrollinud, kas sellised täitekorraldused on välja antud seoses lahenditega, mis tehti vaidlustamata nõuete kohta või ametlike juriidiliste dokumentide kohta, milles võlgnik oma nõusolekut selgesõnaliselt väljendas. Kui täitekorralduse dokument on välja antud pädeva isiku poolt ja vastab Euroopa täitekorralduse määrusele lisatud tüüpvormile, on sellest Eesti kohtute jaoks piisanud ning seda isegi juhul, kui täitekorraldust on vaidlustatud tuginedes sellele, et tegemist ei olnud vaidlustamata nõudega.¹²⁶ Juhul, kui Euroopa täitekorraldus on välisriigis välja antud nõude kohta, mis ei ole „vaidlustamata nõue“ Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1) tähenduses, on siiski olemas Euroopa täitekorraldus ning selline situatsioon erineb olukorrast, kus Euroopa täitekorraldus antakse välja nt avalik-õigusliku nõude kohta (mis Euroopa täitekorralduse määruse materiaalsesse kohaldamisalasse ei kuulu) või nt kohtulahendite suhtes, mis tehti enne, kui Euroopa täitekorralduse määrus jõustus (st lahendite suhtes, mis ei kuulu Euroopa täitekorralduse määruse ajalisse kohaldamisalasse).

127. Juhul, kui võlgnik leiab, et Euroopa täitekorraldus on välja antud kohtuotsuse kohta, mis käsitleb nõuet, mis ei ole „vaidlustamata nõue“ Euroopa täitekorralduse

---

¹²⁴ Tartu Maakohtu 25.06.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-10608.

¹²⁵ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus nr 3-2-1-117-10.

¹²⁶ Vt: Tallinna Ringkonnakohtu 18.05.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-25113. Viidatud lahend tühistati Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrusega nr 3-2-1-117-10, kuid seda põhjusel, et antud asjas puutus nõuetekohaselt täidetud Euroopa täitekorralduse tõend st täitedokument.

määruse Art 3(1) tähenduses, sisalduvad võlgniku õiguskaitsevahendid Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 10. Euroopa täitekorralduse määruse Art 10(1)1 võib võlgniku avalduse alusel Euroopa täitekorralduse tõendit korrigeerida, kui tõendi ja kohtuotsuse vahel on sisulise vea tõttu lahknevused. Euroopa täitekorralduse Art 10(1)b alusel võib Euroopa täitekorralduse tõendi tagasi võtta, kui Euroopa täitekorralduse määruuses reguleeritud nõudeid arvestamata jättes selgelt valesti välja antud. Seega juhul, kui Euroopa täitekorralduse tõend on välja antud kohtulahendi suhtes, millest tulenev nõue ei ole „vaidlustamata nõue“ Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1) tähenduses, annab see aluse võlgnikule pöörduda Euroopa täitekorralduse tõendi välja andnud kohtu poole tõendi tagasivõtmiseks. Kui selline Euroopa täitekorralduse tõend saabub aga Eestisse ei ole Eesti kohtutäituril õigust täitmisest keelduda ja ei saa ka Eesti kohtud kohtutäituri tegevuse peale esitatud kaebuste lahendamise raames selliste Euroopa täitekorralduse tõendite sisulist õigsust kontrollida. Viidatud seisukohta on kinnitanud ka Eesti Vabariigi Riigikohus.¹²⁷

i) Võlgniku aktiivsus (Art 3(1)a)

128. Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1)a kohaselt on vaidlustamata nõueteks mh sellised nõuded, mille puhul võlgnik on selgesõnaliselt väljendanud oma nõusolekut omaksvõtuga (kohtumenetluses) või kohtuliku kokkuleppega, mis on kohtu poolt heaks kiidetud või koostatud kohtumenetluse käigus.

129. Nn „aktiivse“ omaksvõtuga kohtumenetluses on tegemist juhul, kui kostja on oma nõusutmist hagiga väljendanud kas kohtule esitatavas avalduses või selgesõnaliselt kohtuistungil. Selliseks avalduseks võib olla nt kosta vastus Tulenevalt TsMS § 394 lg 2 p-st 2 peab kostja oma vastuses muuhulgas märkima, kas ta võtab hagi õigeks, tunnistades hagiavalduses tema vastu suunatud nõudeid. Olenemata sellest, kas omaksvõtt on väljendatud kohtuistungil või kohtule esitatud avalduses, on tagajärg sama - TsMS § 440 kohaselt, kui kostja võtab kohtuistungil või kohtule esitatud avalduses hageja nõude õigeks, rahuldab kohus hagi.

130. Nõude nn „aktiivse“ omaksvõtuna on tegemist ka juhul, kui kostja nõustub hageja nõude rahuldama kompromissi sõlmimise tagajärjel. TsMS § 430 lg 1 kohaselt kinnitab Eesti kohus kompromissi määrusega, millega ühtlasi lõpetab asja menetluse,

¹²⁷ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus nr 3-2-1-117-10.

märkides kompromissi kinnitamise määruses kompromissi tingimused. Ka sellisel juhul saab kompromissi kinnitamise määrust pidada kohtulahendiks „vaidlustamata“ nõude suhtes.

ii) Võlgniku passiivsus (Art 3(1)b ja c)

131. Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1)b ja c reguleerivad nn „passiivset“ nõude omaksvõttu. TsMS § 440 kohaselt on Eesti õiguse järgi hagi õigeksvõtt võimalik reeglina aktiivselt st kohtule esitatud avalduses või hagi õigeksvõtmisena kohtuistungil, mis TsMS § 440 lg 2 kohaselt protokollitakse. Samas näeb TsMS § 407 lg 1 ette võimaluse lugeda teatud tingimustel kostja omaksvõtuks ka nn passiivset omaksvõttu.
132. Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1)b kohaselt on vaidlustamata nõueteks Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses sellised nõuded, mille puhul võlgnik ei ole kunagi päritoluriigi seaduse asjakohaste menetlustingimustega kooskõlas olevat vastuväidet esitanud. Eesti õigusest vastab sellise nõude suhtes tehtud lahendile TsMS § 407 lg 1 alusel tehtav tagaseljaotsus. TsMS § 407 lg 1 kohaselt võib kohus hagi hageja taotlusel rahuldada hagiavalduses märgitud ja asjaoludega õiguslikult põhjendatud ulatuses, kui kostja, kellele kohus on määranud vastamiseks tähtaja, ei ole tähtaegselt vastanud, ning seda isegi siis, kui hagi toimetati kostjale kätte välisriigis või kui see toimetati kätte avalikult. Sellisel juhul loetakse TsMS § 407 lg 1 kohaselt hageja esitatud faktilised väited kostja poolt omaksvõetuks. Kui võib eeldada, et menetluses tehtavat lahendit soovitakse eeldatavasti tunnustada või täita välisriigis (nt kui võlgnik elab või omab peamiselt vara välisriigis) ja kui hagi avaliku kättetoimetamise tõttu on tõenäoline, et lahendit välisriigis ei tunnustataks või ei täideta, peaks Eesti kohus tõsiselt kaaluma võimalust keelduda tagaseljaotsuse tegemisest. Sellise võimaluse annab kohtule TsMS § 407 lg 5¹. Ilmselt peaks kohtuniku kaalutusotsuse juures olema seejuures määrav, kas võlausaldajal on võimalik pöörduda kohtusse välisriigis.
133. Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1)c kohaselt on vaidlustamata nõueteks lisaks veel ka sellised nõuded, mille puhul võlgnik ei ole pärast esialgse vastuväite esitamist kohtumenetluse käigus osalenud ei isiklikult ega esindaja kaudu vastavat nõuet käsitlenud kohtuistungil, eeldusel, et nimetatud käitumine võrdub päritoluriigi

õiguse kohaselt nõude või võlgniku esitatud väidetavate faktide omaksvõtuga. TsMS § 410 esimese lause kohaselt, kui kostja ei ilmu kohtuistungile, muu hulgas eelistungile, teeb kohus kohale ilmunud hageja taotlusel kas tagaseljaotsuse, lahendab asja sisuliselt või lükkab asja arutamise edasi. Tagaseljaotsuse saab Eesti kohtunik seoses kostja puudumisega istungilt teha juhul, kui on täidetud TsMS §-s 413 sisalduvad eeldused. Ilma kostja osavõtuta saab kohus asja sisuliselt lahendada TsMS §-s 414 sätestatud korras.

134. Käesoleva Uurimuse koostamiseks analüüsitud Eesti kohtute lahendite kohaselt on Eesti kohtupraktikas Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1)b ja c tõlgendamise küsimused käsitlemist leidnud üksnes viiteliselt. Näiteks on Tartu Maakohus ühes lahendis selgitanud, et nõude vaidlustamatus tähendab seda, et võlgnik ei ole kunagi päritoluliikmesriigi seaduste oluliste menetlustingimustega kooskõlas olevat vastuväidet esitanud.¹²⁸ Sisuliselt oli siinkohal aga tegemist Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1)b ümberkirjutusega.

4.1.4.3. Päritoluriik ja täitmisriik (Art 4(4)-(5))

4.1.4.4. Nõuded Euroopa täitekorralduse tõendi välja andmiseks (Art 6(1) ja III peatükk: Art 12-19)

4.1.4.4.1. Euroopa täitekorralduse tõendi avalduse mõiste (Art 6(1))

135. Kohus ei saa Euroopa täitekorralduse tõendit anda välja oma algatusel.¹²⁹ Avaldus Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamiseks kohtulahendi suhtes esitatakse Eestis Euroopa täitekorralduse määruse Art 6(1) alusel kohtule, kes tegi kohtulahendi, mille kohta soovitakse Euroopa täitekorralduse tõendit saada.¹³⁰ Euroopa täitekorralduse määruse Art 6(1) peaks hõlmama ka Eesti kohtute poolt tehtud menetluse lõpetamise määruseid, mis on tehtud seoses pooltevahelise kompromissi

---

¹²⁸ Tartu Maakohtu 03.06.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-52785.

¹²⁹ Zilinsky, M. Abolishing Exequatur in the European Union: the European Enforcement Order. *Netherlands International Law Review LIII* 2006, pp 471, 478.

¹³⁰ Kuigi selline järeldus ei tulene otseselt Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 6(1), kinnitab seda Eesti kohtulahendite osas TsMS § 619¹ lg 1. Kui Euroopa täitekorralduse tõendit soovitakse saada välisriigist, peaks lähtuma vastavas riigis kehtestatud reeglitest küsimuses, millised kohtud Euroopa täitekorralduse tõendeid väljastavad.

sõlmimisega. Kuna TsMS § 430 lg 3 järgi on Eesti kohtul kohustus kontrollida kinnitatava kompromissi sisu st seda, et tegemist ei oleks heade kommete või seadusega vastuolus oleva kompromissiga, tuleks vastavat Eesti kohtu poolt tehtud menetluse lõpetamise määrust ilmselt käsitleda mitte „kohtuliku kokkuleppena“ Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1) ja Art 24 tähenduses, vaid „kohtulahendina“ Art 4(1) tähenduses,¹³¹ mille puhul reguleerib Euroopa täitekorralduse tõendi taotlemist Euroopa täitekorralduse määruse Art 6(1).

136. Avaldust Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamiseks ametliku juriidilise dokumendi suhtes reguleerib Euroopa täitekorralduse määruse Art 25(1). Tulenevalt TsMS § 619¹ lg-st 1 väljastab selliste ametlike juriidiliste dokumentide kohta Euroopa täitekorralduse kinnitusi Harju maakohus mitte aga nt Eesti notar, kes vastava ametliku juriidilise dokumendi koostas. Iseenesest ei ole selline lahendus Euroopa täitekorralduse määruse Art-ga 25(1) vastuolus, küll aga võib praktikas olla lihtsam vastav täitekorralduse tõend anda välja Eesti notaril.

137. Ei Euroopa täitekorralduse määrusega ega TsMS ei reguleeri, millises vormis tuleb Eesti kohtule esitada avaldus Euroopa täitekorralduse tõendi saamiseks. Eelnevalt tulenevalt ei ole sellistele avaldustele ette nähtud kindlat kohustuslikku vormi, küll aga tuleb avalduse esitamisel järgida TsMS üldiseid põhimõtteid nt peaks avaldus olema esitatud kirjalikult, sest tulenevalt TsMS § 619¹ lg-st 2 lahendab kohus Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamise kirjalikus menetluses. Kuivõrd TsMS § 32 lg 1 kohaselt toimub kohtu asjaajamine ja kohtumenetlus eesti keeles, peab avaldus Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamiseks olema esitatud eesti keeles. Vastasel korral nõuab kohus tulenevalt TsMS § 33 lg-st 1 Euroopa täitekorralduse tõendi taotlejalt tema avalduse tõlget eesti keelde. Kui tõlget tähtpäevaks ei esitata, võib kohus tulenevalt TsMS § 33 lg-st 3 jätta avalduse tähelepanuta.

138. Lisaks tuleb tähele panna, et riigilõivuseaduse § 57 lg 5 järgi tuleb Euroopa täitekorralduse tõendi väljaandmiseks avalduse esitamisel tasuda riigilõivu 25 eurot. Kui nimetatud avaldus esitatakse elektrooniliselt veebilehe www.e-toimik.ee kaudu, tasutakse riigilõivu 10 eurot.

---

¹³¹ Vt lähemalt käesoleva Uurimuse p 4.1.4.1.3.

4.1.4.4.2. Kohtualluvus (Art 6(1)b)

i) Rahvusvaheline kohtualluvus

139. Euroopa täitekorralduse määruse Art 6(1)b paneb Eesti kohtule kohustuse enne Euroopa täitekorralduse tõendi väljaandmist kontrollida, kas kohtuasjas, milles tehtud otsuse kohta soovitakse Euroopa täitekorralduse tõendit saada, määrati kohtualluvus kooskõlas Brüssel I määruse II peatüki 3. ja 6. jaos sätestatud reeglitega.
140. Brüssel I määruse II peatüki 3. jagu¹³² reguleerib kohtualluvust kindlustusvaidlustes, 6. jagu¹³³ aga erandlikku kohtualluvust (nt kohtualluvust kinnisasjadega seonduvate üürilepingute üle). Seega ei pea kohus nt kontrollima, kas kohtualluvuse määramisel lähtuti Brüssel I määruse kohtualluvuse reeglitest töövaidluste jaoks (Brüssel II määrus II peatükk, 5. jagu). Küll aga on kohtul kohustus kontrollida, kas vaidlustes, kus võlgnikuks oli tarbija, oli sellise võlgniku domitsiil (alaline elukoht) kohtumenetluse algatamise ajal Eestis.¹³⁴
141. Euroopa täitekorralduse määruse Art 6(1)b ei nõua, et Eesti kohus peaks Euroopa täitekorralduse määruse väljaandmisel kontrollima muid rahvusvahelise kohtualluvuse sätteid. Seega on põhimõtteliselt võimalik, et Euroopa täitekorralduse tõend tuleb anda välja kohtulahendi kohta, mis tehti vaidluses, mis rahvusvahelise kohtualluvuse sätete kohaselt Eesti kohtule üldse ei allunud. Selline lahendus on kooskõlas Brüssel I määruse loogikaga, mis piirab välisriigist pärit kohtulahendite puhul kohtualluvuse kontrolli samuti just Brüssel I määruse II peatüki 3. 4. ning 6. jao sätetega.¹³⁵ Ilmselt ei ole ülejäänud rahvusvahelise kohtualluvuse aluseid Euroopa Liidu seadusandja pidanud piisavalt oluliseks, et nende puhul oleks õigustatud nõ topeltkontroll nii vaidluse menetlusse võtmise hetkel kui hiljem lahendi tunnustamise või selle kohta Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamise faasis.

¹³² Vt lähemalt selliste kohtualluvuse reeglite kohta: Mankowski P. (eds) Brussels I Regulation 2nd Revised edition. Sellier European Law Publishers 2012, pp 330-362.

¹³³ Vt lähemalt selliste kohtualluvuse reeglite kohta: Mankowski P. (eds) Brussels I Regulation 2nd Revised edition. Sellier European Law Publishers 2012, pp 413-435.

¹³⁴ Selline kohustus tuleneb kohtule Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 6(1)d. Siinjuures ei ole oluline, kas oli tarbija alaline elukoht (domitsiil) kohtulahendi tegemise ajal või lepingu sõlmimise ajal, millega seoses tarbijat Eesti kohtus haigeti – määrav on üksnes, et tarbijal oli alaline elukoht (domitsiil) Eestis hagi esitamise ajal. Vt selle kohta lähemalt: Mankowski P. (eds) Brussels I Regulation 2nd Revised edition. Sellier European Law Publishers 2012, pp 385-386.

¹³⁵ Vt Brüssel I määrus Art 35(1).

142. Eesti kohtud on ametisiseseks kasutamiseks mõeldud KIS andmebaasi andmetel teinud mitmeid lahendeid, kus Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamise menetluses kontrollis kohus, kas asi allus rahvusvahelise kohtualluvuse sätete kohaselt Eesti kohtule. Nt on Eesti kohtud keeldunud Euroopa täitekorralduse tõendit välja andmast põhjusel, et tarbijast võlgniku domitsiil (alaline elukoht) ei olnud kohtumenetluse algatamise ajal Eestis.¹³⁶ Selline kontrollkohustus ei tulene kohtutele aga mitte Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 6(1)b, vaid Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 6(1)d. Siinjuures on Eesti kohtud võlgniku domitsiili (alalise elukoha) määramisel lähtunud peamiselt Eesti rahvastikuregistris sisalduvatest andmetest. Tuleks aga tähele panna, et Eesti rahvastikuregistri andmetel saab olla üksnes tõenduslik jõud st on võimalik, et võlgniku domitsiil (alaline elukoht) on Eestis, vaatamata sellele, et rahvastikuregistrist nähtub teisiti. Brüssel I määruse tähenduses tuleb isiku alaline elukoht (domitsiil) aga kindlaks määrata siseriikliku õiguse alusel, olenevalt sellest, millises riigis arvatakse isik elavat.¹³⁷ See tähendab seda, et selleks, et kontrollida, kas tarbijast võlgniku domitsiil (alaline elukoht) oli menetluse alustamise ajal Eestis, peab Eesti kohus kohaldama TsÜS §-i 14 ning seega tuvastama, millises riigis tarbijast võlgnik menetluse alustamise ajal alaliselt või peamiselt elas.¹³⁸ Tulenevalt rahvastikuregistri seaduse¹³⁹ § 6 lg-st 1 on rahvastikuregistrisse kantud andmetel seejuures üksnes informatiivne ja statistiline tähendus.

---

¹³⁶ Tartu Maakohtu 09.06.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-63701, Tartu Maakohtu 12.11.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-82230, Harju Maakohtu 25.03.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-05-10106, Tartu Maakohtu 28.09.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-9576, Tartu Maakohtu 03.06.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-52785, Tartu Maakohtu 10.02.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-48347, Tartu Maakohtu 10.02.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-58585, Tartu Maakohtu 25.03.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-58760, Tartu Maakohtu 08.05.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-67384.

¹³⁷ Vt selle kohta lähemalt Brüssel I määrus Art 59.

¹³⁸ Vt selle kohta lähemalt: Torga, M. Elukoht tsiviilseadustiku üldosa seaduse tähenduses, *Juridica 2010 Nr 7*, lk 473-480.

¹³⁹ Rahvastikuregistri seadus. RT I 2000, 50, 317.

ii) Siseriiklik kohtualluvus

143. Euroopa täitekorralduse määruse Art 6(1)b ei näe kohtutele ette kohustust kontrollida, kas vaidlus, mille kohta kohtulahend tehti, allus konkreetsele kohtule ka siseriikliku kohtualluvuse sätete kohaselt. Eesti õiguses paiknevad siseriikliku kohtualluvuse sätted TsMS 2. osa 11. peatükis. Viidatud sätted kujutavad endast ühtlasi rahvusvahelise kohtualluvuse sätteid olukorras, kus ükski Euroopa Liidu määrus või Eesti Vabariigi poolt sõlmitud välisleping rahvusvahelist kohtualluvust ei reguleeri.
144. Põhimõtteliselt on võimalik, et kohtulahend, mille suhtes taotletakse Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamist, tehti vaidluses, kus kohus määras küll õigesti rahvusvahelise kohtualluvuse, kuid eksis siseriikliku kohtualluvuse määramisel. Näiteks võib see juhtuda, kui kindlustusandja esitab hagi isiku vastu, kelle domitsiil (alaline elukoht) on küll Eestis, kuid mõne teise Eesti kohtu tööpiirkonnas. Tulenevalt TsMS § 79 lg-st 1 tuleks hagi füüsilise isiku vastu esitada tema elukoha järgi. Kuigi TsMS § 75 lg 1 kohaselt peaks kohus avalduse saamisel kontrollima, kas asi allub kohtule, kuhu avaldus esitas ning kuigi TsMS § 75 lg 2 kohaselt peaks kohus juhul, kui asi sellisele kohtule ei allu, saatma avalduse kohtule, kellele avaldus allub, ei ole välistatud, et viga siseriikliku kohtualluvuse määramisel avastatakse alles pärast lahendi tegemist.¹⁴⁰ Selline viga ei ole aga Euroopa täitekorralduse määruse Art 6(1)b alusel aluseks keelduda Euroopa täitekorralduse tõendi välja andmisest – Art 6(1)b reguleerib üksnes rahvusvahelise mitte siseriikliku kohtualluvuse määramist asja lahendanud kohtu poolt.
145. Euroopa täitekorralduse määruse Art 6(1) kohaselt esitatakse Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamise avaldus nn päritoluriigi kohtule. Eestis tuleb Euroopa täitekorralduse tõendi saamiseks esitada avaldus kohtule, kes tegi kohtulahendi, mille suhtes tahetakse Euroopa täitekorralduse tõendit saada. Kuigi selline järeldus ei tulene otseselt Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 6(1), kinnitab seda Eesti kohtulahendite osas TsMS § 619¹ lg 1 ning kinnitavad ka Eesti

---

¹⁴⁰ Kui kohus avastab pärast avalduse menetlusse võtmist, kuid enne otsuse tegemist, et asi ei allu sellele kohtule, peab kohus tulenevalt TsMS § 76 lg-st 1 tegema määruse asja üleandmise kohta kohtualluvuse järgi.

kohtute poolt tehtud lahendid.¹⁴¹ Isegi juhul, kui siseriikliku kohtualluvuse sätete kohaselt oleks vaidluses pidanud kohtulahendi tegema mõni teine kohus, saab Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamist nõuda üksnes kohtult, kes tegi lahendi, mille suhtes taotletakse Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamist.

4.1.4.4.3. Lahendi täidetavus

146. Euroopa täitekorralduse määruse Art 6(1)a kohaselt peab kohtulahend olema „täidetav“ selle päritoluriigis, et selle kohta saaks Euroopa täitekorralduse tõendit välja anda. Kohus, kes annab kohtulahendi kohta välja Euroopa täitekorralduse määruse Lisa I kohase tõendi („Euroopa täitekorralduse tõend – kohtuotsus“) peab tõendi p-s 6 eraldi kinnitama, et kohtuotsus on selle päritoluriigis täidetav. Kohtulahendi „täidetavus“ päritoluriigis on seega küsimuseks, mida peab kontrollima Euroopa täitekorralduse tõendit välja andev kohtunik mitte aga kohtunik riigis, kus soovitakse Euroopa täitekorraldust täita. Eelnev tähendab, et kohtulahendi mittetäidetavus päritoluriigis ei ole aluseks, mille puudumisele tuginedes saaks võlgnik vaidlustada nt Eestis kohtutäituri tegevust välisriigist pärit Euroopa täitekorralduse täitmisel. Küll aga saab võlgnik vaidlustada Eesti kohtutäituri tegevust juhul, kui kohtutäituril puudus täitemenetluse algatamisel nõuetekohaselt täidetud Euroopa täitekorralduse tõend, sh juhul, kui tõendi p-s 6 oli märkimata jäetud, et kohtulahend on selle päritoluriigis täidetav.¹⁴²

147. Euroopa täitekorralduse määruse Art 6(1) ei nõua et Eesti kohtu poolt Euroopa täitekorraldusena kinnitav kohtulahend peaks olema Eestis jõustunud – oluline on üksnes see, et kohtulahend oleks Eestis täidetav. Kohtulahendid, mis ei ole veel jõustunud, kuid mis on Eestis täidetavad, on lahendid, mille Eesti kohus on tunnistanud viivitamata täidetavaks TsMS § 467 lg 1 alusel. Teatud lahendid peab Eesti kohus tunnistama viivitamata täidetavaks omal algatusel, nt hagi õigeksvõtul põhinevad ja tagaseljaotsused.¹⁴³ Sellised lahendid langevad Euroopa täitekorralduse

---

¹⁴¹ Vt nt: Harju Maakohtu 02.11.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-27694, Harju Maakohtu 19.10.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-10763, Harju Maakohtu 20.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-23703, Harju Maakohtu 26.10.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-12565.

¹⁴² Vt selle kohta lähemalt: Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus nr 3-2-1-117-10.

¹⁴³ Vt lähemalt: TsMS § 468 lg 1.

määruse kohaldamisalasse, vaatamata asjaolule, et nad ei pruugi Eesti õiguse kohaselt olla Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamise ajal veel jõustunud.

4.1.4.4.4. Võlgniku alaline elukoht

i) Füüsiliste isikute domitsiil (alaline elukoht)

148. Euroopa täitekorralduse määruse Art 6(1)d paneb kohtule kohustuse kontrollida füüsilise isiku domitsiili (alalist elukohta) juhul, kui kohtulahendist tuleneva nõude võlgnikuks on füüsilisest isikust tarbija. Seejuures tuleb sellise tarbijast võlgniku domitsiil (alaline elukoht) määrata kindlaks Brüssel I määruse Art 59 alusel. Küsimustikele vastanud kohtunike hinnangul on just tarbijavaidlused üheks vaidluste liigiks, mille puhul peetakse Euroopa täitekorralduse määruse rakendamist keeruliseks – probleeme põhjustab sellisel juhul rahvusvahelise kohtualluvuse määramine.

149. Brüssel I määruse Art 59 kohaselt tuleb selleks, et määrata, kas isiku domitsiil (alaline elukoht) on konkreetses liikmesriigis, kohaldada vastava riigi siseriiklikke seadusi. Ilmselt mõeldakse siinjuures konkreetse riigi materiaalõigust ilma rahvusvahelise eraõiguse regulatsioonideta.¹⁴⁴ Seega juhul, kui kohus soovib kindlaks teha, kas isiku domitsiil (alaline elukoht) asub Eestis, peab kohus tõepoolest lähtuma just Eesti TsÜS-ist ning selle tõlgenduspraktikast, mitte aga REÕS §-st 10 (mis viiks kohtu siiski samale lõpptulemusele). Seega peaks Eesti kohus kindlaks tegema, kas tarbijast võlgnik elas alaliselt või peamiselt Eestis kohtumenetluse alustamise ajal.

150. Kui aga Eesti kohus soovib kindlaks teha, kas isiku domitsiil (alaline elukoht) asub mõnes teises EL liikmesriigis, peaks kohus Brüssel I määruse Art 59(2) kohaselt analüüsima vastava riigi materiaalõigust (ning mitte selle riigi rahvusvahelise eraõiguse norme), mida Eesti kohtud aga praktikas sageli ei tee.¹⁴⁵ Nimelt lähtuvad Eesti kohtud kostja välisriigis paikneva domitsiili (alalise elukoha) mõiste sisustamisel sageli ekslikult hoopis Eesti TsÜS-st¹⁴⁶ või Eesti rahvastikuregistri

---

¹⁴⁴ Magnus U and Mankowski P (ed), Brussels I Regulation. Sellier. European Law Publishers 2007, pp 700-701.

¹⁴⁵ Vt nt: Pärnu Maakohtu 10.03.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-61327.

¹⁴⁶ Vt lähemalt elukoha määramisest rahvusvahelises tsiviilkohtumenetluses: Torga, M. Elukoht tsiviilseadustiku üldosa seaduse tähenduses, *Juridica 2010 Nr 7*, lk 473-480.

kandest.¹⁴⁷ Tegelikult ei ole kohtutel tulenevalt Euroopa täitekorralduse määruse Art-
st 6(1)d muidugi kohustust kontrollida, kas tarbijast võlgnikul on välisriigis domitsiil
(alaline elukoht) – kohtud peavad üksnes kindlaks tegema, kas tarbijast võlgnikul oli
või ei olnud domitsiil (alaline elukoht) menetluse algatamise ajal Eestis. Kui tarbijast
võlgnikul ei olnud menetluse algatamise ajal Eestis domitsiili (alalist elukohta), ei
peaks Euroopa täitekorraldust väljastavat Eesti kohut enam huvitama see, millises
riigis tarbija domitsiil (alaline elukoht) menetluse algatamise ajal tegelikult oli. Kui
võlgnikust tarbija domitsiil (alaline elukoht) menetluse alustamise ajal Eestis ei
olnud, ei saa sellise menetluse tulemusel tehtud kohtulahendi kohta Euroopa
täitekorralduse tõendit tulenevalt Euroopa täitekorralduse määruse Art 6(1)d
väljastada ning seda olenemata sellest, millises välisriigis tarbija domitsiil (alaline
elukoht) menetluse algatamise ajal oli.

151. Euroopa täitekorralduse määruse alusel tehtud Eesti kohtute lahenditest
nähtuvalt ei tegelenud Eesti kohtud neis vaidlustes reeglina eraldi füüsiliste isikute
alalise elukoha (domitsiili) määramise problemaatikaga. Analüüsitavates lahendites
oli läbiv praktika see, et poole aadressiks märgiti kohtulahendi päises lihtsalt kas
Eesti Vabariik või mõni välisriik. Füüsilise isiku alalise elukoha (domitsiili)
kontrollivad Eesti kohtud Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamise menetluses
erandlikult üksnes siis, kui sellises menetluses tõusetus küsimus selle kohta, kas asi
allus tarbijavaidluses nõuet lahendades Eesti kohtule. Sellisel juhul määrasid Eesti
kohtud isiku alalise elukoha (domitsiili) korrektselt Brüssel I Määruse Art 59
alusel.¹⁴⁸ Kohtud olid siinjuures aga ettevaatlikud füüsilise isiku alalise elukoha
(domitsiili) määramisel, kui see oli oletatavasti välisriigis (nt kui Eesti
rahvastikuregistrist nähtuvalt on isiku aadress välisriigis), sellisel juhul märkisid
kohtud (korrektselt) pigem, et isikul ei olnud Eestis alalist elukohta (domitsiili).¹⁴⁹

---

¹⁴⁷ Vt nt Tartu Maakohtu 09.06.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-63701.

¹⁴⁸ Vt nt: Tartu Maakohtu 09.06.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-63701, Tartu Maakohtu 03.06.2011.a.
määrus tsiviilasjas nr 2-10-52785, Tartu Maakohtu 08.05.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-67384.

¹⁴⁹ Tartu Maakohtu 09.06.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-63701.

ii) Juriidiliste isikute domitsiil (alaline asukoht)

152. Euroopa täitekorralduse määruse Art 6(1)d kohaldamisel ei ole juriidilise isiku domitsiili (alalise asukoha) määramine oluline. Seda põhjusel, et isik, kelle domitsiil (alaline elukoht) pidi menetluse alustamise ajal olema Eestis, saab olla üksnes tarbija. Tarbijaks saab aga Euroopa Kohtu praktika kohaselt Brüssel I määruse tähenduses olla üksnes füüsiline isik, kes sõlmib tehingu enda individuaalse tarbimisvajaduse rahuldamiseks.¹⁵⁰ Brüssel I määruse Art-s 15(1) sisalduva definitsiooni kohaselt on tarbijaks isik, kes sõlmib tehingu eesmärgil, mis ei seonu tema majandus- ja kutsetegevusega. Juhul, kui isik sõlmib tehingu mõlemal eesmärgil st nii oma individuaalse tarbimisvajaduse rahuldamiseks kui ka majandus- ja kutsetegevusega seoses, ei peeta teda reeglina „tarbijaks“ Euroopa rahvusvahelise eraõiguse alaste määruste kontekstis, välja arvatud juhul, kui majandus- ja kutsetegevuse eesmärk oli tehingu sõlmimisel isiku jaoks marginaalne.¹⁵¹
153. Juriidilise isiku domitsiili (alalise asukoha) määramine võib osutada aga oluliseks Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 6(1)b viidatud kohtualluvuse reeglite kontrollimisel. Näiteks juhul, kui kindlustusvõtja näol oli tegemist juriidilise isikuga, saab teada Brüssel I määruse Art 12(1) kohaselt hageda üksnes riigis, kus oli menetluse alustamise ajal tema domitsiil (alaline asukoht).
154. Vastupidiselt füüsilise isiku domitsiilile (alalisele elukohale) ei määrata juriidilise isiku domitsiili (alalist asukohta) mitte siseriikliku õiguse alusel, kus juriidiline isik oletatavalt alaliselt asub, vaid Brüssel I määruse Art 60 alusel. Viidatud säte sisaldab juriidiliste isikute domitsiili (alalise asukoha) autonoomse definitsiooni ja sätestab, et äriühingu või muu juriidilise isiku või füüsiliste isikute ühingu domitsiil (alaline asukoht) on seal, kus on sellise isiku põhikirjajärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine äritegevuse koht. Eelnevast tulenevalt on põhimõtteliselt võimalik, et juriidilisel isikul on domitsiil (alaline asukoht) samaaegselt mitmes erinevas Euroopa Liidu liikmesriigist. Kui selline juriidiline isik on kindlustusvõtja, saab teda Brüssel I määruse Art 12(1) kohaselt hageda seega igas riigis, kus menetluse alustamise ajal tema domitsiil (alaline asukoht) asub.

---

¹⁵⁰ *Francesco Benincasa v Dentalkit SrL*, Kohtuasi C-269/95 (1997) ECR I-3767.

¹⁵¹ *Johann Gruber v Bay Wa AG*, Kohtuasi C 464/01 (2005) ECR I-439.

155. Käesoleva Uurimuse raames analüüsitud lahendites ei tegelenud Eesti kohtud reeglina eraldi juriidiliste isikute domitsiili (alalise asukoha) määramise problemaatikaga. Analüüsitavates lahendites oli läbiv praktika see, et poole aadressiks märgiti päises lihtsalt Eesti või välisriik. Kuivõrd ükski analüüsitud lahend ei käsitlenud vaidlust, kus kohtualluvus oleks kohtulahendis, mille suhtes Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamist taotleti, määratud Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 6(1)b viidatud rahvusvahelise kohtualluvuse reeglite järgi, ei olnud juriidilise isiku domitsiili (alalise elukoha) määramine Eesti kohtute poolt neis lahendites ka vajalik.

iii) Tarbijad

156. Tarbijaks saab Euroopa Kohtu praktika kohaselt Brüssel I määruse tähenduses olla üksnes füüsiline isik, kes sõlmib tehingu enda individuaalse tarbimisvajaduse rahuldamiseks.¹⁵² Samasugusest definitsioonist peaks lähtuma ka Euroopa täitekorralduse määruses sisalduva „tarbija“ mõiste sisustamisel. Eelnev vastab põhimõtteliselt Eesti õiguses välja kujunenud tarbija mõistele. Võlaõigusseaduse¹⁵³ (VÕS) § 34 kohaselt loetakse tarbijaks VÕS tähenduses isikut, kes teeb tehingu, mis ei seonu iseseisva majandus- või kutsetegevuse läbiviimisega. Selline definitsioon on otseses vastavuses Brüssel I määruse Art-s 15(1) sisalduva definitsiooniga, mille kohaselt on tarbijaks isik, kes sõlmib tehingu eesmärgil, mis ei seonu tema majandus- ja kutsetegevusega.

157. Juhul, kui isik sõlmib tehingu mõlemal eesmärgil st nii oma individuaalse tarbimisvajaduse rahuldamiseks kui ka majandus- ja kutsetegevusega seoses, ei peeta teda reeglina „tarbijaks“ Euroopa rahvusvahelise eraõiguse alaste määruste kontekstis, välja arvatud juhul, kui majandus- ja kutsetegevuse eesmärk oli tehingu sõlmimisel isiku jaoks marginaalne.¹⁵⁴

158. Käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites „tarbija“ mõistet eraldi lähemalt ei käsitletud. Küll aga konstateerisid kohtud sageli, et

---

¹⁵² *Francesco Benincasa v Dentalkit Srl*, Kohtuasi C-269/95 (1997) ECR I-3767.

¹⁵³ Võlaõigusseadus. RT I 2001, 81, 487.

¹⁵⁴ *Johann Gruber v Bay Wa AG*, Kohtuasi C 464/01 (2005) ECR I-439.

konkreetses vaidluses oli tegemist tarbijaga,¹⁵⁵ selgitamata seejuures siiski lähemalt, millises õigussuhtes isik tarbijana käitus st milline oli leping, mille füüsilisest isikust võlgnik tarbijana sõlmis.¹⁵⁶

4.1.4.4.5. Protsessuaalsed miinimumnõuded vaidlustamata nõuetele

i) Miinimumnõuete kohaldamisala

159. Euroopa täitekorralduse määruse III peatükk näeb ette nn miinimumnõuded, mis peavad olema täidetud, kui kohtulahend, mida soovitakse Euroopa täitekorraldusena kinnitada, tehti nn passiivse vaidlustamata nõude suhtes¹⁵⁷ st juhul, kui nõustumine nõudega ei olnud väljendatud sõnaselgelt kohtule esitatud avalduses või istungil või kohtulikus kompromissis (nn aktiivne nõustumine).¹⁵⁸ Piirang sellistel juhtudel Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamiseks tuleneb Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 6(1)c. Miinimumnõuete eesmärk on tagada, et võlgniku passiivsus nõudele vastamata jätmise ei olnud põhjustatud asjaolust, et võlgnik nõudest midagi ei teadnud või ei omanud piisavalt aega, et nõudele vastata. Lisaks on miinimumnõuete eesmärgiks anda võlgnikule asjakohast teavet nõude vaidlustamise menetlusnõuete kohta ning selle kohta, millised on vastuväite mitteesitamise ja kohtuistungilt puudumise tagajärjed.¹⁵⁹

160. Tuleb tähele panna, et Euroopa täitekorralduse määruse III peatükk reguleerib üksnes miinimumnõudeid, mis peavad nn passiivsete vaidlustamata nõuete puhul menetlusdokumentide kättetoimetamisel olema järgitud, et hiljem saaks menetluse tulemusel tehtud kohtulahendi kohta Euroopa täitekorralduse tõendit välja anda. Euroopa täitekorralduse määruse III peatükk ei anna kohtule eraldi alust teatud viisil dokumente kätte toimetada. See tähendab, et kohus peab menetlusdokumendi ikkagi

---

¹⁵⁵ Vt nt Tartu Maakohtu 21.09.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-12-5758.

¹⁵⁶ Ka kohtulahendites, mille suhtes Euroopa täitekorralduse tõendi väljaandmisest keelduti, ei selgitanud Eesti kohtud sageli lähemalt, miks üht või teist isikut tarbijaks loeti. Nt eelmises viites viidatud kohtulahendiga keelduti Euroopa täitekorralduse tõendit väljastamata Tartu Maakohtu poolt tehtud tagaseljaotsuse kohta, kus märgiti lihtsalt, et tegemist oli võlgniku poolt sõlmitud „laenulepinguga“, vt: Tartu Maakohtu 13.04.2012.a. otsus tsiviilasjas nr 2-12-5758.

¹⁵⁷ Vt lähemalt käesoleva Uurimuse p 4.1.4.2.2. ii) Võlgniku passiivsus.

¹⁵⁸ Vt lähemalt käesoleva Uurimuse p 4.1.4.2.2. i) Võlgniku aktiivsus.

¹⁵⁹ Euroopa täitekorralduse määrus Art 17.

kätte toimetama enda siseriiklike menetlusnormide järgi ning asjaolu, et mingi kättetoimetamise viis on Euroopa täitekorralduse määruse III peatükis kirjeldatud, ei anna alust sellist kättetoimetamisviisi kasutada, kui vastav meetod ei ole siseriikliku menetlusõigusega ette nähtud. Eelnev ei tähenda aga, nagu ei saaks kohtunikud Euroopa täitekorralduse määruse III peatükis olevate miinimumnõuetega arvestada situatsioonides, kus üks pooltest on välisriigist ning võib eeldada, et kohtulahendi kohta võidakse hiljem taotleda Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamist. Sellisel juhul peaksid kohtud kättetoimetamiseks valima meetodi, mis on Euroopa täitekorralduse määruse III peatükis kirjeldatud viisidega kooskõlas.

161. Eesti kohtupraktika kohaselt peab kostjal olema võimalik olnud menetlusest osa võtta, et nn passiivsete vaidlustamata nõuete kohta tehtud kohtulahendeid saaks Euroopa täitekorraldusena kinnitada. Näiteks on kohtud kontrollinud, kas kostjale toimetati vajalikud dokumendid põhimenetluses kätte isiklikult allkirja vastu, mis täidaks vaidlustamata nõuete menetluse miinimumstandardid Euroopa täitekorralduse määruse Art 13(1)c kohaselt.¹⁶⁰ Miinimumnõuded ei ole aga Eesti kohtupraktika kohaselt täidetud nt juhul, kui menetlust alustav dokument toimetati võlgnikule kätte Ametlike Teadaannete vahendusel.¹⁶¹ Kui miinimumnõudeid ei täidetud, keelduvad Eesti kohtud (korrektselt) Euroopa täitekorralduse tõendit välja andmast.¹⁶²

4.1.4.4.6. Kättetoimetamine võlgnikupoole kättesaamise kinnitusega (Art 13 ja 15)

i) Isiklik kättetoimetamine ja selle vormid (Art 13(1)a ja b)

162. Üheks võimaluseks võlgnikku informeerida tema vastu esitatud nõudest on toimetada talle menetlust alustav dokument kätte isiklikult. Euroopa täitekorralduse määruse Art 13(1)a kohaselt võib menetlust alustava dokumendi või sellega samaväärse dokumendi võlgnikule kätte toimetada isiklikult nii, et kättetoimetamist tõendab kättesaamistõend, millel on märgitud kättesaamise kuupäev ja mis on võlgniku poolt allkirjastatud. Eesti õigusest vastab sellisele kättetoimetamisele näiteks menetlusedokumendi kättetoimetamine tähitud kirjaga TsMS § 313 alusel.

¹⁶⁰ Pärnu Maakohtu 29.07.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-26034.

¹⁶¹ Tartu Maakohtu 25.06.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-10608.

¹⁶² Vt nt Harju Maakohtu 29.06.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-12243.

163. Euroopa täitekorralduse määruse Art 13(1)b kohaselt võib menetlust alustava dokumendi või sellega samaväärse dokumendi võlgnikule kätte toimetada isiklikult nii, et kättesaamist tõendab kättetoimetamist toimetanud kompetentse isiku poolt välja antud ja allkirjastatud dokument, millel on märgitud, et võlgnik sai dokumendi kätte või keeldus dokumendi vastuvõtmisest ilma seadusliku aluseta, ning millel on lisaks märgitud kättetoimetamise kuupäev. Eesti õigusest vastaks sellisele kättetoimetamisele näiteks menetluskokumendi kättetoimetamine kohtuaituri, kohtuametniku, muu isiku ja asutuse vahendusel (TsMS § 315) tingimusel, et kättetoimetamisel on kättetoimetamisteatise täitmisel järgitud TsMS § 315 lg 5 ja TsMS § 313 lg 3 nõudeid.

ii) Kättetoimetamine posti teel (Art 13(1)c)

164. Euroopa täitekorralduse määruse Art 13(1)c kohaselt võib menetlust alustava dokumendi või sellega samaväärse dokumendi võlgnikule kätte toimetada posti teel tingimusel, et kättetoimetamist tõendab kättesaamise kinnitus, milles oleks märgitud kättesaamise kuupäev ja mis on võlgniku poolt allkirjastatud ja tagastatud. Eesti õigusest vastab sellisele kättetoimetamise viisile TsMS § 314 lg 1, mille järgi võib menetluskokumendi kätte toimetada mh lihtkirjana, kui kirjale on lisatud teatis kinnituse viivitamatu tagastamise kohustuse kohta ning märgitud saatja nimi ja aadress ning dokumendi edastanud kohtuametniku nimi. Euroopa täitekorralduse määruse Art 13(1)c nõuete täitmiseks peaks kinnituses tuleb märkida kättesaamise kuupäev ning see allkirjastada (TsMS § 314 lg 5).

165. Euroopa täitekorralduse määruse Art 13(1)c jätab lahtiseks küsimuse, kas kinnituse võib allkirjastada ja tagasi saata ka võlgniku esindaja. Sellele küsimusele annab aga vastuse Euroopa täitekorralduse määruse Art 15, mille kohaselt saab Art 13 alusel dokumendi kätte toimetada ka võlgniku esindajale.

iii) Kättetoimetamine elektrooniliselt (Art 13(1)d)

166. Euroopa täitekorralduse määruse Art 13(1)d kohaselt võib menetlust alustava dokumendi või sellega samaväärse dokumendi võlgnikule kätte toimetada elektroonilisi meetodeid (nt faks, e-kiri) kasutades tingimusel, et võlgnik saadab

kättesaamise kohta tagasi kinnituse, millest nähtub kättesaamise kuupäev ning millel oleks võlgniku allkiri. Eesti õigusest vastab sellisele kättetoimetamise viisile võimalus toimetada menetlusdokument kätte faksi teel või elektrooniliselt TsMS § 314 alusel.

4.1.4.4.7. Kättetoimetamine ilma võlgnikupoolse kinnitusega (Art 14 ja 15)

167. Euroopa täitekorralduse määrus näeb lisaks dokumendi isiklikult võlgnikule kätteandmist ette võimaluse toimetada dokument võlgnikule kätte ilma võlgnikupoolse vastava kinnitusega. Sellised kättetoimetamise viisid on reguleeritud Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 14 ja 15.

i) Isiklik kättetoimetamine peale võlgniku teistele isikutele ja sellise kättetoimetamise viisid (Art 14(1)a ja b)

168. Euroopa täitekorralduse määruse Art 14(1)a kohaselt võib menetlust alustava dokumendi või sellega samaväärse dokumendi või kohtukutse võlgnikule kätte toimetada isiklikult võlgniku kodusel aadressil isikutele, kes elavad võlgnikuga samas leibkonnas või töötavad seal. Eesti õigusest vastaks sellisele kättetoimetamisele näiteks TsMS § 322 lg 1, mis võimaldab erijuhtudel (kui menetlusdokumendi saajat ei saada tema eluruumis kätte) lugeda dokument saajale kättetoimetatuks ka kättetoimetamisega tema eluruumis elavale või perekonda teenivale vähemalt neljateistaastasele isikule.

169. Euroopa täitekorralduse määruse Art 14(1)b kohaselt võib menetlust alustava dokumendi või sellega samaväärse dokumendi või kohtukutse majandus- ja kutsetegevuses tegutseva võlgniku või juriidilise isiku puhul kätte toimetada ka isiklikult kättetoimetamisega võlgniku äriruumides võlgniku töötajatele. Eesti õiguses vastaks sellisele kättetoimetamisele TsMS § 323. Kuigi Euroopa täitekorralduse määruse Art 14(1)b eesti keelne ametlik tõlge räägib „füüsilisest isikust ettevõtjast“, oleks siin õigem lähtuda „majandus- ja kutsetegevusega tegelevast füüsilisest isikust“ kuivõrd äriseadustiku¹⁶³ §-s 3 reguleeritud „füüsilisest isikust ettevõtja“ mõiste ei sobi Euroopa täitekorralduse määruse konteksti, milles sisalduvaid mõisteid tuleb tõlgendada autonoomselt st sõltumata siseriiklikest seadustest

¹⁶³ Äriseadustik. RT I 1995, 26, 355.

ii) Dokumentide jätmise võlgniku kirjakasti (Art 14(1)c, d ja e)

170. Euroopa täitekorralduse määruse Art 14(1)c kohaselt võib menetlust alustava dokumendi või sellega samaväärse dokumendi või kohtukutse kätte toimetada ka sellise dokumendi jätmisega võlgniku kirjakasti. Eesti õigusest vastab sellisele kättetoimetamisele TsMS § 326 (Menetlusdokumendi kättetoimetamine postkasti panekuga).

171. Euroopa täitekorralduse määruse Art 14(1)d võimaldab jätta dokument postkontorisse või pädevasse ametiasutusse koos võlgniku postkasti selle kohta käiva vastava kirjaliku teatise jätmisega, tingimusel, et teatis informeerib võlgnikku arusaadavalt dokumendi kohtulikust olemusest või teatise jätmise õiguslikest tagajärgedest selle kättetoimetamiseks lugemisel ning vastavate seaduses toodud tähtaegade kulgema hakkamisest. Eesti õigusest võiks sellisele kättetoimetamisele vastata TsMS § 327 (Menetlusdokumendi kättetoimetamine hoiustamisega) tingimusel, et võlgniku informeeritakse asjaoludest, mis on kirjeldatud Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 14(1)d.

iii) Elektroonilised vahendid (Art 14(1)f)

172. Euroopa täitekorralduse määruse Art 14(1)f võimaldab toimetada menetlust alustava dokumendi või sellega samaväärse dokumendi või kohtukutse kätte ka elektrooniliste vahendite abil koos automaatse kättesaamise kinnitusega tingimusel, et võlgnik on eelnevalt selgesõnaliselt sellise kättetoimetamisviisiga nõustunud. Viidatud meetod erineb Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 13(1)d kirjeldatud viisist, mille puhul peab võlgnik elektrooniliselt kättetoimetatud dokumendi kättesaamist kinnitama isiklikult allkirjaga).

4.1.4.4.8. Miinimumnõuete mittevastavuse heastamine (Art 18)

173. Euroopa täitekorralduse määruse Art 18 annab võimaluse teatud juhtudel miinimumnõuetele mittevastavus enne Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamist heastada. Sellise heastamisega tuleb parandada puudused varasemas kättetoimetamises. Sisuliselt seisneb viidatud heastamine selles, et võlgnikku

teavitatakse tema kohta tehtud kohtulahendist ning antakse talle võimalus kohtulahendit vaidlustada. Selleks tuleb järgida kindlaid tingimusi.

a) **Esiteks** tuleb võlgnikule kätte toimetada tehtud kohtulahend, kusjuures selline kättetoimetamine peab omakorda vastama Euroopa täitekorralduse määruse III peatükis sätestatud miinimumnõuetele. Näiteks on Eesti kohtute poolt seoses miinimumnõuete heastamisega selgitatud, et heastamisega ei ole tegemist, kui kohtulahend toimetatakse võlgnikule kätte Ametlikes Teadaannetes avaldamisega st viisil, mis ei vasta Euroopa täitekorralduse määruse III peatükis sisalduvatele miinimumnõuetele.¹⁶⁴

b) **Teiseks** peab võlgnikule olema tagatud võimalus tehtud kohtulahend täies ulatuses vaidlustada. Selleks tuleb võlgnikku Euroopa täitekorralduse määruse Art 18(1)b kohaselt vastavast võimalusest kohtulahendis informeerida, mh tuleb võlgnikule selgitada, millise kohtu poole peab ta lahendi vaidlustamiseks pöörduma ning millise aja jooksul võlgnik seda tegema peab. Eesti õiguses vastaks sellisele vaidlustamisvõimalusele tagaseljaotsuste puhul kaja esitamine (TsMS § 415) ning muud lahendite puhul teistmine, milleks annab aluse asjaolu, et menetlusosalisele ei olnud menetlusest seaduse kohaselt teatatud, muu hulgas hagiavaldust kätte toimetatud või menetlusosaline ei olnud seaduse kohaselt kohtusse kutsutud, kuigi lahend tehti tema suhtes (TsMS § 702 lg 1 p 2).

174. Kui võlgnik, kellele on tehtud kohtulahend nõuetekohaselt kätte toimetatud ja keda on informeeritud võimalusest kohtulahend vaidlustada, ei vaidlusta tehtud kohtulahendit selleks ette nähtud aja jooksul, loetakse miinimumnõuete mittejärgimine algses kohtumenetluses heastatuks Euroopa täitekorralduse määruse Art 18 alusel.

175. Heastamiseks loetakse Euroopa täitekorralduse määruse Art 18(2) kohaselt ka asjaolu, et võlgniku tegevuse põhjal on tuvastatud, et võlgnik, kellele küll kohtudokumenti Euroopa täitekorralduse määruse III peatüki kohaselt kätte ei toimetatud, sai tegelikult menetlusedokumendi kätte piisavalt aegsasti võimaldamaks tal ennast kohtumenetluses kaitsta. Kuigi Euroopa täitekorralduse määruse eesti

---

¹⁶⁴ Tartu Maakohtu 25.06.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-10608.

keelne versioon räägib siinjuures võlgniku kohustusest „tõestada“, et ta sai menetluskohustuse kätte, on selge, et Art 18(2) mõtteks on see, et võlgnik ei pea ise midagi tõestama, vaid et kohtunik saab võlgniku käitumise põhjal tuvastada, et ta sai menetluskohustuse algses menetluses tegelikult kätte.

4.1.4.4.9. Täiendavad miinimumnõuded (Art 19)

176. Euroopa täitekorralduse määruse Art 19 näeb ette täiendava nõude, mis peab olema täidetud, et kohus saaks Euroopa täitekorralduse tõendit kohtulahendi kohta väljastada. Nimelt on Euroopa täitekorralduse määruse Art 19(1) kohaselt täitekorralduse väljastamise eelduseks see, et võlgnik saaks kohtu menetlusnormide järgi taotleda kohtuasja uut läbivaatamist¹⁶⁵ põhjusel, et: a) menetlust alustavat dokumenti või sellega võrdset dokumenti või kohtukutset ei toimetatud võlgnikule kätte isiklikult¹⁶⁶ ja b) dokumenti ei toimetatud võlgnikule kätte piisavalt aegsasti võimaldamaks tal oma õigusi kaitsta või võlgnikul ei olnud vääramatut jõu asjaolu tõttu võimalik nõudele vastu vaielda, tingimusel, et ta ei viivitanud oma menetlusõiguste kasutamisega. Siinjuures lubab Euroopa täitekorralduse määruse Art 19(2) aga liikmesriigil kehtestada nõu leebemaid tingimusi kohtulahendi vaidlustamiseks. Eesti puhul on kohtulahendi vaidlustamise võimalus ette nähtud kaja esitamise (TsMS § 415) ja teistmise (TsMS § 702 lg 1 p 2) kaudu, mis mõlemad näevad ette võlgniku jaoks leebema regulatsiooni Euroopa täitekorralduse määruse Art-ga 19(1) võrreldes, mistõttu ei tohiks praktikas Euroopa täitekorralduse määruse Art 19 eelduste täitmine Eesti kohtulahendite puhul problemaatiline olla.

---

¹⁶⁵ Euroopa täitekorralduse määruse Art 19 inglise keelne versioon räägib siin kohtulahendi „taasläbivaatusest“ (*review*), mille puhul ilmselt mõeldakse Eesti õiguse kontekstis „teistmist“ (TsMS 68. peatükk). Võrdluseks, Euroopa täitekorralduse määruse Art 18 räägib kohtulahendi „vaidlustamisest“ (*challenge*), mis peaks esmajoones Eesti õiguse kohaselt olema tagatud kaja esitamise kaudu.

¹⁶⁶ St toimetati kätte Euroopa täitekorralduse Art-s 14 viidatud viisil.

4.1.5. Euroopa täitekorraldusena kinnitatavad dokumendid

4.1.5.1. Täitekorraldusena kinnitatavad kohtulahendid (Art 8 ja 9)

4.1.5.1.1. Avaldused ja Lisa I standardvorm (Art 9(1))

177. Euroopa täitekorralduse määruse Art 9(1) kohaselt annab kohus Euroopa täitekorralduse tõendi välja Euroopa täitekorralduse määruse Lisa I kasutades. Seejuures abistab kohut Euroopa justiitsatlas, mis võimaldab tõendi blanketi automaatset tõlkimist keelde, mida aktsepteeritakse riigis, kus avaldaja Euroopa täitekorralduse tõendit kasutada soovib. Näiteks on käesoleva Uurimuse raames analüüsitud kohtupraktika kohaselt Eesti kohtud andnud Euroopa täitekorralduse tõendeid välja soome keeles lähtudes seejuures kostja aadressist välisriigis.¹⁶⁷
178. Kindlasti peab Eesti kohus, kes annab kohtulahendi kohta välja Euroopa täitekorralduse määruse Lisa I kohase tõendi („Euroopa täitekorralduse tõend – kohtuotsus“) tõendi p-s 6 eraldi kinnitama, et kohtuotsus on Eestis täidetav. Juhul, kui välisriigist pärit Euroopa täitekorralduse tõendi p-s 6 oli märkimata jäetud, et kohtulahend oli selle päritoluriigis Euroopa täitekorralduse tõendi väljaandmise hetkel täidetav, on see aluseks Eesti kohtutäituri tegevuse vaidlustamiseks.¹⁶⁸
179. Küsimustikele vastanud kohtunike jaoks oli praktikas valmistanud raskusi Euroopa täitekorralduse tõendi täitmine osas, milles tõendile tuli märkida välja mõistetud summa, eriti mis puudutas viiviseid ja intresse. Euroopa täitekorralduse määrusele lisatud Vormi peeti selles osas segaseks. Lisaks viidati sellele, et Vorm 1 täitmisel on p 13 eesti keelne tõlge erinev inglise keelsest versioonist, mis põhjustab praktikas segadusi.

4.1.5.1.2. Euroopa täitekorralduse tõendi keel (Art 9(2))

180. Euroopa täitekorralduse määruse Art 9(2) kohaselt täidetakse Euroopa täitekorralduse tõend kohtuotsuse keeles. Eesti kohtud on aga väljastanud tõendeid ka võõrkeeles (soome keeles) lähtudes seejuures kostja aadressist välisriigis.¹⁶⁹

¹⁶⁷ Vt nt: Tartu Maakohtu 28.07.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-25029.

¹⁶⁸ Vt selle kohta lähemalt: Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus nr 3-2-1-117-10.

¹⁶⁹ Tartu Maakohtu 28.07.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-25029.

181. Ilmselt peaks Eesti kohus Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 9(2) tulenevalt Euroopa täitekorralduse tõendi väljastama küll eesti keeles, kuid võlausaldaja taotlusel andma võlausaldajale ka tõendi tõlke soovitud keelde, mille andmisel abistab kohtunikku Euroopa justiitsatlases paiknev blankettide (vormide) automaatne tõlkimisvõimalus.

4.1.5.1.3. Euroopa täitekorralduse tõendi võlgnikule kättetoimetamisega seonduvad probleemid

182. Võlgnikule kättetoimetamisega seonduvad probleemid saavad üles kerkida kahes situatsioonis: (a) kui Eesti kohtunik väljastab Euroopa täitekorralduse tõendit ning (b) kui välisriigist saabunud Euroopa täitekorralduse tõendit täidetakse Eestis siinse kohtutäituri poolt.

(a) Euroopa täitekorralduse tõendi väljaandmine Eestis

183. Euroopa täitekorralduse määrus ei reguleeri küsimust, kas Euroopa täitekorralduse tõend tuleb selle väljaandmise riigis võlgnikule kätte toimetada. TsMS Art 619¹ lg 2 kohaselt toimetatakse Eestis välja antav Euroopa täitekorralduse tõend kostjale või võlgnikule kätte. Samas jätab TsMS lahtiseks küsimuse, mis saab juhul, kui Euroopa täitekorralduse tõendit ei õnnestu võlgnikule kätte toimetada. Näiteks juhul, kui võlgnik (enam) Eestis ei ela, ei pruugi kohtul õnnestuda võlgnikule Euroopa täitekorralduse tõendit kätte toimetada. Sellisel juhul peaks kohus ilmselt siiski Euroopa täitekorralduse tõendi välja andma. Vastasel korral oleks võlgnikel võimalik Euroopa täitekorralduse tõendite täitmisest kõrvale hiilida lihtsalt riigist lahkumise või kohtukutsete vastuvõtmisest keeldumise kaudu. Lisaks ei võimalda ka Euroopa täitekorralduse määrus selgesõnaliselt jätta sellises situatsioonis Euroopa täitekorralduse tõendit välja andmata.

(b) Välisriigist pärit Euroopa täitekorralduste täitmine Eestis

184. Euroopa täitekorralduse määruse Art 20(1) kohaselt kohaldatakse Euroopa täitekorralduse täitmisele selle riigi täitemenetlust, kus täitmist taotletakse. Välisriigist pärit Euroopa täitekorralduste täitmine Eestis toimub seega TMS sätete alusel. Eelnevast tulenevalt peab Eesti kohtutäitur Euroopa täitekorralduse kui täitedokumendi võlgnikule kättetoimetamisel seega kohaldama TMS üldiseid kättetoimetamise reegleid.
185. TMS § 24 lg 1 kohaselt peab kohtutäitur juhul, kui on täidetud täitemenetluse alustamise tingimused, toimetama võlgnikule kätte täitmisteate. Sellisele täitmisteatele tuleb TMS § 24 lg 4 kohaselt mh lisada täitedokumendi ära kiri. Seega on võlgnikule Eesti õiguse kohaselt sisuliselt tagatud õigus Euroopa täitekorralduse tõendiga tutvuda. Praktikas võib siinjuures võlgniku jaoks probleeme tekitada see, kui Euroopa täitekorralduse tõend on täiturile esitatud üksnes inglise keeles,¹⁷⁰ juhul, kui võlgnik seda keelt ei valda. Mõneti problemaatiline on ka asjaolu, et võlgnikule esitatavale Euroopa täitekorralduse tõendi kui täitedokumendi ära kirjale ei pea lisama koopiat välisriigi kohtulahendist. Kui mingil põhjusel on, vaatamata Euroopa täitekorralduse määruse III peatükis sisalduvatele miinimumnõuetele, välisriigi kohtu poolt väljastatud Euroopa täitekorralduse tõend kohtulahendi suhtes, mis tehti vaidluses, kus võlgnikku nõuetekohaselt kohtusse ei kutsutud, võib välisriigi kohtulahend (ja Euroopa täitekorralduse tõend) võlgniku jaoks tulla suure üllatusena. Kuna TMS § 24 kohaselt ei pea võlgnikule kätte toimetama välisriigi kohtulahendi koopiat, võib võlgnikule sellisel juhul arusaamatuks jääda, milline on tema vastu suunatud nõue. Eelneva vältimiseks võiks Eesti kohtutäiturid lisaks Euroopa täitekorralduse tõendi ära kirjale saata võlgnikule ka ära kirja kohtulahendist, kuigi TMS seda otseselt ei nõua. Ära kiri kohtulahendist esitakse kohtutäiturile võlausaldaja poolt Euroopa täitekorralduse määruse Art 20(2)a kohaselt igal juhul.

---

¹⁷⁰ TsMS § 619¹ lg 5 võimaldab võtta Eestis täitmisele ka üksnes inglise keelseid Euroopa täitekorralduse tõendeid.

4.1.5.1.4. Euroopa täitekorralduse tõendi kättetoimetamine võlausaldajale (Art 20(2)b)

186. Euroopa täitekorralduse määrus ei reguleeri küsimust, kuidas (sh millise aja jooksul) tuleb Euroopa täitekorralduse tõend selle taotlejale kätte toimetada. TsMS § 619¹ lg 2 sätestab lakooniliselt, et Euroopa täitekorralduse tõend edastatakse tõendi taotlejale ning et tõendi andmata jätmise määrus toimetatakse avaldajale kätte ning avaldaja võib esitada selle peale määruskaebuse.

4.1.5.1.5. Euroopa täitekorralduse tõendi väljaandmisest keeldumise peale kaebamise probleemid

187. Euroopa täitekorralduse määrus ei reguleeri küsimust, kas ja saab avaldaja esitada kaebusi Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamata jätmise peale. TsMS § 619¹ lg 2 sätestab lakooniliselt, et Euroopa täitekorralduse tõendi andmata jätmise määrus toimetatakse avaldajale kätte ning et avaldaja võib esitada selle peale määruskaebuse. Ilmselt peaks tulenevalt TsMS § 696 lg-st 3 saama määruskaebust esitada ka sellises asjas tehtud maakohtu määruse kohta tehtud ringkonnakohtu määruse kohta.

4.1.5.1.6. Euroopa täitekorralduse tõendi väljaandmise korduvavaldused

188. Euroopa täitekorralduse määrus ei keela võlgnikul esitada korduvavaldust Euroopa täitekorralduse tõendi väljaandmiseks. Sellist piirangut ei tulene ka TsMS §-st 619¹. Kuna TsMS § 619¹ lg 1 kohaselt väljastavad Euroopa täitekorralduse tõendeid „maakohtud“ on põhimõtteliselt võimalik, et avaldus jõuab vastavas kohtus kohtuniku kätte, kelle käest ei ole Euroopa täitekorralduse tõendit veel küsitud. Samas ei ole otstarbekas keelata Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamist mitmel korral, kuna võlgnikul võib olla huvi täita Euroopa täitekorraldust hiljem mõnes teises Euroopa Liidu riigis.

4.1.5.2. Kohtulike kokkulepete ja ametlike dokumentide kinnitamine Euroopa täitekorraldusena (Art 8, Art 24(1), Art 25(1))

189. Kuna TsMS § 430 lg 3 järgi on Eesti kohtul kohustus kontrollida kinnitatava kompromissi sisu st seda, et tegemist ei oleks heade kommete või seadusega vastuolus oleva kompromissiga, tuleks vastavat Eesti kohtu poolt tehtud menetluse lõpetamise määrust ilmselt käsitleda mitte „kohtuliku kokkuleppena“ Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1) ja Art 24 tähenduses, vaid „kohtulahendina“ Art 4(1) tähenduses, mistõttu antakse selliste kohtumääruste kohta välja Euroopa täitekorralduse tõend „kohtulahendi“ (Lisa 1) mitte „kohtuliku kokkuleppe“ (Lisa 2) kohta.¹⁷¹

190. Ametlike juriidiliste dokumentide kinnitamine Euroopa täitekorralduse määrusena toimub Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 25(1) sätestatud korras. Tulenevalt TsMS § 619¹ lg-st 1 väljastab selliste ametlike juriidiliste dokumentide kohta Euroopa täitekorralduse kinnitusi Harju maakohus mitte aga nt Eesti notar, kes vastava ametliku juriidilise dokumendi koostas. Iseenesest ei ole selline lahendus Euroopa täitekorralduse määruse Art-ga 25(1) vastuolus, küll aga võib praktikas olla lihtsam vastav täitekorralduse tõend anda välja Eesti notaril.

191. „Ametlikuks juriidiliseks dokumendiks“ tuleks Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 4(3) sisalduva definitsiooni kohaselt lugeda järgnevat kahte liiki dokumente.

c) **Esiteks** - dokumente, mis on koostatud või registreeritud ametliku juriidilise dokumendina ning mille ehtsuse kontroll seondub sellistel dokumentidel olevate allkirjade ja selliste dokumentide sisuga ning mis on välja antud dokumendi päritoluriigi haldusasutuse või muu asutuse poolt, kellele on päritoluriigi õigusega selline pädevus antud.

d) **Teiseks** - elatisekohustusega seotud kokkuleppeid haldusasutusega või sellise asutuse poolt kinnitatud elatisekohustusega seotud kokkuleppeid.

192. Eesti õiguses tuntud instrumentidest peaks „ametliku juriidilise dokumendina“ Euroopa täitekorralduse määruse alusel olema käsitletavad notarite poolt tõestatud tehingud. Pelgalt notari poolt tehingu kinnitamisest ei piisa, kuivõrd TsÜS § 81 lg 1

---

¹⁷¹ Vt lähemalt käesoleva Uurimuse p 4.1.4.1.3.

kohaselt hõlmab kinnitamine tehingu tegija allkirja kinnitamist, Euroopa täitekorralduse määruse Art 4(3) kohaselt peab „ametliku juriidilise dokumendi“ ehtsuse kontroll notari poolt aga seonduma ka sellise dokumendi sisuga. Seadusliku aluse tehingute sisu kontrollimiseks annab Eesti notarile TsÜS § 82, mille järgi peab seaduse või poolte kokkuleppega ettenähtud juhtudel tehing olema notariaalselt tõestatud ning mille teise lause kohaselt on tehingu tõestamise õigus Eesti notaril. Eelkõige tulevad sellistest notarite poolt tõestatud tehingutest, mis on käsitletavad „ametlike juriidiliste dokumentidena“ Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses, kõne alla rahalise nõude kohta tehtud notariaalselt tõestatud kokkulepped, mille kohaselt on võlgnik pärast nõude sissenõutavaks muutumist andnud nõusoleku alluda kohesele sundtäitmisele.¹⁷² Kuigi nt TMS § 2 lg 1 p 18¹ loeb täitedokumentiks ka notariaalselt tõestatud kokkuleppe, millega võlgnik on andnud nõusoleku alluda kohesele sundtäitmisele, ei saa selliste kokkulepete kohta Euroopa täitekorralduse määruse alusel Euroopa täitekorraldusi välja anda, sest sellised kokkulepped, olles küll „ametlikeks juriidilisteks dokumentideks“, kuuluvad Ülalpidamiskohustuste määruse kohaldamisalasse.¹⁷³

193. Eesti kohtud on oma lahendites küll mitmel korral „ametliku juriidilise dokumendi“ mõistet sisustanud, kuid seejuures on kohtud enamjaolt lihtsalt kirjutanud ümber Euroopa täitekorralduse määruse vastavaid sätteid. Pidamaks mingit dokumenti „ametlikuks juriidiliseks dokumendiks“ Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses peab Eesti kohtupraktika kohaselt olema täidetud kaks tingimust: esiteks peab dokument olema koostatud pädeva asutuse poolt (nt võib olla tegemist välisriigi notari poolt koostatud notariaalaktiga). Teiseks peab võlgnik olema sellises juriidilises dokumendis olema väljendanud oma nõusolekut nõudega.¹⁷⁴ Selliste tingimuste täitmise nõudmine Eesti kohtute poole vastab Euroopa täitekorralduse määruse mõttele ja sõnastusele.

194. Konkreetsemalt on Eesti kohtud pidanud „ametlikeks juriidilisteks dokumentideks“ välisriigi notarite poolt koostatud notariaalakte.¹⁷⁵ Lisaks on Eesti

---

¹⁷² Sellised kokkulepped on TMS § 2 lg 1 p 18 kohaselt ka täitedokumentiks.

¹⁷³ Vt nt: Ülalpidamiskohustuste määruse Art 48.

¹⁷⁴ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus nr 3-2-1-117-10, Harju Maakohtu 07.12.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-60829, Harju Maakohtu 29.01.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-25113.

¹⁷⁵ Nt Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus nr 3-2-1-117-10 pidas „ametlikuks juriidiliseks dokumendiks“ Leedus koostatud notariaalakti.

kohtud korduvalt pidanud (korrektselt) selgitama, et nt Eesti kohtutäituri poolt välja antud „õiendit“ võlgniku võla kohta ei saa pidada „ametlikuks juriidiliseks dokumendiks“ Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses.¹⁷⁶ Ilmselgelt ei ole selliste „õiendite“ puhul täidetud Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 4(3) sätestatud tingimused, pidamaks mingit dokumenti „ametlikuks juriidiliseks dokumendiks“ Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses. Sellisteks „ametlikeks juriidilisteks dokumentideks“ ei saaks olla ka nt notari tasu arved notari ametitoimingu ja selle läbiviimisega seotud kulude kohta, vandetõlgi arved vandetõlgi seaduse¹⁷⁷ § 8 lg-s 1 ja 2 nimetatud tasu kohta või kohtutäituri otsus kohtutäituri tasu ja täitekulude ning sunniraha määramise kohta ja seda vaatamata sellele, et selliseid dokumente loetakse Eesti siseriikliku õiguse alusel täitedokumentideks.¹⁷⁸ Eelnevat tulenevalt ei saa selliseid dokumente ka Euroopa täitekorraldustena kinnitada.

4.1.5.3. Tõendid ja vormid Lisades 2 ja 3

195. Avaldus Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamiseks kohtulahendi suhtes esitatakse Eestis Euroopa täitekorralduse määruse Art 6(1) alusel kohtule, kes tegi kohtulahendi, mille kohta soovitakse Euroopa täitekorralduse tõendit saada.¹⁷⁹ Euroopa täitekorralduse määruse Art 6(1) peaks hõlmama ka Eesti kohtute poolt tehtud menetluse lõpetamise määruseid, mis on tehtud seoses pooltevahelise kompromissi sõlmimisega. Kuna TsMS § 430 lg 3 järgi on Eesti kohtul kohustus kontrollida kinnitatava kompromissi sisu st seda, et tegemist ei oleks heade kommete või seadusega vastuolus oleva kompromissiga, tuleks vastavat Eesti kohtu poolt tehtud menetluse lõpetamise määrust ilmselt käsitleda mitte „kohtuliku kokkuleppena“ Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1) ja Art 24 tähenduses, vaid

---

¹⁷⁶ Harju Maakohtu 30.06.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-17052, Harju Maakohtu 30.08.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-37892.

¹⁷⁷ Vandetõlgi seadus. RT I 2001, 16, 70.

¹⁷⁸ Vt TMS § 2 lg 1 p-d 16, 17 ja 17¹.

¹⁷⁹ Kuigi selline järeldus ei tulene otseselt Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 6(1), kinnitab seda Eesti kohtulahendite osas TsMS § 619¹ lg 1. Kui Euroopa täitekorralduse tõendit soovitakse saada välisriigist, peaks lähtuma vastavas riigis kehtestatud reeglitest küsimuses, millised kohtud Euroopa täitekorralduse tõendeid väljastavad.

„kohtulahendina“ Art 4(1) tähenduses,¹⁸⁰ mille puhul reguleerib Euroopa täitekorralduse tõendi taotlemist Euroopa täitekorralduse määruse Art 6(1). Seega peaksid kohtud selliste kohtulahendite kohta Euroopa täitekorraldusi välja andes kasutama mitte Lisa 2 vaid Lisa 1 kohaseid vorme.

196. Avaldust Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamiseks ametliku juriidilise dokumendi suhtes reguleerib Euroopa täitekorralduse määruse Art 25(1). Tulenevalt TsMS § 619¹ lg-st 1 väljastab selliste ametlike juriidiliste dokumentide kohta Euroopa täitekorralduse kinnitusi Harju maakohus mitte aga nt Eesti notar, kes vastava ametliku juriidilise dokumendi koostas. Iseenesest ei ole selline lahendus Euroopa täitekorralduse määruse Art-ga 25(1) vastuolus, küll aga võib praktikas olla lihtsam vastav täitekorralduse tõend anda välja Eesti notaril. Vastava täitekorralduse tõendi annab Harju Maakohus välja Euroopa täitekorralduse määruse Lisa 3 alusel.

4.1.5.4. Euroopa täitekorralduse mõju ja edasikaevatavuse puudumine (Art 10(4), Art 11)

197. Euroopa täitekorraldus on täitedokumentiks, mille alusel saab võlgnik taotleda täitmist samas korras, kui täidetakse vastavas liikmesriigis tehtud siseriiklikke kohtuotsuseid. Seega on välisriigist pärit Euroopa täitekorraldused Eestis täitedokumentiks. Vastav järeldus tuleneb Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 5, mille järgi pööratakse kohtuotsus, mis on päritoluriigis kinnitatud Euroopa täitekorraldusena teistes riikides täimisele ilma täidetavaks tunnustamise otsuse vajaduseta ning ilma võimaluseta sellise otsuse tunnustamist vaidlustada.

198. Euroopa täitekorralduse tõendi alusel ei saa tulenevalt Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 11 täita nõuet, mida ei saa täita algse kohtulahendi alusel st Euroopa täitekorralduse tõend ei saa laiendada kohtulahendi mõju.

199. TsMS § 619¹ lg 2 kohaselt lahendatakse Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamise küsimus kirjalikus menetluses. Kohtu poolt Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamise peale ei saa võlgnik ega kolmas isik tulenevalt Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 10(4) kaebust esitada.

---

¹⁸⁰ Vt lähemalt käesoleva Uurimuse p 4.1.4.1.3.

4.1.5.5. Euroopa täitekorralduse parandamine või tagasivõtmine

4.1.5.5.1. Euroopa täitekorralduse parandamine ja Lisa Nr VI

200. Euroopa täitekorralduse määruse Art 10(1)a näeb ette võimaluse korrigeerida Euroopa täitekorralduse tõendit, kui selles esineb olulise vea tõttu lahknevusi kohtuotsuse ja tõendi vahel. Eelnevat täiendab siseriiklik TsMS, mille alusel on kohtul igal ajal määrusega võimalik parandada otsuses kirja- ja arvutusvigu ning ilmseid ebatäpsuseid, mis ei mõjuta otsuse sisu.
201. Eesti kohtud on ametisiseseks kasutamiseks mõeldud KIS andmebaasi andmetel Eesti kohtu poolt varem välja antud Euroopa täitekorralduse tõendis esinevaid vigu parandanud 9 korral. Sellised parandused seonduvad asjaoluga, et Euroopa täitekorralduse tõendis märgiti valesti võlgnetav põhivõlg¹⁸¹ või võlgnetava viivise määr.¹⁸²
202. Kui isik soovib juba välja antud Euroopa täitekorralduse tõendis esineva vastuolu parandamist, peab ta esitama avalduse Euroopa täitekorralduse tõendi välja andnud kohtule, kasutades selleks Euroopa täitekorralduse määruse Lisas VI olevat avalduse vormi. Avalduses tuleb mh märkida selgitus selle kohta, milles seisneb avaldaja arvates lahknevus kohtuotsuse ja Euroopa täitekorralduse tõendi vahel (Lisa VI p 5).

4.1.5.5.2. Euroopa täitekorralduse tagasivõtmine ja Lisa Nr VI

203. Vastava avalduse saamisel võtab Euroopa täitekorralduse tõendi väljastanud kohus selle tagasi, kui see anti välja ilmselgelt ebaõigesti, võttes arvesse Euroopa täitekorralduse määruses sisalduvaid nõudeid (Euroopa täitekorralduse määruse Art 10(1)b). Näiteks annaks selliseks tagasivõtmiseks alus, kui kohus jättis kontrollimata Euroopa täitekorralduse määruse III peatükis sisalduvate miinimumnõuete täitmise

---

¹⁸¹ Vt nt: Tartu Maakohtu 05.04.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-06-15481, Tartu Maakohtu 05.04.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-1662, Tartu Maakohtu 08.12.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-11712, Tartu Maakohtu 28.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-19249, Tartu Maakohtu 30.03.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-50322, Tartu Maakohtu 30.03.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-46247, Tartu Maakohtu 30.03.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-10767.

¹⁸² Tartu Maakohtu 27.12.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-73391.

esialgses menetluses või kui Euroopa täitekorraldus anti välja nõude suhtes, mis ei olnud „vaidlustamata“ nõude tähenduses. Kui aga Euroopa täitekorraldus anti välja kohtulahendi kohta, mille käigus ei lahendatud „tsiviil- või kaubandusaja“ või nt tsiviilasja kohta, mis on välistatud Euroopa täitekorralduse määruse sisulisest kohaldamisalast (nt elatisevaidlus) ei ole võimalik rääkida Euroopa täitekorralduse määruises sisalduvatele „nõuetele vastavusest“. Sellistel juhtudel Euroopa täitekorralduse määrust (sh Art-d 10(1)b) kohaldada ei saa, mistõttu ei loeta selliseid kinnitusi „Euroopa täitekorralduse tõenditeks“.

204. Kui isik soovib juba välja antud Euroopa täitekorralduse tõendi tagasivõtmist, peab ta esitama avalduse Euroopa täitekorralduse tõendi välja andnud kohtule, kasutades selleks Euroopa täitekorralduse määruse Lisas VI olevat avalduse vormi. Avalduses tuleb mh märkida selgitus selle kohta, miks väljastati avaldaja arvates Euroopa täitekorralduse tõend selgelt valede alustel (Lisa VI p 6).

4.1.6. Euroopa täitekorralduse tõendi täitmine täitmisriigis

4.1.6.1. Täitmismenetlus ja selle teoreetiline kohaldamisala (Art 20, Art 24(2), Art 25(2), Art 5 ja 11)

205. Euroopa täitekorralduse määruse Art 20(1) kohaselt kohaldatakse Euroopa täitekorralduse täitmisele selle riigi täitemenetlust, kus täitmist taotletakse. Välisriigist pärit Euroopa täitekorralduste täitmine Eestis toimub seega TMS sätete alusel. Näiteks reguleerib Eesti TMS küsimust selle kohta, millised on võlgniku õiguskaitsevahendid menetluses, kuidas tuleb täitedokument võlgnikule teatavaks teha, millised on menetlustähtajad täitemenetluses jne.

206. Euroopa täitekorralduse tõend on täitedokumendiks, mille alusel saab võlgnik taotleda täitmist samas korras, kui täidetakse vastavas liikmesriigis tehtud siseriiklike kohtuotsuseid. Seega on välisriigist pärit Euroopa täitekorraldused Eestis täitedokumendiks. Vastav järeldus tuleneb Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 5, mille järgi pööratakse kohtuotsus, mis on päritoluriigis kinnitatud Euroopa täitekorraldusena teistes riikides täitmisele ilma täidetavaks tunnistamise otsuse vajaduseta ning ilma võimaluseta sellise otsuse tunnustamist vaidlustada. Samasuguse regulatsiooni kohtulike kokkulepete kohta tehtud Euroopa täitekorralduse tõendite

kohta näeb ette Euroopa täitekorralduse määruse Art 24(2) ning ametlike juriidiliste dokumentide kohta Euroopa täitekorralduse määruse Art 25(2).

207. Euroopa täitekorralduse tõendi alusel ei saa tulenevalt Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 11 täita nõuet, mida ei saa täita algse kohtulahendi alusel st Euroopa täitekorralduse tõend ei saa laiendada kohtulahendi mõju.

4.1.6.2. Täitmisele kohalduv õigus (Art 20(1))

208. Euroopa täitekorralduse määruse Art 20(1) kohaselt kohaldatakse Euroopa täitekorralduse täitmisele selle riigi täitemenetlust, kus täitmist taotletakse. Välisriigist pärit Euroopa täitekorralduste täitmine Eestis toimub seega TMS sätete alusel. Näiteks reguleerib Eesti TMS küsimust selle kohta, millised on võlgniku õiguskaitsevahendid menetluses, kuidas tuleb täitedokument võlgnikule teatavaks teha, millised on menetlustähtajad täitemenetluses jne.

4.1.6.3. Täitmiseks esitatavad dokumendid (Art 20(2) ja (3))

209. Tulenevalt Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 20(2) peab võlausaldaja, kes soovib välisriigis välja antud Euroopa täitekorralduse täitmist Eestis, esitada Eesti kohtutäiturile välisriigi kohtu poolt tehtud kohtulahendi ja Euroopa täitekorralduse tõendi koopiad mis vastavad nende ehtsuse kindlakstegemiseks vajalikele tingimustele ning (kui vajalik) Euroopa täitekorralduse tõendi tõlke eesti või inglise keelde.

210. Euroopa täitekorralduse määruse Art 20(3) kohaselt ei saa Eesti kohtutäitur välisriigis välja antud Euroopa täitekorralduse tõendi täitmise taotlejalt nõuda sissemakset, kautsjonit vms summade maksmist alusel, et avaldaja näol on tegemist välisriigi kodanikuga või et tema alaline elukoht või viibimiskoht ei ole Eestis. Eelnev ei takista täituril aga nõuda avaldajalt ettemaksu TMS § 40 lg 1 alusel seoses eeldatavate eriti suurte täitekuludega.

211. Kui Euroopa täitekorralduse tõendi väljaandmisel on jäetud nõuetekohaselt täitmata määruses nõutud tüüpvorm, loetakse Eesti kohtupraktika kohaselt, et täitedokument st Euroopa täitekorralduse tõend puudub.¹⁸³

4.1.6.4. Täitmise peatamine või piiramine (Art 23)

4.1.6.4.1. Alused täitmise peatamiseks

212. Euroopa täitekorralduse määruse Art 23 näeb ette erinormi Euroopa täitekorralduse alusel läbiviidava täitemenetluse peatamiseks. Nimelt, juhul kui võlgnik on kohtulahendi selle päritoluriigis tehtud kohtulahendi vaidlustanud või esitanud Eestis avalduse Euroopa täitekorralduse tõendi parandamiseks või tagasivõtmiseks, võib Eesti kohus tulenevalt Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 23 täitmist kas piirata või peatada.

213. Eesti kohtud on täitmise peatamise aluste problemaatikaga tegelenud mitmes lahendis. Harju Maakohtu 06.11.2009.a. määruses tsiviilasjas nr 2-09-58039 juhtis kohus tähelepanu asjaolule, et Euroopa täitekorralduse määruse Art 23 alusel täitemenetluse peatamise eelduseks on see, et võlgnik oleks Euroopa täitekorraldusena kinnitatud kohtulahendi selle päritoluriigis vaidlustanud. Kohus jättis viidatud kaasuses arvestamata avaldaja väidetega, et vaidlustamiseks on tal vajalik lahendi päritoluriigis rohkem materjale koguda – avaldaja ei teinud kohtu jaoks usutavaks, et ta oli teinud Euroopa täitekorraldusena kinnitatud kohtuotsuse vaidlustamisele/uuetele läbivaatamisele või Euroopa täitekorralduse tõendi korrigeerimisele või tagasivõitmisele suunatud toiminguid. Samasugusele tulemusele jõuti Harju Maakohtu 17.11.2009.a. kohtumääruses tsiviilasjas nr 2-09-59669 ning Harju Maakohtu 23.12.2009.a. kohtumääruses tsiviilasjas nr 2-09-69962. Tuleb aga tähele panna, et kõigi kolme tsiviilasja näol oli sisuliselt tegemist sama vaidlusega – nimelt esitas üks isik lihtsalt täitemenetluse peatamise avalduse erinevatele kohtumajadele.

214. Täitemenetluse peatamise aluste sisulise kontrolli osas on Eesti kohtulahendeid vähem. Eelpoolviidatud vaidlustes avaldajaks olnud isiku poolt esitatud Euroopa täitekorralduse kinnitusega seotud avaldus rahuldati mõni kuu hiljem pärast seda, kui isik oli välisriigis Euroopa täitekorraldusega kinnitatud

---

¹⁸³ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 3-2-1-117-10.

tagaseljaotsuse vaidlustanud (Harju Maakohtu 07.01.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-310). Avalduse rahuldamise põhjusena viitas Eesti kohtunik Euroopa täitekorralduse määruse Art-le 23, mille järgi võib liikmesriigi kohus, kus otsus täitmisele pöörati, võlgniku taotlusel „erakorraliste asjaolude puhul“ täitemenetluse peatada. Viidatud kaasuses tõi avaldaja erakorraliste asjaoludena välja selle, et täitemenetluse jätkamisel tekkinuks avaldajale ebamõistlikult suur kahju, mida ei olevat võimalik täies ulatuses hüvitada. Selles kaasuses oli avaldaja ühe äriühingu aktsionäriks ja juhatuse liikmeks. Avaldaja arvates oleks aktsiate müük toonud kaasa olukorra, kus avaldaja ei saanuks enam aktsiaseltsi tegevust positiivselt suunata, lisaks ei oleks täitemenetluse läbiviimisel avaldaja enam oma osalust aktsiaseltsis tagasi saanud. Nagu näitab Harju Maakohtu 23.04.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-310 oli selles asjas täitmise peatamine ka õigustatud, kuna välisriigi kohus tühistas hiljem tagaseljaotsuse, mille kohta välisriigi kohus Euroopa täitekorralduse tõendi välja andnud oli.

215. Lisaks on Eesti kohtud tegelenud lühidalt ka küsimusega, millises vormis peavad olema kohtule esitatud dokumendid selle kohta, et võlgnik on päritoluriigis täidetava lahendi edasi kaevanud. Euroopa täitekorralduse määrus viidatud küsimusega lähemalt ei tegele, mh ei näe määrus ette vormi menetluse peatamise avaldusele. Harju Maakohtu 18.02.2010.a. määrusega tsiviilasjas nr 2-10-7996 nõudis kohus siiski avaldajalt „tõendite“ esitamist, viidates mh ka „vormikohase avalduse esitamise“ vajadusele. Samale tulemusele jõuti Harju Maakohtu 23.03.2010.a. määruses tsiviilasjas nr 2-10-7996.

216. Täitmisest peatamise aluste kontrollimisel lähtuvad Eesti kohtud mõnikord (vähemalt vormiliselt) paralleelselt Eesti TMS sätetest. Näiteks Harju Maakohtu 06.11.2009.a. määruses tsiviilasjas nr 2-09-58039 kontrollis kohus avaldaja poolt viidatud TMS § 45 kohaldamise võimalust, leides siiski, et viidatud sätte kohaldamiseks antud kaasuses alus puudus. Ilmselt ei ole TMS § 45 kohaldamine Euroopa täitekorralduse määruse kõrval siiski korrektne, kuivõrd Euroopa täitekorraldus reguleerib ise täitmise peatamise võimalust.

4.1.6.4.2. Täitmise peatamise või piiramise viisid

217. Euroopa täitekorralduse määruse Art 23 kohaselt on kohtul võimalik, kas: a) piirata täitemenetlust kaitsemeetmete kohaldamisega, b) määrata täitmise tingimuseks kindlaksmääratud suurusega kautsjoni tasumine või c) peatada erakorraliste asjaolude puhul täitemenetlus.
218. Eesti kohtud on tõlgendanud Euroopa täitekorralduse määruse Art-d 23 küllaltki laialt osas, mis puudutab täitmise „piiramist“. Nimelt on Eesti kohtud Euroopa täitekorralduse määruse Art-le 23(1) viidates rahuldatud sundtäitmise lubamatuks tunnistamise hagi, mis esitati mh seoses sellega, et võlgnikule ei toimetatud päritoluriigis nõuetekohaselt kätte kohtudokumente ning et väljaantud Euroopa täitekorralduse tõend ei olnud nõuetekohaselt täidetud.¹⁸⁴ Selline lahendus ei vasta Riigikohtu poolt väljendatud seisukohtadele Euroopa täitekorralduse määruse kohaldamise osas ega ka Euroopa täitekorralduse määruse loogikale. Tulenevalt Riigikohtu seisukohast saab võlgnik juhul, kui ta leiab, et puudub nõuetekohaselt täidetud Euroopa täitekorralduse tõend, esitada kaebuse kohtutäituri tegevuse peale.¹⁸⁵ Sel juhul ei vaielda materiaaõiguslikult täitedokumendis dokumenteeritud nõude üle, vaid selle üle, et puudub täitemenetluse alustamise üks eeldus st täitedokument.¹⁸⁶ Küsimust, kas võlgnikule toimetati kohtudokument päritoluriigis nõuetekohaselt kätte, peab aga lahendama Euroopa täitekorralduse tõendi väljastanud kohus st see ei ole vastuväiteks, mida saaks välisriigis välja antud Euroopa täitekorralduse alusel Eestis läbiviidava täitemenetluse raames esitada. Ilmselt põhjustab siin praktikas segadust TMS § 221 lg 1¹, mille kohaselt saab võlgnik muu, kui kohtulahendi sundtäitmise puhul võlgnik sundtäitmise lubamatuks tunnistamise hakis lisaks TMS § 221 lg-s 1 viidatud vastuväidetele esitada ka kõiki vastuväiteid täitedokumendist tuleneva nõude olemasolule ja kehtivusele. Kuna Euroopa täitekorralduse määruse eesmärgiks on tagada võrdsus siseriiklike ja välisriigist pärit kohtulahendite vahel,¹⁸⁷ peaks välisriigi kohtulahendite ja kohtulike kokkulepete kohta välja antud Euroopa

---

¹⁸⁴ Harju Maakohtu 13.04.2010.a. otsus tsiviilasjas nr 2-0-30971. Tuleb aga rõhutada, et viidatud vaidluses puudus ka nõuetekohaselt täidetud Euroopa täitekorralduse tõend.

¹⁸⁵ Selline lahendus on tuletatav kahest Riigikohtu lahendist: Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 02.06.2008.a. määrus nr 3-2-1-42-08 ja Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus nr 3-2-1-117-10.

¹⁸⁶ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus nr 3-2-1-117-10, p 12.

¹⁸⁷ Vt Euroopa täitekorralduse määruse preambula p 8.

täitekorralduste puhul olema TMS § 221 lg 1¹ kohaldamine välistatud. Küll aga on lahendamata küsimus, kas viidatud sätet saaks ehk kohaldada välisriigis ametlike juriidiliste dokumentide välja antud Euroopa täitekorralduse tõendite kohta. Ilmselt ei oleks selline lahendus siiski Euroopa täitekorralduse määruse loogikaga kooskõlas.¹⁸⁸

4.1.6.5. Täitmisest keeldumine (Art 21)

4.1.6.5.1. Võlgniku avaldus

219. Euroopa täitekorralduse määruse Art 21 võimaldab Eesti kohtul erandjuhul keelduda välisriigis välja antud Euroopa täitekorralduse täitmisest eeldusel, et esineb vastuolu Euroopa täitekorraldusena kinnitatud välisriigi kohtulahendi ja Eesti (või Eestis tunnustatava kolmanda riigi kohtulahendi) vahel ning et on täidetud Euroopa täitekorralduse Art-s 21(1)a-c viidatud tingimused.

220. Eesti kohus saab täitmisest Euroopa täitekorralduse määruse Art 21 alusel keelduda üksnes võlgniku avalduse alusel. Siinjuures ei täpsusta Euroopa täitekorralduse määrus, millises menetluses tuleb selline avaldus läbi vaadata ja millises vormis tuleks see kohtule esitada. Sellise avalduse esitamine ei ole TMS-s eraldi reguleeritud. Ilmselt tuleks selliste avalduste suhtes parema puudumisel kohaldada sundtäitmise lubamatuks tunnistamise hagi kohta sätestatud (TMS § 221). On ju Riigikohtu seisukoha järgi sundtäitmise lubamatuks tunnistamise hagi eesmärgiks täitedokumendi täidetavuse kõrvaldamine, mitte täitedokumendi enda või selle jõustumise kõrvaldamine.¹⁸⁹

221. Käesoleva Uurimuse raames analüüsitud kohtulahendites Euroopa täitekorralduse määruse Art 21 kohaldamist ei leidnud.

4.1.6.5.2. Alused täitmisest keeldumiseks

222. Euroopa täitekorralduse määruse Art 21 võimaldab Eesti kohtul erandjuhul keelduda välisriigis välja antud Euroopa täitekorralduse täitmisest eeldusel, et esineb vastuolu Euroopa täitekorraldusena kinnitatud välisriigi kohtulahendi ja Eesti (või

---

¹⁸⁸ Vt: Euroopa täitekorralduse määrus Art 25(2).

¹⁸⁹ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 28.04.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 3-2-1-26-11.

Eestis tunnustatava kolmanda riigi kohtulahendi) vahel ning et on täidetud Euroopa täitekorralduse Art-s 21(1)a-c viidatud tingimused.

223. Käesoleva Uurimuse raames analüüsitud kohtulahendites Euroopa täitekorralduse määruse Art 21 kohaldamist ei leidnud.

4.1.7. Euroopa täitekorralduse määruse seos teiste õigusaktidega

4.1.7.1. Seos kolmandate riikidega sõlmitud lepingutega (Art 22)

224. Tulenevalt Euroopa täitekorralduse määruse Art-st 22 ei mõjuta Euroopa täitekorralduse määrus kokkuleppeid, millega liikmesriigid kohustusid enne Brüssel I määruse jõustumist Brüsseli konventsiooni Art 59 kohaselt mitte tunnustama teistes kõnealuse konventsiooni osalisriigis tehtud kohtuotsust isiku kohta, kelle alaline või peamine elukoht on kolmandas riigis olukordades, kus Brüsseli konventsiooni Art 4 sätestatud juhtudel võis kohtuotsus põhineda üksnes Brüsseli konventsiooni Art 3 teises lõigus ettenähtud alustel.

225. Eesti Vabariik ei ole kolmandate riikidega selliseid lepinguid sõlminud, mistõttu ei tohiks Euroopa täitekorralduse määruse Art 22 kohaldamine Eesti kohtunike jaoks (vaatamata viidatud artikli küllaltki ebaõnnestunud eesti keelsele tõlkele) praktikas probleeme tekitada.

4.1.7.2. Suhe Brüssel I määrusega Nr 44/2001 (Art 27)

226. Euroopa täitekorralduse määruse Art 27 on võlausaldajal võimalik valida, kas ta soovib kohtulahendi täitmiseks välisriigis kasutada Brüssel I määruse või Euroopa täitekorralduse määrusega ette nähtud protseduuri.

227. Euroopa täitekorralduse määruse alusel peaks kohtulahendite täitmine välisriigis toimuma lihtsamini, kuivõrd sellisel juhul ei ole vajalik kohtulahendi eelnev täidetavaks tunnistamine ehk nn *exequatur* menetlus. Võrreldes aga Brüssel I määruse kohaldamisalaga, on Euroopa täitekorralduse määruse kohaldamisala tunduvalt kitsam. Näiteks peab kohtulahend, kohtulik kokkulepe või ametlik juriidiline dokument, mille kohta taotletakse Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamist, käima nn „vaidlustamata nõude“ kohta, mis on piirang, mida Brüssel I

määrus ette ei näe. Tulevikus võib aga nn *exequatur* menetluse kaotamine seoses Brüssel I määruse kavandatavate muudatustega¹⁹⁰ laieneda kõikidele tsiviil- ja kaubandusvaidlustes tehtud kohtulahenditele,¹⁹¹ mis võib kaotada praktilise vajaduse nende kahe määruse eristamiseks.

228. Brüssel I määrus mängib olulist rolli ka Euroopa täitekorralduse määruuses olevate mõistete tõlgendamise. Näiteks on Riigikohus rõhutanud, et Brüsseli Konventsiooni alusel tehtud lahendeid saab kasutada ka Euroopa täitekorralduse määruuses sisalduvate mõistete tõlgendamisel,¹⁹² mis on ka igati loogiline, kuna Euroopa täitekorralduse määrus ja Brüssel I määrus kasutavad läbivalt samasuguseid mõisteid (nt füüsilise isiku „domitsiil (alaline elukoht)“,¹⁹³ „tarbija“,¹⁹⁴ „ametlik juriidiline dokument“¹⁹⁵ jne).

4.1.7.3. Suhe määrusega Nr 1348/2000 (Art 28)

229. Euroopa täitekorralduse määruse Art 28 kohaselt ei ohusta Euroopa täitekorralduse määrus nn Kättetoimetamise määruse II¹⁹⁶ kohaldamist. Kuigi määruse tekst viitab seejuures Kättetoimetamise määrusele I,¹⁹⁷ loetakse sellist viidet viiteks Kättetoimetamise määrusele II.¹⁹⁸

---

¹⁹⁰ Vt siinjuures viimaseid Brüssel I määruse Nr 44/2001 parandusettepanekuid: Amendment 121 Jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters (recast) Proposal for a regulation (COM(2010)0748) – C7-0433/2010 – 2010/0383 (COD), p 63.

¹⁹¹ Näiteks Euroopa täitekorralduse määrus Art 3 näeb ette, et Euroopa täitekorralduse määrust kohaldatakse üksnes vaidlustamata nõudeid käsitlevate kohtuotsuste ning ametlike juriidiliste dokumentide suhtes. Selliste nõuete definitsiooni annab Euroopa täitekorralduse määruse Art 3(1)a-d.

¹⁹² Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus nr 3-2-1-117-10

¹⁹³ Vt lähemalt käesoleva Uurimuse p 4.1.4.4.4.

¹⁹⁴ Vt lähemalt käesoleva Uurimuse p 4.1.4.4.4.

¹⁹⁵ Vt lähemalt käesoleva Uurimuse p 4.1.4.1.4.

¹⁹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1393/2007, 13. november 2007, kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (dokumentide kättetoimetamine), millega tunnistatakse kehtetuks Nõukogu määrus (EÜ) nr 1348/2000. ELT L 324, 10/12/2007, 79-120.

¹⁹⁷ Nõukogu määrus (EÜ) nr 1348/2000, 29. mai 2000, tsiviil- ja kaubandusajade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide Euroopa Liidu liikmesriikides kätteandmise kohta. EÜT L 160, 30/6/2000, 37-52.

¹⁹⁸ Vt lähemalt: Kättetoimetamise määrus Art 25(2).

230. Eelnev tähendab seda, et mitte miski Euroopa täitekorralduse määruses ei takista kohtul kasutamast võimalusi, mida pakuvad kohtudokumentide rahvusvaheliseks kättetoimetamiseks Kättetoimetamise määruse II sätted. Kohtul puudub aga kohustus viidatud määruse alusel dokumente kätte toimetada, kuigi tulenevalt Euroopa täitekorralduse määruse preambula p-st võiks seda pidada soovitatavaks.
231. Euroopa täitekorralduse seost Kättetoimetamise määrusega I või Kättetoimetamise määrusega II käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute lahendites lähemalt ei käsitletud. Küll aga on kohtud jätnud Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamata juhul, kui välisriigis elavale võlgnikule oli kohtudokument kätte toimetatud Eesti Ametlike Teadaannete vahendusel¹⁹⁹ st ilma Kättetoimetamise määrusega II pakutud võimalusi kasutamata.²⁰⁰

---

¹⁹⁹ Tartu Maakohtu 25.06.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-10608.

²⁰⁰ Kättetoimetamise määrus II ei näe ette võimalust toimetada Eesti kohtumenetlusega seonduv kohtudokument välisriigis kätte Eesti Ametlike Teadaannete vahendusel. Teate Ametlike Teadaannetes avaldamise kaudu saab Eesti kohtumenetlusega seotud menetlusedokumendi lugeda kättetoimetatuks üksnes TsMS § 317 alusel.

5. Soovitused Euroopa täitekorralduse määruse Nr 805/2004 rakendamiseks

232. Eesti kohtupraktikat Euroopa täitekorralduse määruse rakendamisel iseloomustab Eesti kohtute usaldus välisriikides väljaantud Euroopa täitekorralduste tõendite vastu, nt on Eesti kohtud, jätnud teadlikult kontrollimata, kas Euroopa täitekorraldus anti välisriigis välja sellise ametliku juriidilise dokumendi kohta, mis tehti vaidlustamata nõude suhtes, põhjusel, et vaidlustamata nõude kontrollimise kohustus on vastavalt välisriigi kohtul või notaril, kes ametliku juriidilise dokumendi kohta Euroopa täitekorralduse tõendi välja andis.²⁰¹ Selline lähenemine on igati kooskõlas ka Euroopa täitekorralduse määruse eesmärkidega ning loogikaga.²⁰² Nagu Riigikohus on tsiviilasjas nr 3-2-1-117-10 märkinud,²⁰³ on Euroopa täitekorralduse määruse eesmärgiks luua vastastikkusel usaldusel baseeruv süsteem, mis võimaldab lihtsustatud korras tunnustada ja täita ühes liikmesriigis kohtuotsuseid ja ametlikke juriidilisi dokumente teises liikmesriigis.

233. Eesti kohtute liberaalsusest annab tunnistust ka kohtute poolt Euroopa täitekorralduste tõendite väljastamine võõrkeeles.²⁰⁴ Usaldust välisriigis välja antud Euroopa täitekorralduse tõendite vastu näitab mh ka see, et vajadusel kontrollivad Eesti kohtud välisriigis täidetud Euroopa täitekorralduses kasutatud vorme eri keeltes, nt Riigikohus on lisaks eesti keelsele tõendile kontrollinud leedu keeles täidetud vormi.²⁰⁵ Selline lähenemine on (võimalusel) igati tervitatav, kuna vormide eesti keelde tõlkimisel võib esineda vigu.

234. Peamised vead, mida käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute lahenditest nähtuvalt Eesti kohtunikud Euroopa täitekorralduse määruse rakendamisel tegid, seonduvad Euroopa täitekorralduse määruse ajalise kohaldamisala määramisega.²⁰⁶ Lisaks võib kohtutele ette heita ka küllaltki lakoonilist otsuste

²⁰¹ Vt nt: Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 3-2-1-117-10. Vt lisaks samas vaidluses tehtud ringkonnakohtu otsust: Tallinna Ringkonnakohtu 18.05.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-25113.

²⁰² Euroopa täitekorralduse määruse Art 10 kohaselt on selline kontrollkohustus pandud päritoluriigi kohtule.

²⁰³ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 3-2-1-117-10, p 11.

²⁰⁴ Tartu Maakohtu 28.07.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-25029.

²⁰⁵ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 3-2-1-117-10.

²⁰⁶ Vt lähemalt käesoleva Uurimuse p 4.1.3.

põhjendamist ning sisuliste põhjenduste asemel Euroopa täitekorralduse määruse erinevate sätete ümber kirjutamist, mis aga on Eesti kohtulahendite üldiseks probleemiks.

235. Konkreetsed soovitused Euroopa täitekorralduse määruse rakendamiseks toodi välja käesoleva Uurimuse erinevates alapeatükkides, võttes arvesse Küsimustikele küsitletud kohtunike, juristide/advokaatide ja kohtutäiturite poolt antud vastuseid. Üldise ettepanekuna võiks soovitada Eesti juristide seas viia läbi täiendavaid koolitusi Euroopa täitekorralduse määruse rakendamise kohta, mis tulenevalt juristide poolt antud vastustest võiks olla lisaks eesti keelele läbi viidud ka inglise keeles. Koolituste läbiviimine aitaks tõsta siinsete juristide teadlikkust Euroopa täitekorralduse määruse poolt pakutavate võimaluste kohta ning vältida, et kohtunikud ei teeks vigu Euroopa täitekorralduse määrusele lisatud Lisade täitmisel (nt vajaks selgitamist Lisade eesti keelsetes versioonides olevate mõistete nt Lisa 2 viidatud „Kohtulahend“ tegelik sisu (kohtulik kokkulepe)).

236. Täiendavate koolituste läbiviimine võiks ehk aidata kaasa ka sellele, et Eesti kohtute poolt Euroopa täitekorralduse määruse alusel tehtavad lahendid oleksid põhjalikumalt motiveeritud. Näiteks võiks lahendite arusaadavuse ja kontrollitavuse huvides olla Eesti kohtute poolt paremini motiveeritud küsimused, miks loeti mingit nõuet konkreetses vaidluses Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses „vaidlustamata nõudeks“, miks leiti, et võlgniku domitsiil (alaline elukoht) ei olnud Eestis, miks leiti, et täidetud olid „miinimumstandardid“ Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses või miks oli konkreetses vaidluses tegemist välisriigist pärit „ametliku juriidilise dokumendiga.“ Kuivõrd Euroopa täitekorralduse määruse alusel on Eesti kohtupraktika alles kujunemisjärgus, oleks selliste põhjenduste andmine kasulik ka hilisemate kohtulahendite tegemiseks. Eelnevast tulenevalt on igati tervitatav olnud Riigikohtu poolt „vaidlustamata nõuete“ ja „ametlike juriidiliste dokumentide“ mõistete sisustamine Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses.²⁰⁷

237. Kitsamalt Eesti seaduse parandustega seoses Euroopa täitekorralduse määrusega tehti Küsitletud juristide/advokaatide poolt üks ettepanek täiustada TsMS-i selliselt, et sellest nähtuks, millisest Eesti kohtute poolt tehtavad lahendid oleksid Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses „vaidlustamata nõuete“ suhtes tehtud lahendid. Ilmselt piisaks sellise selguse loomiseks aga kohtunikele suunatud

---

²⁰⁷ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 3-2-1-117-10.

õppematerjali koostamisest ning seadusandlikku parandust selleks eraldi tegema ei peaks. Küll aga võiks kaaluda ühe kohtuniku poolt tehtud ettepanekut täpsustada TsMS regulatsiooni osas, mis puudutab dokumentide kättetoimetamise küsimusi välisriigis. Näiteks on TsMS kaheti tõlgendatav küsimuse osas, kas välismaal asuvale menetlusosalisele saab dokumente kätte toimetada Ametlike Teadaannete vahendusel.

6. Kohtulahendite ülevaade ja analüüs: Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus Nr 861/2007

6.1. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse kohaldamisala (Art 2)

6.1.1. „Väiksemate kohtuvaidluste“ mõiste (Art 2(1))

238. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus loob alternatiivse lihtmenetluse siseriiklikule menetlusele. Eelnevast tulenevalt ei pea võlausaldajad kasutama piiriülestes vaidlustes Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrusega loodud menetlusliiki, vaid võivad oma nõudeid esitada üldises korras.²⁰⁸ Selliseid nõudeid saavad Eesti kohtud lahendada kas tavalises hagimenetluses või lihtsustatud korras, sõltuvalt sellest, kas täidetud on TsMS § 405 („Lihtmenetlus“) eeldused. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus jätab aga lahti küsimuse, mis saab juhul, kui isik, kelle vastu Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus algatati, soovib menetluse läbiviimist siseriiklike lihtmenetluse sätete või hagimenetluse üldsätete alusel. Kuivõrd Eesti siseriikliku menetlusõiguse kohaselt ei ole lihtsustatud korras asja menetlemiseks vaja poolte nõusolekut, ei saa menetlusosaline ilmselt nõuda asja lahendamist üldises korras. Omaette küsimus on, kas poolte nõudel saab kohus Euroopa kohtuvaidluste menetluse määruse kohaldamise üldse kõrvale jätta ning lahendada asja üksnes TsMS lihtmenetluse sätete alusel.²⁰⁹

239. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 2(1) kohaselt kohaldatakse viidatud määrust üksnes „väiksemate kohtuvaidluste menetluste“ puhul. Sellisteks väiksemateks kohtuvaidlusteks loetakse vaidlusi, kus esitatavate nõuete väärtus ilma nõude intresside, kulude ja muude kõrvalnõueteta ei ületa 2000 eurot ajal, mil Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse algatamise vormikohane avaldus on kohtu poolt kätte saadud.

240. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust on Eesti kohtute poolt ametisiseseks kasutamiseks mõeldud KIS otsingusüsteemi andmetel kohaldatud

---

²⁰⁸ Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus Art 1(2).

²⁰⁹ Vt lisaks: Storskrubb E, Civil Procedure and EU Law A Policy Area Uncovered. Oxford University Press 2008, p 223.

üksnes ühel korral - Tartu Maakohtu 29.12-2011.a. otsuses nr 2-11-40908. Eesti kohtute poolt tehtud ainsas lahendis Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse alusel lähtus kohus väiksemate kohtuvaidluste mõiste sisustamisel viidatud lahendis nõutava hüvitise suurusest, milleks selles kohtuasjas oli 250 EUR. Seejuures ei tuginenud kohus aga mitte Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art-le 2(1) vaid Eesti TsMS § 405 lg 1 regulatsioonile, mille järgi menetleb kohus hagi oma õiglase äranägemise kohaselt lihtsustatud korras, järgides üksnes TsMS-s sätestatud üldisi menetluspõhimõtteid, kui tegemist on varalise nõudega hagiga ning hagi hind ei ületa summat, mis arvestatuna põhinõudelt vastab 2000 eurole ja koos kõrvalnõuetega 4000 eurole. Sarnaselt TsMS § 405 lg-le 1 näeb Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 2(1) ette, et Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust kohaldatakse piiriüleste juhtumite puhul tsiviil- ja kaubandusajades igat liiki kohtutes, kui nõude väärtus ilma nõude intresside, kulude ja muude kõrvalnõueteta ei ületa 2000 eurot ajal, mil nõudevorm pädeva kohtu poolt vastu võetakse. Kuna Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus loob nõ alternatiivmenetluse siseriiklikule menetlusele, ei ole sellise menetluse puhul õige TsMS § 405 lg-s 1 sisalduvat piirangut kõrvalnõuetele kohaldada juhul, kui avaldus on esitatud Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse algatamiseks.

6.1.2. Sisuline kohaldamisala (Art 2(1) ja (2))

241. Sarnaselt Euroopa täitekorralduse määrusele kohaldatakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust üksnes „tsiviil- ja kaubandusajades“. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse sisulise kohaldamisala kontroll on kaheastmeline. Esiteks peab kohus olema veendunud, et tegemist on „tsiviil- ja kaubandusajaga“ st et tegemist ei ole „tulude, tolli ega haldusajadega ning riigi vastutuse asjadega seaduste ja puuduste täitmise suhtes (nn *acta iure imperii* asjad)“. Teiseks peab kohus kontrollima, et konkreetne tsiviil- ja kaubandusasi ei oleks välistatud Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse kohaldamisalast st et sellise tsiviil- ja kaubandusaja näol ei oleks tegemist mõne Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse Art-s 2(2) viidatud tsiviil- või kaubandusajaga.

242. Eesti kohtute poolt Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse alusel tehtud ainsas lahendis²¹⁰ nõudis hageja kostjalt kahju hüvitamist, mis hagejale oli tekkinud seoses kostja lennu hilinemisega. Sellised kahjuhüvitamise nõuded ei ole Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art-ga 2(2) määruse kohaldamisalast välistatud. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse sisulise kohaldamisala probleemiga viidatud lahendis aga lähemalt ei tegeletud.

(a) Tsiviil- ja kaubandusasjad

243. Mõistet „tsiviil- ja kaubandusasi“ kasutatakse EL rahvusvahelise eraõiguse määrustes piiritlemaks tsiviilvaidlusi avalik-õiguslike iseloomuga vaidlustest. Täpselt samasugune mõiste sisaldub Brüssel I määruses (Art 1(1)), Rooma I määruses (Art 1(1)), Rooma II määruses (Art 1(1), Euroopa täitekorralduse määruses (Art 2(1)) ning Euroopa maksekäsmenetluse määruses (Art 2(1)). Kõikide nende õigusaktide kontekstis on mõistel „tsiviil- ja kaubandusasi“ samasugune tähendus. Analoogset mõistet kasutatakse tegelikult ka Brüssel I määruse paralleelinstrumentis - Lugano II konventsioonis (Art 1(1)), kuid kuna Lugano II konventsiooni alusel teevad lahendeid ka Lugano II konventsiooni liikmesriikideks olevate Norra, Islandi ja Šveitsi kohtud ning kuna viidatud riikide kohtute jaoks ei oma Euroopa Kohtu lahendid samasugust tähendust kui need omavad EL liikmesriikide kohtute jaoks, siis ei ole välistatud, et tulevikus saab mõistel „tsiviil- ja kaubandusasi“ olema mõneti erinev tähendus Euroopa Liidu määruste ja Lugano II konventsiooni kontekstis.

244. Euroopa Liidu rahvusvahelise eraõiguse alaste määruste kontekstis tuleb mõistet „tsiviil- ja kaubandusasi“ lugeda autonoomseks st tegemist on mõistega, mis ei sõltu siseriiklikust õigusest ning millele lõpliku tõlgenduse annab Euroopa Kohus. Mõistet „tsiviil- ja kaubandusasi“ on Euroopa Kohus peamiselt tõlgendanud Brüssel I määruse ning selle eelkäija Brüsseli Konventsiooni alusel tehtud lahendites. Eesti ei ole Brüsseli konventsiooniga liitunud, sest Brüsseli konventsioon²¹¹ asendati Brüssel I määrusega enne seda, kui Eesti Euroopa Liiduga liitus. Eelnev ei tähenda aga, nagu ei

²¹⁰ Tartu Maakohtu 29.12-2011.a. otsuse nr 2-11-40908.

²¹¹ 1968 Brussels Convention on jurisdiction and the enforcement of judgments in civil and commercial matters. OJ L 299, 31/12/1972, 32-42.

saaks Eesti kohtud Brüsseli konventsiooni alusel tehtud Euroopa Kohtu lahendeid kasutada Brüssel I määruse tõlgendamisel.²¹²

245. Vajadust tõlgendada EL rahvusvahelise eraõiguse alastes määrustes olevaid mõisteid autonoomselt on Euroopa Kohus oma lahendites korduvalt rõhutanud.²¹³ Selliste autonoomsete tõlgenduste eesmärgiks on tagada, et EL määruseid rakendatakse ühtemoodi kõikides EL liikmesriikides, mille tagajärjel suureneb õiguskindlus tsiviilvaidlustes osalejate jaoks. Vaid erandjuhtudel võib määrustes olevaid mõisteid tõlgendada lähtudes siseriiklikust õigusest ning seda üksnes juhul, kui vastav rahvusvahelise eraõiguse alane määrus seda sõnaselgelt lubab.²¹⁴ Seega võib teoreetiliselt „tsiviil- ja kaubandusajaks“ Euroopa väiksemate kohtuvaidluste määruse tähenduses osutada vaidlus, mis Eesti siseriikliku õiguse kohaselt „tsiviilasjana“ käsitletav ei ole.

246. Eesti siseriiklik õigus lähtub haldus- ja üldkohtute pädevuse eristamisel vaidlusaluse õigussuhte iseloomust – halduskohtus on avalik-õiguslikest suhetest tulenevad vaidlused ja üldkohtu pädevuses eraõiguslikest suhetest tulenevad vaidlused, kui seadus ei sätesta teisiti.²¹⁵ Praktikas ei tohiks „tsiviil- ja kaubandusaja“ mõiste määramine Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse tähenduses Eesti juristidele suuri raskusi valmistada, kuivõrd, arvestades Euroopa Kohtu praktikat, on EL määrustes kasutatav „tsiviil- ja kaubandusajade“ mõiste sarnane siseriiklikult välja kujunenud lahendustega. Näiteks on Euroopa Kohus

---

²¹² Näiteks Brüssel I määruse Preambula p-st 19 tulenevalt tuleks mh tagada Brüsseli konventsiooni ja Brüssel I määruse vaheline järjepidevus Euroopa Kohtu tõlgendustes Brüsseli konventsiooni kohta. See põhimõte on leidnud rõhutamist ka Eesti Vabariigi Riigikohtu poolt: Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 09.12.2008.a. määrus nr 3-2-1-130-08. Lisaks on Riigikohus rõhutanud, et Brüsseli Konventsiooni alusel tehtud lahendeid saab kasutada ka Euroopa täitekorralduse määruses sisalduvate mõistete tõlgendamisel, vt: Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus nr 3-2-1-117-10.

²¹³ Näiteks tuleb autonoomselt tõlgendada Brüssel I määruse Art-s 5 kasutatud mõisteid „leping“ ning „lepinguväline kahju“. Vt nt: *Jakob Handt & Co. GmbH v Traitements Mécano-chimiques des surfaces SA*, Kohtuasi C-26/91 (1992) ECR I-3967, *Anastasios Kalfelis v Bankhaus Schröder Münchmeyer Hengst & Cie*, Kohtuasi 189/97 (1988) ECR5565.

²¹⁴ Näiteks Brüssel I määruse Art 59 kohaselt määratakse füüsilise isiku domitsiil (alaline elukoht) kindlaks siseriikliku õiguse alusel. Vt lähemalt: Torga, M. Elukoht tsiviilseadustiku üldosa seaduse tähenduses, *Juridica 2010 Nr 7*, lk 473-480.

²¹⁵ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 05.06.2007.a. määrus nr 3-2-1-63-07. Vt ka: TsMS § 1 ning halduskohtumenetluse seadustik (HKMS) § 4 lg 1 - RT I, 23.02.2011, 3.

leidnud, et „tsiviil- ja kaubandusajaga“ ei ole tegemist juhul, kui vaidluse pooleks on avaliku võimu kandja, kes täitis õigussuhte raames oma avalik-õiguslikku kohustust²¹⁶ või teostas avaliku võimu.²¹⁷ Selline lahendus vastab Riigikohtu senisele praktikale haldus- ja tsiviilasjade eristamisel.²¹⁸ Näiteks ei ole Euroopa Kohtu praktika kohaselt vaidlus, kus isik nõuab riigilt kahjuhüvitist seoses relvajõudude tegevusega, „tsiviil- ja kaubandusajaks“.²¹⁹ Sarnane oleks lahendus ka ilmselt ka Eesti riigi ja eraõigusliku isiku vahelises siseriiklikus vaidluses, mis lahendatakse ilmselt riigivastutuse seaduse alusel.²²⁰ Ka pelgalt asjaolu, et vaidlusaluse õigussuhte pooleks on avaliku võimu kandja, ei ole sarnaselt Eesti kohtupraktikale²²¹ Euroopa Kohtu lahendite kohaselt piisav otsustamiseks, et tegemist ei ole „tsiviil- või kaubandusvaidlusega“ - avaliku võimu kandja võib ka Euroopa Kohtu praktika kohaselt astuda eraõiguslikku suhtesse ja sõlmida eraõigusliku lepingu.²²² Asjaolu, et vaidlus on jõudnud halduskohtusse, ei välista aga Eesti õiguses välja kujunenud põhimõtete kohaselt²²³ eraõiguslike normide kohaldamist halduskohtu poolt.

247. Vaatamata sellele, et välisriigi kohus leidis Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse tulemusel lahendit tehes, et tegemist oli „tsiviil- ja kaubandusajaga“, peaks Eesti kohtutäituril, kellele on täitmiseks esitatud Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Lisa D kohane kinnitus, saama kontrollida, kas välisriigi lahendis käsitlemist leidnud vaidluse näol oli siiski tegemist

---

²¹⁶ *Netherlands State v Rüffer*, Kohtuasi 814/79 (1980) ECR 3807.

²¹⁷ *LTU v Eurocontrol*, Kohtuasi 29/76 (1976) ECR 1541.

²¹⁸ Vt nt: Riigikohtu üldkogu 15.06.2010.a. määrus nr 3-2-4-1-10, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 20.06.2008.a. otsus nr 3-2-1-55-08, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 05.06.2007.a. määrus nr 3-2-1-63-07, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 17.01.2007.a. otsus nr 3-2-1-133-06, Riigikohtu erikogu 20.04.2005.a. määrus nr 3-2-4-1-05, Riigikohtu erikogu 18.10.2004.a. määrus nr 3-2-4-2-04, Riigikohtu erikogu 01.07.2004.a. määrus nr 3-2-4-1-04, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 27.04.2004.a. määrus nr 3-2-1-49-04, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 12.01.2004.a. määrus nr 3-2-1-149-03, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 11.11.2003.a. määrus nr 3-2-1-105-03, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 26.05.2003.a. määrus nr 3-2-1-60-03, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 10.03.2003.a. otsus nr 3-2-1-17-03.

²¹⁹ *Lechouritou v Greece*, Kohtuasi C-292/05 (2007) ECR I-1519.

²²⁰ Riigivastutuse seadus. RT I 2001, 47, 260. Vt lähemalt ka sõjaaja riigikaitse seadus § 6 lg 1, mille järgi hüvitatakse sõjaajal riigikaitse eesmärkidel sõjalise tegevusega tekitatud materiaalne kahju „seadusega sätestatud alusel ja korras“. – RT I 1994, 69, 1194.

²²¹ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 29.05.1997.a. määrus nr 3-2-1-71-97.

²²² *Préservatrice foncière TIARD SA v Staat der Nederlanden*, Kohtuasi C-266/01 (2003) ECR I-4867.

²²³ Vt lähemalt: Riigikohtu erikogu 27.10.2009.a. otsus nr 3-2-1-100-08.

„tsiviil- või kaubandusajaga“. Siinjuures ei ole Eesti kohtutäitur ja (hiljem täituri tegevuse peale kaebust läbi vaatav kohtunik) seotud sellega, mida arvas vaidluse iseloomu kohta välisriigi kohus. Kuigi selline järeldus ei tulene otseselt Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse sõnastusest, on see tuletatav määruse loogikast. Sarnast kontrolliõigust jaatatakse nt inglise- ja saksa õiguskirjanduses Brüssel I määruse alusel lahendite täidetavaks tunnistamisel, mille korral on täidetavaks tunnistamise menetlust läbiviival kohtul õigus kontrollida, kas vaidluse näol oli tegemist üldse „tsiviil- või kaubandusajaga“, vaatamata sellele, mida otsustas selle kohta välisriigi kohus, kes vaidluses lahendi tegi²²⁴ ning seda olenemata sellest, et Brüssel I määruse kohaselt ei tohi kohtud kontrollida välisriigi kohtulahendi sisu.²²⁵

(c) Välistatud õigussuhted

248. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 2(2) välistab Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse kohaldamisalast teatud tsiviil- ja kaubandusajad. Selliste välistuste põhjuseks on Euroopa Liidu rahvusvahelise eraõiguse määruste kontekstis olnud peamiselt asjaolu, et viidatud vaidlustega tegelevad teised Euroopa Liidu või rahvusvahelised instrumendid või et välistatud õigussuhete osas puuduvad ühtsed regulatsioonid liikmesriikide materiaal- ja rahvusvahelises eraõiguses.²²⁶

(aa) Füüsiliste isikute staatuse ja teo- ning õigusvõime küsimused

249. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust ei kohaldata Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse Art 2(2)a kohaselt isikute seisundi, teo- ning

---

²²⁴ Vt nt: Fawcett J, Carruthers J and North P, Cheshire, North & Fawcett: Private International Law 14th edition, OUP 2008, p 601; Kropholler H von, Europäisches Zivilprozessrecht 8 Aufl, Heidelberg 2005, § 32, Nr 3.

²²⁵ Brüssel I määrus Art 36.

²²⁶ Nt on niimoodi põhjendatud sarnaste erandite tegemist Brüssel I määruse kohaldamisalast: Magnus U and Mankowski P. (eds) Brussels I Regulation 2nd Revised edition. Sellier European Law Publishers 2012, p 60.

õigusvõime kohta käivate menetluste ja sellise menetluse tulemusel tehtud lahendite suhtes.

250. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 2(2)a inglise keelses versioonis kasutatud mõiste „*status*“ on eesti keelde tõlgitud kui isikute „seisund“ (staatuse), mis hõlmab nt küsimusi selle kohta, kellest isik põlvneb või kas ta on abielus või lahutatud. Selline tõlge on küllaltki erandlik, kuna teistes Euroopa Liidu rahvusvahelise eraõiguse alaste määruste eesti keelsetes versioonides sellist mõistet tavaliselt ei kasutata vaid räägitakse üksnes füüsiliste isikute „teo- ja õigusvõimest.“ Näiteks on selliselt tõlgitud vastavad mõisted Euroopa täitekorralduse määruse ja Brüssel I määruse eesti keelsetes tekstides, mis on nt Brüssel I määruse kontekstis Eesti kohtutele juba segadusi tekitanud.²²⁷ Seega on igati tervitatav, et Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse eesti keelses tõlkesse on eraldi sisse viidud isiku „seisundi“ (staatuse) mõiste.

251. Füüsiliste isikute staatuse küsimustega tegeleb hetkel Euroopa Liidu tasandil osaliselt Brüssel I bis määrus, mida kohaldatakse abielulahutuse, lahusele või abielu kehtetuks tunnistamise asjades rahvusvahelise kohtualluvuse määramisel ning vastavates asjades tehtud otsuste tunnustamisel.²²⁸

(bb) Abielusuhtest tulenevad varalised õigused, elatis testamendid ja pärimine

252. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust ei kohaldata Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 2(2)b kohaselt ka abielusuhtest tulenevate varaliste õiguste, elatise, testamentide ja pärimise suhtes. Need küsimused on reguleeritud (või plaanitakse hakata reguleerima) teiste Euroopa Liidu instrumentidega.

---

²²⁷ Vt Harju Maakohtu 16.05.2007.a. määrus tsiviilasjas nr 2-05-16150. Viidatud kohtuasjas määras kohus põlvnemisevaidluses kohtualluvuse Brüssel I määruse alusel, kuigi sellised vaidlused on Brüssel I määruse Art 1(2)a kohaselt Brüssel I määruse kohaldamisalast välistatud. Tuginedes Brüssel I määruse Art-le 2 ja asjaolule, et kostja domitsiil (alaline elukoht) oli Soomes, leidis Eesti kohus, et vaidlus ei allunud Eesti kohtule. Kui asjas oleks rahvusvaheline kohtualluvus aga määratud TsMS alusel oleks tulenevalt TsMS § 103 lg-st 2 Eesti kohtul võinud olla kohustus asja menetleda, kui põlvnemise tuvastamist taotleb isik oli Eesti Vabariigi kodanik või elas Eestis.

²²⁸ Brüssel II bis Art 1(1)a.

253. Abieluvaraga seonduvaid küsimusi peaks tulevikus hakkama reguleerima eraldi Euroopa Liidu määrus. Vähemasti on hetkel on selle kohta olemas vastava määruse ettepanek.²²⁹ Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrusest on lisaks välja jäetud ka elatisevaidluselt. Sellised vaidlused langevad Ülalpidamiskohustuste määruse kohaldamisalasse. Pärimise ja testamentidega seonduvad küsimused kuuluvad aga Euroopa pärimismääruse²³⁰ kohaldamisalasse, mida peavad Eesti kohtud hakkama kohaldama alates 17. augustist 2015.a.²³¹

(cc) Pankrotimenetlused, maksejõuetute äriühingute või teiste juriidiliste isikute likvideerimismenetlused, kohtulikud korraldused, kokkulepped võlausaldajatega ja muud sellised menetlused

254. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 2(2)c välistab Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse sisulisest kohaldamisalast ka sellised vaidlused, mis langevad Maksejõuetusmenetluse määruse kohaldamisalasse.²³² Viidatud määrus näeb ette erisätted sellistes vaidlustes tehtud menetluse algatamise otsuste tunnustamiseks.²³³

255. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 2(2)c eesti keelne ametlik tõlge ei ole kõige õnnestunud. Määruse eesti keelses ametlikus tõlkes viidatakse „kohtulikele kokkulepetele“, mis jätab mulje, justkui oleks kõik

---

²²⁹ Proposal for a Council Regulation on jurisdiction, applicable law and the recognition and enforcement of decisions in matters of matrimonial property regimes. COM(2011)126 final 2011/0059(CNS).

²³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 650/2012, 4. juuli 2012, mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste tunnustamist ja täitmist, ametlike dokumentide vastuvõtmist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist. ELT L 201, 27/7/2012, lk 107-134.

²³¹ Pärimismäärus Art 84.

²³² Euroopa Kohus on viidatud erandi kohta Brüssel I määruse kontekstis teinud mitmeid lahendeid, vt: *Henri Gourdain v Franz Nadler*, Kohtuasi 133/78 (1979) ECR 733; *Eric Coursier v Fortis Bank and Martine Coursier, née Bellami*, Kohtuasi C-267/97 (1999) ECR I-2543; *SCT Industri AB i likvidation v Alpenblume AB*, Kohtuasi C-111/08 (2009) ECR I-5655; *German Graphics Graphische Maschinen GmbH v Alice van de Schee*, Kohtuasi C-292/08 (2009) I-8421; *Seagon v Deko Marty Belgium NV*, Kohtuasi C-339/07 (2009) ECR I-767; *F-Tex SIA v Lietuvos-Anglijos UAB „JadecLOUD-Vilma“*, Kohtuasi C-213/10, kättesaadav: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-213/10> (01.11.2012).

²³³ Maksejõuetusmenetluse määrus Art 16(1).

kompromisse kinnitavad kohtulahendid Euroopa kohtuvaidluste menetluse määruse kohaldamisalast välja jäänud. Tuleb aga tähele panna, et Euroopa täitekorralduse määruse Art 2(2)c peab määruse kohaldamisalast väljajäävate „kohtulike kokkulepete“ all siiski silmas üksnes kokkuleppeid võlausaldajatega menetlustes, mis seonduvad juriidiliste isikute maksejõuetuse väljakuulutamise, likvideerimise või sarnaste menetlustega mitte aga määruseid, millega kinnitatakse kohtulik kompromiss nõ tavalises tsiviilvaidluses.

256. Arvestades seda, et Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 2(2)s inglise keelne versioon viitab võlausaldajate kokkuleppele („*compositions*“) võib eeldada, et Eesti kohtute poolt saneerimismenetluse käigus tehtud kohtulahendid (nt saneerimisseaduse²³⁴ § 28 lg 2 alusel saneerimiskava kinnitamise määrus või sama seaduse § 10 alusel tehtav saneerimismäärus) on samuti Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse kohaldamisalast välistatud, kuigi „saneerimismenetlust“ Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 2(2)c otsesõnu ei maini. Seda põhjusel, et saneerimismenetluses on suur roll just võlausaldajate kokkuleppel, kuivõrd saneerimiskava võtavad vastu just võlausaldajad (saneerimisseadus § 24(1)), misjärel kinnitab kohus saneerimiskava määrusega (saneerimisseadus § 28 ja 37).

(dd) Sotsiaalkindlustus

257. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 2(2)d välistab Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse kohaldamise sotsiaalkindlustusega seonduvates vaidlustes tehtud kohtulahendite suhtes või vaidlustes, milles lahendatakse sotsiaalkindlustusega seonduv nõue. Selliste vaidluste pidamine Euroopa Liidu seadusandja poolt tsiviilõiguslikeks vastab senisele Eesti õiguspraktikale - näiteks on Riigikohus selgitanud, et Haigekassa poolt ravikindlustuse seaduse²³⁵ alusel töötajale väljamakstud hüvitiste osaline tagasinõue kostja vastu on tsiviilõiguslik nõue, olenemata sellest, et sellise nõude esitamise õigus

---

²³⁴ Saneerimisseadus. RT I 2008, 53, 296.

²³⁵ Ravikindlustuse seadus, RT I 2002, 62, 377.

on sätestatud ravikindlustuse seaduses.²³⁶ Lisaks on Riigikohus selgitanud, et vaidlused tervise kahjustamisega tekitatud kahju eest mõistetava hüvitise suuruse üle tuleb lahendada üldkohtus, sõltumata sellest, kas hüvitise maksjaks on tööandja või sotsiaalkindlustusorgan.²³⁷ Vastupidisele lahendusele on Riigikohus jõudnud aga vaidlustes, mis seonduvad riikliku pensioni määramise küsimustega.²³⁸

(ee) Vahekohtumenetlus

258. Vahekohtumenetlusega seonduvate asjade väljajätmine Euroopa Liidu eraõiguse alastest määrustest on selgitatav asjaoluga, et vahekohtuotsuste tunnustamise ja täidetavaks tunnistamise küsimusi on rahvusvahelisel tasandil küllaltki edukalt reguleeritud New York 1958 konventsiooniga,²³⁹ millega on mh liitunud ka Eesti. Seega puudub mh ka vajadus vahekohtuasjades tehtud vahekohtute täitmise täiendavaks reguleerimiseks sh selliste lahendite täitmiseks eraldi Euroopa Liidu määruse alusel.

259. Euroopa Kohus on EL rahvusvahelise eraõiguste määrustes sisalduvat vahekohtumenetluse erandit oma lahendites tõlgendanud küllaltki laialt - nt oleks sellise erandiga hõlmatud vahekohtunike määramise menetlused siseriiklikus kohtus.²⁴⁰ Enim on Euroopa Kohtu jaoks probleeme valmistanud vahekohtumenetluse või vahekohtukokkuleppe täitmise tagamiseks tehtavate kohtulahendite olemuse määramine.²⁴¹

---

²³⁶ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 17.01.2007.a. otsus nr 3-2-1-133-06.

²³⁷ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 06.01.2010.a. otsus nr 3-2-1-140-09.

²³⁸ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 11.11.2003.a. määrus nr 3-2-1-105-03, Riigikohtu erikogu 18.10.2004.a. määrus nr 3-2-4-2-04 ja Riigikohtu erikogu 06.12.2011.a. määrus nr 3-2-4-3-11.

²³⁹ Välisriigi vahekohtu otsuste tunnustamise ja täitmise konventsioon. RT II 1993, 21, 51.

²⁴⁰ Vt: *Marc Rich & Co AG v Società Italiana Impianti PA*, Kohtuasi C-190/89 (1991) ECR I-3855.

²⁴¹ Vt: *Van Uden Maritime BV, trading as Van Uden Africa Lince v Kommanditgesellschaft in Firma Deco-Line*, Kohtuasi C-391/95 (1998) ECR I-7091; *Allianz Spa, Generali Assicurazioni Generali Spa v West Tankers Inc, The Front Comor*, Kohtuasi C-185/07 (2009) ECR I 663.

(ff) Tööõigus

260. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 2(1)f jätab määruse kohaldamisalast välja ka tööõiguslikud vaidlused. Kontrastina on sellised vaidlused aga Brüssel I määruse kohaldamisalal.²⁴²

(gg) Kinnisasjade üürilepingutega seotud nõuded, välja arvatud rahalised nõuded

261. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 2(1)g jätab määruse kohaldamisalast välja ka suure osa üürilepingutega seotud nõudeid. Kontrastina on sellised vaidlused aga Brüssel I määruse kohaldamisalal.²⁴³

(hh) Eraelu puutumatus riived ning isikuõiguste rikkumised, sh laimamine

262. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 2(1)g jätab määruse kohaldamisalast välja eraelu puutumatus riivete ja isikuõiguste rikkumisega seotud nõuded. Näiteks ei saa Euroopa täitekorralduse määruse alusel vaadata läbi nõuet au haavamisega seotud kahju hüvitamiseks. Kontrastina on sellised vaidlused aga Brüssel I määruse kohaldamisalal. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrusest on sellised vaidlused ilmselt välja jäetud põhjusel, et selliste vaidluste lahendamise raames peavad kohtud sageli analüüsima hulgaliselt ekspertteadmisi, milleks lihtsustatud menetlus sobilik ei ole.²⁴⁴

---

²⁴² Vt Brüssel I määrus Art 18-21.

²⁴³ Vt nt Brüssel I määrus Art 22(1).

²⁴⁴ Storskrubb E, Civil Procedure and EU Law A Policy Area Uncovered. Oxford University Press 2008, p 224.

6.1.3. Geograafiline kohaldamisala (Art 2(3))

263. Tulenevalt Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art-st 2(3) saab Eesti kohus viidatud määruse alusel menetlust läbi viia üksnes juhul, kui üks vaidluse pooltest omab domitsiili (alalist elukohta või asukohta) või harilikku viibimiskohta mõnes teises Euroopa Liidu liikmesriigist. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 2(3) kohaselt peetakse seejuures Euroopa Liidu liikmesriigiks viidatud määruse tähenduses kõiki Euroopa Liidu liikmesriike, välja arvatud Taanit.
264. Kuna Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus on siduv kõikidele Euroopa Liidu liikmesriikidele ja Taani, siis saavad Eestist pärit isikut viidatud määruse alusel kohtusse pöörduda kõikides teistes Euroopa Liidu liikmesriikides, ja Taanis.
265. Ka Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse alusel tehtud otsused, mida tulenevalt Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art-st 20(1) tuleb Eestis täita lihtsustatud korras, saavad Eestisse jõuda kõikidest teistest Euroopa Liidu liikmesriikidest, ja Taanist.

6.1.4. Ajaline kohaldamisala (Art 3(3) ja Art 29)

266. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 29 kohaselt rakendatakse viidatud määrust alates 1. jaanuarist 2009.a. Hindamaks, kas tegemist on piiriülese vaidlusega Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse tähenduses, on määrav ajahetk, millal Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse algatamise avaldus kohtusse jõudis (Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 3(3)).

6.1.5. „Piiriüleste asjade“ mõiste (Art 3)

267. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust kohaldatakse piiriüleste juhtumite puhul. Määruse Art 2(3) järgi tähendab mõiste „piiriülene juhtum“ sellist juhtumit, kus vähemalt ühe poole alaline elu- või asukoht või peamine elukoht on liikmesriigis, mis ei ole liikmesriik, kus asub avaldusega tegelev kohus.

Viidatud mõiste on samatähenduslik Euroopa maksekäsukiirmenetluse määruses kasutatud „piiriüleste asjade“ mõistega.²⁴⁵

6.1.5.1. Füüsiliste isikute domitsiil (alaline elukoht)

268. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 3(2) kohaselt tuleb füüsilise isiku domitsiili (alalise elukoha) määramisel lähtuda Brüssel I määruse Art-st 59. Brüssel I määruse Art 59 kohaselt tuleb selleks, et määrata, kas isiku domitsiil (alaline elukoht) on konkreetses liikmesriigis, kohaldada vastava riigi siseriiklikke seadusi. Ilmselt mõeldakse siinjuures konkreetse riigi materiaalõigust ilma rahvusvahelise eraõiguse regulatsioonideta.²⁴⁶ Seega juhul, kui kohus soovib kindlaks teha, kas isiku domitsiil (alaline elukoht) asub Eestis, peab kohus lähtuma Eesti TsÜS-ist ning selle tõlgenduspraktikast, mitte aga REÕS §-st 10 (mis viiks kohtu siiski samale lõpptulemusele). Seega peaks Eesti kohus kindlaks tegema, kas tarbijast võlgnik elas alaliselt või peamiselt Eestis kohtumenetluse alustamise ajal.

269. Kui aga Eesti kohus soovib kindlaks teha, kas isiku domitsiil (alaline elukoht) asub mõnes teises EL liikmesriigis, peaks kohus Brüssel I määruse Art 59(2) kohaselt analüüsima vastava riigi materiaalõigust (ning mitte selle riigi rahvusvahelise eraõiguse norme), mida Eesti kohtud aga praktikas sageli ei tee.²⁴⁷ Nimelt lähtuvad Eesti kohtud kostja välisriigis paikneva domitsiili (alalise elukoha) mõiste sisustamisel sageli ekslikult hoopis Eesti TsÜS-st²⁴⁸ või Eesti rahvastikuregistri kandest.²⁴⁹

270. Käesoleva Uurimuse raames analüüsitud kohtulahendite pinnalt võib järeldada, et Eesti kohtupraktikale on iseloomulik, et kohtud ei tegele vaidluste lahendamisel põhjalikult füüsiliste isikute domitsiili (alalise elukoha) määramisega, vaid märgivad lahendi päises lihtsalt isiku aadressina välisriigi. Just nii on näiteks

---

²⁴⁵ Euroopa maksekäsumenetluse määrus Art 3(1). Vt lisaks: Storskrubb E, *Civil Procedure and EU Law A Policy Area Uncovered*. Oxford University Press 2008, p 221.

²⁴⁶ Magnus U and Mankowski P (ed), *Brussels I Regulation*. Sellier. European Law Publishers 2007, pp 700-701.

²⁴⁷ Vt nt: Pärnu Maakohtu 10.03.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-61327.

²⁴⁸ Vt lähemalt elukoha määramisest rahvusvahelises tsiviilkohtumenetluses: Torga, M. Elukoht tsiviilseadustiku üldosa seaduse tähenduses, *Juridica 2010 Nr 7*, lk 473-480.

²⁴⁹ Vt nt Tartu Maakohtu 09.06.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-63701.

tehtud ka ainsas Eesti kohtu lahendis, kus Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust kohaldati ja kus üheks pooleks oli Itaalias aadressi omav füüsiline isik.²⁵⁰

6.1.5.2. Juriidiliste isikute domitsiil (alaline asukoht)

271. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 3(2) kohaselt tuleb juriidilise isiku domitsiili (alalise elukoha) määramisel lähtuda Brüssel I määruse Art-st 60. Vastupidiselt füüsilise isiku domitsiilile (alalisele elukohale) ei määrata juriidilise isiku domitsiili (alalist asukohta) mitte siseriikliku õiguse alusel, kus juriidiline isik oletatavalt alaliselt asub, vaid Brüssel I määruse Art 60 alusel. Viidatud säte sisaldab juriidiliste isikute domitsiili (alalise asukoha) autonoomse definitsiooni ja sätestab, et äriühingu või muu juriidilise isiku või füüsiliste isikute ühingu domitsiil (alaline asukoht) on seal, kus on sellise isiku põhikirjajärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine äritegevuse koht. Eelnevast tulenevalt on põhimõtteliselt võimalik, et juriidilisel isikul on domitsiil (alaline asukoht) samaaegselt mitmes erinevas Euroopa Liidu liikmesriigist, kui ta on nt registreeritud ühes liikmesriigis, tema juhatuse asub teises liikmesriigis ning tema peamine äritegevuse koht on hoopis kolmandas liikmesriigis. Sellisel juhul on juriidilist isikut võimalik hageda igas liikmesriigis, kus ta domitsiil (alaline elukoht) on.

272. Käesoleva Uurimuse raames analüüsitud kohtulahendite pinnalt võib järeldada, et Eesti kohtupraktikale on iseloomulik, et kohtud ei tegele vaidluste lahendamisel põhjalikult juriidiliste isikute alalise elukoha (domitsiili) määramisega, vaid märgivad lahendi päises isiku aadressiks lihtsalt välisriigi. Just nii tehti näiteks ka ainsas Eesti kohtu lahendis, kus Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust kohaldati ja kus üheks pooleks oli Iirimaal aadressi omav juriidiline isik.²⁵¹

---

²⁵⁰ Tartu Maakohtu 29.12-2011.a. otsus nr 2-11-40908.

²⁵¹ Tartu Maakohtu 29.12-2011.a. otsus nr 2-11-40908.

6.1.6. Menetluse algus (Art 4)

6.1.6.1. Standardvormi esitamine Vorm A (Lisa I)

273. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 4 kohaselt algatatakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus võlausaldaja poolt vastava vormi (Lisa I – Vorm A) täitmisega. Avaldus esitatakse kohtule otse, posti teel või muud edastamisviisi kasutades (nt faksi või e-kirja abil), mida tunnustatakse riigis, kus menetlus alustatakse. Kuivõrd avalduse esitamise otsustab avaldaja, sõltub Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse algatamine avaldaja tahtest. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus jätab aga lahtiseks küsimuse, mis saab juhul, kui kostja soovib vaidluse lahendamist Eesti lihtmenetluse sätete või hagimenetluse üldsätete alusel.²⁵²

274. Tulenevalt TsMS § 405¹ lg-st 2 esitatakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse algatamise avaldus Eesti kohtule TsMS §-s 334-336 sätestatud vormis st kas kirjalikult, kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis või elektrooniliselt.

6.1.6.2. Suhtlemisvahendid ja vormide kättesaadavus (Art 4(2) ja (5))

275. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse algatamise avalduse vorm peab olema kättesaadav kõikides Eesti esimese astme kohtutes st kohtutes, kus on võimalik Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlust algatada (Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 4(5)). Tulenevalt TsMS § 405¹ lg-st 1 võib Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluses asja lahendada kohtualluvuse järgi pädev maakohus.

6.1.6.3. Nõude või avalduse täiendamine või parandamine täiendava informatsiooniga: standardvorm B (Lisa II) (Art 4(4))

276. Juhul, kui kohus leiab, et Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse algatamist taotleva isiku poolt esitatud teave on ebapiisav või ei ole piisavalt selge või kui avalduse vorm ei ole nõuetekohaselt täidetud, samuti kui nõue on selgelt

---

²⁵² Vt lähemalt: Storskrubb E, Civil Procedure and EU Law A Policy Area Uncovered. Oxford University Press 2008, p 223.

põhjendamatu või taotlus lubamatu, annab kohus avaldajale võimaluse avalduse vormi täiendada või parandada või esitada määratud tähtaja jooksul kohtu nõudmistele vastavat lisateavet või -dokumente või nõue tagasi võtta. Kohus kasutab selleks Euroopa väiksemate kohtuvaidluste määruse Lisa 2 kohast Vormi B.

6.1.6.4. Nõudest loobumine või nõude tagasivõtmine (Art 4(3) ja (4))

6.1.6.4.1. Alused nõude tagasivõtmiseks

i) Avaldus on väljaspool määruse kohaldamisala

277. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 4(3) kohaselt juhul, kui nõue ei kuulu Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse reguleerimisalasse, teavitab kohus sellest avaldajat. Juhul kui avaldaja oma nõuet tagasi ei võta, jätkab kohus nõude menetlemist vastavalt selles liikmesriigis, kus menetlust läbi viiakse, kohaldatavale asjakohasele menetlusõigusele. Näiteks oleks sellise juhtumiga tegemist juhul, kui põhinõue ületab 2000 euro suurust summat või kui tegemist on nt nõudega isikukahju hüvitamiseks, millele Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust tulenevalt viidatud määruse Art-st 2(2)h kohaldada ei saa.

ii) Muud alused

278. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus ei keela võlausaldajal oma nõuet muul alusel tagasi võtta. TsMS § 428 lg 3 kohaselt lõpetab kohus menetluse otsust tegemata, kui hageja on hagit loobunud. Tulenevalt TsMS §-st 423 ei saa hageja juhul, kui menetlus on lõpetatud uuesti pöörduda kohtusse hageja sama kostja vastu vaidluses samal alusel sama hagi eseme üle.

279. Käesoleva Uurimuse raames analüüsitud Eesti kohtulahendid ei käsitlenud küsimust, millised nõuded on „muud“ alused nõude tagasivõtmiseks Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse tähenduses.

6.1.6.4.2. Alused nõudest loobumiseks

i) Selgelt põhjendamatu nõude mõiste

280. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 4(4) kohaselt, kui kohus leiab, et taotlus on nõue on selgelt põhjendamatu, annab kohus avaldajale võimaluse nõudevormi täiendada või parandada või esitada määratud tähtaja jooksul kohtu nõudmistele vastavat lisateavet või -dokumente või nõue tagasi võtta.

281. Käesoleva Uurimuse raames analüüsitud Eesti kohtulahendid ei käsitlenud küsimust, millised nõuded on „selgelt põhjendamatud“ Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 4(4) tähenduses.

ii) Lubamatu nõude mõiste

282. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 4(4) kohaselt, kui kohus leiab, et taotlus on nõue on lubamatu, annab kohus avaldajale võimaluse nõudevormi täiendada või parandada või esitada määratud tähtaja jooksul kohtu nõudmistele vastavat lisateavet või -dokumente või nõue tagasi võtta.

283. Käesoleva Uurimuse raames analüüsitud Eesti kohtulahendid ei käsitlenud küsimust, millised nõuded on „lubamatud“ nõuded Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 4(4) tähenduses.

iii) Muud alused

284. TsMS § 428 lg 3 kohaselt lõpetab kohus menetluse otsust tegemata, kui hageja on hagist loobunud. Tulenevalt TsMS §-st 423 ei saa hageja juhul, kui menetlus on lõpetatud uuesti pöörduda kohtusse hagi sama kostja vastu vaidluses samal alusel sama hagi eseme üle.

285. Käesoleva Uurimuse raames analüüsitud Eesti kohtulahendid ei käsitlenud küsimust, millised nõuded on „muud“ alused nõude tagasivõtmiseks.

6.1.7. Menetluse korraldus (Art 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16)

6.1.7.1. Kirjalik ja suuline menetlus (Art 5(1), Art 8)

6.1.7.1.1. Kirjalik menetlus kui üldreegel (Art 5(1))

286. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 5(1) kohaselt on Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus kirjalik menetlus. Kohus peab kohtuistungi, kui ta peab seda vajalikuks või kui üks pooltest seda taotleb. Kohus võib sellise taotluse rahuldamisest keelduda, kui ta leiab, et juhtumi asjaolusid arvestades ei ole kohtuistung selle õiglaseks menetlemiseks ilmselgselt vajalik. Keeldumist põhjendatakse kirjalikult. Keeldumist ei või eraldi vaidlustada.

287. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.7.1.2. Suuline arutelu kui erand (Art 5(1), Art 8)

6.1.7.2. Kohaldatav menetlusõigus (Art 19)

288. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlemisel kohaldatakse selle liikmesriigi menetlusõigust, kus menetlust läbi viiakse. Seega kuuluvad Eesti kohtus selliste asjade läbivaatamisel kohaldamisele TsMS üldised menetlusreeglid, va osas, milles Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus näeb ette teistsugused reeglid.

289. Harju Maakohtu 29.12.2011.a. otsuses tsiviilasjas nr 2-11-40908 märkis kohus, et kohus peab TsMS § 405 lg 1 alusel kohaldama lihtmenetluse sätteid, kui nõutav summa jääb alla TsMS § 405 lg-s 1 viidatud määra. Tegelikult tuleb kohustus kohaldada Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlemisel siseriiklikku menetlusõigust Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art-st 19. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.7.3. Kohtu ülesanded (Art 12)

6.1.7.3.1. Poolte mittekohustamine (Art 12(1))

290. Tulenevalt Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art-st 12(1) ei kohusta kohus pooli andma oma nõudele õiguslikku hinnangut. Eelnevast tulenevalt ei pea Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse algatamise avalduse esitanud isik oma nõuet iseenesest õiguslikult põhjendama. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse peaks isik põhimõtteliselt olema suuteline algatama ilma juristi abi kasutamata – vastavalt on koostatud ka Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse algatamise avaldus.²⁵³
291. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.7.3.2. Fakultatiivsed ülesanded: informatsiooni andmine protseduuriliste küsimuste kohta (Art 12(2))

292. Tulenevalt Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art-st 12(2) peab kohus vajadusel teavitama pooli protseduuriliste küsimuste kohta. Eelnev on selgitatud asjaoluga, et väiksemahulistes vaidlustes ei ole õiguslike esindajate osaline otstarbekas, mistõttu on kohtu selgitamiskohustus mõneti suurem kui tavalises hagimenetluses.²⁵⁴
293. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.7.3.3. Kohtu roll kokkuleppe saavutamisel (Art 12(3))

294. Tulenevalt Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art-st 12(3) püüab kohus, kui vähegi võimalik, suunata pooli kokkuleppe sõlmimisele. Selline kohustus on kooskõlas Eesti TsMS § 4 lg-s 4 sisalduva põhimõttega, mille

---

²⁵³ Kramer, X, E. The European Small Claims Procedure: Striking the Balance between Simplicity and Fairness in European Litigation. *Zeitschrift für europäisches Privatrecht* No 2 2008, pp 355, 361.

²⁵⁴ Vt Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 10, mis näeb sõnaselgelt ette, et juristi või muu õigusnõustaja osalemine Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluses ei ole vajalik.

kohaselt peab kohus kogu menetluse ajal tegema kõik endast sõltuva, et asi või selle osa lahendataks kompromissiga või muul viisil poolte kokkuleppel, kui see on kohtu hinnangul mõistlik.

295. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.7.4. Dokumentide kättetoimetamine: täiendav menetlus (Art 12(3))

6.1.7.4.1. EL dokumentide kättetoimetamine kohtu poolt otse (Art 13(1))

296. Tulenevalt Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art-st 13(1) toimetatakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse käigus menetlusedokumendid kätte posti teel, kättesaamise kuupäevaga vastuvõtuteatise vastu. Eesti õigusest vastavad sellisele kättetoimetamise viisile TsMS § 313 ja 314. TsMS § 313 reguleerib menetlusedokumendi kättetoimetamist tähtitud kirjaga. TsMS § 314 järgi võib menetlusedokumendi kätte toimetada mh lihtkirjana, kui kirjale on lisatud teatis kinnituse viivitamatu tagastamise kohustuse kohta ning märgitud saatja nimi ja aadress ning dokumendi edastanud kohtuametniku nimi.

297. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.7.4.2. EL dokumentide kättetoimetamine teiste riikide kohtute abil (Art 13(2))

298. Kui kohtul ei õnnestu menetlusosalisele menetlusedokumendi kätte toimetada otse posti teel, kättesaamise kuupäevaga vastuvõtuteatise vastu, võib välisriigis dokumendi kätte toimetada Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 13-14 viidatud viisil. Näiteks on võimalik dokumendi elektrooniline kättetoimetamine või dokumendi jätmine saaja kirjakasti.

299. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.7.5. Menetluse keel (Art 6)

6.1.7.5.1. Kohtu asukohariigi keel – menetluse keel (Art 6(1))

300. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 6 (1) järgi esitatakse nõudeavaldus, vastus, vastunõue, vastus vastunõudele ja asjakohaste tõendavate dokumentide kirjeldus kohtu menetluskeeles või ühes kohtu menetluskeeltest. Eesti kohtule tuleb avaldus seega esitada eesti keeles. Selline regulatsioon on Küsimustikele antud vastuste kohaselt tekitanud praktikas probleeme küsimuse osas, kes peaks katma tõlkekulud, kui menetlusosaline eesti keelt ei valda.

301. Viidatud küsimus käesoleva Urimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.7.5.2. Tõlkimiskohustus (Art 6(2) ja (3))

302. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 6(2) järgi, kui mõni muu kohtule esitatud dokument ei ole koostatud menetluskeeles, võib kohus nõuda selle dokumendi tõlkimist üksnes juhul, kui tõlge tundub olevat vajalik kohtuotsuse tegemiseks.

303. Viidatud küsimus käesoleva Urimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.7.6. Ajapiirangud (Art 4(4) ja Art 14)

6.1.7.6.1. Määruses sisalduvad autonoomsed tähtajad ja nende järgimata jätmise tagajärjed

i) Tähtajad kohtu jaoks (Art 5(2)(4)-(6), Art 7(1)c, Art 14(3))

304. Viidatud küsimus käesoleva Urimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

ii) Tähtajad pooltele (Art 5(3) ja (6), Art 7(3))

305. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.7.6.2. Kohtutähtajad ja järgimata jätmise tagajärjed (Art 4(4), Art 7(1)a ja (2), Art 14(1))

306. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.7.6.3. Tähtaegade arvutamine ja pikendamine (Art 14(2), Art 19).

307. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.7.7. Kohtu ja poolte tegevus pärast korrektselt täidetud avalduse esitamist

6.1.7.7.1. Vastuse standardvormi C I osa täitmine ja kättetoimetamine vastustajale (Art 5(2), Lisa III)

308. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.7.7.2. Vastuse standardvormi C II osa esitamine vastustaja poolt ja esitamine kohtule (Art 5(3), Lisa III)

309. Tartu Maakohtu 29.12-2011.a. otsuses nr 2-11-40908 andis kohus kostjale Euroopa täitekorralduse määruse Art-s 5(3) ette nähtud 30 päevase tähtaja vastamiseks. Kuna kostja õigeaegselt kohtule ei vastanud, luges kohus hageja poolt esitatud asjaolud tõendatuks.

310. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.7.7.3. Avaldajale koopia kättetoimetamine (Art 5(4) ja (5))

311. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.7.7.4. Vastunõude esitamine (Art 5(6) ja (7))

312. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.7.8. Tõendite kogumine (Art 9)

6.1.7.8.1. Vaba tõendamise põhimõte (Art 9(1))

313. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.7.8.2. Määrusega lubatud erandlikud tõendamisviisid (Art 9(2))

314. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.7.8.3. Lihtsaim ja vähem koormavaim tõendite kogumine Määruse eesmärgina (Art 9(3))

315. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.7.9. Poolte esindamine ja praktiline abi pooltele (Art 10 ja 11)

i) Poolte esindamine (Art 10)

316. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

ii) Praktiline abi pooltele: vormide täitmine (Art 11)

317. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.8. Menetluse lõpetamine (Art 7, Art 9 ja Art 19)

6.1.8.1. Kohtu tegevus pärast vastustajalt või avaldajalt vastuse saamist (Art 7)

6.1.8.1.1. Alused ja viisid täiendava informatsiooni nõudmiseks (Art 7(1)a)

318. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.8.1.2. Muud võimalused (Art 7(1)b ja c)

i) Tõendite kogumine (Art 7(1)b, Art 9)

319. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

ii) Suulisele ärakuulamisele kutsumine (Art 7(1)c ja Art 8)

320. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.8.2. Kohtulahendi teatavaks tegemine ja väljakuulutamine (Art 7(2) ja (3))

321. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.8.3. Menetluskulud (Art 16)

322. Tartu Maakohtu 29.12-2011.a. otsuses nr 2-11-40908 viitas kohus Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art-st 16 tulenevale võimalusele jätta võitnud poole kasuks välja mõistmata kulud, mis on tehtud vajaduseta või on nõuet arvestades ebaproportsionaalsed. Samas jättis kohus selle võimaluse antud kaasuses kasutamata. Ilmselt oli tegemist lihtsalt määruse sätte ümberkirjutamisega kohtuniku poolt.

323. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.8.4. Lahendi täitmine (Art 15)

324. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste Art-st 15(1) tulenevalt kuuluvad Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse tulemusel tehtud kohtulahendid Eestis viivitamata täitmisele.

325. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.9. Lahendi edasikaebamine ja kontroll (Art 17 ja Art 18)

6.1.9.1. Apellatsioon (Art 17)

326. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.9.2. Kohtulahendi läbivaatamise miinimumnõuded (Art 18)

6.1.9.2.1. Kellel on õigus paluda lahendi uuesti läbivaatamist

327. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.9.2.2. Kuhu avaldus esitatakse

328. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.9.2.3. Alused uueks läbivaatamiseks

329. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.9.2.4. Kohtu tegevus asja uuesti läbi vaadates

i) Lahendi läbivaatamisest keeldumine ja selle tagajärjed

330. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

ii) Lävivaatamise kehtivus ja selle tagajärjed

331. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.10. Tunnustamine ja täidetavaks tunnistamine teises liikmesriigis (Art 20 ja 21)

6.1.10.1. Automaatne tunnustamine ja täidetavaks tunnistamine ilma täiendava tunnistusega (Art 20, Lisa IV)

332. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.10.2. Täidetavaks tunnistamise menetlus

6.1.10.2.1. Täitmisele kohalduv õigus (Art 21(1))

333. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Art 21(1) kohaselt kohaldatakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse tulemusel tehtud lahendit siseriikliku õiguse alusel. Eesti puhul reguleerib sarnaselt Euroopa täitekorralduste täitmisele Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse asjades tehtud lahendite täitmist seega eelkõige TMS.
334. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse Art 21(1) II lause võrdsustab Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse tulemusel tehtud välisriikide kohtulahendid siseriiklike kohtulahenditega st selliste lahendite täitmiseks Eestis ei ole vaja neid Eesti kohtulahendiga täidetavaks tunnistada. Seega on sellistel lahenditel Euroopa täitekorraldusega sarnane toime.
335. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.10.2.2. Esitatavad dokumendid (Art 21(2))

336. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.10.2.1. Muud küsimused (Art 21(3) ja (4))

337. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.10.3. Täidetavaks tunnistamisest keeldumine (Art 22)

6.1.10.3.1. Täidetavaks tunnistamisest keeldumine (Art 22(1))

338. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.10.3.2. Keeld kontrollida lahendi sisu

339. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

6.1.10.4. Täitmise peatamine või piiramine (Art 23)

340. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

7. Soovitused Euroopa väiksemate kohtuvaidluste määruse Nr 805/2004 rakendamiseks

341. Konkreetsed soovitused Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse rakendamiseks toodi välja käesoleva Uurimuse erinevates alapeatükkides. Üldise ettepanekuna võiks soovitada Eesti juristide seas viia läbi täiendavaid koolitusi Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse rakendamise kohta, mis tulenevalt juristide poolt antud vastustest võiks olla lisaks eesti keelele läbi viidud ka inglise keeles. Lisaks võiks võimalusel parandada Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse eesti keelset tõlget, mis hetkel on üpriski kohmakas ja kohati eksitav.
342. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust on Eesti kohtute poolt ametisiseseks kasutamiseks mõeldud KIS otsingusüsteemi andmetel kohaldatud üksnes ühel korral - Tartu Maakohtu 29.12-2011.a. otsuses nr 2-11-40908. Praktikask rakendatakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust Eesti juristide poolt ilmselt siiski rohkem ning mitmed sellised vaidlused ei pruugi Eesti kohtutesse üldse jõuda. Näiteks Küsimustikele vastanud kohtutäiturite vastuste kohaselt on Eesti kohtutäiturid saanud Eestis täitmiseks kinnitusi Euroopa väiksemate kohtuvaidluste otsuste kohta Lätist, Leedust ja Soomest.
343. Võib üksnes oletada, miks Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus Eesti kohtupraktikas niivõrd vähest kasutamist on leidnud. Ilmselt on põhjuseid mitmeid. Esiteks näeb TsMS § 405 („Lihtmenetlus“) ette Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlusele alternatiivse lihtsustatud menetluse, mistõttu ei ole võlausaldajatel iseenesest vajadust Eesti kohtutes Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrusele tugineda. Teiseks on Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse vähene rakendamispraktika ilmselt seletatav ka võlausaldajate ning siinsete juristide vähese teadlikkusega viidatud määruse osas. Näiteks 2012.a. avaldatud European Consumer Centres Network Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse rakendamise raporti andmetel ²⁵⁵ on Eesti Tarbijakaitsemeti jaoks olnud praktikask probleemsed juhtumid, kus avaldus Euroopa

---

²⁵⁵ European Consumer Centres Network, ECC-Net European Small Claims Procedure Report September 2012. http://ec.europa.eu/consumers/ecc/docs/small_claims_210992012_en.pdf (01.11.2012).

väiksemate kohtuvaidluste menetluse algatamiseks jäeti rahuldamata põhjusel, et kohtunik ei olnud teadlik Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrusest.²⁵⁶

344. Eelnevast tulenevalt oleks ilmselt vajalik Eesti juristide seas viia läbi täiendav koolitus Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse poolt pakutavate võimaluste kasutamiseks. Kuna kokkupuude Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrusega oli madal nii küsitletud kohtunike, advokaatide/juristide kui ka kohtutäiturite seas, võiks sellise koolituse suunata ilmselt kõikidele nendele gruppidele.

---

²⁵⁶ European Consumer Centres Network, ECC-Net European Small Claims Procedure Report September 2012. http://ec.europa.eu/consumers/ecc/docs/small_claims_210992012_en.pdf (01.11.2012) p 25. Käesoleva uurimuse raames saadeti järelpärimine Tarbijakaitseametis EL tarbija nõustamiskeskusesse, millest saadud vastuse kohaselt ei olnud sellisel juhul siiski tegemist Eesti kohtuga, kuhu sinne tarbija pöörduda soovis.

8. Kohtulahendite ülevaade ja analüüs: Euroopa maksekäsumenetluse määrus Nr 1896/2006

8.1. Euroopa maksekäsumenetluse määruse eesmärk ja fakultatiivne iseloom (Art 1)

345. Euroopa maksekäsumenetluse määrusega luuakse sarnaselt Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruses sisalduvale menetlusliigile nõ fakultatiivne alternatiivne menetlus Eesti siseriikliku (maksekäsu) menetluse kõrvale. Seda kinnitab eelkõige Euroopa maksekäsumenetluse määruse Art 1(2), mille järgi ei takista Euroopa maksekäsumenetluse määrus nõude esitajat esitada maksekäsu kiirmenetluse avaldus, kasutades selleks liikmesriigi õiguse või Ühenduse õiguse alusel lubatud muud menetlust. Eesti puhul oleks selliseks menetluseks eelkõige TsMS 49. peatükis reguleeritud maksekäsu kiirmenetlus.

346. Euroopa maksekäsumenetluse määrus jätab lahtiseks küsimuse, mida peab kohus tegema juhul, kui avaldus esitatakse Euroopa maksekäsumenetluse algatamiseks, vaidluse vastaspool soovib aga siseriiklike maksekäsumenetluse sätete kohaldamist.²⁵⁷

8.2. Euroopa maksekäsumenetluse määruse kohaldamisala (Art 1, Art 2 ja Art 33)

8.2.1. Sisuline kohaldamisala (Art 2(1) ja (2))

347. Euroopa maksekäsumenetluse määruse Art 2 reguleerib Euroopa maksekäsumenetluse määruse materiaalsel ehk sisulist kohaldamisala. Euroopa täitekorralduse määruse sisulise kohaldamisala kontroll on kaheastmeline. Esiteks peab kohus olema veendunud, et tegemist on „tsiviil- ja kaubandusajaga“ st et tegemist ei ole „tulude, tolli ega haldusajadega ning riigi vastutuse asjadega seaduste

---

²⁵⁷ Kuna Euroopa maksekäsumenetluse määrus ei võimalda sõnaselgelt sellisel juhul üleminekut siseriiklikule maksekäsumenetlusele, tuleks sellisel juhul ilmselt kohaldada Euroopa maksekäsumenetluse määruse sätteid. Eelnev ei kehti mõistagi juhul, kui Euroopa maksekäsumenetluse määruse kohaldamise eeldused ei ole täidetud ja võlgnik sellele korrektselt tähelepanu juhib.

ja puuduste täitmise suhtes (nn *acta iure imperii* asjad)“. Teiseks peab kohus kontrollima, et konkreetne tsiviil- ja kaubandusasi ei oleks välistatud Euroopa maksekäsmenetluse määruse kohaldamisalast st et sellise tsiviil- ja kaubandusaja näol ei oleks tegemist mõne Euroopa maksekäsmenetluse määruse Art-s 2(2) kirjeldatud vaidlusega.

8.2.1.1. Tsiviil- ja kaubandusajade mõiste (Art 2(1))

348. Mõistet „tsiviil- ja kaubandusasi“ kasutatakse EL rahvusvahelise eraõiguse määrustes piiritlemaks tsiviilvaidlusi avalik-õiguslike iseloomuga vaidlustest. Täpselt samasugune mõiste sisaldub Brüssel I määruses (Art 1(1)), Rooma I määruses (Art 1(1)), Rooma II määruses (Art 1(1)), Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruses (Art 2(1)) ning Euroopa täitekorralduse määruses (Art 2(1)). Kõikide nende õigusaktide kontekstis on mõistel „tsiviil- ja kaubandusasi“ samasugune tähendus. Analoogset mõistet kasutatakse tegelikult ka Brüssel I määruse paralleelinstrumentis - Lugano II konventsioonis (Art 1(1)), kuid kuna Lugano II konventsiooni alusel teevad lahendeid ka Lugano II konventsiooni liikmesriikideks olevate Norra, Islandi ja Šveitsi kohtud ning kuna viidatud riikide kohtute jaoks ei oma Euroopa Kohtu lahendid samasugust tähendust kui need omavad EL liikmesriikide kohtute jaoks, siis ei ole välistatud, et tulevikus saab mõistel „tsiviil- ja kaubandusasi“ olema mõneti erinev tähendus Euroopa Liidu määruste ja Lugano II konventsiooni kontekstis.

349. Euroopa Liidu rahvusvahelise eraõiguse alaste määruste kontekstis tuleb mõistet „tsiviil- ja kaubandusasi“ lugeda autonoomseks st tegemist on mõistega, mis ei sõltu siseriiklikust õigusest ning millele lõpliku tõlgenduse annab Euroopa Kohus. Mõistet „tsiviil- ja kaubandusasi“ on Euroopa Kohus peamiselt tõlgendanud Brüssel I määruse ning selle eelkäija Brüsseli Konventsiooni alusel tehtud lahendites. Eesti ei ole Brüsseli konventsiooniga liitunud, sest Brüsseli konventsioon asendati Brüssel I määrusega enne seda, kui Eesti Euroopa Liiduga liitus. Eelnev ei tähenda aga, nagu ei saaks Eesti kohtud Brüsseli konventsiooni alusel tehtud Euroopa Kohtu lahendeid kasutada Brüssel I määruse tõlgendamisel.²⁵⁸

---

²⁵⁸ Näiteks Brüssel I määruse Preambula p-st 19 tulenevalt tuleks mh tagada Brüsseli konventsiooni ja Brüssel I määruse vaheline järjepidevus Euroopa Kohtu tõlgendustes Brüsseli konventsiooni kohta. See põhimõte on leidnud rõhutamist ka Eesti Vabariigi Riigikohtu poolt: Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 09.12.2008.a. määrus nr 3-2-1-130-08. Lisaks on Riigikohus rõhutanud, et Brüsseli Konventsiooni alusel tehtud lahendeid saab kasutada

350. Vajadust tõlgendada EL rahvusvahelise eraõiguse alastes määrustes olevaid mõisteid autonoomselt on Euroopa Kohus oma lahendites korduvalt rõhutanud.²⁵⁹ Selliste autonoomsete tõlgenduste eesmärgiks on tagada, et EL määruseid rakendatakse ühtemoodi kõikides EL liikmesriikides, mille tagajärjel suureneb õiguskindlus tsiviilvaidlustes osalejate jaoks. Vaid erandjuhtudel võib määrustes olevaid mõisteid tõlgendada lähtudes siseriiklikust õigusest ning seda üksnes juhul, kui vastav rahvusvahelise eraõiguse alane määrus seda sõnaselgelt lubab.²⁶⁰ Seega võib teoreetiliselt „tsiviil- ja kaubandusajaks“ Euroopa maksekäsmenetluse määruse tähenduses osutada vaidlus, mis Eesti siseriikliku õiguse kohaselt „tsiviilasjana“ käsitletav ei ole.

351. Eesti siseriiklik õigus lähtub haldus- ja üldkohtute pädevuse eristamisel vaidlusaluse õigussuhte iseloomust – halduskohtus on avalik-õiguslikest suhetest tulenevad vaidlused ja üldkohtu pädevuses eraõiguslikest suhetest tulenevad vaidlused, kui seadus ei sätesta teisiti.²⁶¹ Praktikaks ei tohiks „tsiviil- ja kaubandusajaks“ mõiste määramine Euroopa maksekäsmenetluse määruse tähenduses Eesti juristidele suuri raskusi valmistada, kuivõrd, arvestades Euroopa Kohtu praktikat, on EL määrustes kasutatav „tsiviil- ja kaubandusajaks“ mõiste sarnane siseriiklikult välja kujunenud lahendustega. Näiteks on Euroopa Kohus leidnud, et „tsiviil- ja kaubandusajaks“ ei ole tegemist juhul, kui vaidluse pooleks on avaliku võimu kandja, kes täitis õigussuhte raames oma avalik-õiguslikku kohustust²⁶² või teostas avaliku võimu.²⁶³ Selline lahendus vastab Riigikohtu senisele praktikale haldus- ja

---

ka Euroopa täitekorralduse määruses sisalduvate mõistete tõlgendamisel, vt: Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus nr 3-2-1-117-10.

²⁵⁹ Näiteks tuleb autonoomselt tõlgendada Brüssel I määruse Art-s 5 kasutatud mõisteid „leping“ ning „lepinguväline kahju“. Vt nt: *Jakob Handte & Co. GmbH v Traitements Mécano-chimiques des surfaces SA*, Kohtuasi C-26/91 (1992) ECR I-3967, *Anastasios Kalfelis v Bankhaus Schröder Münchmeyer Hengst & Cie*, Kohtuasi 189/97 (1988) ECR5565.

²⁶⁰ Näiteks Brüssel I määruse Art 59 kohaselt määratakse füüsilise isiku domitsiil (alaline elukoht) kindlaks siseriikliku õiguse alusel. Vt lähemalt: Torga, M. Elukoht tsiviilseadustiku üldosa seaduse tähenduses, *Juridica 2010 Nr 7*, lk 473-480.

²⁶¹ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 05.06.2007.a. määrus nr 3-2-1-63-07. Vt ka: TsMS § 1 ning halduskohtumenetluse seadustik (HKMS) § 4 lg 1 - RT I, 23.02.2011, 3.

²⁶² *Netherlands State v Rüffer*, Kohtuasi 814/79 (1980) ECR 3807.

²⁶³ *LTU v Eurocontrol*, Kohtuasi 29/76 (1976) ECR 1541.

tsiviilasjade eristamisel.²⁶⁴ Näiteks ei ole Euroopa Kohtu praktika kohaselt vaidlus, kus isik nõuab riigilt kahjuhüvitist seoses relvajõudude tegevusega, „tsiviil- ja kaubandusajaks“.²⁶⁵ Sarnane oleks lahendus ka ilmselt ka Eesti riigi ja eraõigusliku isiku vahelises siseriiklikus vaidluses, mis lahendataks ilmselt riigivastutuse seaduse alusel.²⁶⁶ Ka pelgalt asjaolu, et vaidlusaluse õigussuhte pooleks on avaliku võimu kandja, ei ole sarnaselt Eesti kohtupraktikale²⁶⁷ Euroopa Kohtu lahendite kohaselt piisav otsustamiseks, et tegemist ei ole „tsiviil- või kaubandusvaidlusega“ - avaliku võimu kandja võib ka Euroopa Kohtu praktika kohaselt astuda eraõiguslikku suhtesse ja sõlmida eraõigusliku lepingu.²⁶⁸ Asjaolu, et vaidlus on jõudnud halduskohtusse, ei välista aga Eesti õiguses välja kujunenud põhimõtete kohaselt²⁶⁹ eraõiguslike normide kohaldamist halduskohtu poolt.

352. Vaatamata sellele, et välisriigi kohus on maksekäsu kiirmenetluse asjas väljastanud Euroopa maksekäsu, peaks Eesti kohtutäituril ja (juhul, kui vaidlus Euroopa maksekäsu täitmise üle jõuab Eesti kohtusse) kohtunikul olema põhimõtteliselt õigus kontrollida, kas lahendis käsitlemist leidnud vaidluse näol oli üldse tegemist „tsiviil- või kaubandusajaga“. Siinjuures ei ole Eesti kohtutäitur ja kohtunik seotud sellega, mida on vaidluse iseloomu kohta arvanud välisriigi kohus, kes Euroopa maksekäsu valjastas. Kuigi selline järeldus ei tulene otseselt Euroopa maksekäsumenetluse määruse sõnastusest, on see tuletatav Euroopa maksekäsumenetluse määruse loogikast. Sarnast kontrolliõigust jaatatakse nt inglise-

---

²⁶⁴ Vt nt: Riigikohtu üldkogu 15.06.2010.a. määrus nr 3-2-4-1-10, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 20.06.2008.a. otsus nr 3-2-1-55-08, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 05.06.2007.a. määrus nr 3-2-1-63-07, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 17.01.2007.a. otsus nr 3-2-1-133-06, Riigikohtu erikogu 20.04.2005.a. määrus nr 3-2-4-1-05, Riigikohtu erikogu 18.10.2004.a. määrus nr 3-2-4-2-04, Riigikohtu erikogu 01.07.2004.a. määrus nr 3-2-4-1-04, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 27.04.2004.a. määrus nr 3-2-1-49-04, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 12.01.2004.a. määrus nr 3-2-1-149-03, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 11.11.2003.a. määrus nr 3-2-1-105-03, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 26.05.2003.a. määrus nr 3-2-1-60-03, Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 10.03.2003.a. otsus nr 3-2-1-17-03.

²⁶⁵ *Lechouritou v Greece*, Kohtuasi C-292/05 (2007) ECR I-1519.

²⁶⁶ Riigivastutuse seadus. RT I 2001, 47, 260. Vt lähemalt ka sõjaaja riigikaitse seadus § 6 lg 1, mille järgi hüvitatakse sõjaajal riigikaitse eesmärkidel sõjalise tegevusega tekitatud materiaalne kahju „seadusega sätestatud alusel ja korras“. – RT I 1994, 69, 1194.

²⁶⁷ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 29.05.1997.a. määrus nr 3-2-1-71-97.

²⁶⁸ *Préservatrice foncière TIARD SA v Staat der Nederlanden*, Kohtuasi C-266/01 (2003) ECR I-4867.

²⁶⁹ Vt lähemalt: Riigikohtu erikogu 27.10.2009.a. otsus nr 3-2-1-100-08.

ja saksa õiguskirjanduses Brüssel I määruse alusel lahendite täidetavaks tunnistamisel, mille korral on täidetavaks tunnistamise menetlust läbiviival kohtul õigus kontrollida, kas vaidluse näol oli tegemist üldse „tsiviil- või kaubandusajaga“, vaatamata sellele, mida otsustas selle kohta välisriigi kohus, kes vaidluses lahendi tegi²⁷⁰ ning seda olenemata sellest, et Brüssel I määruse kohaselt ei tohi kohtud kontrollida välisriigi kohtulahendi sisu.²⁷¹ Lisaks peaks Eesti kohtutäituril ning kohtunikul olema igal ajal õigus kontrollida, kas vaidlus (mis on küll „tsiviil- või kaubandusasi“) on Euroopa maksekäsumenetluse määruse kohaldamisalast välistatud Euroopa maksekäsumenetluse määruse Art 2(2) alusel.

353. Käesoleva Uurimuse raames analüüsitud Eesti kohtute lahendites „tsiviil- ja kaubandusajade“ mõistet Euroopa maksekäsumenetluse määruse tähenduses lähemalt ei sisustatud.

8.2.1.2. Määruse kohaldamisalast väljajäävate asjade kategooriad (Art 2(2))

354. Euroopa maksekäsumenetluse määruse Art 2(2) välistab Euroopa maksekäsumenetluse määruse kohaldamisalast teatud tsiviil- ja kaubandusajad. Selliste välistuste põhjuseks on Euroopa Liidu rahvusvahelise eraõiguse määruste kontekstis olnud peamiselt asjaolu, et viidatud vaidlustega tegelevad teised Euroopa Liidu või rahvusvahelised instrumendid või et välistatud õigussuhete osas puuduvad ühtsed regulatsioonid liikmesriikide materiaal- ja rahvusvahelises eraõiguses.²⁷²

355. Kuigi vastupidiselt Euroopa täitekorralduse määrusele ja Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrusele, ei ole Euroopa maksekäsumenetluse määrusest sõnaselgelt välistatud isikute staatusega seotud vaidlused, ei lange sellised tsiviilvaidlused siiski Euroopa maksekäsumenetluse määruse kohaldamisalasse, kuivõrd, tulenevalt Euroopa maksekäsumenetluse määruse Art-st 1(a) kohaldatakse viidatud määrust üksnes rahaliste nõuete suhtes. Füüsiliste isikute staatuse küsimustega tegeleb osaliselt Brüssel I bis määrus, mida kohaldatakse abielulahutuse,

---

²⁷⁰ Vt nt: Fawcett J, Carruthers J and North P, Cheshire, North & Fawcett: Private International Law 14th edition, OUP 2008, p 601; Kropholler H von, Europäisches Zivilprozessrecht 8 Aufl, Heidelberg 2005, § 32, Nr 3.

²⁷¹ Brüssel I määrus Art 36.

²⁷² Nt on niimoodi põhjendatud sarnaste erandite tegemist Brüssel I määruse kohaldamisalast: Magnus U and Mankowski P. (eds) Brussels I Regulation 2nd Revised edition. Sellier European Law Publishers 2012, p 60.

lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamise asjades rahvusvahelise kohtualluvuse määramisel ning vastavates asjades tehtud otsuste tunnustamisel.²⁷³

(aa) Abielusuhetest tulenevad varalised õigused, testamendid ja pärimine

356. Euroopa maksekäsmenetluse määruse art 2(2)a välistab Euroopa maksekäsmenetluse määruse kohaldamisalast vaidlused, mis seonduvad abieluvaraga ning testamentide ja pärimisega. Neist viimased (testamendid ja pärimine) kuuluvad Euroopa pärimismääruse²⁷⁴ kohaldamisalasse, mida peavad Eesti kohtud hakkama kohaldama alates 17. augustist 2015.a.²⁷⁵ Abieluvaraga seonduvaid küsimusi peaks tulevikus aga samuti hakkama reguleerima Euroopa Liidu määrus, vähemasti on hetkel olemas vastava määruse ettepanek.²⁷⁶

(bb) Pankrotimenetlused, maksejõuetute äriühingute või teiste juriidiliste isikute likvideerimismenetlused, kohtulikud korraldused, kokkulepped võlausaldajatega ja muud sellised menetlused

357. Euroopa maksekäsmenetluse määruse Art 2(2)b välistab Euroopa maksekäsmenetluse määruse sisulisest kohaldamisalast ka sellised vaidlused, mis langevad Maksejõuetusmenetluse määruse kohaldamisalasse.

358. Euroopa maksekäsmenetluse määruse Art 2(2)b eesti keelne ametlik tõlge ei ole kõige õnnestunud. Määruse eesti keelses ametlikus tõlkes viidatakse „kohtulikele kompromissidele“, mis jätab mulje, justkui oleks kõik kompromisse kinnitatavad kohtulahendid Euroopa maksekäsmenetluse määruse kohaldamisalast välja jäänud. Sellist eksimust näib kinnitavat ka Art 3(1), mille eesti keelse tõlke kohaselt

---

²⁷³ Brüssel II bis Art 1(1)a.

²⁷⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 650/2012, 4. juuli 2012, mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste tunnustamist ja täitmist, ametlike dokumentide vastuvõtmist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist. ELT L 201, 27/7/2012, lk 107-134.

²⁷⁵ Pärimismäärus Art 84.

²⁷⁶ Proposal for a Council Regulation on jurisdiction, applicable law and the recognition and enforcement of decisions in matters of matrimonial property regimes. COM(2011)126 final 2011/0059(CNS).

kohaldatakse määrust vaidlustamata nõudeid käsitlevate „kohtuotsuste“ ning „ametlike juriidiliste dokumentide“ suhtes, samas kui määruse inglise keelses versioonis kasutatakse „kohtulahendite“ ning „ametlike juriidiliste dokumentide“ kõrval ka „kohtulike kokkulepete“ mõistet. Tuleb aga tähele panna, et Euroopa maksekäsumenetluse määruse Art 2(2)b peab määruse kohaldamisalast väljajäävate „kohtulike kompromisside“ all siiski silmas üksnes kokkuleppeid võlausaldajatega menetlustes, mis seonduvad juriidiliste isikute maksejõuetuse väljakuulutamise, likvideerimise või sarnaste menetlustega mitte aga määruseid, millega kinnitatakse kohtulik kompromiss nõ tavalises tsiviilvaidluses.

359. Arvestades seda, et Euroopa maksekäsumenetluse määruse Art 2(2)b inglise keelne versioon viitab võlausaldajate kokkuleppele („*compositions*“) võib eeldada, et Eesti kohtute poolt saneerimismenetluse käigus tehtud kohtulahendid (nt saneerimisseaduse²⁷⁷ § 28 lg 2 alusel saneerimiskava kinnitamise määrus või sama seaduse § 10 alusel tehtav saneerimismäärus) on Euroopa maksekäsumenetluse määruse kohaldamisalast välistatud, kuigi „saneerimismenetlust“ Euroopa maksekäsumenetluse määruse Art 2(2)b otsesõnu ei maini. Seda põhjusel, et saneerimismenetluses on suur roll just võlausaldajate kokkuleppel, kuivõrd saneerimiskava võtavad vastu just võlausaldajad (saneerimisseadus § 24(1)), misjärel kinnitab kohus saneerimiskava määrusega (saneerimisseadus § 28 ja 37).

360. Ilmselt ei ole aga kuigi tõenäoline, et eelmistes lõikudes viidatud probleemid Eesti kohtutes Euroopa maksekäsumenetluse määruse kohaldamisel aktuaalseks osutuvad, kuivõrd Euroopa maksekäsumenetlus eeldab rahalise nõude esitamist (Euroopa maksekäsumenetluse määrus Art 1(1)a).

(cc) Sotsiaalkindlustus

361. Euroopa maksekäsumenetluse määruse Art 2(2)c välistab Euroopa maksekäsumenetluse määruse kohaldamise sotsiaalkindlustusega seonduvates vaidlustes tehtud kohtulahendite suhtes. Selliste vaidluste pidamine Euroopa Liidu seadusandja poolt tsiviilõiguslikeks vastab senisele Eesti õiguspraktikale - näiteks on

---

²⁷⁷ Saneerimisseadus. RT I 2008, 53, 296.

Riigikohus selgitanud, et Haigekassa poolt ravikindlustuse seaduse²⁷⁸ alusel töötajale väljamakstud hüvitiste osaline tagasinõue kostja vastu on tsiviilõiguslik nõue, olenemata sellest, et sellise nõude esitamise õigus on sätestatud ravikindlustuse seaduses.²⁷⁹ Lisaks on Riigikohus selgitanud, et vaidlused tervise kahjustamisega tekitatud kahju eest mõistetava hüvitise suuruse üle tuleb lahendada üldkohtus, sõltumata sellest, kas hüvitise maksjaks on tööandja või sotsiaalkindlustusorgan.²⁸⁰ Vastupidisele lahendusele on Riigikohus jõudnud aga vaidlustes, mis seonduvad riikliku pensioni määramise küsimustega.²⁸¹

362. Kuigi viidatud vaidluste näol on Euroopa maksekäsmenetluse määruse tähenduses tegemist „tsiviil- või kaubandusajadega“, on sellised vaidlused Euroopa maksekäsmenetluse määruse kohaldamisalast tulenevalt Euroopa maksekäsmenetluse määruse Art-st 2(2)c välistatud. Eelnev ei kehti siiski kõikide sotsiaalkindlustusega seotud vaidluste suhtes. Näiteks juhul, kui avaliku võimu kandja nõuab kahju tekitajalt hüvitist summade eest, mille riik on välja maksnud kahju kannatanule, kuuluks selline vaidlus Euroopa eraõiguse alaste määruste kohaldamisalasse²⁸² st tegemist ei oleks „sotsiaalkindlustuse“ küsimusega Euroopa maksekäsmenetluse määruse Art 2(2)c tähenduses.

(dd) Lepinguvälised kohustused

363. Euroopa maksekäsmenetluse määruse Art 2(2)d kohaselt ei kohaldata Euroopa maksekäsmenetluse määrust ka lepinguväliste kohustuste suhtes, välja arvatud juhul, kui pooled on selliste kohustuste osas sõlminud kokkuleppe või on aset leidnud võla tunnistamine või kui sellised kohustused seonduvad ühisomandis olevast varast tulenevate kindlaksmääratud võlgadega. Ülejäänud lepinguväliste kohustuste

---

²⁷⁸ Ravikindlustuse seadus, RT I 2002, 62, 377.

²⁷⁹ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 17.01.2007.a. otsus nr 3-2-1-133-06.

²⁸⁰ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 06.01.2010.a. otsus nr 3-2-1-140-09.

²⁸¹ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 11.11.2003.a. määrus nr 3-2-1-105-03, Riigikohtu erikogu 18.10.2004.a. määrus nr 3-2-4-2-04 ja Riigikohtu erikogu 06.12.2011.a. määrus nr 3-2-4-3-11.

²⁸² Vähemasti on Euroopa Kohus jõudnud sellisele järeldusele Brüssel I määruse eelkäija – Brüsseli konventsiooni – kohaldamise kontekstis, vt: *Gemeente Steenberg v Luc Baten*, Kohtuasi C-271/00 (2002) ECR I-10489.

väljajätmist Euroopa maksekäsmenetluse määruse kohaldamisalast on õigustatud asjaoluga, et selliste nõuete puhul ei ole kiirendatud menetluste kasutamine sobilik, kuivõrd sellised nõuded ei ole sageli selged.²⁸³

8.2.2. Geograafiline kohaldamisala (Art 2(3), Art 5)

364. Tulenevalt Euroopa maksekäsmenetluse määruse Art-st 3(1) saab Eesti kohus viidatud määruse alusel menetlust läbi viia üksnes juhul, kui üks vaidluse pooltest omab domitsiili (alalist elukohta või asukohta) või harilikku viibimiskohta mõnes teises Euroopa Liidu liikmesriigist. Euroopa maksekäsmenetluse määruse Art 2(3) kohaselt peetakse seejuures Euroopa Liidu liikmesriigiks viidatud määruse tähenduses kõiki Euroopa Liidu liikmesriike, välja arvatud Taanit.

365. Kuna Euroopa maksekäsmenetluse määrus on siduv kõikidele Euroopa Liidu liikmesriikidele ja Taani, siis saavad Eestist pärit isikut viidatud määruse alusel kohtusse pöörduda kõikides teistes Euroopa Liidu liikmesriikides, ja Taanis.

366. Ka Euroopa maksekäsmenetluse määruse alusel välja antud Euroopa maksekäsed, mida tulenevalt Euroopa maksekäsmenetluse määruse Art-st 19 tuleb Eestis täita lihtsustatud korras, saavad Eestisse jõuda kõikidest teistest Euroopa Liidu liikmesriikidest, ja Taanist.

8.2.3. Ajaline kohaldamisala (Art 33)

367. Euroopa maksekäsmenetluse määrust hakati Euroopa Liidus kohaldama alates 12. detsembrist 2008.a. Kuna selleks hetkeks oli Eesti Euroopa Liiduga juba liitunud, ei tohiks Euroopa maksekäsmenetluse määruse ajalise kohaldamisala küsimus Eesti kohtunike jaoks praktikas probleeme tekitada.

8.2.4. Piiriüleste vaidlust mõiste (Art 3)

368. Euroopa maksekäsmenetluse määruse Art-st 2(1) tulenevalt kohaldatakse Euroopa maksekäsmenetluse määrust üksnes nn piiriüleste vaidluste puhul.

---

²⁸³ Storskrubb E, Civil Procedure and EU Law A Policy Area Uncovered. Oxford University Press 2008, p 208.

Piiriülesteks vaidlusteks peetakse Euroopa maksekäsmenetluse määruse Art 3(1) kohaselt vaidlusi, kus vähemalt ühe poole domitsiil (alaline elukoht või asukoht) või harilik viibimiskoht on mõnes teises Euroopa Liidu liikmesriigis.

8.2.4.1. Füüsiliste isikute domitsiil (alaline elukoht)

369. Euroopa maksekäsmenetluse määruse Art 3(2) kohaselt tuleb füüsilise isiku domitsiili (alalise elukoha) määramisel lähtuda Brüssel I määruse Art-st 59. Brüssel I määruse Art 59 kohaselt tuleb selleks, et määrata, kas isiku domitsiil (alaline elukoht) on konkreetses liikmesriigis, kohaldada vastava riigi siseriiklikke seadusi. Ilmselt mõeldakse siinjuures konkreetse riigi materiaalõigust ilma rahvusvahelise eraõiguse regulatsioonideta.²⁸⁴ Seega juhul, kui kohus soovib kindlaks teha, kas isiku domitsiil (alaline elukoht) asub Eestis, peab kohus lähtuma Eesti TsÜS-ist ning selle tõlgenduspraktikast, mitte aga REÕS §-st 10 (mis viiks kohtu siiski samale lõpptulemusele). Seega peaks Eesti kohus kindlaks tegema, kas tarbijast võlgnik elas alaliselt või peamiselt Eestis kohtumenetluse alustamise ajal.

370. Kui aga Eesti kohus soovib kindlaks teha, kas isiku domitsiil (alaline elukoht) asub mõnes teises EL liikmesriigis, peaks kohus Brüssel I määruse Art 59(2) kohaselt analüüsima vastava riigi materiaalõigust (ning mitte selle riigi rahvusvahelise eraõiguse norme), mida Eesti kohtud aga praktikas sageli ei tee.²⁸⁵ Nimelt lähtuvad Eesti kohtud kostja välisriigis paikneva domitsiili (alalise elukoha) mõiste sisustamisel sageli ekslikult hoopis Eesti TsÜS-st²⁸⁶ või Eesti rahvastikuregistri kandest.²⁸⁷

371. Käesoleva Uurimuse raames analüüsitud kohtulahendite pinnalt võib järeldada, et Eesti kohtupraktikale on iseloomulik, et kohtud ei tegele vaidluste lahendamisel põhjalikult füüsiliste isikute domitsiili (alalise elukoha) määramisega, vaid märgivad lahendi päises lihtsalt isiku aadressina välisriigi.

---

²⁸⁴ Magnus U and Mankowski P (ed), Brussels I Regulation. Sellier. European Law Publishers 2007, pp 700-701.

²⁸⁵ Vt nt: Pärnu Maakohtu 10.03.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-61327.

²⁸⁶ Vt lähemalt elukoha määramisest rahvusvahelises tsiviilkohtumenetluses: Torga, M. Elukoht tsiviilseadustiku üldosa seaduse tähenduses, *Juridica 2010 Nr 7*, lk 473-480.

²⁸⁷ Vt nt Tartu Maakohtu 09.06.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-63701.

8.2.4.2. Juriidiliste isikute domitsiil (alaline asukoht)

372. Euroopa maksekäsmenetluse määruse Art 3(2) kohaselt tuleb juriidilise isiku domitsiili (alalise elukoha) määramisel lähtuda Brüssel I määruse Art-st 60. Vastupidiselt füüsilise isiku domitsiilile (alalisele elukohale) ei määrata juriidilise isiku domitsiili (alalist asukohta) mitte siseriikliku õiguse alusel, kus juriidiline isik oletatavalt alaliselt asub, vaid Brüssel I määruse Art 60 alusel. Viidatud säte sisaldab juriidiliste isikute domitsiili (alalise asukoha) autonoomse definitsiooni ja sätestab, et äriühingu või muu juriidilise isiku või füüsiliste isikute ühingu domitsiil (alaline asukoht) on seal, kus on sellise isiku põhikirjajärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine äritegevuse koht. Eelnevast tulenevalt on põhimõtteliselt võimalik, et juriidilisel isikul on domitsiil (alaline asukoht) samaaegselt mitmes erinevas Euroopa Liidu liikmesriigist, kui ta on nt registreeritud ühes liikmesriigis, tema juhatuse asukoht asub teises liikmesriigis ning tema peamine äritegevuse koht on hoopis kolmandas liikmesriigis. Sellisel juhul on juriidilist isikut võimalik hageda igas liikmesriigis, kus ta domitsiil (alaline elukoht) on.

373. Käesoleva Uurimuse raames analüüsitud kohtulahendite pinnalt võib järeldada, et Eesti kohtupraktikale on iseloomulik, et kohtud ei tegele vaidluste lahendamisel põhjalikult juriidiliste isikute alalise elukoha (domitsiili) määramisega, vaid märgivad lahendi päises isiku aadressiks lihtsalt välisriigi.

8.2.5. Euroopa maksekäsu mõiste (Art 4)

8.2.5.1. Rahalised nõuded

374. Euroopa maksekäsmenetlust saab Euroopa maksekäsmenetluse Art 4 kohaselt läbi viia üksnes kindlaksmääratud ja nõude esitamise ajaks sissenõutavaks muutunud rahaliste nõuete suhtes.

375. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.5.2. Nõude suurus

376. TsMS § 490¹ lg 1 kohaselt kohaldatakse TsMS-s maksekäsu kiirmenetluse kohta sätestatud Euroopa maksekäsumenetluse määruse alusel läbiviidava maksekäsu kiirmenetluse läbiviimisel ulatuses, milles see ei ole reguleeritud Euroopa maksekäsumenetluse määruses. Euroopa maksekäsumenetluse määrus ei näe ette maksimumsummat Euroopa maksekäsumenetluse algatamiseks.²⁸⁸ Eelnev ei tähenda siiski seda, nagu saaks TsMS § 481 lg-s 2² sisalduvat piirmäära (6400 EUR) kohaldada ka Euroopa maksekäsumenetluse läbiviimisel. Siseriikliku õigusega ei saa piirata Euroopa Liidu määruse kohaldamisala – siseriikliku menetlusõigusega saab reguleerida üksnes küsimusi, mille määrus jätab lahtiseks. Euroopa maksekäsumenetluse määruse Art 4 lubab maksekäsu läbi viia igasuguste kindlaksmääratud suurusega nõuete suhtes st see küsimus ei ole Euroopa Liidu seadusandja poolt lahtiseks jäetud.

377. Eesti kohtupraktikas on sageli ekslikult jäetud Euroopa maksekäsumenetluse avaldusi läbi vaatamata põhjusel, et avaldaja nõue ületas TsMS-s siseriikliku maksekäsumenetluse jaoks kehtestatud piirmäära (Vt nt: Harju Maakohtu 14.03.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-12781, Harju Maakohtu 01.12.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-59781, Harju Maakohtu 16.11.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-54576, Harju Maakohtu 01.05.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-12008, Harju Maakohtu 23.04.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-8377, Harju Maakohtu 23.04.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-8038, Harju Maakohtu 15.04.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-14879, Harju Maakohtu 10.07.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-26618). Selline praktika ei ole Euroopa maksekäsumenetluse määruse eesmärgiga kooskõlas.

8.2.6. Kohtualluvus ja selle kindlaksmääramine (Art 6)

8.2.6.1. Üldpõhimõtte (Art 6(1))

378. Kohtualluvuse peab kohus Eesti menetlusõiguses tunnustatud üldpõhimõtte kohaselt kindlaks määrama omal algatusel, kuivõrd TsMS § 75 lg 1 järgi peab

---

²⁸⁸ Vt lähemalt: Fiorini, A. Facilitating cross-border debt-recovery: the European payment order and small claims regulations. *International Commercial Law Quarterly*, 57(2), 2008, pp 449, 455.

avalduse saanud Eesti kohus kontrollima, kas rahvusvahelise kohtualluvuse sätete järgi võib avalduse esitada Eesti kohtule. Euroopa maksekäsmenetluse määruse Art 6(1) kohaselt määratakse Euroopa maksekäsmenetluse asjades kohtualluvus kindlaks Euroopa Ühenduse õigusaktide, eelkõige Brüssel I määruse sätete alusel. Brüssel I määruse alusel kohtualluvuse määramisel on kohtud olnud küllaltki liberaalsed. Näiteks loevad kohtud piisavaks kohtualluvuse määramisel avaldaja väidet, et pooltel oli Eesti kohtu kasuks kohtualluvuse kokkulepe (vt nt: Pärnu Maakohtu 31.03.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-12401).

379. Brüssel I määrus ja muud Ühenduse õigusaktid ei reguleeri reeglina siseriiklikku kohtualluvust.²⁸⁹ TsMS § 108 lg 2 kohaselt tuleb juhul, kui isikul, kelle kohta maksekäsu kiirmenetluse avaldus esitatakse, ei ole Eestis üldist kohtualluvust, esitada avaldus kohtusse, kuhu saaks esitada samasuguse nõudega hagi. Juhul, kui asi allub küll Eesti kohtule, kuid ei ole võimalik kindlaks teha, millisele kohtule, lahendab asja TsMS § 72 lg 1 alusel Harju Maakohus (vt nt: Pärnu Maakohtu 31.03.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-12401).

380. Kohtualluvuse kindlaksmääramisel kasutavad Eesti kohtud mh Justiitsatlase abi. See nähtub nii kohtupraktikast (vt nt: Harju Maakohtu 10.09.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-44783) kui ka kohtunike poolt Küsimustikele antud vastustest.

381. Juhul, kui nõue esitatakse tarbijaga sõlmitud lepinguga seoses sellise lepingu pooleks oleva tarbija vastu, saab Euroopa maksekäsmenetluse läbi viia üksnes tarbija domitsiili (alalise elukoha) asukohariigi kohtus.²⁹⁰

8.2.6.2. Tarbijad (Art 6(2))

382. „Tarbija“ mõiste sisustamisel Euroopa maksekäsmenetluse määruse tähenduses saab lähtuda vastava mõiste sisustamisest teistes Euroopa Liidu rahvusvahelise eraõiguse alastes määrustes.

383. Tarbijaks saab Euroopa Kohtu praktika kohaselt Brüssel I määruse tähenduses olla üksnes füüsiline isik, kes sõlmib tehingu enda individuaalse tarbimisvajaduse

---

²⁸⁹ Vt aga nt Brüssel I määrus Art 5(3), mis reguleerib rahvusvahelise kohtualluvuse kõrval ka siseriiklikku kohtualluvust.

²⁹⁰ Euroopa maksekäsmenetluse määrus Art 6(2).

rahuldamiseks.²⁹¹ Samasugusest definitsioonist peaks lähtuma ka Euroopa maksekäsmenetluse määruses sisalduva „tarbija“ mõiste sisustamisel. Eelnev vastab põhimõtteliselt Eesti õiguses välja kujunenud tarbija mõistele. Võlaõigusseaduse²⁹² (VÕS) § 34 kohaselt loetakse tarbijaks VÕS tähenduses isikut, kes teeb tehingu, mis ei seonu iseseisva majandus- või kutsetegevuse läbiviimisega. Selline definitsioon on otseses vastavuses Brüssel I määruse Art-s 15(1) sisalduva definitsiooniga, mille kohaselt on tarbijaks isik, kes sõlmib tehingu eesmärgil, mis ei seonu tema majandus- ja kutsetegevusega.

384. Juhul, kui isik sõlmib tehingu mõlemal eesmärgil st nii oma individuaalse tarbimisvajaduse rahuldamiseks kui ka majandus- ja kutsetegevusega seoses, ei peeta teda reeglina „tarbijaks“ Euroopa rahvusvahelise eraõiguse alaste määruste kontekstis, välja arvatud juhul, kui majandus- ja kutsetegevuse eesmärk oli tehingu sõlmimisel isiku jaoks marginaalne.²⁹³

385. Käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites „tarbija“ mõistet eraldi lähemalt ei käsitletud.

8.2.7. Euroopa maksekäsmenetluse algatamine (Art 7)

8.2.7.1. Avalduse esitamine ja Vorm A (Art 7 ja Lisa 1)

8.2.7.1.1. Avalduse osad (Art 7(1)-(4))

386. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.1.2. Avalduse vorm ja rekvisiidid (Art 7(5)-(6))

387. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

---

²⁹¹ *Francesco Benincasa v Dentalkit SrL*, Kohtuasi C-269/95 (1997) ECR I-3767.

²⁹² Võlaõigusseadus. RT I 2001, 81, 487.

²⁹³ *Johann Gruber v Bay Wa AG*, Kohtuasi C 464/01 (2005) ECR I-439.

8.2.7.2. Avalduse läbivaatamine (Art 8)

8.2.7.2.1. Kohtu poolt läbi vaadatav informatsioon

388. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.2.2. Nõude põhjendatuse ja avalduse nõuetelevastavuse mõiste

389. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.3. Avalduse täiendamine ja parandamine: standardvorm B (Art 9 ja Lisa II)

8.2.7.3.1. Alused täiendamiseks ja parandamiseks (Art 9(1))

390. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.3.2. Terminid (Art 9(2))

391. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.4. Avalduse muutmise: standardvorm C (Art 10 ja Lisa III)

8.2.7.4.1. Alused muutmiseks ja menetlus (Art 10(1))

392. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.4.2. Avaldaja tegevus ja selle tagajärjed (Art 10(3))

393. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.4.3. Avaldaja tegevusetus ja selle tagajärjed (Art 10(3))

394. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.5. Avaldusest keeldumine (Art 11)

8.2.7.5.1. Keeldumise alused (Art 11(1))

395. Euroopa maksekäsmenetluse määruse Art 11 näeb ette loetelu alustest, mil kohtul on õigus Euroopa maksekäsu avaldus tagasi lükata. Viidatud säte ei näe sellise alusena ette asjaolu, et esitatud nõue ületab teatud summa. Eesti TsMS 481 lg 2² ei toimu maksekäsu kiirmenetlust nõuete puhul, mille summa ületab 6400 eurot. See summa hõlmab nii põhi- kui ka kõrvalnõudeid. Kohtud on eelnevast lähtudes lükanud tagasi ka Euroopa maksekäsmenetluse nõudeid, mis TsMS 481 lg-s 2² märgitud summat ületasid (Harju Maakohtu 01.04.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-12008, Harju Maakohtu 01.12.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-59781). Selline kohtupraktika ei ole Euroopa maksekäsu menetluse määrusega kooskõlas.

396. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.5.2. Keeldumise tagajärjed (Art 11(2) ja (3))

397. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.6. Esindamine (Art 24)

398. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.7. Riigilõivud (Art 25)

399. Käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud kohtulahenditest 36 tegelesid riigilõivu määramise problemaatikaga. Täpsemini oli selliste määruste puhul tegemist avaldajale täiendava tähtaja andmisega nõutud riigilõivu tasumiseks situatsioonides, kus menetlust jätkati hagimenetluse korras põhjusel, et väidetav võlgnik vaidles Euroopa maksekäsumenetluse algatamise avaldusele vastu (vt nt: Harju Maakohtu 24.01.2001.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-61061). Asja hagimenetlusse üleandmisel lähtuvad Eesti kohtud alati Euroopa maksekäsumenetluse Art-s 25 sisalduvast põhimõttest, mille järgi ei saa avaldajalt nõuda Euroopa maksekäsumenetluse ja hagimenetluse algatamisel kokku rohkem riigilõivu, kui nõutaks avaldajalt tavalise hagimenetluse algatamisel.

400. Euroopa maksekäsumenetluse määruse Art-d 25 Eesti kohtute poolt tehtud lahendites tõlgendatud ei ole.

8.2.7.8. Euroopa maksekäsu väljaandmine: standardvorm E (Art 12 ja Lisa V)

8.2.7.8.1. Euroopa maksekäsu standardvorm E (Art 12(2), Lisa V)

401. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.8.2. Euroopa maksekäsu soovitatav nõustamine ja informatsioon avaldajale (Art 12(3) ja (4))

402. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.8.3. Euroopa maksekäsu kättetoimetamine kostjale (Art 12(5), Art 13, Art 14 ja Art 15)

i) Kättetoimetamine kättesaamise kinnitusega (Art 13)

403. Käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud lahendites ei analüüsinud kohtud lähemalt Euroopa maksekäsumenetluse määruse kättetoimetamise sätteid, küll aga on lahendite pinnalt võimalik järeldada, et kohtud toimetavad maksekäske kätte otse posti teel ning vajadusel ka teiste riikide kohtute abi kasutades (vt nt: Harju Maakohtu 08.07.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-12183). Kui maksekäsku ei õnnestu võlgnikule kätte toimetada, jätavad Eesti kohtud TsMS § 423 lg 1 p 8 alusel Euroopa maksekäsumenetluse avalduse määrusega läbi vaatamata (vt nt: Harju Maakohtu 08.07.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-12183).

404. Kättesaamise kinnitusega kättetoimetamist võimaldab Euroopa maksekäsumenetluse määruse Art 13. Sellisele kättetoimetamise viisile vastab TsMS § 313 (kättetoimetamine tähitud kirjaga) ja TsMS § 314 (kättetoimetamine lihtkirjaga koos viivitamatult tagastatava kinnitusega).

ii) Kättetoimetamine ilma kättesaamise kinnitusega (Art 14)

405. Euroopa maksekäsumenetluse määrus näeb täiendavalt ette rea viise, kuidas saab maksekäsku saajale kätte toimetada (nt maksekäsu jätmisega kirjakasti, elektrooniline kättetoimetamine jne). Erinevate kättetoimetamise viiside osas vt lähemalt käesoleva Uurimuse p 4.1.4.4.6-4.1.4.4.7. Kui maksekäsku ei õnnestu võlgnikule kätte toimetada, jätavad Eesti kohtud TsMS § 423 lg 1 p 8 alusel Euroopa maksekäsumenetluse avalduse määrusega läbi vaatamata (vt nt: Harju Maakohtu 08.07.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-12183).

406. Kättetoimetamise erinevaid viise käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt ei käsitletud.

iii) Kättetoimetamine kostja esindajale (Art 15)

407. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.9. Vastuväited Euroopa maksekäsule: standardvorm F (Art 16 ja Art 17, Lisa VI)

8.2.7.9.1. Vastuväite vorm, sisu ja rekvisiidid (Art 16(1) ja (2)-(5), Lisa VI)

408. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.9.2. Tähtajad (Art 16(2))

409. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.9.3. Vastuväite esitamise tagajärjed (Art 17)

i) Menetluse lõpetamine

410. Juhul, kui väidetav võlgnik vaidleb Euroopa maksekäsumenetluse algatamise avaldusele tähtaegselt vastu, jätkab kohus Euroopa maksekäsumenetluse määruse Art 17(1) alusel asja lahendamist tavalises hagimenetluses, va juhul, kui avaldaja on sõnaselgelt taotlenud menetluse lõpetamist vastuväite esitamise korral.

411. Lahendeid, kus kohus lõpetas menetluse, kuna avaldaja taotles menetluse lõpetamist juhul, kui võlgnik nõudele vastu vaidles, käesoleva Uurimuse raames analüüsitud lahendite seas ei olnud. Küll aga on kohtud jätnud pärast võlgniku poolt Euroopa maksekäsule vastuväite esitamist keeldunud TsMS § 487 lg 3 alusel maksekäsu avalduse esitanud isiku hagi menetlusse võtmast, kuna Euroopa maksekäsumenetluse algatanud isik ei esitanud oma nõuet talle selleks antud tähtaja jooksul hagimenetluse korras (vt nt: Harju Maakohtu 28.06.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-15766).

ii) Üleminek üldisele tsiviilmenetlusele

412. Euroopa maksekäsumenetluse määruse Art 17 lg 1 kohaselt jätkub menetlus päritoluliikmesriigi pädevates kohtutes tavalise tsiviilkohtumenetluse korras, kui vastuväide esitatakse artikli 16 lg-s 2 sätestatud tähtaja piires, välja arvatud juhul, kui

nõude esitaja on sõnaselgelt taotlenud sel juhul menetluse lõpetamist. Eesti kohtud on teinud mitmeid lahendeid, kus Euroopa maksekäsumenetlusest mindi üle üldisele tsiviilkohtumenetlusele - Eesti kohus jätkab vaidluse menetlemist hagimenetluses määrusega (vt nt Harju Maakohtu 01.03.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45777, Harju Maakohtu 01.03.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45776, Harju Maakohtu 01.03.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-47220, Harju Maakohtu 01.08.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-17890, Harju Maakohtu 02.09.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-15766, Harju Maakohtu 02.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-46112, Harju Maakohtu 03.09.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-30504, Harju Maakohtu 04.05.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45777, Harju Maakohtu 05.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-17890, Harju Maakohtu 07.09.2010 määrus tsiviilasjas nr 2-10-30503).

8.2.7.10. Täidetavus (Art 18)

8.2.7.10.1. Euroopa maksekäsu väljakuulutamise täidetavalt: standardvorm G (Art 18, Lisa VII)

413. Viidatud küsimus käesoleva Urimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.10.2. Täidetavuse formaalsed eeldused (Art 18(2))

414. Viidatud küsimus käesoleva Urimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.11. Euroopa maksekäsuga tehtavad tegevused täitmisriigis (Art 19-23)

8.2.7.11.1. Euroopa maksekäsu automaatne või de plano täitmine ja exequatur menetluse kaotamine (Art 19)

415. Viidatud küsimus käesoleva Urimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.11.2. Euroopa maksekäsumenetluse kontroll (Art 20)

i) Millal saab kontrolli taotleda (Art 20(1) ja (2))

416. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

ii) Kes saab kontrolli taotleda (Art 20(1) ja (2))

417. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

iii) Kus saab kontrolli taotleda (Art 20(1) ja (2))

418. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

iv) Millistes vaidlustes saab kontrolli taotleda (Art 20(1) ja (2))

419. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

v) Kontrolli õiguslikud tagajärjed (Art 20(3))

420. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.12. Euroopa maksekäsu täitmine (Art 21)

8.2.7.12.1. Täitmisele kohalduv õigus (lex loci executionis)

421. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.12.2. Täitmiseks esitatavad dokumendid

422. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.13. Euroopa maksekäsu täitmise menetluse peatamine või piiramine (Art 23)

423. Eesti kohtud on mitmes lahendis tegelenud Euroopa maksekäsu täitmise peatamise problemaatikaga.²⁹⁴ Seejuures peavad kohtud täitmise peatamist õigustatuks eelkõige juhul, kui täitemenetluse peatamata jätmise korral on võlgniku igapäevane majandustegevus (nt kontode arestimise tõttu) takistatud, mistõttu võib täitemenetluse jätkamine erakordselt intensiivselt riivata võlgniku majandustegevust ja toimetulekut ning tekitada võlgnikule ja tema võlausaldajatele olulist kahju (vt nt: Harju Maakohtu 02.06.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-25653). Ekslikult on kohtud Euroopa täitekorralduse määruse Art 23 asemel täitmise peatamist analüüsinud ka TsMS alusel – nt on täitemenetlus ekslikult peatatud põhjusel, et võlgnik ei andnud TsMS § 472 lg-s 1 viidatud tagatist (vt: Harju Maakohtu 14.12.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-67440). Sellist tagatise nõuet Euroopa maksekäsumenetluse määrus ette ei näe.

8.2.7.14. Täitmisest keeldumine

8.2.7.14.1. Kes saab täitmist vaidlustada (Art 22(1))

424. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

---

²⁹⁴ Vt nt: Harju Maakohtu 02.06.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-25653, Harju Maakohtu 22.01.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-67440, Harju Maakohtu 06.01.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-67440, Harju Maakohtu 14.12.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-67440.

8.2.7.14.2. Kuhu tuleb täitmise vaidlustamise avaldus esitada (Art 22(1) ja (2))

425. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.14.3. Täitmisest keeldumise alused (Art 22(1) ja (2))

426. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.7.14.4. Keeld kontrollida Euroopa täitekorralduse sisu (revisjon au fond) (Art 22(3))

427. Viidatud küsimus käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute poolt tehtud lahendites lähemalt käsitlemist leidnud ei ole.

8.2.8. Euroopa maksekäsmenetluse määruse suhe teiste õigusaktidega

8.2.8.1. Suhe siseriikliku menetlusõigusega (Art 26)

428. Euroopa maksekäsmenetluse määruse Art-st 26 tulenevalt viiakse Euroopa maksekäsmenetlust Eesti kohtutes osas, milles seda ei ole reguleeritud Euroopa maksekäsmenetluse määruse endaga läbi vastavalt Eesti kohtumenetluse reeglitele (TsMS). Eelnev ei tähenda aga, nagu saaks siseriiklike normidega kehtestada Euroopa maksekäsmenetluse läbiviimiseks täiendavaid reegleid. Näiteks ei saa TsMS-ga kehtestada Euroopa maksekäsmenetluse raames lahendatavate nõuete maksimumsummat (kuigi kohtupraktikas on sellist maksimumsumma üritatud kehtestada)²⁹⁵ või nõuet, et Euroopa maksekäskude täitemenetluses tuleb tasuda teatud tagatise (mis on samuti kohtupraktikas aset leidnud).²⁹⁶

²⁹⁵ Vt nt: Harju Maakohtu 14.03.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-12781, Harju Maakohtu 01.12.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-59781, Harju Maakohtu 16.11.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-54576, Harju Maakohtu 01.05.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-12008, Harju Maakohtu 23.04.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-8377, Harju Maakohtu 23.04.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-8038, Harju Maakohtu 15.04.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-14879, Harju Maakohtu 10.07.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-26618.

²⁹⁶ Harju Maakohtu 14.12.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-67440.

8.2.8.2. Suhe Brüssel I määrusega Nr 44/2001 (Art 6(2))

429. Kuivõrd Euroopa maksekäsukiirmenetluse määruse Art-st 1(2) tulenevalt on Euroopa maksekäsumenetluse määruse näol tegemist nõ fakultatiivse menetlusega, on võlausaldajal Eestis õigus kohtusse pöörduda ka tavalise hagimenetluse korras. Sellisel juhul peab Eesti kohus rahvusvahelise kohtualluvuse määramisel arvestama aga Brüssel I määruse sätetega. Ka juhul, kui võlausaldaja otsustab algatada Euroopa maksekäsumenetluse, peab kohus rahvusvahelise kohtualluvuse määramisel lähtuma Brüssel I määrusest (Euroopa maksekäsukiirmenetluse määrus Art 6(1)). Seejuures täpsustab Brüssel I määruse kohtualluvuse reegleid Euroopa maksekäsukiirmenetluse määruse Art 6(2). Nimelt juhul, kui avaldaja nõue on seotud lepinguga, mille on sõlminud tarbija ja kui kostjaks on tarbija, allub asi üksnes kostja domitsiili (alalise elukoha) kohtule, vaatamata sellele, et Brüssel I määrus võimaldab teatud juhtudel tarbijal sõlmida kohtualluvuse kokkulepet ka mõne muu riigi kasuks.²⁹⁷
430. Euroopa maksekäsumenetluse määruse tulemusel välja antud Euroopa maksekäskude täitmine peaks välisriigis toimuma lihtsamini võrreldes Brüssel I määruse alusel lahendite täitmisel, kuivõrd Euroopa maksekäskude puhul ei ole vajalik kohtulahendi eelnev täidetavaks tunnistamine ehk nn *exequatur* menetlus. Võrreldes aga Brüssel I määruse kohaldamisalaga, on Euroopa maksekäsumenetluse kohaldamisala tunduvalt kitsam. Näiteks saab Euroopa maksekäsumenetlust algatada üksnes rahaliste nõuete kohta (Euroopa maksekäsumenetluse määrus Art 1(1)a), mis on piiranguks, mida Brüssel I määrus ette ei näe.
431. Lõpetuseks mängib Brüssel I määrus olulist rolli ka Euroopa maksekäsumenetluse määruses olevate mõistete tõlgendamisel, kuivõrd kahes määruses olevaid mõisteid tuleks tõlgendada ühtselt.

8.2.8.3. Suhe määrusega Nr 1348/2000 (Art 27)

432. Euroopa maksekäsumenetluse määruse Art 27 kohaselt ei ohusta Euroopa täitekorralduse määrus Kättetoimetamise määruse II kohaldamist. Kuigi määruse tekst

---

²⁹⁷ Brüssel I määrus Art 17.

viitab seejuures Kättetoimetamise määrusele I, loetakse sellist viidet viiteks Kättetoimetamise määrusele II.²⁹⁸

433. Eelnev tähendab seda, et mitte miski Euroopa maksekäsmenetluse määruses ei takista kohtul kasutamast võimalusi, mida pakuvad kohtudokumentide rahvusvaheliseks kättetoimetamiseks Kättetoimetamise määruse II sätteid. Kohtul puudub aga kohustus viidatud määruse alusel dokumente kätte toimetada, kuigi seda võiks pidada soovitatavaks.

434. Euroopa maksekäsmenetluse määruses seost Kättetoimetamise määrusega I või Kättetoimetamise määrusega II käesoleva Uurimuse käigus analüüsitud Eesti kohtute lahendites lähemalt ei käsitletud.

---

²⁹⁸ Vt lähemalt: Kättetoimetamise määrus Art 25(2).

9. Soovitused Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr 1896/2006 rakendamiseks

435. Konkreetsed soovitused Euroopa maksekäsumenetluse määruse rakendamiseks toodi välja käesoleva Uurimuse erinevates alapeatükkides. Üldise ettepanekuna võiks soovitada Eesti juristide seas viia läbi täiendavaid koolitusi Euroopa maksekäsumenetluse määruse rakendamise kohta, mis tulenevalt juristide poolt antud vastustest võiks olla lisaks eesti keelele läbi viidud ka inglise keeles. Lisaks võiks võimalusel parandada Euroopa maksekäsumenetluse eesti keelset tõlget, mis hetkel on üpriski kohmakas ja kohati eksitav.
436. Väga suur osa kohtulahenditest, kus Eesti kohtud Euroopa maksekäsumenetluse määrust kohaldasid, seonduvad sellistes vaidlustes riigilõivude kindlaksmääramisega st tegemist on lahenditega, millega jäeti avaldaja avaldus Euroopa maksekäsumenetluse algatamiseks kuni riigilõivu tasumiseni käiguta. Neljal korral on Eesti kohtud tegelenud välisriigist pärineva Euroopa maksekäsu täitmise probleemidega Eestis. Ülejäänud kohtulahendid seonduvad Eestis läbiviidava maksekäsumenetlusega, kusjuures sellistest lahenditest suure enamuse moodustavad määrused, millega Eesti kohus lõpetas maksekäsumenetluse määruse ja andis nõude üle läbivaatamiseks hagimenetluses põhjusel, et võlgnik esitas maksekäsule vastuväite. Eelnevast tulenevalt ei leia Euroopa maksekäsumenetluse määruse alusel Eesti kohtute poolt tehtud lahendites Euroopa maksekäsumenetluse määruse sätteid eriti tõlgendamist, kuivõrd selliste lahendite näol on enamjaolt tegemist korralduslike määrustega (maksekäsumenetluse lõpetamine, riigilõivu määramine).
437. Sisulised küsimused, mis Eesti kohtunikele Euroopa maksekäsumenetluse määruse rakendamisel kõige rohkem tõlgendamisprobleeme on valmistanud, seonduvad Euroopa maksekäsu alusel täitemenetluse peatamise ning Euroopa maksekäsumenetluse määruse alusel lahendatavate rahaliste nõuete piirmäärade kindlaksmääramisega. Eesti kohtupraktikas on Euroopa maksekäsumenetluse määruse alusel lahendatavatele nõuetele seatud TsMS-st tulenev rahaline piirmäär, kuigi Euroopa maksekäsumenetluse määrus ise sellist piirmäära ette ei näe. Mis puutub täitemenetluse peatamise problemaatikat, siis võib kohtupraktikat lugedes järeldada, et välja ei ole veel kujunenud täit selgust küsimuses, millised on need asjaolud, mis

peaksid Eesti kohtule andma võimaluse Euroopa maksekäsu alusel läbi viidava täitemenetluse peatamiseks.

438. Sarnaselt Euroopa täitekorralduse määruse ning Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse koolitusvajadusele, võib tõdeda, et ka Euroopa maksekäsumenetluse määruse rakendamise osas peaks sinseid juriste täiendavalt koolitama. See nähtub nii Küsimustikele antud vastustest kui ka Euroopa maksekäsumenetluse määruse alusel tehtud kohtupraktikast, kus määruse sätted jäetakse sageli tõlgendamata/rakendamata. Võrreldes nt Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrusega leiab Euroopa maksekäsumenetluse määrus Eesti kohtutes oluliselt sagedamini kohaldamist, millest tulenevalt on ka Euroopa maksekäsumenetluse määruse kohaste vormide täitmine kohtunikele Küsimustikele antud vastuste kohaselt tekitanud oluliselt rohkem probleeme kui seda on tekitanud Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse kohaste vormide täitmine. Seega vajaks kohtunikud ilmselt koolitust ka Euroopa maksekäsumenetluse määruse kohaste vormide täitmise osas.

10. Hinnang Euroopa justiitsatlasele tsiviilasjades

439. Euroopa justiitsatlase²⁹⁹ veebilehel oleva tervitava teksti kohaselt pakub Euroopa justiitsatlas selle kasutajale „kasutajasõbralikku juurdepääsu asjakohasele teabele justiitsalaseks koostööks tsiviilasjades.“ Atlase abil peaks selle kasutajad saama „lihtsalt tuvastada pädevad kohtud või ametivõimud, mille poole saab kindlatel eesmärkidel pöörduda. Lisaks saab Euroopa justiitsatlase abil mõnesid kõnealusteks eesmärkideks olemasolevaid blankette võrgus, muuta blanketi keelt kohe pärast selle täitmist ja enne printimist (nii saab blanketi vastuvõtja seda lugeda oma emakeeles) ja edastada blankette elektrooniliselt.“
440. Euroopa justiitsatlase eesti keelne tõlge on küllaltki kohmakas. Näiteks „Euroopa täitekorralduse“ alajaotuses selgitatakse Euroopa täitekorralduse määruse kohta, et see: *„vabastab teatavatel tingimustel liikmesriigi, kus selle täitmisele pööramist nõutakse, kõigist vahendusmeetmetest, mida on siiani nõutud teises liikmesriigis esitatud otsustele võlaiseloomu või võlamäära alase vaidluse tõendataval puudumisel. Kõnealused tingimused puudutavad peamiselt vaikimisi dokumentide kätteandmist kohtuotsuste korral. Tühistav eksekvaator võimaldab võlausaldajatel saavutada otsuste kiiret ja tõhusat maksmapanekut välismaal, kaasamata otsuste täimisele pööramist rakendava liikmesriigi kohtuid aeganõudvatesse ja kulukatesse formaalsustesse“*. Viidatud lõigust on raske aru saada isegi juristil, kes on Euroopa täitekorralduse määruse loogikaga kursis, rääkimata tavakasutajatest, kellele Euroopa justiitsatlas samuti suunatud peaks olema. Lisaks ei vasta Euroopa justiitsatlases sisalduv keelekasutus sageli Euroopa täitekorralduse määruse ametlikus tõlkes kasutatud terminitele (nt mõistet „eksekvaator“ ei tunne ei Euroopa täitekorralduse määruse eesti keelne versioon ega siseriiklik TsMS). Eesti õigus ei tunne ka näiteks „vabakutseliste“ kohtutäiturite mõistet, mida kasutatakse Euroopa justiitsatlase Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse kohta käivas alajaotuses.
441. Kohati on Euroopa justiitsatlase eesti keelne tõlge ka eksitav. Näiteks räägitakse Euroopa justiitsatlase esilehel „kohtu pädevusest“, mille all peetakse ilmselt siiski silmas „kohtualluvust“. Juristide jaoks seondub „kohtute pädevus“

---

²⁹⁹ Vt: Euroopa justiitsatlas tsiviilasjades. Kättesaadav aadressil: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_et.htm (01.11.2012).

eelkõige küsimusega, kas vaidlust peaks lahendama üld- või halduskohus või hoopis nt vahekohus, „kohtualluvus“ aga küsimusega, millise riigi ning milline siseriiklik kohus peaks konkreetse tsiviil- või kaubandusvaidluse lahendama. Kuna aga Euroopa justiitsatlas on juristide kõrval mõeldud ka tavakasutajale, jäävad sellised eksimused Eestis asuvatele justiitsatlase kasutajale ilmselt sageli märkamatuks.

442. Euroopa justiitsatlases sisaldub (vähemalt Eesti kohta) kohati ka sisuliselt valet informatsiooni. Näiteks väljastab justiitsatlase kohaselt ametlike juriidiliste dokumentide kohta Euroopa täitekorralduse tõendeid „Tallinna linnakohus“ (õige kohus peaks tulenevalt TsMS § 619¹ lg-st 1 olema aga hoopis „Harju Maakohus“). Teise näitena võib tuua Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust käsitlevas alajaotuses toodud informatsiooni, nagu teeks Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluses Eestis otsuse kohtualluvuse järgi pädev maakohus tulenevalt TsMS § 405 lg-st 1. Õige peaks siinjuures olema viide hoopis TsMS § 405¹ lg-le 1.

443. Lisaks sisulistele eksimustele, sisaldab Euroopa justiitsatlase eesti keelne versioon ka puhtkeelisi eksimusi ja väärtõlkeid. Näiteks Euroopa täitekorralduse määrus on Euroopa justiitsatlase esilehel tõlgitud kui „Euroopa täitmiskorraldus (Regulation 805/2004)“.

444. Euroopa justiitsatlase kasutajasõbralikkuse osas on probleemiks viited, mida justiitsatlas teeb kolmandate isikute vörgulehtedele. Näiteks on Euroopa justiitsatlasel üleval informatsioon, et kohtutäiturite büroode nimekiri on kättesaadav aadressil: <http://www.just.ee/4293>. Viidatud aadressil klõpsates avaneb aga Justiitsministeeriumi üldine võrguaadress, kust tuleb kohtutäiturite kohta käivat informatsiooni täiendavalt otsida.

445. Euroopa justiitsatlase vaieldamatuks plussiks on Määruste Lisade (Euroopa justiitsatlases nimetatud kui „blanketid“) tõlkimise võimalus erinevatesse keeltesse, mis võimaldab Eesti kohtul anda Euroopa täitekorralduse tõendeid välja ka võlgniku jaoks vajalikus muus keeles peale eesti keele.

446. Asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud KIS andmebaasis sisalduvates lahendites leidis Euroopa justiitsatlas mainimist ühes kohtulahendis (vt: Harju Maakohtu 10.09.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-44783). Vastuste põhjal Küsimustikele võib järeldada, et Euroopa justiitsatlas ei leia praktikas Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse, Euroopa täitekorralduse määruse ning Euroopa maksekäsumenetluse määruse kohaldamisel Eesti juristide poolt kuigipalju

kasutamist. Küll aga viidati kohtunike poolt vajadusele kohtunikke Atlase kasutamise osas küsimuses täiendavalt koolitada, kuivõrd kõike vajalikku ei osata sealt kohtunike poolt praegu otsida.

447. Eelnevast tulenevalt võib järeldada, et Euroopa justiitsatlas ei teeni vähemalt Eesti praktikute seas seda eesmärki, mida justiitsatlase loojad endale seadsid. Ilmselt oleks seetõttu kasulik viia Eesti juristide seas läbi täiendavaid koolitusi, et tutvustada neile Euroopa justiitsatlase poolt pakutavaid võimalusi. Esmajoones aga oleks vajalik kõrvaldada Euroopa justiitsatlase eesti keelsest versioonist seal esinevad sisulised vead ning parandada atlas kasutatud küllaltki kohmakat ja kohati eksitavat keelekasutust.

11. Kasutatud lühendid

Brüssel I määrus	Nõukogu Määrus (EÜ) nr 44/2001, 22. detsember 2000, kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades
Brüssel II bis määrus	Nõukogu Määrus (EÜ) nr 2201/2003, 27. november 2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000
Euroopa maksekäsumenetluse määrus	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1896/2006, 12. detsember 2006, millega luuakse Euroopa maksekäsumenetlus
Euroopa täitekorralduse määrus	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 805/2004, 21. aprill 2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta
Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 861/2007, 11. juuli 2007, millega luuakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus
Haagi 2007 Protokoll	Haagi 2007.a. ülalpidamiskohustustele kohaldatava õiguse protokoll
HKMS	halduskohtumenetluse seadustik
Justiitsatlas	Euroopa Justiitsatlases Tsiviilasjades. Kättesaadav järgmisel aadressil: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_et.htm
KIS	Eesti kohtulahendite infosüsteem (lahendid alates 2006.a.). Kättesaadav järgmisel aadressil: https://www.riigiteataja.ee/kohtuteave/maa_ringkonna_kohtulahendid/main.html

KOLA	Kohtulahendite infosüsteem (lahendid kuni 2006.a.). Kättesaadav järgmisel aadressil: https://www.riigiteataja.ee/kohtuteave/kohtulahendite_otsing/haldusasjad.html
Kättetoimetamise määrus I	Nõukogu määrus (EÜ) nr 1348/2000, 29. Mai 2000, tsiviil- ja kaubandusajade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide Euroopa Liidu liikmesriikides kätteandmise kohta
Kättetoimetamise määrus II	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1393/2007, 13. November 2007, kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (dokumentide kättetoimetamine), millega tunnistatakse kehtetuks Nõukogu määrus (EÜ) nr 1348/2000
Maksejõuetusmenetluse määrus	Nõukogu määrus (EÜ) nr 1346/2000, 29. mai 2000, maksejõuetusmenetluse kohta
New York 1958 konventsioon	Välisriigi vahekohtu otsuste tunnustamise ja täitmise konventsioon
Pärimismäärus	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 650/2012, 4. juuli 2012, mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste tunnustamist ja täitmist, ametlike dokumentide vastuvõtmist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist
REÕS	rahvusvahelise eraõiguse seadus
Rooma I määrus	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 593/2008, 17. juuni 2008, lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma I)
Rooma II määrus	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 864/2007, 11. juuli 2007, lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta
TsMS	tsiviilkohtumenetluse seadustik

TsÜS

VÕS

Ülalpidamiskohustuste määrus

tsiviilseadustiku üldosa seadus

võlaõigusseadus

Nõukogu Määrus (EÜ) nr 4/2009, 18. detsember 2008, kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimuses

12. Kasutatud allikad

12.1. Kasutatud õiguskirjandus

1. Alekind, A. Täitemenetlusõigus. Tallinn, Juura 2011
2. Eesti Kohtunike Ühing. Kohtulahendite tunnustamise ja täitmise põhiseaduslikud nüansid erinevate riikide praktikas. Ettekannete kogumik. Eesti-Šveitsi koostööprogramm, 2010
3. Fawcett J, Carruthers J and North P, Cheshire, North & Fawcett: Private International Law 14th edition, OUP 2008
4. Fiorini, A. Facilitating cross-border debt-recovery: the European payment order and small claims regulations. *International Commercial Law Quarterly*, 57(2), 2008, pp 449-465.
5. Kaur, M. Euroopa täitekorralduse tõend: miks ja millal? *Juridica* 2012, nr 2, lk 122-126
6. Klimberg, E. Maksekäsu kiirmenetluse efektiivsus võlausaldaja huvide kaitsel. Magistritöö, juhendajad Anna Markina ja Kai Härmand. Tartu Ülikooli õigusteaduskond, 2012
7. Kramer, X, E. The European Small Claims Procedure: Striking the Balance between Simplicity and Fairness in European Litigation. *Zeitschrift für europäisches Privatrecht No 2 2008*, pp 355-373.
8. Kropholler H von, Europäisches Zivilprozessrecht 8 Aufl, Heidelberg 2005
9. Lõhmus, G. Eesti tsiviilkohtumenetluses 'Poole osavõtuta tehtud kohtulahendite' tunnustatavus ja täidetavus – Brüsseli I määruse ja Lugano II konventsiooni artikkel 34(2). Magistritöö, Tartu Ülikool 2012
10. Lõhmus, G. Poole osavõtuta tehtud kohtulahendite tunnustatavus ja täidetavus Brüsseli I määruse ja Lugano II konventsiooni liikmesriikides. *Juridica* 2012, nr 6, lk 450-461
11. Magnus U and Mankowski P (ed), Brussels I Regulation. Sellier. European Law Publishers 2007
12. Magnus U and Mankowski P. (eds) Brussels I Regulation 2nd Revised edition. Sellier European Law Publishers 2012

13. Mulla, M. *Exequatur* menetlus Euroopa Liidu liikmesriigi kohtulahendi täitmise protsessis ning selle võimalik kaotamine. Magistritöö, juhendaja M.Torga. Tartu Ülikooli õigusteaduskond, 2012
14. Nurmela, I. jt. Rahvusvaheline eraõigus. Tallinn, Juura 2008
15. Poola, M. Täitedokumentide tunnustamine ja täitmine Euroopa täitekorralduse määruse alusel. Magistritöö, juhendaja K.Sein. Tartu Ülikooli õigusteaduskond, 2007
16. Pärsimägi, A. Hagimenetlus. Hagi ja taotluste esitamine. Tallinn, Juura 2011
17. Pärsimägi, A. Muutuv tsiviilkohtumenetlus: menetlustoimingud ja tähtajad, vastuväide kohtu tegevusele, hagi tagamine. *Juridica* 2009, nr 7, lk 439-454
18. Rauscher T (Hrs), *Europäisches Zivilprozeßrecht Kommentar* 2. Auf. Sellier.European Law Publishers 2006
19. Storskrubb E, *Civil Procedure and EU Law A Policy Area Uncovered*. Oxford University Press 2008, p 208
20. Torga M. Elukoht tsiviilseadustiku üldosa seaduse tähenduses, *Juridica* 2010 Nr 7, lk 473-480
21. Torga, M. Characterisation in Estonian Private International Law – a Proper Tool for Achieving Justice between the Parties? *Juridica International XVIII 2011*, pp 84-93
22. Torga, M. Elukoht tsiviilseadustiku üldosa seaduses: tähendus rahvusvahelises tsiviilkohtumenetluses. *Juridica* 2010, nr 7, lk 473-480
23. Varul, P. et al. Tsiviilseadustiku üldosa seadus Kommenteeritud väljaanne. Tallinn 2010
24. Vinni, M. „Kohtulahendi“ määratlus välisriikide kohtulahendite tunnustamisel tsiviil- ja kaubandusajades. Magistritöö, Tartu Ülikool 2010
25. Zilinsky, M. Abolishing Exequatur in the European Union: the European Enforcement Order. *Netherlands International Law Review LIII 2006*, pp 471-492.

12.2 Kasutatud õigusaktid

26. 1968 Brussels Convention on jurisdiction and the enforcement of judgments in civil and commercial matters. OJ L 299, 31/12/1972, 32-42

27. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 650/2012, 4. juuli 2012, mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste tunnustamist ja täitmist, ametlike dokumentide vastuvõtmist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist. ELT L 201, 27/7/2012, lk 107-134
28. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1393/2007, 13. November 2007, kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (dokumentide kättetoimetamine), millega tunnistatakse kehtetuks Nõukogu määrus (EÜ) nr 1348/2000. ELT L 324, 10/12/2007, 79-120
29. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1896/2006, 12. detsember 2006, millega luuakse Euroopa maksekäsmenetlus. Euroopa Liidu Teataja L 399, 30/12/2006, lk 0001-0032
30. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 593/2008, 17. juuni 2008, lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma I). ELT L 177, 04/07/2008, lk 0006-0016
31. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 805/2004, 21. aprill 2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta. Euroopa Liidu Teataja L 143, 30/04/2004, lk 0015-0039
32. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EÜ) nr 805/2004, 21. aprill 2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta (konsolideeritud versioon). 2004R0805 – ET – 04.12.2008 – 002.001 – 1
33. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 861/2007, 11. juuli 2007, millega luuakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus. Euroopa Liidu Teataja L 199, 31/07/2007, lk 0001-0022
34. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 864/2007, 11. juuli 2007, lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta. ELT L 199, 31/07/2007, lk 0040-0049
35. Euroopa Ühenduse ja Taani Kuningriigi vaheline kohtualluvust ja kohtuotsuste täitmist tsiviil- ja kaubandusajades käsitlev leping. ELT L 149, 12/6/2009, lk 80-80.
36. Euroopa Ühenduse ja Taani Kuningriigi vaheline kohtualluvust ja kohtuotsuste täitmist tsiviil- ja kaubandusajades käsitlev leping. ELT L 299, 16/11/2005, lk 0062-0067
37. Halduskohtumenetluse seadustik. RT I, 23.02.2011, 3
38. Kriminaalmenetluse seadustik. RT I 2003, 27, 166

39. Nõukogu määrus (EÜ) nr 1346/2000, 29. mai 2000, maksejõuetusmenetluse kohta. ELT L 160, 30/06/2000, lk 0001-0018
40. Nõukogu määrus (EÜ) nr 1348/2000, 29. Mai 2000, tsiviil- ja kaubandusajade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide Euroopa Liidu liikmesriikides kätteandmise kohta. EÜT L 160, 30/6/2000, 37-52
41. Nõukogu Määrus (EÜ) nr 2201/2003, 27. november 2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000. ELT L 338, 23/12/2003, lk 0001-0029
42. Nõukogu Määrus (EÜ) nr 4/2009, 18. detsember 2008, kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimuses. ELT L 007, 10/01/2009, lk 0001-0079
43. Nõukogu Määrus (EÜ) nr 44/2001, 22. detsember 2000, kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades. ELT L 012, 16/01/2001, lk 0001-0023
44. Rahvastikuregistri seadus. RT I 2000, 50, 317
45. Rahvusvahelise eraõiguse seadus. RT I 2002, 35, 217
46. Ravikindlustuse seadus, RT I 2002, 62, 377
47. Regulation (EC) No 805/2004 of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 creating a European Enforcement Order for uncontested claims. 2004R0805 – EN – 04.12.2008 – 002.001 – 1
48. Riigilõivuseadus. RT I 2010, 21, 107
49. Riigivastutuse seadus. RT I 2001, 47, 260
50. Sõjaaja riigikaitse seadus. RT I 1994, 69, 1194
51. Täitemenetluse seadustik. RT I 2005, 27, 198
52. Tsiviil- ja kaubandusajade kohtualluvuse ning neid käsitletavate kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise konventsioon. ELT L 147, 10/06/2009, lk 0005-0043
53. Tsiviilkohtumenetluse seadustik. RT I 1998, 43, 666
54. Tsiviilkohtumenetluse seadustik. RT I 2005, 26, 197
55. Tsiviilseadustiku üldosa seadus. RT I 2002, 35, 216
56. Välisriigi vahekohtu otsuste tunnustamise ja täitmise konventsioon. RT II 1993, 21, 51
57. Vandetõlgi seadus. RT I 2001, 16, 70

58. Verordnung (EG) nr. 805/2004 des Europäischen Parlaments und des Rates vom 21. April 2004 zur Einführung eines europäischen Vollstreckungstitels für unbestrittene Forderungen. 2004R0805 – DE – 04.12.2008 – 002.001 – 1
59. Võlaõigusseadus. RT I 2001, 81, 487
60. Äriseadustik. RT I 1995, 26, 355

12.3. Kasutatud kohtupraktika

12.3.1. Eesti kohtute lahendid

61. Tartu Maakohtu 22.10.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-60972
62. Tartu Maakohtu 21.09.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-12-5758
63. Harju Maakohtu 23.08.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-12-23834
64. Tartu Maakohtu 05.07.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-12-16357
65. Harju Maakohtu 29.06.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-12243
66. Tartu Maakohtu 25.06.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-10608
67. Tartu Maakohtu 22.05.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-12-16357
68. Harju Maakohtu 14.05.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-15139
69. Tartu Maakohtu 08.05.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-67384
70. Harju Maakohtu 04.05.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45777
71. Harju Maakohtu 02.05.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-57819
72. Harju Maakohtu 23.04.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-310
73. Tartu Maakohtu 13.04.2012.a. otsus tsiviilasjas nr 2-12-5758
74. Harju Maakohtu 12.04.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-47220
75. Tartu Maakohtu 11.04.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-03-972
76. Harju Maakohtu 03.04.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45776
77. Harju Maakohtu 01.03.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45777
78. Harju Maakohtu 01.03.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-47220
79. Harju Maakohtu 01.03.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45776
80. Harju Maakohtu 28.02.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-12-8067
81. Harju Maakohtu 21.02.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-63194
82. Harju Maakohtu 17.02.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45777
83. Harju Maakohtu 17.02.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45776
84. Pärnu Maakohtu 14.02.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-63497

85. Harju Maakohtu 14.02.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45779
86. Harju Maakohtu 14.02.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-47220
87. Harju Maakohtu 18.01.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-30503
88. Harju Maakohtu 16.01.2012.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-47202
89. Harju Maakohtu 29.12.2011.a. otsus tsiviilasjas nr 2-11-40908
90. Tartu Maakohtu 27.12.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-73391
91. Harju Maakohtu 27.12.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-47202
92. Tartu Maakohtu 08.12.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-11712
93. Riigikohtu erikogu 06.12.2011.a. määrus nr 3-2-4-3-11
94. Harju Maakohtu 02.12.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-46112
95. Tartu Maakohtu 28.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-19249
96. Harju Maakohtu 22.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-29527
97. Harju Maakohtu 14.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-25347
98. Harju Maakohtu 10.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-47220
99. Harju Maakohtu 10.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-47202
100. Harju Maakohtu 10.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45779
101. Harju Maakohtu 09.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-46112
102. Harju Maakohtu 09.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45776
103. Harju Maakohtu 09.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-45777
104. Harju Maakohtu 02.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-46112
105. Harju Maakohtu 01.11.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-2262
106. Harju Maakohtu 26.10.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-12565
107. Harju Maakohtu 19.10.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-10763
108. Harju Maakohtu 10.10.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-17890
109. Harju Maakohtu 30.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-25347
110. Harju Maakohtu 29.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-42862
111. Tartu Maakohtu 29.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-06-16176
112. Harju Maakohtu 23.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-25347
113. Harju Maakohtu 21.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-64391
114. Harju Maakohtu 20.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-23703
115. Harju Maakohtu 07.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-15139
116. Harju Maakohtu 05.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-17890
117. Harju Maakohtu 01.09.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-26046
118. Harju Maakohtu 01.08.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-17890

119. Harju Maakohtu 28.07.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-26046
120. Harju Maakohtu 28.07.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-25347
121. Tartu Maakohtu 28.07.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-25029
122. Tartu Maakohtu 26.07.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-25029
123. Tartu Maakohtu 22.07.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-21254
124. Harju Maakohtu 30.06.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-29527
125. Pärnu Maakohtu 29.06.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-26034
126. Harju Maakohtu 28.06.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-15766
127. Tartu Maakohtu 03.06.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-52785
128. Harju Maakohtu 02.06.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-25653
129. Harju Maakohtu 19.05.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-15139
130. Harju Maakohtu 05.05.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-17890
131. Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 28.04.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 3-2-1-26-11.
132. Pärnu Maakohtu 19.04.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-12347
133. Tallinna Ringkonnakohtu 18.04.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-30503
134. Harju Maakohtu 08.04.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-15139
135. Tartu Maakohtu 05.04.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-06-15481
136. Tartu Maakohtu 05.04.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-1662
137. Tartu Maakohtu 01.04.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-12970
138. Harju Maakohtu 30.03.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-2262
139. Tartu Maakohtu 30.03.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-50322
140. Tartu Maakohtu 30.03.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-07-46247
141. Tartu Maakohtu 30.03.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-10767
142. Harju Maakohtu 28.03.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-12781
143. Tartu Maakohtu 25.03.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-58760
144. Harju Maakohtu 14.03.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-11-2262
145. Tartu Maakohtu 10.02.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-58585
146. Tartu Maakohtu 10.02.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-48347
147. Harju Maakohtu 24.01.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-61061
148. Harju Maakohtu 13.01.2011.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-61061
149. Harju Maakohtu 13.12.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-61061
150. Harju Maakohtu 07.12.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-60829
151. Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 01.12.2010.a. määrus nr 3-2-1-117-10
152. Harju Maakohtu 01.12.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-59781

153. Harju Maakohtu 16.11.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-54576
154. Tartu Maakohtu 12.11.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-82230
155. Harju Maakohtu 11.11.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-52509
156. Harju Maakohtu 09.11.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-30503
157. Harju Maakohtu 02.11.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-27694
158. Harju Maakohtu 05.10.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-30503
159. Tartu Maakohtu 28.09.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-9576
160. Harju Maakohtu 07.09.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-30503
161. Harju Maakohtu 03.09.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-30504
162. Harju Maakohtu 02.09.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-15766
163. Harju Maakohtu 30.08.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-37892
164. Harju Maakohtu 12.08.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-31662
165. Harju Maakohtu 05.08.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-30503
166. Harju Maakohtu 02.07.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-31435
167. Harju Maakohtu 30.06.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-30504
168. Harju Maakohtu 30.06.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-17052
169. Riigikohtu üldkogu 15.06.2010.a. määrus nr 3-2-4-1-10
170. Tartu Maakohtu 09.06.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-63701
171. Harju Maakohtu 20.05.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-61610
172. Tallinna Ringkonnakohtu 18.05.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-25113
173. Harju Maakohtu 17.05.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-19237
174. Harju Maakohtu 05.05.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-19811
175. Harju Maakohtu 05.05.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-19809
176. Harju Maakohtu 27.04.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-66261
177. Harju Maakohtu 23.04.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-8038
178. Harju Maakohtu 23.04.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-8377
179. Harju Maakohtu 15.04.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-14879
180. Harju Maakohtu 13.04.2010.a. otsus tsiviilasjas nr 2-9-30971
181. Harju Maakohtu 05.04.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-66261
182. Harju Maakohtu 01.04.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-12008
183. Harju Maakohtu 25.03.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-05-10106
184. Harju Maakohtu 23.03.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-7996
185. Harju Maakohtu 18.02.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-7996
186. Harju Maakohtu 29.01.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-66261

187. Harju Maakohtu 29.01.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-25113
188. Harju Maakohtu 22.01.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-67440
189. Tartu Maakohtu 12.01.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-45230
190. Harju Maakohtu 07.01.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-10-310
191. Harju Maakohtu 06.01.2010.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-67440
192. Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 06.01.2010.a. otsus nr 3-2-1-140-09
193. Harju Maakohtu 23.12.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-69962
194. Tartu Maakohtu 16.12.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-45230
195. Harju Maakohtu 02.12.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-61911
196. Harju Maakohtu 01.12.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-12183
197. Harju Maakohtu 17.11.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-59669
198. Harju Maakohtu 06.11.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-58039
199. Riigikohtu erikogu 27.10.2009.a. otsus nr 3-2-1-100-08
200. Tallinna Ringkonnakohtu 12.10.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-12183
201. Harju Maakohtu 08.10.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-45006
202. Harju Maakohtu 14.09.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-67440
203. Harju Maakohtu 10.09.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-44783
204. Pärnu Maakohtu 28.07.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-33374
205. Pärnu Maakohtu 28.07.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-33385
206. Pärnu Maakohtu 28.07.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-33392
207. Pärnu Maakohtu 28.07.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-33394
208. Harju Maakohtu 22.07.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-12183
209. Harju Maakohtu 10.07.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-26618
210. Harju Maakohtu 08.07.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-12183
211. Pärnu Maakohtu 31.03.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-09-12401
212. Pärnu Maakohtu 10.03.2009.a. määrus tsiviilasjas nr 2-08-61327
213. Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 09.12.2008.a. määrus nr 3-2-1-130-08
214. Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 20.06.2008.a. otsus nr 3-2-1-55-08
215. Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 02.06.2008.a. määrus nr 3-2-1-42-08
216. Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 05.06.2007.a. määrus nr 3-2-1-63-07
217. Harju Maakohtu 16.05.2007.a. määrus tsiviilasjas nr 2-05-16150
218. Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 17.01.2007.a. otsus nr 3-2-1-133-06
219. Riigikohtu erikogu 20.04.2005.a. määrus nr 3-2-4-1-05
220. Riigikohtu erikogu 18.10.2004.a. määrus nr 3-2-4-2-04

- 221. Riigikohtu erikogu 01.07.2004.a. määrus nr 3-2-4-1-04
- 222. Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 27.04.2004.a. määrus nr 3-2-1-49-04
- 223. Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 12.01.2004.a. määrus nr 3-2-1-149-03
- 224. Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 11.11.2003.a. määrus nr 3-2-1-105-03
- 225. Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 26.05.2003.a. määrus nr 3-2-1-60-03
- 226. Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 10.03.2003.a. otsus nr 3-2-1-17-03
- 227. Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 29.05.1997.a. määrus nr 3-2-1-71-97

12.3.2. Euroopa Kohtu lahendid

- 228. *Anastasios Kalfelis v Bankhaus Schröder Münchmeyer Hengst & Cie*, Kohtuasi 189/97 (1988) ECR 5565
- 229. *Jakob Handte & Co. GmbH v Traitements Mécano-chimiques des surfaces SA*, Kohtuasi C-26/91 (1992) ECR I-3967
- 230. *Francesco Benincasa v Dentalkit Srl*, Kohtuasi C-269/95 (1997) ECR I-3767
- 231. *Lechouritou v Greece*, Kohtuasi C-292/05 (2007) ECR I-1519
- 232. *Van Uden Maritime BV, trading as Van Uden Africa Lince v Kommanditgesellschaft in Firma Deco-Line*, Kohtuasi C-391/95 (1998) ECR I-7091
- 233. *Allianz Spa, Generali Assicurazioni Generali Spa v West Tankers Inc, The Front Comor*, Kohtuasi C-185/07 (2009) ECR I 663
- 234. *Marc Rich & Co AG v Società Italiana Impanti PA*, Kohtuasi C-190/89 (1991) ECR I-3855
- 235. *LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co v Eurocontrol*, Kohtuasi 29/76 (1976) ECR 1541
- 236. *Netherlands State v Rüffer*, Kohtuasi 814/79 (1980) ECR 3807
- 237. *Préservatrice foncière TIARD SA v Staat der Nederlanden*, Kohtuasi C-266/01 (2003) ECR I-4867
- 238. *Jacques de Cavel v Louise de Cavel*, Kohtuasi 143/78 (1979) ECR 1055
- 239. *C.H.W. v H.J.H.*, Kohtuasi 25/81 (1982) ECR 1189
- 240. *Louise de Cavel v Jacques de Cavel*, Kohtuasi 120/79 (1989) ECR 731
- 241. *Antonius van den Boogaard v Paula Laumen*, Kohtuasi C-220/95 (1997) ECR I-1147

242. *Henri Gourdain v Franz Nadler*, Kohtuasi 133/78 (1979) ECR 733
243. *Eric Coursier v Fortis Bank and Martine Coursier, née Bellami*, Kohtuasi C-267/97 (1999) ECR I-2543
244. *SCT Industri AB i likvidation v Alpenblume AB*, Kohtuasi C-111/08 (2009) ECR I-5655
245. *German Graphics Graphische Maschinen GmbH v Alice van de Schee*, Kohtuasi C-292/08 (2009) I-8421
246. *Seagon v Deko Marty Belgium NV*, Kohtuasi C-339/07 (2009) ECR I-767; *F-Tex SIA v Lietuvos-Anglijos UAB „Jadecloud-Vilma“*, Kohtuasi C-213/10, kättesaadav: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-213/10> (01.11.2012)
247. *Gemeente Steenberg v Luc Baten*, Kohtuasi C-271/00 (2002) ECR I-10489
248. *Bernard Denilauler v SNC Couchet Frères*, Kohtuasi 125/79 (1980) ECR 1533
249. *Solo Kleinmotoren GmbH v Emilio Boch*, Kohtuasi C-414/93 (1994) ECR I-2237
250. *Unibank A/S v Flemming G. Christensen*, Kohtuasi C-260/97 (1999) ECR I-3715

12.4. Kasutatud muud allikad

251. European Consumer Centres Network, ECC-Net European Small Claims Procedure Report September 2012. http://ec.europa.eu/consumers/ecc/docs/small_claims_210992012_en.pdf (01.11.2012)
252. Praktiline juhend Euroopa täitekorralduse määruse kohaldamise kohta. Euroopa justiitsvõrgustik tsiviil- ja kaubandusajades. Kättesaadav: http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_european_enforcement_order_et.pdf (01.11.2012)
253. Eestikeelne juhendmaterjal Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse alustamiseks, kättesaadav aadressidel <http://www.consumer.ee/euroopa-vaiksemad-kohtuvaidlused/> ning https://e-justice.europa.eu/content_small_claims-42-et.do (01.11.2012)

254. Eestikeelne juhendmaterjal Euroopa maksekäsumenetluse alustamiseks.
Kättesaadav aadressil: https://e-justice.europa.eu/content_european_payment_order-41-EU-et.do (01.11.2012)
255. Corrigendum to Regulation (EC) No 805/2004 of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 creating a European Enforcement Order for uncontested claims. OJ L 143, 40/4/2004, 0064-0064
256. Proposal for a Council Regulation on jurisdiction, applicable law and the recognition and enforcement of decisions in matters of matrimonial property regimes. COM(2011)126 final 2011/0059(CNS)
257. Regulation of the European Parliament and of the Council on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters (Recast) Common Guidelines. The European Parliament, The Council. 2010/0383(COD).
<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/12/pe00/pe00056.en12.pdf>
(01.12.2012).

13. Lisad

13.1. Lisa 1 (Küsimustik kohtunikele)

Küsimustik kohtunikele seoses Uurimusega:

„Euroopa Liidu tasandil tsiviilkohtumenetlust reguleerivate määruste rakenduspraktika:

Balti riikide kogemus“

(Nr. TM 2012/04/EK)

I. Sissejuhatus

1. Kas Te olete oma töös kokku puutunud järgmiste EL määrustega:

1.1. *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 805/2004, 21. aprill 2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta.* Euroopa Liidu Teataja L 143, 30/04/2004, lk 0015-0039 (edaspidi: **Euroopa täitekorralduse määrus**)?

Jah ___
Ei ___

1.2. *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 861/2007, 11. juuli 2007, millega luuakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus.* Euroopa Liidu Teataja L 199, 31/07/2007, lk 0001-0022 (edaspidi: **Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus**)?

Jah ___
Ei ___

1.3. *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1896/2006, 12. detsember 2006, millega luuakse Euroopa maksekäsumenetlus.* Euroopa Liidu Teataja L 399, 30/12/2006, lk 0001-0032 (edaspidi: **Euroopa maksekäsumenetluse määrus**)?

Jah ___
Ei ___

2. Kui vastasite „Jah“ mõnele eelnevale - kas Teil on olnud probleeme, et teha kindlaks nende määruste kohaldamisala?

Jah ___
Ei ___

2.2. Kui Teil on olnud mingeid probleeme, siis palun kirjutage need siia:

II. Küsimused Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 kohta

[Palun vastake selle peatüki küsimustele üksnes siis, kui Te olete rakendanud Euroopa täitekorralduse määrust Nr. 805/2004]

3. Kas Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 tõlge eesti keelde on Teie arvates rahuldav?

Jah ___
Ei ___

3.1. Kui vastasite „Ei“ - kas Teie hinnangul tuleks määruse eesti keelse tõlke kvaliteeti parandada?

Jah ___
Ei ___

4. Kas Teile on valmistanud raskust määratleda, millal on nõue „vaidlustamata“ Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 Art 3(1) tähenduses?

Jah ___
Ei ___

4.1. Kui vastasite „Jah“ - milliseid raskuseid on see valmistanud?

---

5. Kui Te olete parandanud Euroopa täitekorraldust, kas Te olete varem kontrollinud miinimumnõuete täitmist kohtumenetluses, kus vastav kohtulahend tehti (Art 6(1)c ja Art 12-17))?

Jah ___
Ei ___

5.1. Kui vastasite „Jah“ – kas Te olete kokku puutunud raskustega miinimumsätete kohta käivate määruse artiklite tõlgendamisel? (Art 12-17)?

Jah ___
Ei ___

5.1.1. Kui vastasite „Jah“ - milliseid raskuseid on Teil esinenud?

_____

5.2. Kas Te olete pidanud miinimumnõuetele vastamiseks parandusi tegema enne kui kohtulahendi Euroopa täitekorraldusena kinnitate (Art 18)?

Jah ___
Ei ___

6. Kas Teie arvates on vajalik ühtsustada miinimumnõuete protsessuaalseid eelduseid (Art 12-19) tsiviilkohtumenetluse seadustiku reeglitega kohtudokumentide kättetoimetamise kohta?

Jah ___
Ei ___
Ei oska öelda ___

7. Kas Te olete pidanud keelduma rahuldamast võlgniku avaldust täita kohtulahendit kui Euroopa täitekorraldust (Art 21)?

Jah ___
Ei ___

7.1. Kui vastasite „Jah“ - millise liikmesriigi oma?

_____.

7.2. Kas Teie hinnangul on Art 21 piisavalt selge, et seda praktikas edukalt rakendada?

Jah ___
Ei ___

8. Kas te olete korrigeerinud või tagasi võtnud Euroopa täitekorralduse kinnituse (Art 10)?

Jah ___
Ei ___
Ei mäleta _____

8.1. Kui vastus oli „Jah“ – kas Teil on olnud probleeme Euroopa täitekorralduse määruse rakendamisel Euroopa täitekorralduse korrigeerimisel?

Jah ___
Ei ___
Ei mäleta _____

8.1.1. Kui vastasite „Jah“ - milliseid probleeme on Teil olnud?

_____.

9. Kas Teil on olnud probleeme Lisa I vormi „Euroopa täitekorralduse tõend – kohtuotsus“ täitmisel Euroopa täitekorralduse määruse Nr 805/2004 alusel?

Jah ____

Ei ____

Ma ei ole Lisa I vormi täitnud ____

9.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid probleeme on Teil olnud?

10. Kas Teil on olnud raskusi Lisa II vormi „Euroopa täitekorralduse tõend – kohtulikud kokkulepped“ täitmisel Euroopa täitekorralduse määruse Nr 805/2004 alusel?

Jah ____

Ei ____

Ma ei ole Lisa II vormi täitnud ____

10.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid probleeme on Teil olnud?

11. Kas Teil on olnud raskusi Lisa III „Euroopa täitekorralduse tõend – ametlikud juriidilised dokumendid“ täitmisel Euroopa täitekorralduse määruse Nr 805/2004 alusel?

Jah ____

Ei ____

Ma ei ole Lisa III vormi täitnud ____

11.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid probleeme on Teil olnud?

12. Kas Teil on olnud raskusi Lisa IV „Täitmisele pööratavuse puudumine või piirangute tõend“ täitmisel Euroopa täitekorralduse määruse Nr 805/2004 alusel?

Jah ____

Ei ____

Ma ei ole Lisa IV vormi täitnud ____

12.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid probleeme on Teil olnud?

13. Kas Teil on olnud raskusi Lisa V „Euroopa täitekorralduse asendustõend pärast vaidlustamist“ täitmisel Euroopa täitekorralduse määruse Nr 805/2004 alusel?

Jah ____

Ei ____

Ma ei ole Lisa V vormi täitnud ____

13.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid probleeme on Teil olnud?

14. Kas Teie arvates on Euroopa täitekorralduse määrusega Nr 805/2004 seotud küsimusi Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustikus piisavalt reguleeritud?

Jah ____

Ei ____

14.1. Miks? _____.

15. Kas Teil on mingeid täiendavaid ettepanekuid selle kohta, kuidas Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 ja/või tsiviilkohtumenetluse seadustiku norme oleks vajalik muuta või täiendada?

III. Küsimused Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 kohta

[Palun vastake selle peatüki küsimustele üksnes siis, kui Te olete rakendanud Euroopa maksekäsumenetluse määrust Nr. 1896/2006].

16. Kas Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 eestikeelne tõlge on Teie arvates rahuldav?

Jah ___
Ei ___

16.1. Kui vastus on „Ei“ – kas Teie arvates tuleks Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse eestikeelset tõlget parandada?

Jah ___
Ei ___

17. Kas Te olete keeldunud Euroopa maksekäsku välja andmast?

Jah ___
Ei ___

18. Kas Teil on olnud raskusi määratleda, mida tähendab „piiriülene juhtum“ (Euroopa maksekäsumenetluse määrus Nr. 1896/2006 Art 3)?

Jah ___
Ei ___

18.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid raskuseid?

19. Kas Teil on olnud raskusi määratleda, mida tähendab „vaidlustamata rahaline nõue“ (Euroopa maksekäsumenetluse määrus Nr. 1896/2006 Art 1(1)a)?

Jah ___
Ei ___

19.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid raskuseid?

20. Kas Teil on olnud raskusi määrata kindlaks kohtualluvus? (Euroopa maksekäsumenetluse määrus Nr. 1896/2006 Art 6)?

Jah ___
Ei ___

20.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid raskuseid?

21. Kas Teie arvates peaks üleminek tavalisele tsiviilkohtumenetlusele (Euroopa maksekäsumenetluse määrus Nr. 1896/2006 Art 17(1)) olema tsiviilkohtumenetluse seadustiku alusel lihtsam (nt kiirem, vähem keerukam)?

Jah
Ei
Ei oska öelda _____

22. Kas Euroopa maksekäsumenetlus muutuks lihtsamaks, kui Euroopa maksekäsumenetluse määrus Nr. 1896/2006 sisaldaks autonoomset reeglit, mis nõuaks avaldajal tasuda kohtukulud (riigilõivud jne), kui siseriiklik õigus seda nõuab? Kas Euroopa tasandil peaks olema avaldatud info: 1) kohtukulude (riigilõivud, muud kulud) arvutamise põhimõtted igas liikmesriigis ja 2) pangakontode numbrid, kuhu riigilõiv tasuda?

Jah
Ei
Ei oska öelda _____

23. Kas Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 Vorm A peaks sisaldama lahtrit, milles avaldaja saaks taotleda kohtukulude (riigilõiv) tagastamist, kui kohus keeldub Euroopa maksekäsumenetluse avaldust menetlusse võtmast, tagastab avalduse või lõpetab menetluse?

Jah
Ei
Ei oska öelda _____

24. Kas siis, kui Te keeldusite Euroopa maksekäsku välja andmast, täitsite Te ka Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 Lisa IV D standardvormi ja saatsite selle avaldajale tagasi (Art 11(1)d)?

Jah
Ei
Ei mäleta _____

25. Kas Teil on olnud raskusi Lisa II: B vormi „Taotlus avaldajale täiendada või parandada Euroopa maksekäsu avaldust“ täitmisel?

Jah
Ei
Ei ole täitnud _____

26. Kas Teil on olnud raskusi Lisa III: Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 vorm C täitmisel („Ettepanek avaldajale muuta Euroopa maksekäsumenetluse avaldust“)?

Jah
Ei

Ei ole täitnud _____

27. Kas Teil on olnud raskusi Lisa IV: Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 vorm D täitmisel („Otsus jätta Euroopa maksekäsumenetluse avaldus rahuldamata“)?

Jah _____

Ei _____

Ei ole täitnud _____

28. Kas Teil on olnud raskusi Lisa V: Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 vorm E täitmisel („Euroopa maksekäsk“)?

Jah _____

Ei _____

Ei ole täitnud _____

29. Kas Teil on olnud raskusi Lisa VII: Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 vorm G täitmisel („Täidetavaks tunnistamine“)?

Jah _____

Ei _____

Ei ole täitnud _____

30. Kas Teie arvates on Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustiku sätted, mis Euroopa maksekäsumenetluse määrusega Nr. 1896/2006 seonduvad rahuldavad?

Jah _____

Ei _____

30.1. Kui vastasite „Ei“ - miks mitte? _____

31. Kas Teie arvates töötab Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 praktikas Eestis lahendatavates piiriülestes vaidlustes hästi?

Jah _____

Ei _____

Ei oska öelda _____

32. Kas Teil on täiendavaid ettepanekuid Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 või Eesti tsiviilkohtumenetluse maksekäsu puudutava osa parandamiseks?

IV. Küsimused Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Nr. 861/2007 kohta

[Palun vastake selle peatüki küsimustele üksnes siis, kui Te olete rakendanud Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust Nr. 861/2007]

33. Kas Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Nr 861/2007 eestikeelne tõlge on Teie arvates rahuldav?

Jah ____
Ei ____

33.1. Kui vastasite „Ei“ – kas Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse eesti keelset tõlget peaks Teie hinnangul parandama?

Jah ____
Ei ____

34. Kuidas Te olete arvutanud Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruses Nr 861/2007 viidatud tähtaegu:

Ma ei ole tähtaegu arvutanud ____.

Lähtudes Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustikust ____.

Lähtudes Euroopa Nõukogu määrusest Nr 1182/71 (3. juuni 1971.a.), millega määratakse kindlaks ajavahemike, kuupäevade ja tähtaegade suhtes kohaldatavad eeskirjad ____.

35. Kui kostja alaline elukoht on mõnes teises liikmesriigis, kas te määraksite Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruses Nr 861/2007 alusel asja lahendades kohtualluvuse kindlaks Brüssel I määruse Nr 44/2001 (22. detsember 2000.a.) kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades alusel?

Jah ____
Ei ____
Ei oska öelda _____

36. Kas Teil on olnud raskuseid Lisa II: Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruses Nr 861/2007 Vorm B täitmisel („Kohtu nõue täiendada ja/või parandada nõudeavaldust“)?

Jah ____
Ei ____
Ei ole täitnud ____

36.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid raskuseid?

37. Kas Teil on olnud raskuseid Lisa IV: Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Nr 861/2007 Vorm D täitmisel („Kinnitus kohtuotsuse kohta Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluses“)?

Jah ____
Ei ____
Ei ole täitnud ____

37.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid raskuseid?

38. Kas Teie arvates on Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Nr 861/2007 Lisa I: vorm A („Nõudeavaldus“) rahuldav?

Jah ____
Ei ____
Ei oska öelda ____

39. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlust lahendasite Te peamiselt:

Kirjalikus menetluses ____
Suulises menetluses ____

40. Kas Teie arvates on Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustiku sätted, mis puudutavad Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust Nr 861/2007 üldiselt rahuldavad?

Jah ____
Ei ____

40.1. Kui vastasite „Ei“ - miks? _____

41. Kas Teie hinnangul töötab Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus Nr 861/2007 Eestis piiriüleste vaidluste lahendamisel hästi?

Jah ____
Ei ____
Raske öelda ____

42. Kas Teil on mingeid täiendavaid ettepanekuid, kuidas Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruses Nr 861/2007 või Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustikus määrusega seonduvaid sätteid tuleks parandada/muuta?

V. Kokkuvõtlikud küsimused

43. Kas Te olete osalenud mõnedel määruseid Nr. 805/2004, Nr. 1896/2006 või Nr. 861/2007 käsitlevatel koolitustel, seminaridel, konverentsidel?

Jah ____
Ei ____

43.1. Kui vastasite „Jah“ – kas olete rahul koolituste kvaliteediga?

Jah ____
Ei ____

43.2. Kas Te osaleksite mõnel sellisel koolitusel, kui koolitus oleks võõrkeeles?

Jah ____
Ei ____

43.3. Kui vastasite „Jah“ – millises keeles peaks koolitus olema, et Te sellel osaleksite?

44. Kas Te kasutate oma töös Euroopa justiitsatlast tsiviilasjades?

Jah

Ei

44.1. Kui vastasite „Jah“ – kas Teil on olnud raskusi Atlase kasutamisel?

Jah

Ei

44.1.1. Kui vastasite „Jah“ - milliseid raskuseid Teil on olnud? _____

44.2. Kas Teie arvates oleks vajalik pidada koolitusi Atlase kasutamise kohta?

Jah

Ei

46. Millises kohtus ja kohtumajas on Teie töökoht?

47. Mitu aastat olete Te kohtunikuna töötanud?

48. Millise astme kohtunik Te olete:

49. Kas Teie kohtus spetsialiseeruvad kohtunikud piiriüleste tsiviilvaidluste lahendamisele?

Jah

Ei

50. Kui Teil on käsitletud EL määruste rakendamisega seoses mingeid täiendavaid kommentaare, siis palun kirjutage need siia.

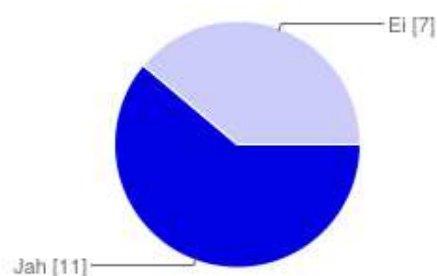
Täname vastamast!

13.2. Lisa 2 (Kohtunike vastused)

(Vastused küsimustele, millele kohtunikud vastasid)

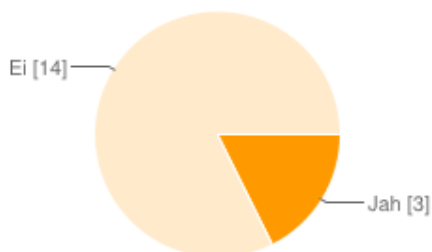
I. Sissejuhatus

1.1. Kas Te olete oma töös kokku puutunud järgmise EL määrusega: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 805/2004, 21. aprill 2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta. Euroopa Liidu Teataja L 143, 30/04/2004, lk 0015-0039 (edaspidi: Euroopa täitekorralduse määrus)?

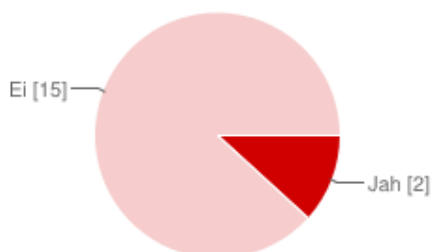
Jah	11	61%
Ei	7	39%

1.2. Kas Te olete oma töös kokku puutunud järgmise EL määrusega: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 861/2007, 11. juuli 2007, millega luuakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus. Euroopa Liidu Teataja L 199, 31/07/2007, lk 0001-0022 (edaspidi: Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus)?

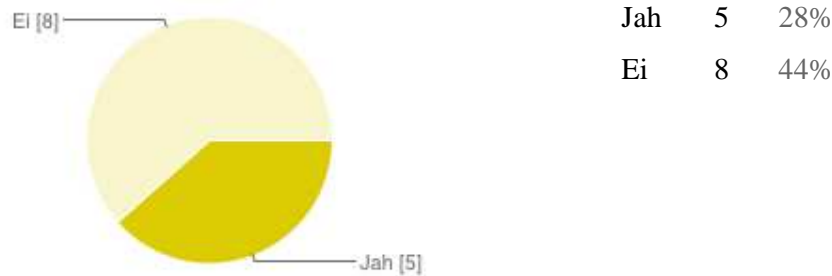
Jah	3	17%
Ei	14	78%

1.3. Kas Te olete oma töös kokku puutunud järgmise EL määrusega: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1896/2006, 12. detsember 2006, millega luuakse Euroopa maksekäsmenetlus. Euroopa Liidu Teataja L 399, 30/12/2006, lk 0001-0032 (edaspidi: Euroopa maksekäsmenetluse määrus)?

Jah	2	11%
Ei	15	83%

2.1. Kui vastasite „Jah“ mõnele eelnevale - kas Teil on olnud probleeme, et teha kindlaks nende määruste kohaldamisala?

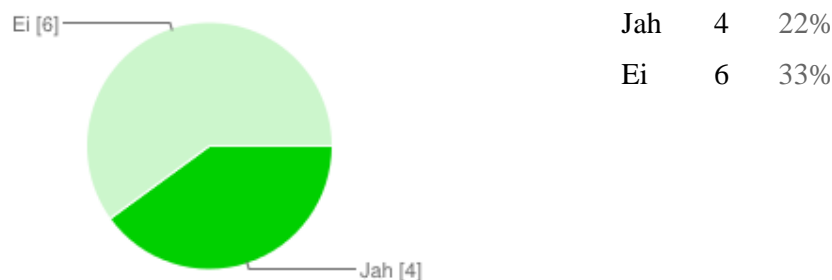

2.2. Kui Teil on olnud mingeid probleeme, siis palun kirjutage need siia:

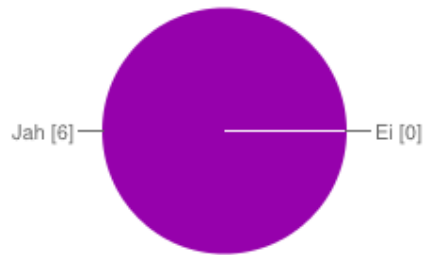
- Vastaja: Kuna asjad kipuvad meelest minema, siis peab igakord nende spetsiifikaga jälle kurssi viima.
- Vastaja: 805/2004 kohaldatavus notari täitedokumentidele.
- Vastaja: Maksekäsu kiirmenetluses koostatud maksekäsu kohta välja antava Euroopa täitekorralduse tõendi väljastamisel on siiani kõige suurem probleem olnud selles, et määruse 805 lisa I teksti sõnastus ei võimalda täpselt edasi anda maksekäsu määruse teksti, seda eelkõige kõrvalnõuet puudutava osa kohta. Oleme avaldajatele väljastanud täitekorralduse tõendeid lausa erinevate meiepoolsete tõlgendustega (siiani on kõik tõendid ilmselt täitmisele läinud). Kõrvalnõude suurus tervikuna ilmselt ei kajastugi selles tõendis. Sissenõudja peab kõrnutama nii kohtumäärust, kui täitekorralduse tõendit, et sissenõutavast summast täpselt aru saada.
- Vastaja: Euroopa täitekorralduse määruse väljastamisel on probleeme tekitanud kohtualluvuse küsimus tarbijalepingute puhul ning samuti võlgnikult väljamõistetud summade tõendile märkimine, eriti mis puudutab intresse ja viiviseid.
- Vastaja: Kas nõue läheb 805/2004 alla või ei.

II. Küsimused Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 kohta

3. Kas Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 tõlge eesti keelde on Teie arvates rahuldav?

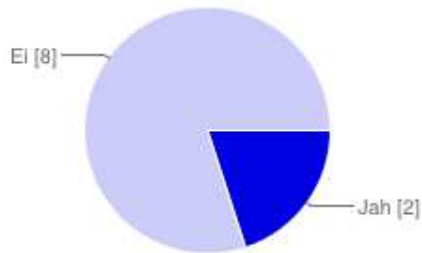

3.1. Kui vastasite „Ei“ - kas Teile hinnangul tuleks määruse eesti keelse tõlke kvaliteeti parandada?

Jah	6	33%
Ei	0	0%

4. Kas Teile on valmistanud raskust määratleda, millal on nõue „vaidlustamata“ Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 Art 3(1) tähenduses?

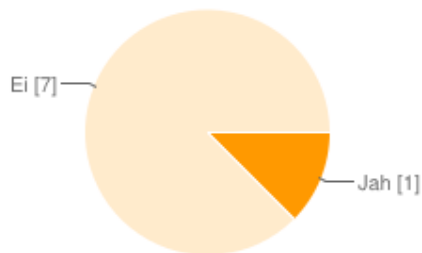
Jah	2	11%
Ei	8	44%

4.1. Kui vastasite „Jah“ - milliseid raskuseid on see valmistanud?

Vastaja: Kindlaks määrata, kas tegu on tarbijalepinguga ja võlgniku elukoht

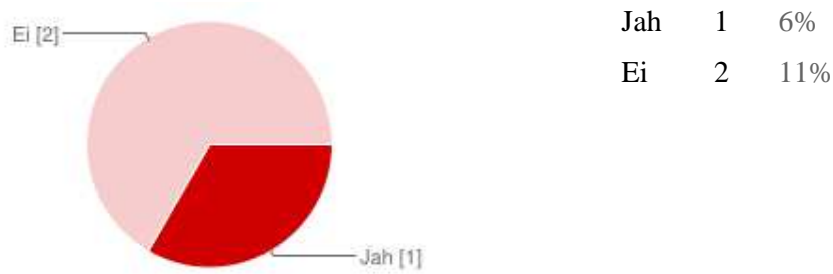
Vastaja: Tarbijalepingu määratlemine, võlgniku elukoha kindlaks tegemine

5. Kui Te olete parandanud Euroopa täitekorraldust, kas Te olete varem kontrollinud miinimumnõuete täitmist kohtumenetluses, kus vastav kohtulahend tehti (Art 6(1)c ja Art 12-17))?

Jah	1	6%
Ei	7	39%

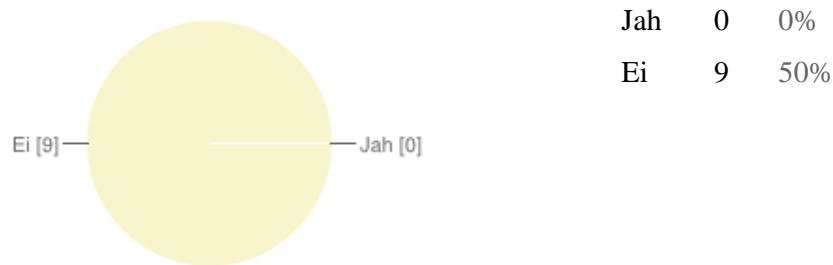
5.1. Kui vastasite „Jah“ – kas Te olete kokku puutunud raskustega miinimumsätete kohta käivate määruse artiklite tõlgendamisel? (Art 12-17)?

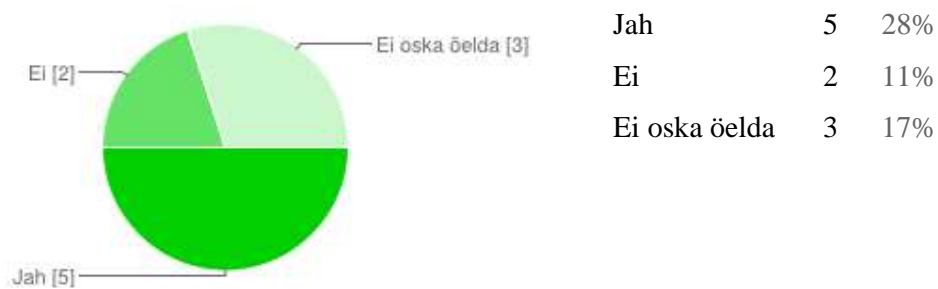
5.1.1. Kui vastasite „Jah“ - milliseid raskuseid on Teil esinenud?

Vastaja: ei ole parandanud Euroopa täitekorraldust

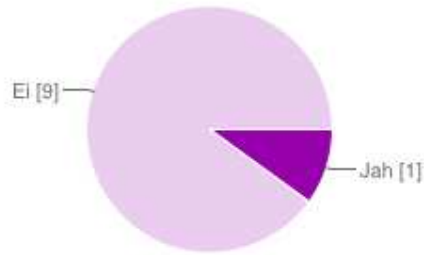
5.2. Kas Te olete pidanud miinimumnõuetele vastamiseks parandusi tegema enne kui kohtulahendi Euroopa täitekorraldusena kinnitate (Art 18)?

6. Kas Teie arvates on vajalik ühtsustada miinimumnõuete protsessuaalseid eelduseid (Art 12-19) tsiviilkohtumenetluse seadustiku reeglitega kohtudokumentide kättetoimetamise kohta?

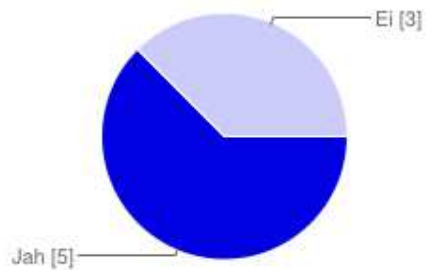

7. Kas Te olete pidanud keelduma rahuldavast võlgniku avaldust täita kohtulahendit kui Euroopa täitekorraldust (Art 21)?

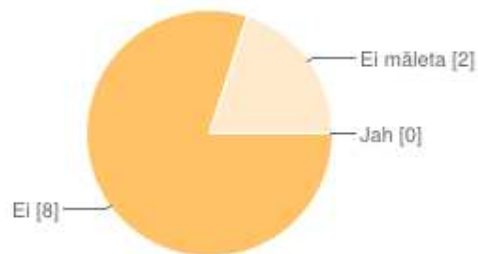
Jah	1	6%
Ei	9	50%

7.2. Kas Teie hinnangul on Art 21 piisavalt selge, et seda praktikas edukalt rakendada?

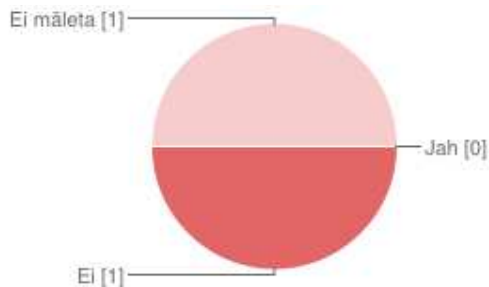
Jah	5	28%
Ei	3	17%

8. Kas te olete korrigeerinud või tagasi võtnud Euroopa täitekorralduse kinnituse (Art 10)?

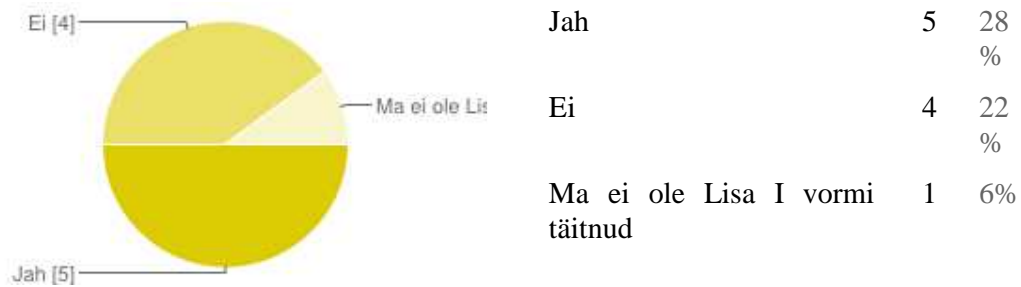
Jah	0	0%
Ei	8	44%
Ei mäleta	2	11%

8.1. Kui vastus oli „Jah“ – kas Teil on olnud probleeme Euroopa täitekorralduse määruse rakendamisel Euroopa täitekorralduse korrigeerimisel?

Jah	0	0%
Ei	1	6%
Ei mäleta	1	6%

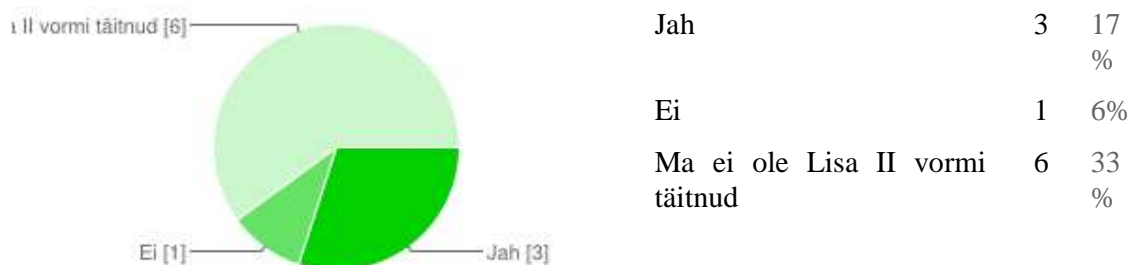
9. Kas Teil on olnud probleeme Lisa I vormi „Euroopa täitekorralduse tõend – kohtuotsus“ täitmisel Euroopa täitekorralduse määruse Nr 805/2004 alusel?

9.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid probleeme on Teil olnud?

- Vastaja: vastasin punktis 2.2.
- Vastaja: väga segane on Euroopa täitekorralduse tõend osas, mis puudutab võlgnikult välja mõistetud summade märkimist Euroopa täitekorraldusele, eelkõige igasugu kõrvalnõuded
- Vastaja: p 13 täitmise vajadus eesti ja inglisekeelse teksti erinevusest
- Vastaja: Keeruline on Eesti maksekäsu rahalist nõuet lahti kirjutada etteantud plangul. Erinevused on küllalt suured.
- Vastaja: Maksekäsus väljamõistetud summasid on raske vormi kirjutada, näiteks intressi ja viivise summat ei ole kuhugi kirjutada, punkt 5.2.1.1. kirjutatan protsendi aga avaldaja ei ole rahul, soovib sinna juurde ka summat. Lisaks on veel jooksev viivis, selle jutu olen pannud 3.2.1.3. alla.
- Vastaja: On olnud probleeme perioodiliste maksete fikseerimise ja menetluskulude märkimisega. Samuti pole lõplikult selge, milline valuuta tuleks vormil märkida, kui lahendis on nõuded märgitud kroonides, aga tõend väljastatakse euro ajal.

10. Kas Teil on olnud raskusi Lisa II vormi „Euroopa täitekorralduse tõend – kohtulikud kokkulepped“ täitmisel Euroopa täitekorralduse määruse Nr 805/2004 alusel?

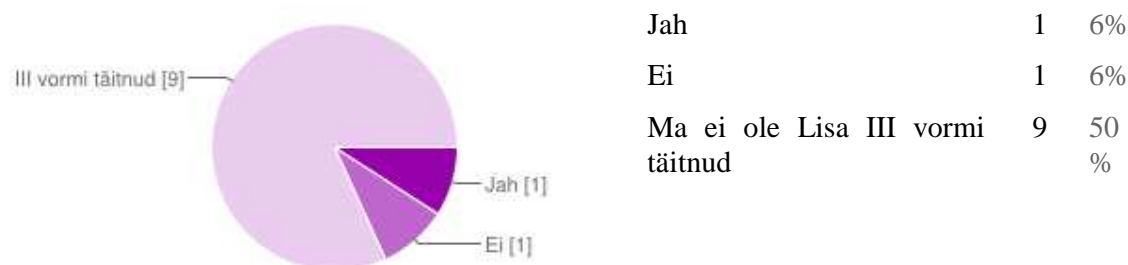

10.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid probleeme on Teil olnud?

- Vastaja: Kuna lisa II pealkiri sisaldas sõna "kohtulahend", siis andsime esialgu välja selle alusel, kuna meie kohtulahend on määrus mitte kohtuotsus. Hilisemalt selgus, et see lisa käib hoopis kohtulike kokkulepete kohta.

- Vastaja: Kuna määruse tõlkes kasutatakse kord sõna kohtulahend, kord kohtulik kokkulepe, siis oli ilma selgitust küsimata väga raske aru saada, mida määrus silmas peab.
- Vastaja: Samad probleemid, mis lisa I puhul.

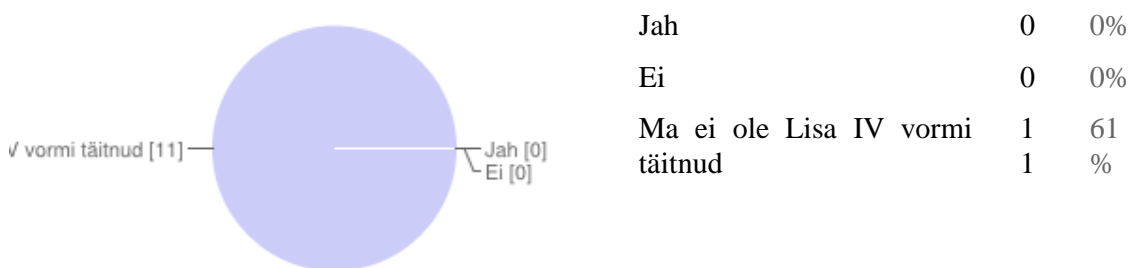
11. Kas Teil on olnud raskusi Lisa III „Euroopa täitekorralduse tõend – ametlikud juriidilised dokumendid“ täitmisel Euroopa täitekorralduse määruse Nr 805/2004 alusel?

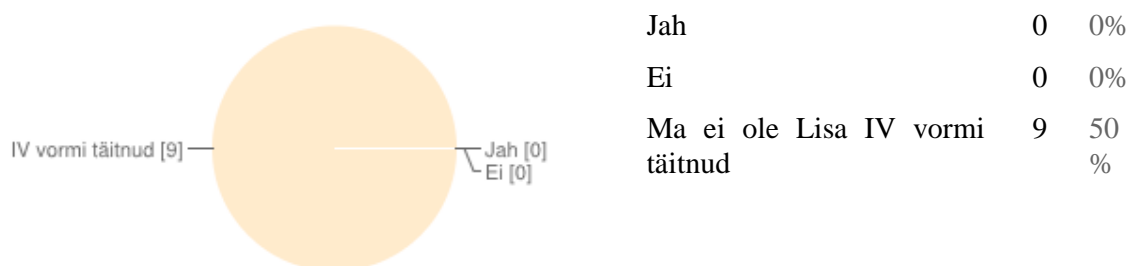
11.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid probleeme on Teil olnud?

Vastaja: Probleemiks on olnud ametlike dokumentide (nt notariaalselt tõestatud kokkulepete) enda ebaselgus. Vormi endaga pole raskusi tekkinud.

12. Kas Teil on olnud raskusi Lisa IV „Täitmisele pööratavuse puudumine või piirangute tõend“ täitmisel Euroopa täitekorralduse määruse Nr 805/2004 alusel?

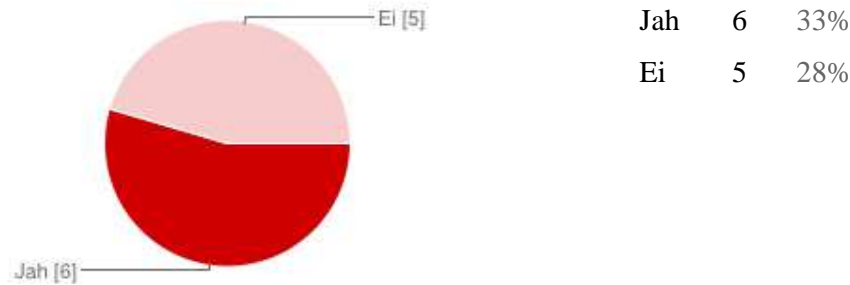

13. Kas Teil on olnud raskusi Lisa V „Euroopa täitekorralduse asendustõend pärast vaidlustamist“ täitmisel Euroopa täitekorralduse määruse Nr 805/2004 alusel?

14. Kas Teie arvates on Euroopa täitekorralduse määrusega Nr 805/2004 seotud küsimusi Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustikus piisavalt reguleeritud?

14.1. Miks?

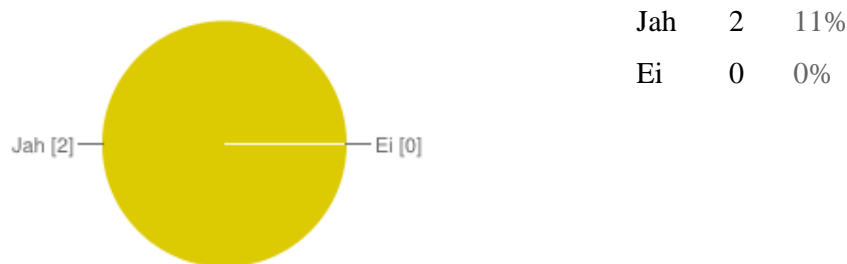
- Vastaja: Võiks olla ka kommenteeritud.
- Vastaja: 805 kohta on ainult üks §.
- Vastaja: Pigem vajaks reguleerimist nn Brüssel I määruse alusel väljaantava tunnistuse kättetoimetamine, kaebamine jne.
- Vastaja: Kuni käesoleva praktikani pole tuvastatud asjaolusid, mida kas TsMS või määrus nr 805/2004 ei reguleeriks.
- Vastaja: See osa mis puudutab maksekäsku on küll reguleeritud, kuid on probleeme. Praegu on teatud ebakõla nende vahel.
- Vastaja: Arvan, et täitekorralduse määruses sisalduv regulatsioon on piisav. Ilmselt pole mõtet määruse norme menetlusseadustikus üle korrata.

15. Kas Teil on mingeid täiendavaid ettepanekuid selle kohta, kuidas Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 ja/või tsiviilkohtumenetluse seadustiku norme oleks vajalik muuta või täiendada?

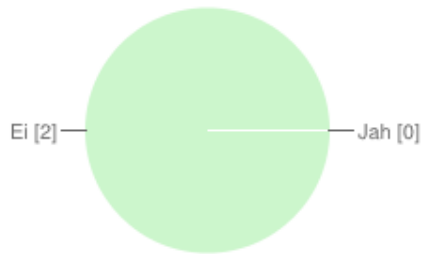
- Vastaja: Täitekorralduse tõendi täitmises osas võiks TsMS-i täiendada.

III. Küsimused Euroopa maksekäsmenetluse määruse Nr. 1896/2006 kohta

16. Kas Euroopa maksekäsmenetluse määruse Nr. 1896/2006 eestikeelne tõlge on Teie arvates rahuldav?

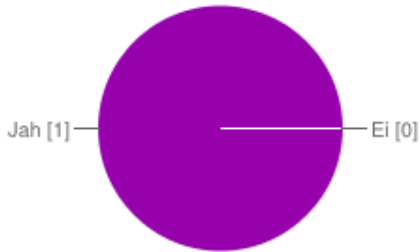

17. Kas Te olete keeldunud Euroopa maksekäsku välja andmast?

Jah	0	0%
Ei	2	11%

18. Kas Teil on olnud raskusi määratleda, mida tähendab „piiriülene juhtum“ (Euroopa maksekäsumenetluse määrus Nr. 1896/2006 Art 3)?

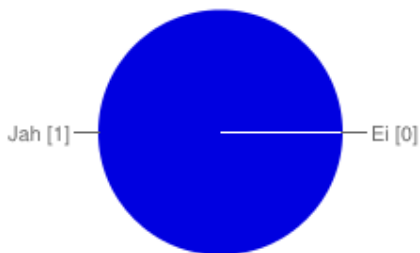

Jah	1	6%
Ei	0	0%

18.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid raskuseid?

- Vastaja: Poole alalise/peamise elukoha kindlakstegemine on keerukas (läheldes Brüsseli I määruse artiklitest 59 ja 60 ei saa seda määratleda ainule Eesti õigusest lähtuvalt).

20. Kas Teil on olnud raskusi määrata kindlaks kohtualluvus? (Euroopa maksekäsumenetluse määrus Nr. 1896/2006 Art 6)?

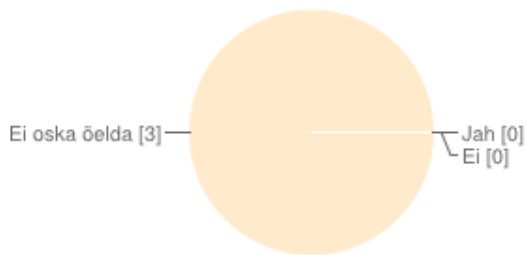

Jah	1	6%
Ei	0	0%

20.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid raskuseid?

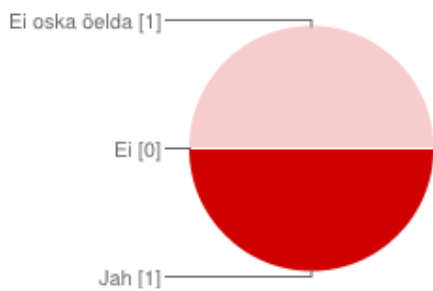
- Vastaja: Kostja elukoha/asukoha määramine.

21. Kas Teie arvates peaks üleminek tavalisele tsiviilkohtumenetlusele (Euroopa maksekäsmenetluse määrus Nr. 1896/2006 Art 17(1)) olema tsiviilkohtumenetluse seadustiku alusel lihtsam (nt kiirem, vähem keerukam)?

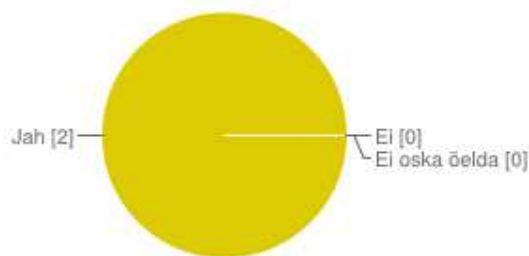
Jah	0	0%
Ei	0	0%
Ei oska öelda	3	17%

22. Kas Euroopa maksekäsmenetlus muutuks lihtsamaks, kui Euroopa maksekäsmenetluse määrus Nr. 1896/2006 sisaldaks autonoomset reeglit, mis nõuaks avaldajal tasuda kohtukulud (riigilõivud jne), kui siseriiklik õigus seda nõuab? Kas Euroopa tasandil peaks olema avaldatud info: 1) kohtukulude (riigilõivud, muud kulud) arvutamise põhimõtted igas liikmesriigis ja 2) pangakontode numbrid, kuhu riigilõiv tasuda?

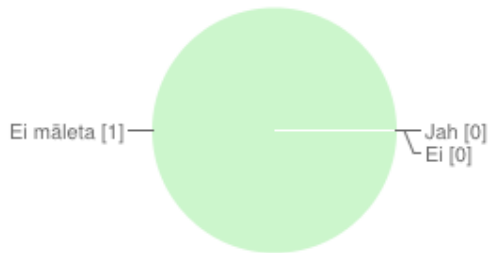
Jah	1	6%
Ei	0	0%
Ei oska öelda	1	6%

23. Kas Euroopa maksekäsmenetluse määruse Nr. 1896/2006 Vorm A peaks sisaldama lahtrit, milles avaldaja saaks taotleda kohtukulude (riigilõiv) tagastamist, kui kohus keeldub Euroopa maksekäsmenetluse avaldust menetluse võtmast, tagastab avalduse või lõpetab menetluse?

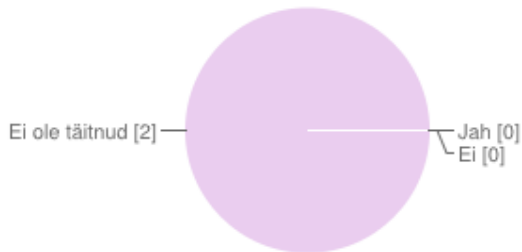
Jah	2	11%
Ei	0	0%
Ei oska öelda	0	0%

24. Kas siis, kui Te keeldusite Euroopa maksekäsku välja andmast, täitsite Te ka Euroopa maksekäsmenetluse määruse Nr. 1896/2006 Lisa IV D standardvormi ja saatsite selle avaldajale tagasi (Art 11(1)d)?

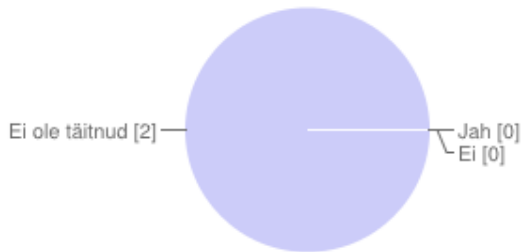
Jah	0	0%
Ei	0	0%
Ei mäleta	1	6%

25. Kas Teil on olnud raskusi Lisa II: B vormi „Taotlus avaldajale täiendada või parandada Euroopa maksekäsu avaldust“ täitmisel?

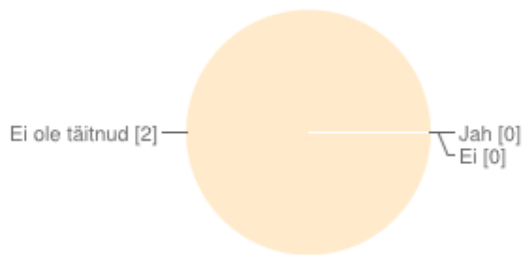
Jah	0	0%
Ei	0	0%
Ei ole täitnud	2	11%

26. Kas Teil on olnud raskusi Lisa III: Euroopa maksekäsmenetluse määruse Nr. 1896/2006 vorm C täitmisel („Ettepanek avaldajale muuta Euroopa maksekäsmenetluse avaldust“)?

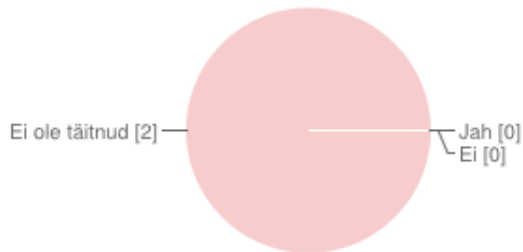
Jah	0	0%
Ei	0	0%
Ei ole täitnud	2	11%

27. Kas Teil on olnud raskusi Lisa IV: Euroopa maksekäsmenetluse määruse Nr. 1896/2006 vorm D täitmisel („Otsus jätta Euroopa maksekäsmenetluse avaldus rahuldamata“)?

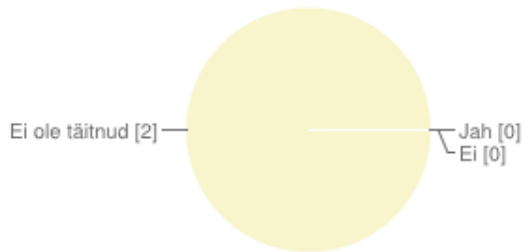
Jah	0	0%
Ei	0	0%
Ei ole täitnud	2	11%

28. Kas Teil on olnud raskusi Lisa V: Euroopa maksekäsmenetluse määruse Nr. 1896/2006 vorm E täitmisel („Euroopa maksekäsk“)?

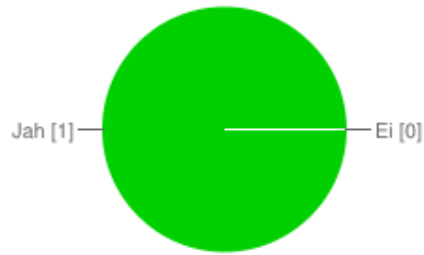
Jah	0	0%
Ei	0	0%
Ei ole täitnud	2	11%

29. Kas Teil on olnud raskusi Lisa VII: Euroopa maksekäsmenetluse määruse Nr. 1896/2006 vorm G täitmisel („Täidetavaks tunnistamine“)?

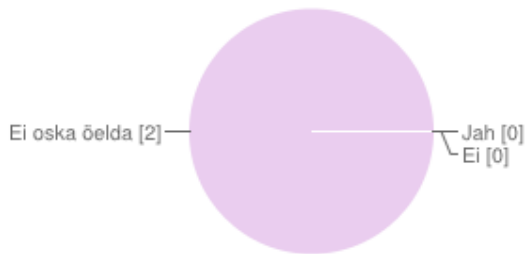
Jah	0	0%
Ei	0	0%
Ei ole täitnud	2	11%

30. Kas Teie arvates on Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustiku sätted, mis Euroopa maksekäsmenetluse määrusega Nr. 1896/2006 seonduvad rahuldavad?

Jah	1	6%
Ei	0	0%

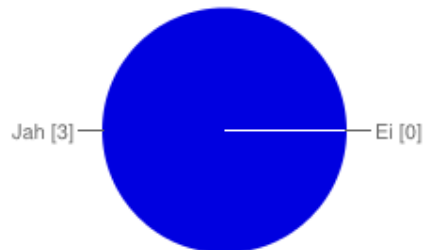
31. Kas Teie arvates töötab Euroopa maksekäsmenetluse määruse Nr. 1896/2006 praktikas Eestis lahendatavates piiriülestes vaidlustes hästi?

Jah	0	0%
Ei	0	0%
Ei oska öelda	2	11%

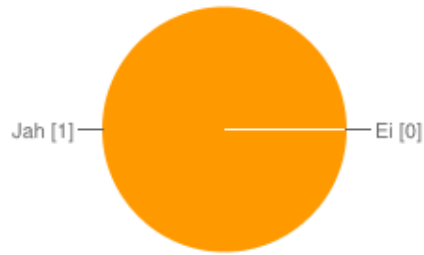
IV. Küsimused Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Nr. 861/2007 kohta

33. Kas Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Nr 861/2007 eestikeelne tõlge on Teie arvates rahuldav?

Jah	3	17%
Ei	0	0%

33.1. Kui vastasite „Ei“ – kas Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse eesti keelset tõlget peaks Teie hinnangul parandama?

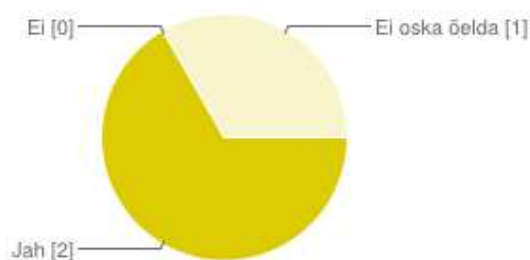

Jah	1	6%
Ei	0	0%

34. Kuidas Te olete arvutanud Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruses Nr 861/2007 viidatud tähtaegu:

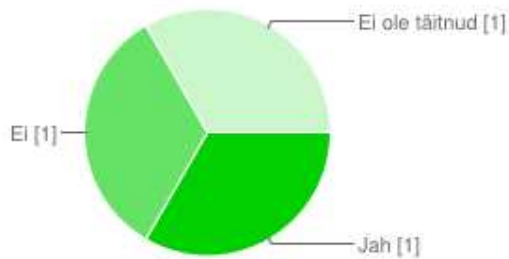
Ei ole arvutanud	3	17%
Lähtudes Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustikust	1	6%
Lähtudes Euroopa Nõukogu määrusest Nr 1182/71 (3. juuni 1971.a.), millega määratakse kindlaks ajavahemike, kuupäevade ja tähtaegade suhtes kohaldatavad eeskirjad	0	0%

35. Kui kostja alaline elukoht on mõnes teises liikmesriigis, kas te määraksite Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruses Nr 861/2007 alusel asja lahendades kohtualluvuse kindlaks Brüssel I määruse Nr 44/2001 (22. detsember 2000.a.) kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades alusel?

Jah	2	11%
Ei oska öelda	1	6%
Ei	0	0%

36. Kas Teil on olnud raskuseid Lisa II: Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruses Nr 861/2007 Vorm B täitmisel („Kohtu nõue täiendada ja/või parandada nõudeavaldust“)?

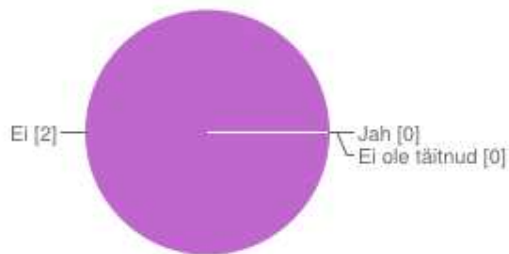

Jah	1	6%
Ei	1	6%
Ei ole täitnud	1	6%

36.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid raskuseid?

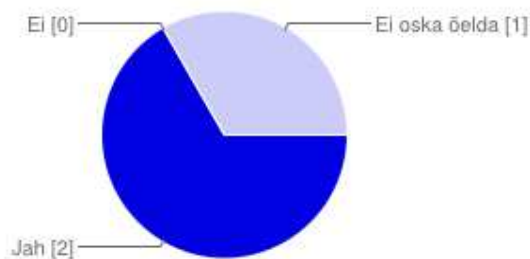
- Vastaja: Kui puuduseks on nõudelt riigilõivu tasumata jätmine, siis sellist puudust tüüpvorm ette ei näe. Seega tuleb eraldi kirjas hagejale selgitada, et tasuda tuleb riigilõiv.

37. Kas Teil on olnud raskuseid Lisa IV: Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Nr 861/2007 Vorm D täitmisel („Kinnitus kohtuotsuse kohta Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluses“)?

Jah	0	0%
Ei	2	11%
Ei ole täitnud	0	0%

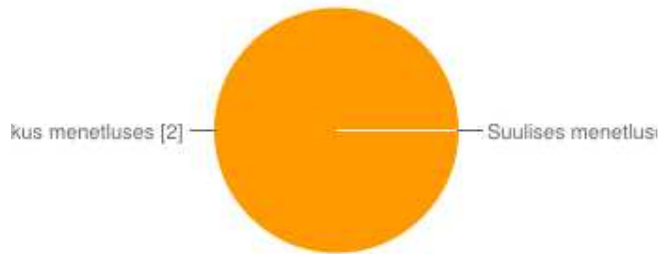
38. Kas Teie arvates on Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Nr 861/2007 Lisa I: vorm A („Nõudeavaldus“) rahuldav?

Jah	2	11%
Ei	0	0%
Ei oska öelda	1	6%

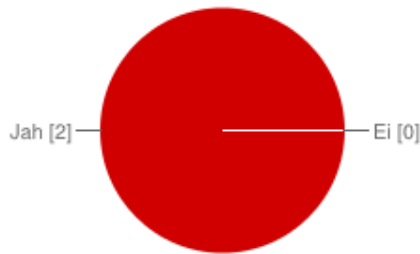

39. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlust lahendasite Te peamiselt:

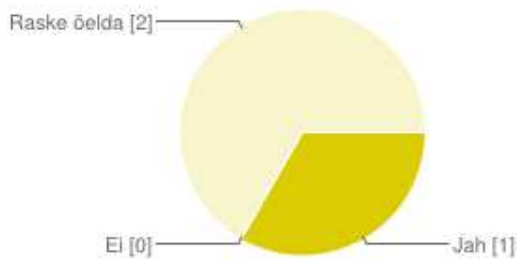
Kirjalikus menetluses	2	11%
Suulises menetluses	0	0%

40. Kas Teie arvates on Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustiku sätted, mis puudutavad Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust Nr 861/2007 üldiselt rahuldavad?

Jah	2	11%
Ei	0	0%

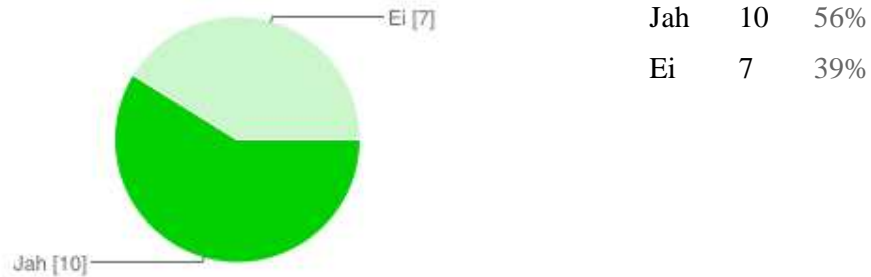
41. Kas Teie hinnangul töötab Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus Nr 861/2007 Eestis piiriüleste vaidluste lahendamisel hästi?

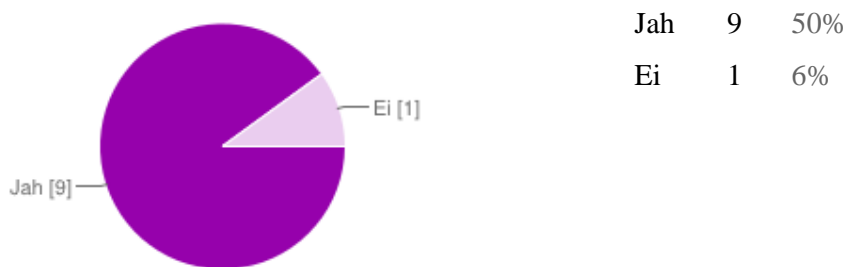
Jah	1	6%
Ei	0	0%
Raske öelda	2	11%

V. Kokkuvõtlikud küsimused

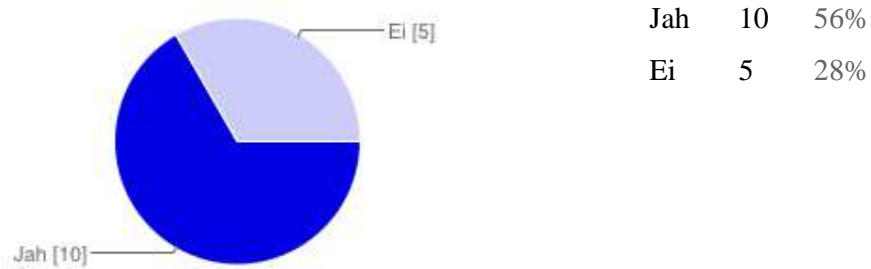
43. Kas Te olete osalenud mõnedel määruseid Nr. 805/2004, Nr. 1896/2006 või Nr. 861/2007 käsitlevatel koolitustel, seminaridel, konverentsidel?

43.1. Kui vastasite „Jah“ – kas olete rahul koolituste kvaliteediga?

43.2. Kas Te osaleksite mõnel sellisel koolitusel, kui koolitus oleks võõrkeeles?

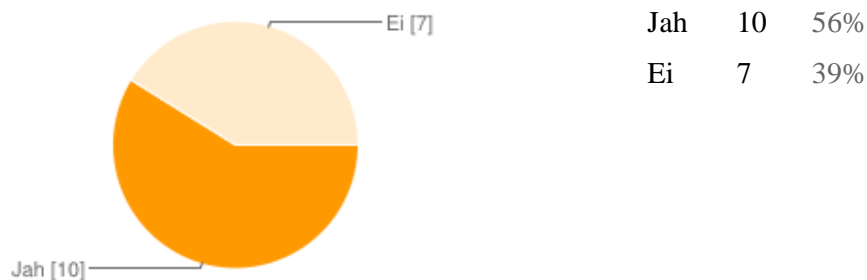

43.3. Kui vastasite „Jah“ – millises keeles peaks koolitus olema, et Te sellel osaleksite?

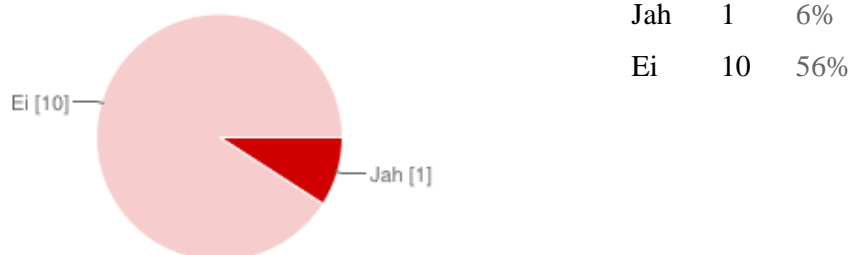
- Vastaja: inglise
- Vastaja: inglise
- Vastaja: inglise
- Vastaja: inglise, saksa
- Vastaja: inglise
- Vastaja: inglise

- Vastaja: inglise või saksa
- Vastaja: keelekoolitus
- Vastaja: inglise, vene
- Vastaja: inglise

44. Kas Te kasutate oma töös Euroopa justiitsatlast tsiviilasjades?

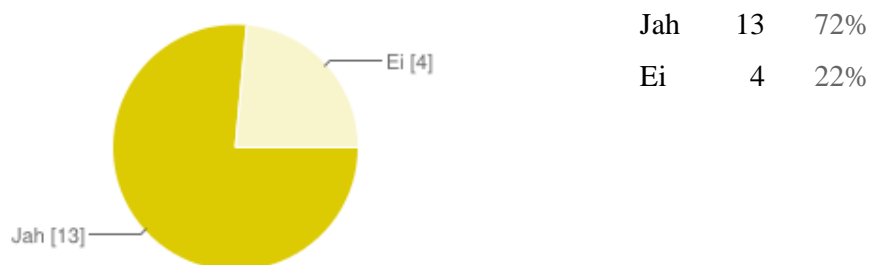
44.1. Kui vastasite „Jah“ – kas Teil on olnud raskusi Atlase kasutamisel?

44.1.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid raskuseid Teil on olnud?

- Vastaja: Justiitsatlasest otsin välja ja täidan vajalikud blanketid, kui vaja otsin töös vajalike määruseid,. Koolitus võiks olla, kuna võib-olla ei oska sealt kõike vajalikku/kasulikku otsidagi.
- Vastaja: Eeskätt on vahel tekkinud kahtlusi Atlases sisalduvate andmete asjakohasuse osas.

44.2. Kas Teie arvates oleks vajalik pidada koolitusi Atlase kasutamise kohta?

46. Millises kohtus ja kohtumajas on Teie töökoht?

- Vastaja: Pärnu Maakohtu Kuressaare kohtumaja
- Vastaja: Harju Maakohus, Kentmanni kohtumaja
- Vastaja: Riigikohus
- Vastaja: Pärnu Maakohus, Haapsalu kohtumaja
- Tallinna Ringkonnakohus
- Vastaja: Pärnu Maakohtu maksekäsuosakond
- Vastaja: Harju Maakohtu Kentmanni kohtumaja
- Vastaja: Tartu Maakohus, Tartu kohtumaja
- Vastaja: Kentmanni kohtumaja
- Vastaja: Harju Maakohus, Tartu mnt kohtumaja
- Vastaja: Viru Maakohus, Narva kohtumaja
- Vastaja: Tartu Ringkonnakohus
- Vastaja: Pärnu Maakohus
- Vastaja: Pärnu Maakohus, Haapsalu kohtumaja
- Vastaja: Tallinna Ringkonnaohus
- Vastaja: Harju Maakohus, Tartu mnt kohtumaja
- Vastaja: Harju Maakohtu, Tartu mnt kohtumaja

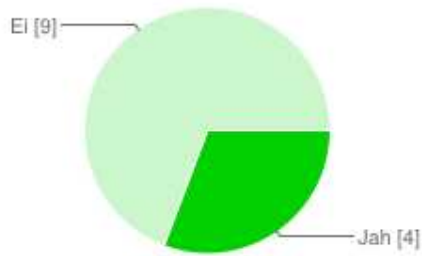
47. Mitu aastat olete Te kohtunikuna töötanud?

- Vastaja: 17
- Vastaja: 20
- Vastaja: 10
- Vastaja: kohtnikuabi alates 1997
- Vastaja: 19
- Vastaja: maksekäsuosakonna kohtunikuabina 4 aastat
- Vastaja: 1
- Vastaja: 19
- Vastaja: 14
- Vastaja: 8,5
- Vastaja: 1,5
- Vastaja: 3
- Vastaja: 16
- Vastaja: 16 aastat kohtunikuabina
- Vastaja: 15
- Vastaja: 11 aastat
- Vastaja: 7 aastat

48. Millise astme kohtunik Te olete:

- 10 vastajat: esimese astme
- 4 vastajat: teise astme
- 1 vastaja: Riigikohus

49. Kas Teie kohtus spetsialiseeruvad kohtunikud piiriüleste tsiviilvaidluste lahendamisele?

Jah	4	22%
Ei	9	50%

50. Kui Teil on käsitletud EL määruste rakendamisega seoses mingeid täiendavaid kommentaare, siis palun kirjutage need siia:

- Vastaja: Euroopa maksekäsmenetluse määrust nr 1896/2006 hakkame rakendama alates järgmisest aastast, siis kerkivad kindlasti üles ka küsimused
- Vastaja: Määruste rakendamisel tekib alati probleem tõlkekulude kandmisel. Rakendades määrust nr 861/2007 on menetluse keeleks eesti keel. Kui menetlusosalised seda ei valda, siis ei saa nad aru kohtu korraldustest ega ka lahendi sisust. Alati tekib küsimus, kes tasub tõlkekulud.
- Hetkel oleks ilmselt kõige rohkem vaja koolitust määruse (EÜ) nr 4/2009 kohta.

13.3. Lisa 3 (Küsimustik advokaatidele ja juristidele)

Küsimustik advokaatidele ja juristidele seoses Uurimusega:

„Euroopa Liidu tasandil tsiviilkohtumenetlust reguleerivate määruste rakenduspraktika:

Balti riikide kogemus“

(Nr. TM 2012/04/EK)

I. Sissejuhatus

1. Kas Te olete oma töös kokku puutunud järgmiste EL määrustega:

1.1. *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 805/2004, 21. aprill 2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta.* Euroopa Liidu Teataja L 143, 30/04/2004, lk 0015-0039 (edaspidi: **Euroopa täitekorralduse määrus**)?

Jah

Ei

1.2. *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 861/2007, 11. juuli 2007, millega luuakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus.* Euroopa Liidu Teataja L 199, 31/07/2007, lk 0001-0022 (edaspidi: **Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus**)?

Jah

Ei

1.3. *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1896/2006, 12. detsember 2006, millega luuakse Euroopa maksekäsumenetlus.* Euroopa Liidu Teataja L 399, 30/12/2006, lk 0001-0032 (edaspidi: **Euroopa maksekäsumenetluse määrus**)?

Jah

Ei

2. Kui vastasite mõnele eelnevast „Jah“ - kas Teil on olnud probleeme, et teha kindlaks nende määruste sisuline kohaldamisala?

Ei _____

Jah _____

2.1. Kui vastasite „Jah“ - millised probleeme Teil on olnud?

II. Küsimused Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 kohta

[Palun vastake selle peatüki küsimustele üksnes siis, kui Te olete rakendanud Euroopa täitekorralduse määrust Nr. 805/2004]

3. Kas Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 tõlge eesti keelde on Teie arvates rahuldav?

Jah _____

Ei _____

3.1. Kui vastasite „Ei“ - kas Teie hinnangul tuleks määruse eesti keelse tõlke kvaliteeti parandada?

Jah _____

Ei _____

4. Kas Teile on valmistanud raskust määratleda, millal on nõue „vaidlustamata“ Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 Art 3(1) tähenduses?

Jah _____

Ei _____

4.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid raskusi on Teil esinenud?

5. Kui Te olete advokaat – kas te olete üritanud õigusabikulude arvet kinnitada Euroopa täitekorraldusega?

Jah _____

Ei _____

6. Kas Teie arvates on vajalik ühtsustada miinimumnõuete protsessuaalseid eelduseid (Art 12-19) tsiviilkohtumenetluse seadustiku reeglitega kohtudokumentide kättetoimetamise kohta?

Jah _____

Ei _____

Ei oska öelda _____

7. Kas Teil on olnud probleeme Lisa VI vormi „Avaldus Euroopa täitekorralduse tõendi korrigeerimiseks või tagasivõtmiseks“ täitmisel Euroopa täitekorralduse määruse Nr 805/2004 alusel?

Jah _____

Ei _____

Ma ei ole Lisa I vormi täitnud _____

7.1. Kui vastasite „Jah“ - milliseid raskuseid on Teil esinenud?

8. Kas Teie arvates on Euroopa täitekorralduse määrusega Nr 805/2004 seotud küsimusi Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustikus piisavalt reguleeritud?

Jah _____

Ei _____

Miks? _____.

9. Kas Teil on mingeid täiendavaid ettepanekuid selle kohta, kuidas Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 ja/või tsiviilkohtumenetluse seadustiku norme oleks vajalik muuta või täiendada?

III. Küsimused Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 kohta

[Palun vastake selle peatüki küsimustele üksnes siis, kui Te olete rakendanud Euroopa maksekäsumenetluse määrust Nr. 1896/2006].

10. Kas Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 eestikeelne tõlge on Teie arvates rahuldav?

Jah _____

Ei _____

10.1. Kui vastus on „Ei“ – kas Teie arvates tuleks Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse eestikeelset tõlget parandada?

Jah _____

Ei _____

11. Kas Teil on olnud raskusi määratleda, mida tähendab „piiriülene juhtum“ (Euroopa maksekäsumenetluse määrus Nr. 1896/2006 Art 3)?

Jah _____

Ei _____

11.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid raskuseid?

12. Kas Teil on olnud raskusi määratleda, mida tähendab „vaidlustamata rahaline nõue“ (Euroopa maksekäsumenetluse määrus Nr. 1896/2006 Art 1(1)a)?

Jah _____

Ei _____

12.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid raskuseid?

13. Kas Teil on olnud raskusi määrata kindlaks kohtualluvus? (Euroopa maksekäsmenetluse määrus Nr. 1896/2006 Art 6)?

Jah _____

Ei _____

13.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid raskuseid?

14. Kas Teie arvates peaks üleminek tavalisele tsiviilkohtumenetlusele (Euroopa maksekäsmenetluse määrus Nr. 1896/2006 Art 17(1)) olema tsiviilkohtumenetluse seadustiku alusel lihtsam (nt kiirem, vähem keerukam)?

Jah _____

Ei _____

Ei oska öelda _____

15. Kas Euroopa maksekäsmenetlus muutuks lihtsamaks, kui Euroopa maksekäsmenetluse määrus Nr. 1896/2006 sisaldaks autonoomset reeglit, mis nõuaks avaldajal tasuda kohtukulud (riigilõivud jne), kui siseriiklik õigus seda nõuab? Kas Euroopa tasandil peaks olema avaldatud info: 1) kohtukulude (riigilõivud, muud kulud) arvutamise põhimõtted igas liikmesriigis ja 2) pangakontode numbrid, kuhu riigilõiv tasuda?

Jah _____

Ei _____

Ei oska öelda _____

16. Kas Euroopa maksekäsmenetluse määruse Nr. 1896/2006 Vorm A peaks sisaldama lahtrit, milles avaldaja saaks taotleda kohtukulude (riigilõiv) tagastamist, kui kohus keeldub Euroopa maksekäsmenetluse avaldust menetlusse võtmast, tagastab avalduse või lõpetab menetluse?

Jah _____

Ei _____

Ei oska öelda _____

17. Kas Teil on olnud raskusi Lisa I: Euroopa maksekäsmenetluse määruse Nr. 1896/2006 vorm A täitmisel („Avaldus Euroopa maksekäsuks“)?

Jah _____

Ei _____

Ei ole täitnud _____

18. Kas Teie hinnangul tuleks teha muudatusi Lisa I: Euroopa maksekäsmenetluse määruse Nr. 1896/2006 vormi A („Avaldus Euroopa maksekäsuks“)?

Jah _____

Ei _____

Ei oska öelda _____

18.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid muudatusi?

19. Kas Teil on olnud raskusi Lisa VI: Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 vorm F täitmisel („Vastuväide Euroopa maksekäsule“)?

Jah _____

Ei _____

Ei ole täitnud _____

19.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid raskuseid? _____

20. Kas Teil on olnud raskusi täita Eestis Lisa VII: Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 vormi G („Täidetavaks tunnistamine“), mis on teises liikmesriigis välja antud?

Jah _____

Ei _____

Ei mäleta _____

20.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid raskuseid? _____

21. Kas Teie arvates on Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustiku sätted, mis Euroopa maksekäsumenetluse määrusega Nr. 1896/2006 seonduvad, rahuldavad?

Jah _____

Ei _____

21.1 Kui vastasite „Ei“ - miks mitte? _____

22. Kas Teie arvates töötab Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 praktikas Eestis lahendatavates piiriülestes vaidlustes hästi?

Jah _____

Ei _____

Ei oska öelda _____

23. Kas Teil on täiendavaid ettepanekuid Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 või Eesti tsiviilkohtumenetluse maksekäsu puudutava osa parandamiseks?

IV. Küsimused Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Nr. 861/2007 kohta

[Palun vastake selle peatüki küsimustele üksnes siis, kui Te olete rakendanud Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust Nr. 861/2007]

24. Kas Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Nr 861/2007 eestikeelne tõlge on Teie arvates rahuldav?

Jah _____

Ei _____

24.1. Kui vastasite „Ei“ – kas Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse eesti keelset tõlget peaks Teie hinnangul parandama?

Jah ____
Ei ____

25. Kui kostja alaline elukoht on mõnes teises liikmesriigis, kas te määraksite Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruses Nr 861/2007 alusel asja lahendamises kohtualluvuse kindlaks Brüssel I määruse Nr 44/2001 (22. detsember 2000.a.) kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades alusel?

Jah ____
Ei ____
Ei oska öelda ____

26. Kas Teie arvates on Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Nr 861/2007 Lisa I: vorm A („Nõudeavaldus“) rahuldav?

Jah ____
Ei ____
Ei oska öelda ____

26.1 Kui vastasite „Ei“ – miks?

27. Kas Teie arvates on Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Nr 861/2007 Lisa III: vorm C („Vastuse vorm“) rahuldav?

Jah ____
Ei ____
Ei oska öelda ____

27.1 Kui vastasite „Ei“ – miks?

28. Kas Teie arvates on Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustiku sätted, mis puudutavad Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust Nr 861/2007 üldiselt rahuldavad?

Jah ____
Ei ____

28.1 Kui vastasite „Ei“ – miks?

29. Kas Teie hinnangul töötab Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus Nr 861/2007 Eestis piiriüleste vaidluste lahendamisel hästi?

Jah ____
Ei ____
Ei oska öelda ____

30. Kas Teil on mingeid täiendavaid ettepanekuid, kuidas Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruses Nr 861/2007 või Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustikus määrusega seonduvaid sätteid tuleks parandada/muuta?

V. Kokkuvõtlikud küsimused

31. Kas Te olete osalenud mõnedel määruseid Nr. 805/2004, Nr. 1896/2006 või Nr. 861/2007 käsitlevatel koolitustel, seminaridel, konverentsidel?

Jah ____

Ei ____

31.1. Kui vastasite „Jah“ – kas olete rahul koolituste kvaliteediga?

Jah ____

Ei ____

31.1.1. Miks?

31.2. Kas Te osaleksite mõnel sellisel koolitusel, kui koolitus oleks võõrkeeles?

Jah ____

Ei ____

31.3. Kui vastasite „Jah“ – millises keeles peaks koolitus olema, et Te sellel osaleksite?

32. Kas Te olete rahul Eesti kohtunike poolt nende määruste rakendamisega?

Jah ____

Ei ____

Raske öelda ____

33. Kas Te kasutate oma töös Euroopa justiitsatlast tsiviilasjades?

Jah ____

Ei ____

33.1. Kui vastasite „Jah“ – kas Teil on olnud raskusi Atlase kasutamisel?

Jah ____

Ei ____

33.1.1. Milliseid raskusi? _____

33.2. Kas Teie arvates oleks vajalik pidada koolitusi Atlase kasutamise kohta?

Ei ____

Jah ____

34. Kas Te olete:

Advokaat _____

Jurist advokaadibüroos _____

Jurist õigusbüroos _____

Jurist pangas _____

Muu _____

35. Kas Teie töökohal spetsialiseerutakse piiriüleste tsiviil- ja kaubandusvaidluste lahendamisele?

Jah ____

Ei ____

36. Kui Teil on käsitletud EL määruste rakendamisega seoses mingeid täiendavaid kommentaare, siis palun kirjutage need siia.

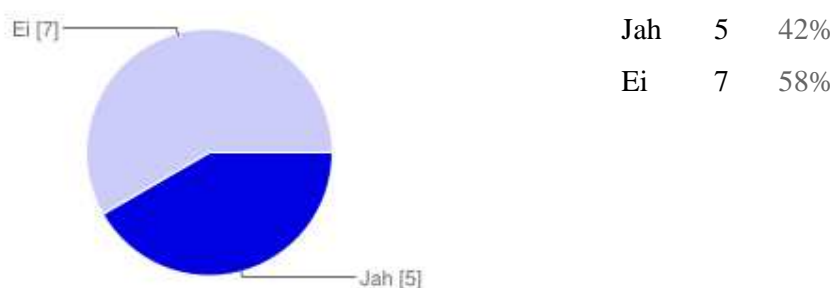
Täname vastamast!

13.4. Lisa 4 (Advokaatide ja juristide vastused)

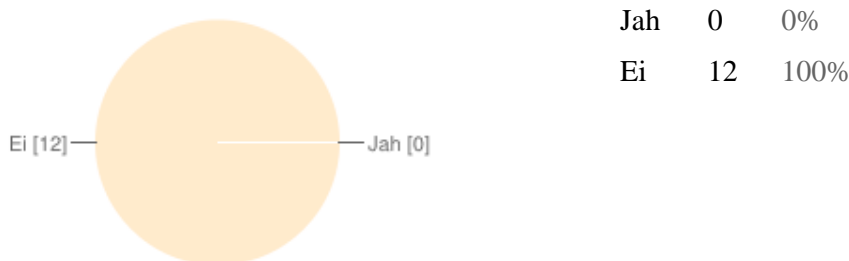
(Vastused küsimustele, millele advokaadid ja juristid vastasid)

I. Sissejuhatus

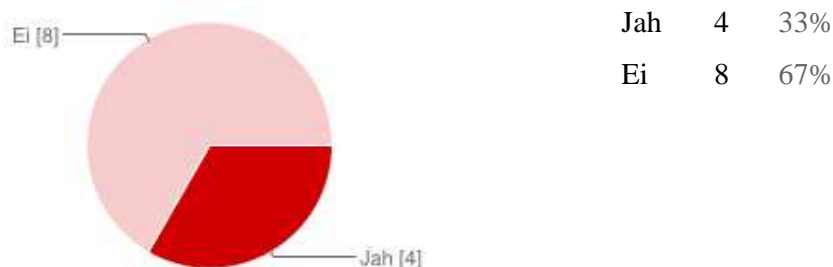
1.1. Kas Te olete oma töös kokku puutunud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 805/2004, 21. aprill 2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta. Euroopa Liidu Teataja L 143, 30/04/2004, lk 0015-0039 (edaspidi: Euroopa täitekorralduse määrus)?

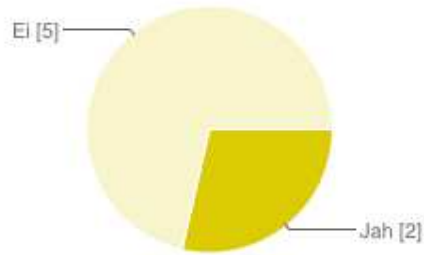
1.2. Kas Te olete oma töös kokku puutunud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 861/2007, 11. juuli 2007, millega luuakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus. Euroopa Liidu Teataja L 199, 31/07/2007, lk 0001-0022 (edaspidi: Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus)?

1.3. Kas Te olete oma töös kokku puutunud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1896/2006, 12. detsember 2006, millega luuakse Euroopa maksekäsumenetlus. Euroopa Liidu Teataja L 399, 30/12/2006, lk 0001-0032 (edaspidi: Euroopa maksekäsumenetluse määrus)?

2. Kui vastasite mõnele eelnevast „Jah“ - kas Teil on olnud probleeme, et teha kindlaks nende määruste sisuline kohaldamisala?

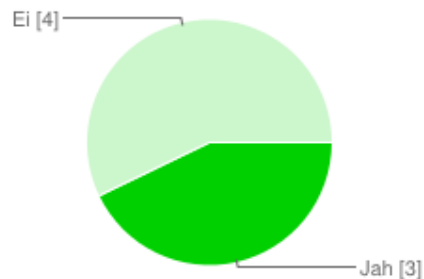
Jah	2	17%
Ei	5	42%

2.1. Kui vastasite „Jah“ - millised probleeme Teil on olnud?

- Vastaja: Puudub ülevaade menetluse edasisest käigust.
- Vastaja: Teataval määral on ilma väga detailse uurimiseta segane 805/2004 ja 1896/2006 omavaheline kohaldamisala, seda just sõna "vaidlustamata nõue" mõistmise kontekstis.

II. Küsimused Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 kohta

3. Kas Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 tõlge eesti keelde on Teie arvates rahuldav?

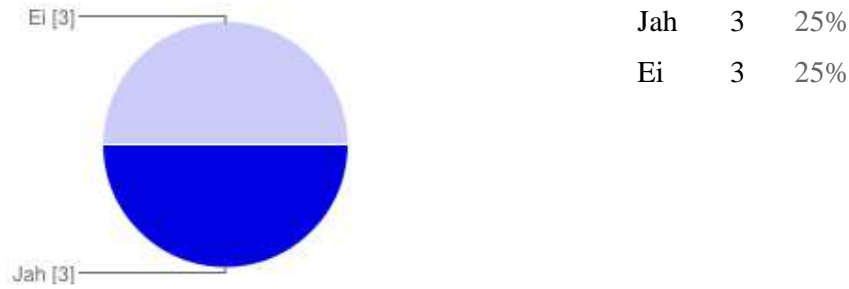
Jah	3	25%
Ei	4	33%

3.1. Kui vastasite „Ei“ - kas Teie hinnangul tuleks määruse eesti keelse tõlke kvaliteeti parandada?

Jah	4	33%
Ei	0	0%

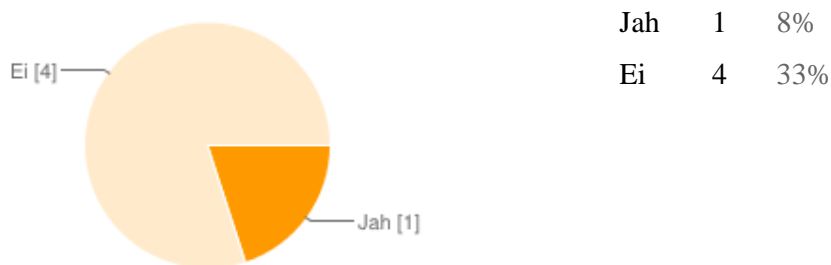
4. Kas Teile on valmistanud raskust määratleda, millal on nõue „vaidlustamata“ Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 Art 3(1) tähenduses?

4.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid raskusi on Teil esinenud?

- Vastaja: Klassikalise vaidluse tagajärjel on saadud otsus, millega on hagi rahuldatud vaatamata kostja vastuväidetele. Selline otsus ei ole hõlmatud art 3(1) ühegi punktiga, samas katse-eksitusmeetodil olen esitanud maakohtule taotluse täitekorralduse saamiseks (olles küllaltki kindel, et seda ei rahuldata), kohus on taotluse rahuldanud. Otsust on välisriigis ka edukalt täidetud.
- Vastaja: Ühes vaidluses ei olnud menetluskohaselt nõuetekohaselt kätte toimetatud, nii et klient ei saanud aru, et tegemist on kohtuvaidluse dokumentidega ja ei reageerinud. Tema teada polnud ka mis tahes vaidlust. Seega ta ei vaidlustanud kuni täitekorralduse saamiseni, samas polnud üldse nõuetekohaselt kätte toimetatud ehk ei saanud justkui vaidlustada. Tekkis küsimus, kas see vaidlustamata nõue.

5. Kui Te olete advokaat – kas te olete üritanud õigusabikulude arvet kinnitada Euroopa täitekorraldusega?

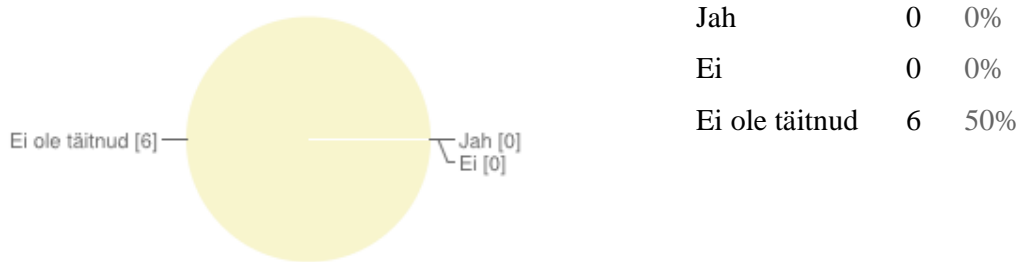

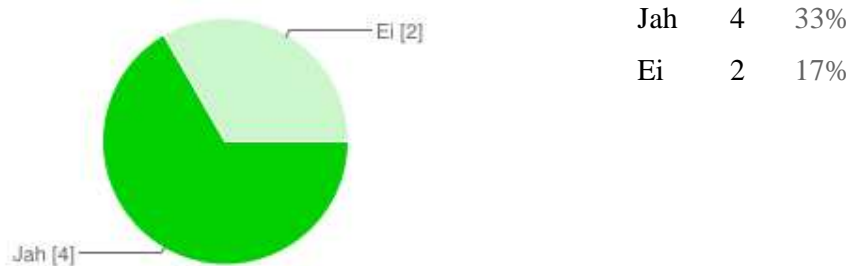
6. Kas Teie arvates on vajalik ühtsustada miinimumnõuete protsessuaalseid eelduseid (Art 12-19) tsiviilkohtumenetluse seadustiku reeglitega kohtudokumentide kättetoimetamise kohta?

7. Kas Teil on olnud probleeme Lisa VI vormi „Avaldus Euroopa täitekorralduse tõendi korrigeerimiseks või tagasivõtmiseks“ täitmisel Euroopa täitekorralduse määruse Nr 805/2004 alusel?

8. Kas Teie arvates on Euroopa täitekorralduse määrusega Nr 805/2004 seotud küsimusi Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustikus piisavalt reguleeritud?

8.1. Miks?

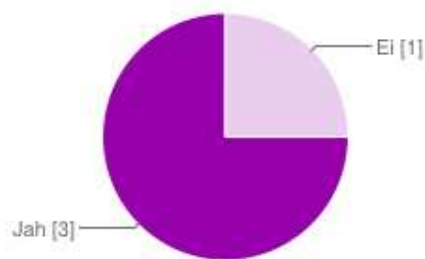
- Vastaja: Määruse kohaldamist lihtsustaks oluliselt TsMS-s sisalduv regulatsioon selle kohta, millised TsMS-i loetletud asja lõpplahendi liigid on käsitletud vaidlustamata nõude lahenditega (nt kompromiss, tagaseljaotsus jmt).
- Vastaja: Määrusest endast peaks olema piisav info käes, pole vaja topelt reguleerida.

9. Kas Teil on mingeid täiendavaid ettepanekuid selle kohta, kuidas Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 ja/või tsiviilkohtumenetluse seadustiku norme oleks vajalik muuta või täiendada?

- Vastaja: Eelkirjeldatud kaasuse näitel oleks vaja täpsemalt reguleerida see, kas üldised kohtudokumentide kättetoimetamise keelenõuded laienevad ka sellele määrusele. Loogiline oleks, aga see ei ole nii üheselt tuvastatav ja tekitab seega vaidlusi. Sama kaasuse jätkuna on (XXX riigis) juba kolm aastat erinevates kohtuastmetes vaieldud mh selle üle, kuidas käib Euroopa täitekorralduse tühistamine, milline kohtuinstants on pädev seda tegema ja milline on menetluslik seis, kui kehtivat täitekorraldust täita ei saa, kuna pole nõuetekohaselt sisulise vaidluse dokumente kätte toimetatud. Vaidluse all on ka küsimus, mis saab pärast ühe täitekorralduse tühistamist – kas saab lihtsalt väljastada uue täitekorralduse, kus formaalsed pisivead (mis ka esinesid ja said täitmisel saatuslikuks) kõrvaldatakse või peab kogu kohtuvaidluse uuesti pidama. Minu arusaamist mööda jääb see tervikuna nii määrusest kui ka Eesti siseriiklikest aktidest samuti natuke segaseks.

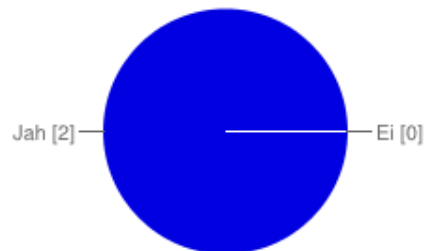
III. Küsimused Euroopa maksekäsmenetluse määruse Nr. 1896/2006 kohta

10. Kas Euroopa maksekäsmenetluse määruse Nr. 1896/2006 eestikeelne tõlge on Teie arvates rahuldav?

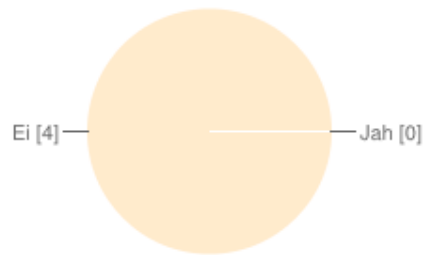
Jah	3	25%
Ei	1	8%

10.1. Kui vastus on „Ei“ – kas Teie arvates tuleks Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse eestikeelset tõlget parandada?

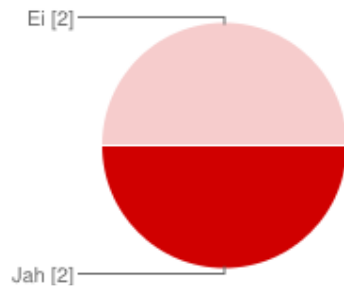
Jah	2	17%
Ei	0	0%

11. Kas Teil on olnud raskusi määratleda, mida tähendab „piiriülene juhtum“ (Euroopa maksekäsmenetluse määrus Nr. 1896/2006 Art 3)?

Jah	0	0%
Ei	4	33%

12. Kas Teil on olnud raskusi määratleda, mida tähendab „vaidlustamata rahaline nõue“ (Euroopa maksekäsmenetluse määrus Nr. 1896/2006 Art 1(1)a)?

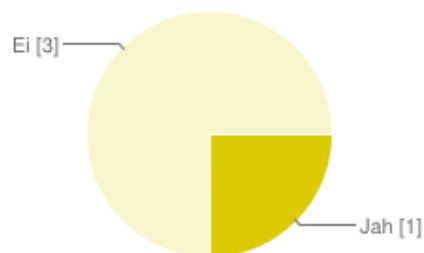

Jah	2	17%
Ei	2	17%

12.1. Kui vastasite „Jah“ – milliseid raskuseid?

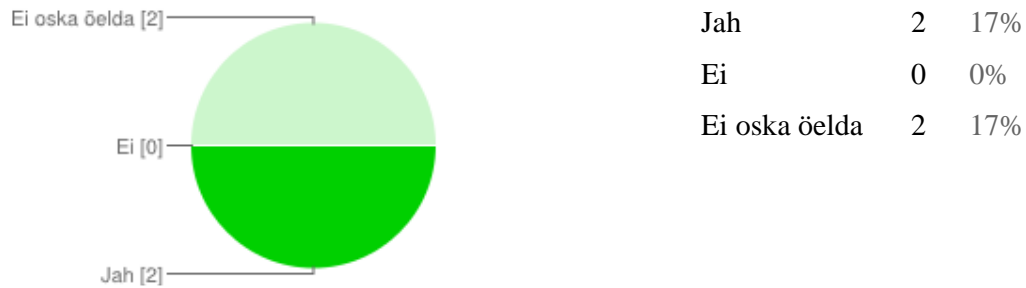
- Vastaja: Ühel korral on tulnud analüüsida, millises etapis vaidlustamine on vajalik, et oleks vaidlustamata, st kas piisab, kui isik on kohtuväliselt nõudele vastu vaielnud.

13. Kas Teil on olnud raskusi määrata kindlaks kohtualluvus? (Euroopa maksekäsmenetluse määrus Nr. 1896/2006 Art 6)?

Jah	1	8%
Ei	3	25%

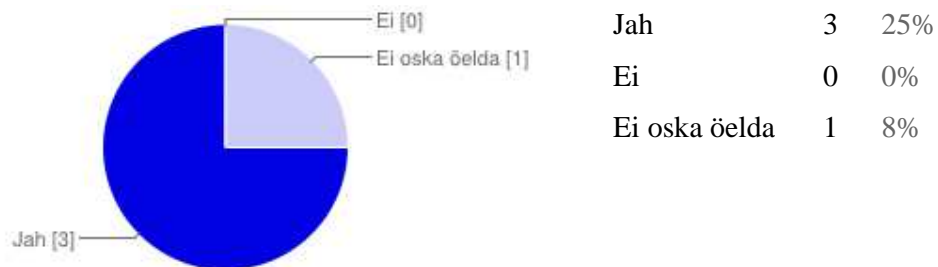
14. Kas Teie arvates peaks üleminek tavalisele tsiviilkohtumenetlusele (Euroopa maksekäsmenetluse määrus Nr. 1896/2006 Art 17(1)) olema tsiviilkohtumenetluse seadustiku alusel lihtsam (nt kiirem, vähem keerukam)?

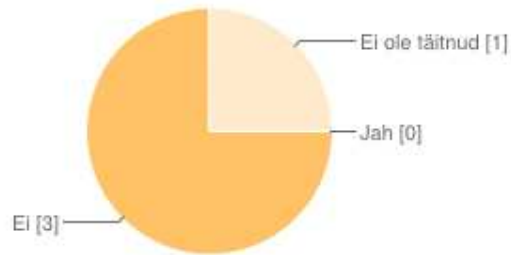
15. Kas Euroopa maksekäsmenetlus muutuks lihtsamaks, kui Euroopa maksekäsmenetluse määrus Nr. 1896/2006 sisaldaks autonoomset reeglit, mis nõuaks avaldajal tasuda kohtukulud (riigilõivud jne), kui siseriiklik õigus seda nõuab? Kas Euroopa tasandil peaks olema avaldatud info: 1) kohtukulude (riigilõivud, muud kulud) arvutamise põhimõtted igas liikmesriigis ja 2) pangakontode numbrid, kuhu riigilõiv tasuda?

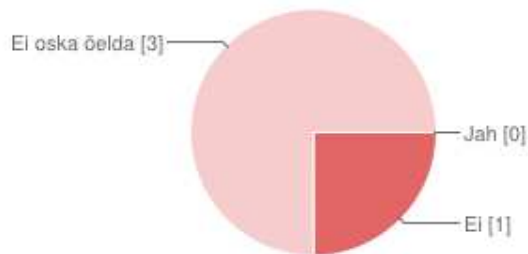
16. Kas Euroopa maksekäsmenetluse määruse Nr. 1896/2006 Vorm A peaks sisaldama lahtrit, milles avaldaja saaks taotleda kohtukulude (riigilõiv) tagastamist, kui kohus keeldub Euroopa maksekäsmenetluse avaldust menetlusse võtmast, tagastab avalduse või lõpetab menetluse?

17. Kas Teil on olnud raskusi Lisa I: Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 vorm A täitmisel („Avaldus Euroopa maksekäsuks“)?

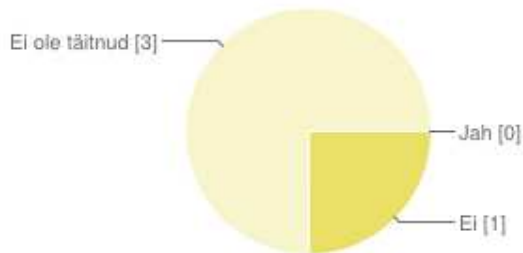

18. Kas Teie hinnangul tuleks teha muudatusi Lisa I: Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 vormi A („Avaldus Euroopa maksekäsuks“)?

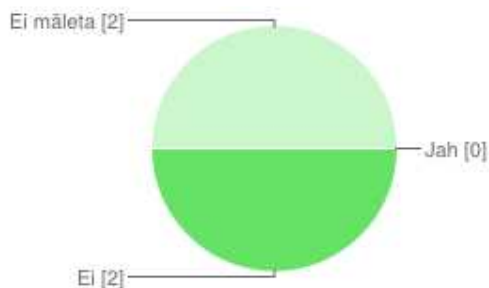
Jah	0	0%
Ei	1	8%
Ei oska öelda	3	25%

19. Kas Teil on olnud raskusi Lisa VI: Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 vorm F täitmisel („Vastuväide Euroopa maksekäsule“)?

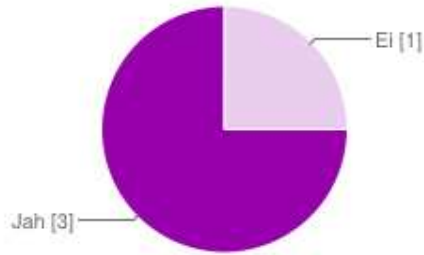
Jah	0	0%
Ei	1	8%
Ei ole täitnud	3	25%

20. Kas Teil on olnud raskusi täita Eestis Lisa VII: Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 vormi G („Täidetavaks tunnistamine“), mis on teises liikmesriigis välja antud?

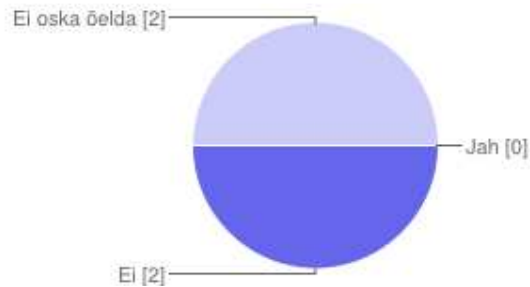
Jah	0	0%
Ei	2	17%
Ei mäleta	2	17%

21. Kas Teie arvates on Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustiku sätted, mis Euroopa maksekäsmenetluse määrusega Nr. 1896/2006 seonduvad, rahuldavad?

Jah	3	25%
Ei	1	8%

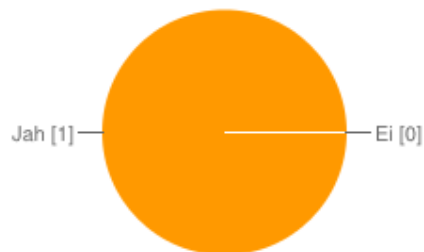
22. Kas Teie arvates töötab Euroopa maksekäsmenetluse määruse Nr. 1896/2006 praktikas Eestis lahendatavates piiriülestes vaidlustes hästi?

Jah	0	0%
Ei	2	17%
Ei oska öelda	2	17%

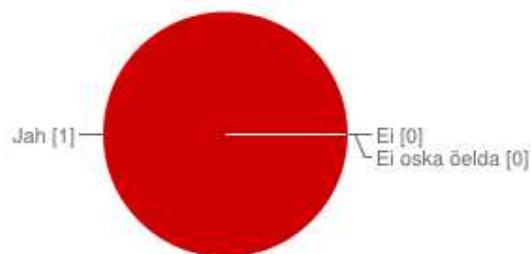
IV. Küsimused Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Nr. 861/2007 kohta

24. Kas Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Nr 861/2007 eestikeelne tõlge on Teie arvates rahuldav?

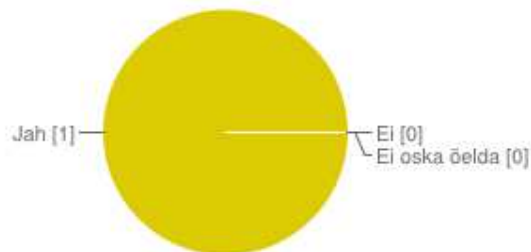
Jah	1	8%
Ei	0	0%

25. Kui kostja alaline elukoht on mõnes teises liikmesriigis, kas te määraksite Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruses Nr 861/2007 alusel asja lahendades kohtualluvuse kindlaks Brüssel I määruse Nr 44/2001 (22. detsember 2000.a.) kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades alusel?

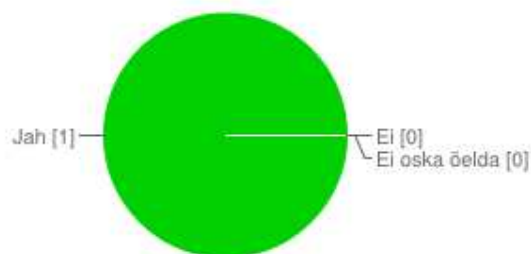
Jah	1	8%
Ei	0	0%
Ei oska öelda	0	0%

26. Kas Teie arvates on Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Nr 861/2007 Lisa I: vorm A („Nõudeavaldus“) rahuldav?

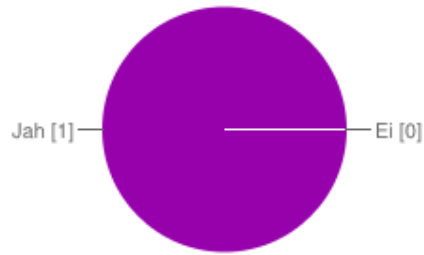
Jah	1	8%
Ei	0	0%
Ei oska öelda	0	0%

27. Kas Teie arvates on Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Nr 861/2007 Lisa III: vorm C („Vastuse vorm“) rahuldav?

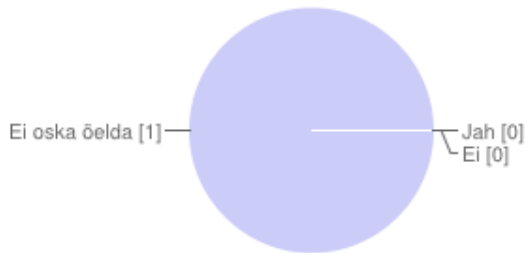
Jah	1	8%
Ei	0	0%
Ei oska öelda	0	0%

28. Kas Teie arvates on Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustiku sätted, mis puudutavad Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust Nr 861/2007 üldiselt rahuldavad?

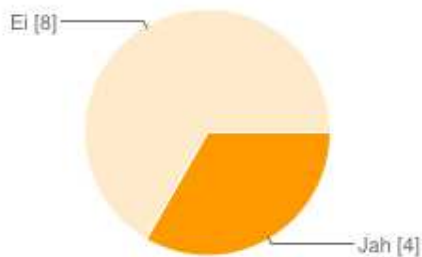
Jah	1	8%
Ei	0	0%

29. Kas Teie hinnangul töötab Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus Nr 861/2007 Eestis piiriüleste vaidluste lahendamisel hästi?

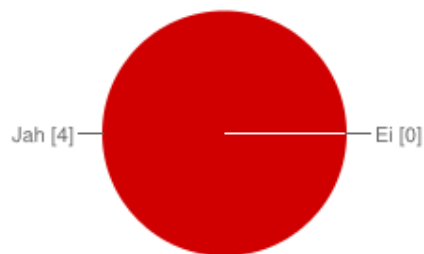
V. Kokkuvõtlikud küsimused

31. Kas Te olete osalenud mõnedel määruseid Nr. 805/2004, Nr. 1896/2006 või Nr. 861/2007 käsitlevatel koolitustel, seminaridel, konverentsidel?

Jah	4	33%
Ei	8	67%

31.1. Kui vastasite „Jah“ – kas olete rahul koolituste kvaliteediga?

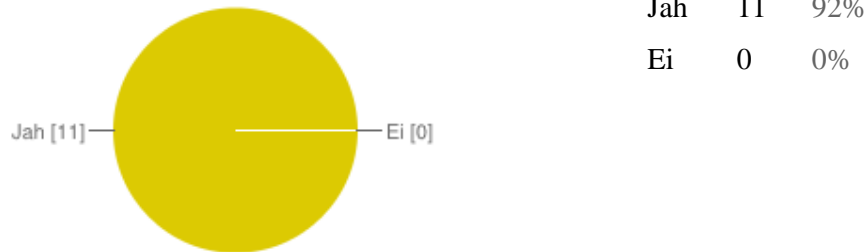
Jah	4	33%
Ei	0	0%

31.1.1. Miks?

- Vastaja: Koolitus/konverents oli huvitav, mitmekesine ning käsitles rakendamisega seonduvaid praktilisi küsimusi mitmetest liikmesriikidest.
- Vastaja: Tegemist oli õppeainega ning seetõttu sai seda oluliselt rohkem süvitsi käsitletud kui nt koolitustel.

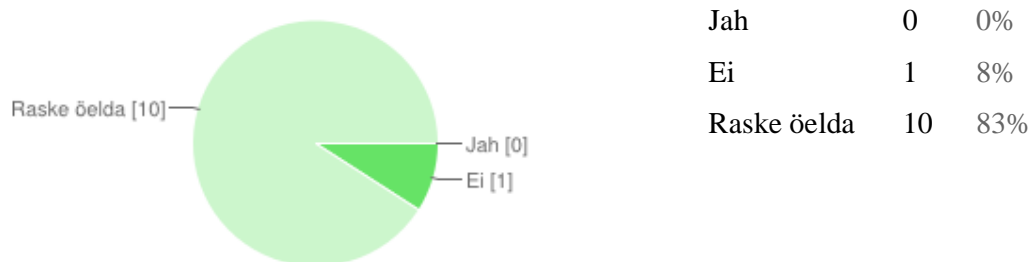
31.2. Kas Te osaleksite mõnel sellisel koolitusel, kui koolitus oleks võõrkeeles?

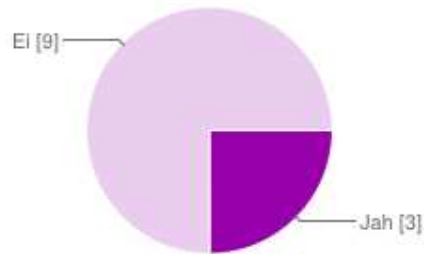
31.3. Kui vastasite „Jah“ – millises keeles peaks koolitus olema, et Te sellel osaleksite?

- Vastaja: inglise
- Vastaja: eesti
- Vastaja: inglise
- Vastaja: inglise
- Vastaja: inglise
- Vastaja: inglise
- Vastaja: inglise
- Vastaja: inglise
- Vastaja: inglise
- Vastaja: eesti, inglise
- Vastaja: inglise
- Vastaja: inglise

32. Kas Te olete rahul Eesti kohtunike poolt nende määruste rakendamisega?

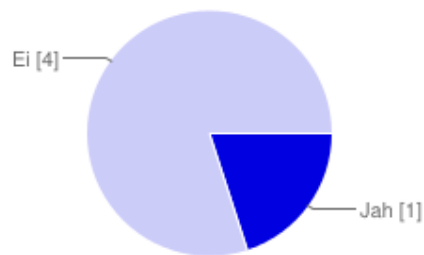

33. Kas Te kasutate oma töös Euroopa justiitsatlast tsiviilasjades?

Jah	3	25%
Ei	9	75%

33.1. Kui vastasite „Jah“ – kas Teil on olnud raskusi Atlase kasutamisel?

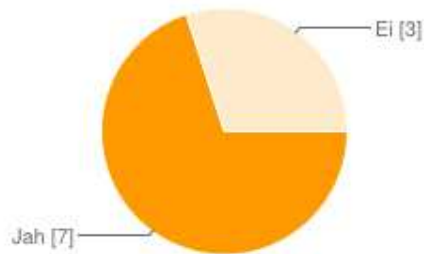

Jah	1	8%
Ei	4	33%

33.1.1. Milliseid raskuseid?

- Vastaja: Pole lihtsalt töö käigus sattunud selle peale. Olemasolust teadlik, kuid pole olnud otsest vajadust.

33.2. Kas Teie arvates oleks vajalik pidada koolitusi Atlase kasutamise kohta?

Jah	7	58%
Ei	3	25%

34. Kas Te olete:

Advokaat	8	67%
Jurist advokaadibüroos	3	25%
Jurist õigusbüroos	1	8%
Jurist pangas	0	0%
Muu	0	0%

35. Kas Teie töökohal spetsialiseerutakse piiriüleste tsiviil- ja kaubandusvaidluste lahendamisele?

36. Kui Teil on käsitletud EL määruste rakendamisega seoses mingeid täiendavaid kommentaare, siis palun kirjutage need siia:

- Vastaja: Võimalik, et teen kohtunikonnale hetkel liiga, aga mulle tundub, et ka kohtunike teadmine piiriülestest õigussuhetest ja nende reguleerimisest ja just selle praktilistest aspektidest on üsna piiratud. Ilmselt ei tule neid nii palju ette, et kõik kohtunikud end teemas nõ kodus tunneksid. Mõni kohtunik on küll selgelt kokku puutunud ja saab aru.

13.5. Lisa 5 (Küsimustik kohtutäituritele)

Küsimustik kohtutäituritele seoses Uurimusega:

„Euroopa Liidu tasandil tsiviilkohtumenetlust reguleerivate määruste rakenduspraktika:

Balti riikide kogemus“

(Nr. TM 2012/04/EK)

I. Sissejuhatus

1. Kas Te olete oma töös kokku puutunud järgmiste EL määrustega:

1.1. *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 805/2004, 21. aprill 2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta.* Euroopa Liidu Teataja L 143, 30/04/2004, lk 0015-0039 (edaspidi: **Euroopa täitekorralduse määrus**)?

Jah

Ei

1.2. *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 861/2007, 11. juuli 2007, millega luuakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus.* Euroopa Liidu Teataja L 199, 31/07/2007, lk 0001-0022 (edaspidi: **Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus**)?

Jah

Ei

1.3. *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1896/2006, 12. detsember 2006, millega luuakse Euroopa maksekäsumenetlus.* Euroopa Liidu Teataja L 399, 30/12/2006, lk 0001-0032 (edaspidi: **Euroopa maksekäsumenetluse määrus**)?

Jah

Ei

II. Küsimused Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 kohta

[Palun vastake selle peatüki küsimustele üksnes siis, kui Te olete rakendanud Euroopa täitekorralduse määrust Nr. 805/2004]

2. Kas Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 tõlge eesti keelde on Teie arvates rahuldav?

Jah

Ei

2.1. Kui vastasite „Ei“ - kas Teie hinnangul tuleks määruse eesti keelse tõlke kvaliteeti parandada?

Jah

Ei

3. Kas võlausaldajad teistest EL liikmesriikidest esitavad Teie teada Eestis täitmiseks Euroopa täitekorraldusega kinnitatud otsuseid (Art 20(2) Euroopa täitekorralduse määrus Nr. 805/2004)?

Jah

Ei

Ei oska öelda

4. Kas võlausaldajad teistest EL liikmesriikidest esitavad Eestis täitmiseks Euroopa täitekorraldusega kinnitatud dokumente (Lisa I, II või III Euroopa täitekorralduse määrus Nr. 805/2004) koos lisatud eestikeelse tõlkega?

Jah

Ei

Mitte alati _____

5. Kas Euroopa täitekorralduse kinnituses sisalduv informatsioon kohtuotsuste kohta (Lisa I Euroopa täitekorralduse määrus Nr. 805/2004) on piisav?

Jah

Ei

Ei oska öelda _____

Ei ole selle küsimusega kokku puutunud _____

5.1. Kui vastus oli „Ei“ – milline info peaks sisalduma Euroopa täitekorralduse kinnituses? (Lisa I Euroopa täitekorralduse määrus Nr. 805/2004)?

_____

6. Kas Euroopa täitekorralduse kinnituses sisalduv informatsioon kohtulike kokkulepete kohta (Lisa II Euroopa täitekorralduse määrus Nr. 805/2004) on piisav?

Jah

Ei ____
Ei oska öelda ____
Ei ole selle küsimusega kokku puutunud _____

6.1. Kui vastus oli „Ei“ – milline info peaks sisalduma Euroopa täitekorralduse kinnituses? (Lisa II Euroopa täitekorralduse määrus Nr. 805/2004)?

---

7. Kas Euroopa täitekorralduse kinnituses sisalduv informatsioon ametlike juriidiliste dokumentide kohta (Lisa III Euroopa täitekorralduse määrus Nr. 805/2004) on piisav?

Jah ____
Ei ____
Ei oska öelda ____
Ei ole selle küsimusega kokku puutunud _____

7.1. Kui vastus oli „Ei“ – milline info peaks sisalduma Euroopa täitekorralduse kinnituses? (Lisa III Euroopa täitekorralduse määrus Nr. 805/2004)?

---

8. Millistest riikidest pärit Euroopa täitekorraldusi on Teile esitatud (Lisad I, II või III Euroopa täitekorralduse määrus Nr. 805/2004)?

---

9. Kas Teile on esitatud teiste liikmesriikide kohtute poolt välja antud tunnistusi täidetavaks tunnistatavuse puudumise või piiramise kohta (Lisa IV Euroopa täitekorralduse määrus Nr. 805/2004)?

Jah ____
Ei ____

9.1. Kui vastus oli „Jah“ – kas Teie arvates annab täitemenetluse seadustik piisavat informatsiooni selle kohta, millised on täituri poolt tehtavad toimingud?

Jah ____
Ei ____
Ei oska öelda ____
9.1.1. Miks?

10. Kas Teie arvates on Euroopa täitekorralduse määrusega Nr 805/2004 Eesti seotud küsimusi tsiviilkohtumenetluse seadustikus piisavalt reguleeritud?

Jah ____
Ei ____
10.1. Miks?

11. Kas Teil on mingeid täiendavaid ettepanekuid selle kohta, kuidas Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 ja/või tsiviilkohtumenetluse seadustiku norme oleks vajalik muuta või täiendada?

III. Küsimused Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 kohta

[Palun vastake selle peatüki küsimustele üksnes siis, kui Te olete rakendanud Euroopa maksekäsumenetluse määrust Nr. 1896/2006].

12. Kas Euroopa maksekäsumenetluse määruse Nr. 1896/2006 eestikeelne tõlge on Teie arvates rahuldav?

Jah ___
Ei ___

12.1. Kui vastus on „Ei“ – kas Teie arvates tuleks Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse eestikeelset tõlget parandada?

Jah ___
Ei ___

13. Kas võlausaldajad teistest EL liikmesriikidest esitavad Eestis täitmiseks Euroopa maksekäske ja täidetavaks tunnistamise otsuseid kooskõlas Art-ga 21(2) Euroopa maksekäsumenetluse määrus Nr. 1896/2006?

Jah ___
Ei ___
Ei oska öelda _____

14. Kas võlausaldajad esitavad Euroopa maksekäske (Lisa V, vorm E Euroopa maksekäsumenetluse määrus Nr. 1896/2006) ja täidetavaks tunnistamise otsuseid (Lisa VII, vorm G Euroopa maksekäsumenetluse määrus Nr. 1896/2006) lisades neile eestikeelse tõlke?

Jah ___
Ei ___
Ei oska öelda _____

15. Millistest riikidest pärit Euroopa maksekäske on Teile esitatud (E ja G vormid Euroopa maksekäsumenetluse määrus Nr. 1896/2006)?

---

16. Kas informatsioon, mis sisaldub Euroopa maksekäsus (Lisa V, vorm E Euroopa maksekäsumenetluse määrus Nr. 1896/2006) ja täidetavaks tunnistamise otsuses (Lisa VII, vorm G Euroopa maksekäsumenetluse määrus Nr. 1896/2006) on Teie arvates piisav?

Jah ____
Ei ____
Ei oska öelda _____
Ei ole sellega kokku puutunud _____

16.1. Kui vastus oli „Ei“ – mis oli puudu?

_____

17. Kas Teie arvates on Euroopa maksekäsmenetluse määrusega Nr. 1896/2006 seotud küsimusi tsiviilkohtumenetluse seadustikus piisavalt reguleeritud?

Jah ____
Ei ____

17.1. Miks? _____

18. Kas Teie hinnangul töötab Euroopa maksekäsmenetluse määrus Nr. 1896/2006 Eestis piiriüleste vaidluste lahendamisel hästi?

Jah ____
Ei ____
Ei oska öelda ____

19. Kas Teil on täiendavaid ettepanekuid Euroopa maksekäsmenetluse määruse Nr. 1896/2006 või Eesti tsiviilkohtumenetluse maksekäsu puudutava osa parandamiseks?

_____

IV. Küsimused Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Nr. 861/2007 kohta

[Palun vastake selle peatüki küsimustele üksnes siis, kui Te olete rakendanud Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrust Nr. 861/2007]

20. Kas Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Nr 861/2007 eestikeelne tõlge on Teie arvates rahuldav?

Jah ____
Ei ____

24.1. Kui vastasite „Ei“ – kas Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse eesti keelset tõlget peaks Teie hinnangul parandama?

Jah ____
Ei ____

21. Kas avaldajad esitavad „Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse kinnituse“ (Lisa IV, vorm D Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus Nr.

**861/2007), mis on mõnes teises liikmesriigis välja antud, Eestis täitmisele kooskõlas Art-
ga 21(2)?**

Jah ____
Ei ____
Mitte alati ____

**22. Kas avaldajad esitavad „Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse
kinnituse“ (Lisa IV, vorm D Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus Nr.
861/2007) Eestis täitmisele koos eestikeelse tõlkega?**

Jah ____
Ei ____
Mitte alati ____

**23. Millistest riikidest pärit Euroopa väiksemate kohtuvaidluste otsuste kinnitusi olete
Te täitmiseks saanud (Lisa IV, vorm D Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse
määrus Nr. 861/2007)?**

_____

**24. Kas Euroopa väiksemate kohtuvaidluste otsuse kinnituses sisalduv informatsioon
(Lisa IV, vorm D Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus Nr. 861/2007)
on Teie arvates piisav?**

Jah ____
Ei ____
Ei oska öelda _____
Ei ole sellega kokku puutunud _____

24.1. Kui vastus oli „Ei“ – mis peaks Teie arvates seal veel sisalduma?

**25. Kas Teie arvates on Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrusega Nr.
861/2007 seonduvaid küsimusi Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustikus piisavalt
reguleeritud?**

Jah ____
Ei ____
25.1. Miks? _____

**26. Kas Teie arvates töötab Euroopa väiksemate kohtuvaidluste määrus Nr. 861/2007
Eestis piiriüleste vaidluste lahendamisel praktikas hästi?**

Jah ____
Ei ____
Ei oska öelda _____

**27. Kas Teil on mingeid täiendavaid ettepanekuid selle kohta, kuidas Euroopa
väiksemate kohtuvaidluste määrust Nr. 861/2007 ja/või tsiviilkohtumenetluse
seadustiku norme oleks vajalik muuta või täiendada?**

V. Kokkuvõtlikud küsimused

28. Kas Te olete osalenud mõnedel määruseid Nr. 805/2004, Nr. 1896/2006 või Nr. 861/2007 käsitlevatel koolitustel, seminaridel, konverentsidel?

Jah ___

Ei ___

28.1. Kui vastasite „Jah“ – kas olete rahul koolituste kvaliteediga?

Jah ___

Ei ___

28.1.1. Miks? _____

28.2. Kas Te osaleksite mõnel sellisel koolitusel, kui koolitus oleks võõrkeeles?

Ei ___

Jah ___

28.3. Kui vastasite „Jah“ – millises keeles peaks koolitus olema, et Te sellel osaleksite?

29. Kas Te kasutate oma töös Euroopa justiitsatlast tsiviilasjades?

Jah ___

Ei ___

29.1. Kui vastasite „Jah“ – kas Teil on olnud raskusi Atlase kasutamisel?

Jah ___

Ei ___

29.1.1. Milliseid raskusi? _____

29.2. Kas Teie arvates oleks vajalik pidada koolitusi Atlase kasutamise kohta?

Jah ___

Ei ___

30. Kus Te töötate:

- Tallinnas

- Tartus

- Mujal

30.1. Kui vastasite „Mujal“ - palun täpsustage

31. Mitu aastat olete Te täiturina töötanud?

32. Kui Teil on käsitatud EL määruste rakendamisega seoses mingeid täiendavaid kommentaare, siis palun kirjutage need siia.

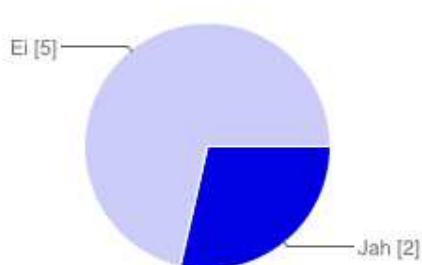
Täname vastamast!

13.6. Lisa 6 (Kohtutäiturite vastused)

(Vastused küsimustele, millele kohtutäiturid vastasid)

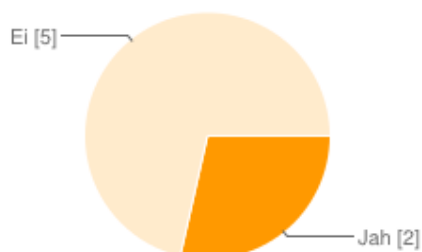
I. Sissejuhatus

1.1. Kas Te olete oma töös kokku puutunud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 805/2004, 21. aprill 2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta. Euroopa Liidu Teataja L 143, 30/04/2004, lk 0015-0039 (edaspidi: Euroopa täitekorralduse määrus)?

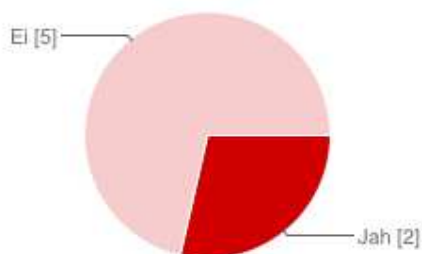
Jah	2	29%
Ei	5	71%

1.2. Kas Te olete oma töös kokku puutunud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 861/2007, 11. juuli 2007, millega luuakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus. Euroopa Liidu Teataja L 199, 31/07/2007, lk 0001-0022 (edaspidi: Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus)?

Jah	2	29%
Ei	5	71%

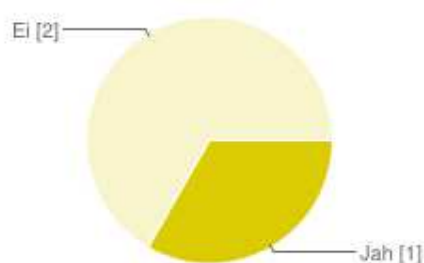
1.3. Kas Te olete oma töös kokku puutunud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1896/2006, 12. detsember 2006, millega luuakse Euroopa maksekäsumenetlus. Euroopa Liidu Teataja L 399, 30/12/2006, lk 0001-0032 (edaspidi: Euroopa maksekäsumenetluse määrus)?

Jah	2	29%
Ei	5	71%

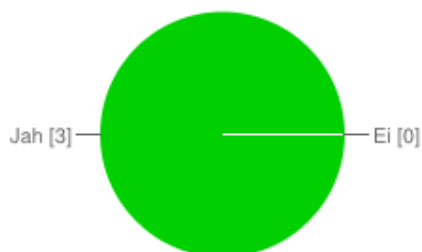
II. Küsimused Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 kohta

2. Kas Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 tõlge eesti keelde on Teie arvates rahuldav?

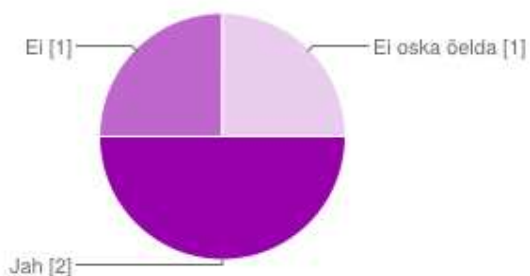
Jah	1	14%
Ei	2	29%

2.1. Kui vastasite „Ei“ - kas Teie hinnangul tuleks määruse eesti keelse tõlke kvaliteeti parandada?

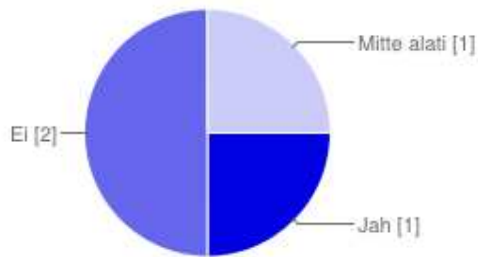
Jah	3	43%
Ei	0	0%

3. Kas võlausaldajad teistest EL liikmesriikidest esitavad Teie teada Eestis täitmiseks Euroopa täitekorraldusega kinnitatud otsuseid (Art 20(2) Euroopa täitekorralduse määrus Nr. 805/2004)?

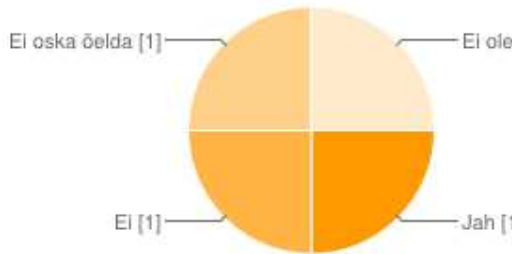
Jah	2	29%
Ei	1	14%
Ei oska öelda	1	14%

4. Kas võlausaldajad teistest EL liikmesriikidest esitavad Eestis täitmiseks Euroopa täitekorraldusega kinnitatud dokumente (Lisa I, II või III Euroopa täitekorralduse määrus Nr. 805/2004) koos lisatud eestikeelse tõlkega?

Jah	1	14%
Ei	2	29%
Mitte alati	1	14%

5. Kas Euroopa täitekorralduse kinnituses sisalduv informatsioon kohtuotsuste kohta (Lisa I Euroopa täitekorralduse määrus Nr. 805/2004) on piisav?

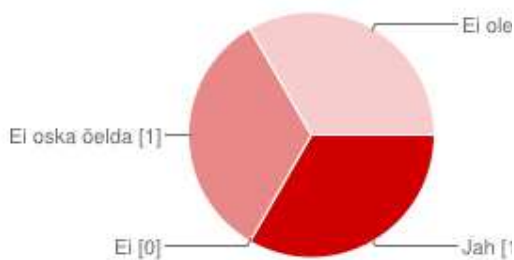

Jah	1	14%
Ei	1	14%
Ei oska öelda	1	14%
Ei ole selle küsimusega kokku puutunud	1	14%

5.1. Kui vastus oli „Ei“ – milline info peaks sisalduma Euroopa täitekorralduse kinnituses? (Lisa I Euroopa täitekorralduse määrus Nr. 805/2004)?

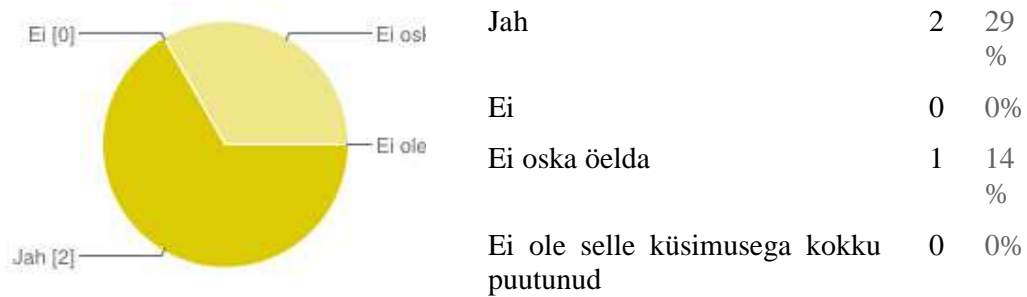
- Vastaja: kõrvalnõuete arvestuse kord on puudulikult esitatud.

6. Kas Euroopa täitekorralduse kinnituses sisalduv informatsioon kohtulike kokkulepete kohta (Lisa II Euroopa täitekorralduse määrus Nr. 805/2004) on piisav?

Jah	1	14%
Ei	0	0%
Ei oska öelda	1	14%
Ei ole selle küsimusega kokku puutunud	1	14%

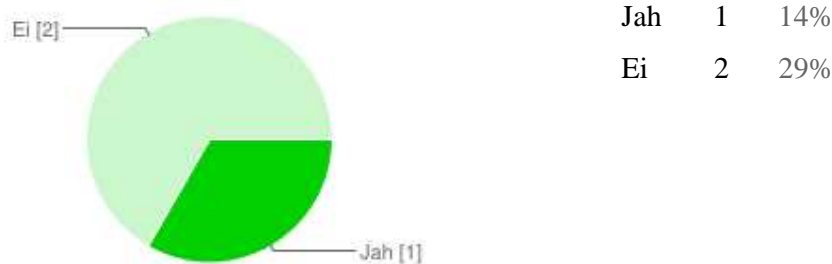
7. Kas Euroopa täitekorralduse kinnituses sisalduv informatsioon ametlike juriidiliste dokumentide kohta (Lisa III Euroopa täitekorralduse määrus Nr. 805/2004) on piisav?

8. Millistest riikidest pärit Euroopa täitekorraldusi on Teile esitatud (Lisad I, II või III Euroopa täitekorralduse määrus Nr. 805/2004)?

- Vastaja: Soome, Leedu, Läti
- Vastaja: Saksamaa, Rootsi, Läti

9. Kas Teile on esitatud teiste liikmesriikide kohtute poolt välja antud tunnistusi täidetavaks tunnistatavuse puudumise või piiramise kohta (Lisa IV Euroopa täitekorralduse määrus Nr. 805/2004)?

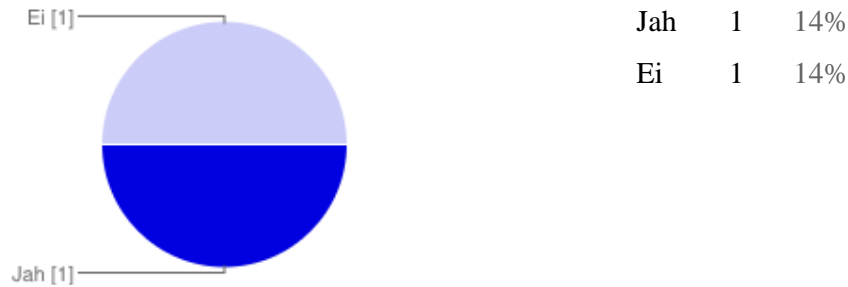
9.1. Kui vastus oli „Jah“ – kas Teie arvates annab täitemenetluse seadustik piisavat informatsiooni selle kohta, millised on täituri poolt tehtavad toimingud?

9.1.1. Miks?

- Vastaja: Täitemenetlust ei saa alatada täitemenetluse aluseks olevate tingimuste puudumise tõttu.
- Vastaja: Puudus piisav selgus.

10. Kas Teie arvates on Euroopa täitekorralduse määrusega Nr 805/2004 Eesti seotud küsimusi tsiviilkohtumenetluse seadustikus piisavalt reguleeritud?

10.1. Miks?

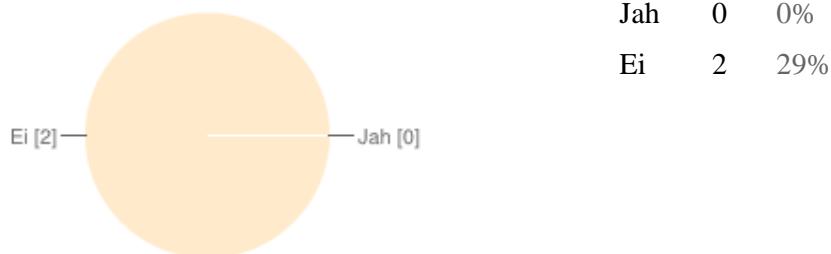
- Vastaja: Seadus on puudulik.

11. Kas Teil on mingeid täiendavaid ettepanekuid selle kohta, kuidas Euroopa täitekorralduse määruse Nr. 805/2004 ja/või tsiviilkohtumenetluse seadustiku norme oleks vajalik muuta või täiendada?

- Vastaja: Eeldab regulatsiooni põhjaliku tundmist/kahjuks ei tunne.
- Vastaja: õigusloomega tegeleb parlament.

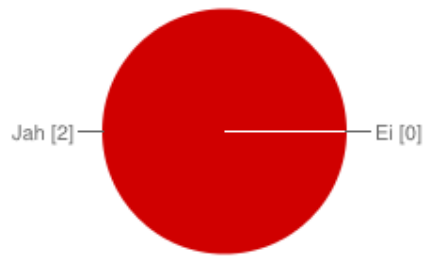
III. Küsimused Euroopa maksekäsmenetluse määruse Nr. 1896/2006 kohta

12. Kas Euroopa maksekäsmenetluse määruse Nr. 1896/2006 eestikeelne tõlge on Teie arvates rahuldav?

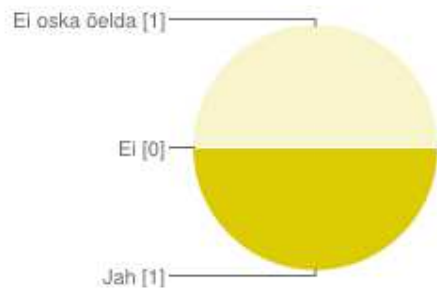

12.1. Kui vastus on „Ei“ – kas Teie arvates tuleks Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse eestikeelset tölget parandada?

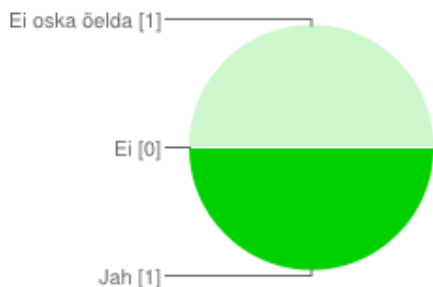
Jah	2	29%
Ei	0	0%

13. Kas võlausaldajad teistest EL liikmesriikidest esitavad Eestis täitmiseks Euroopa maksekäske ja täidetavaks tunnistamise otsuseid kooskõlas Art-ga 21(2) Euroopa maksekäskumenetluse määrus Nr. 1896/2006?

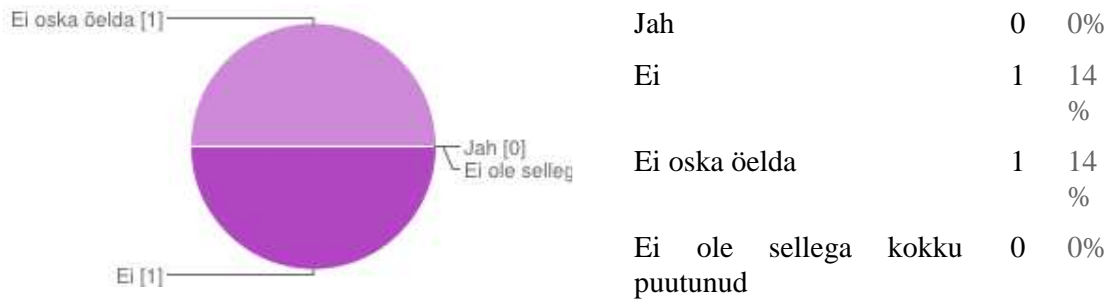
Jah	1	14%
Ei	0	0%
Ei oska öelda	1	14%

14. Kas võlausaldajad esitavad Euroopa maksekäske (Lisa V, vorm E Euroopa maksekäskumenetluse määrus Nr. 1896/2006) ja täidetavaks tunnistamise otsuseid (Lisa VII, vorm G Euroopa maksekäskumenetluse määrus Nr. 1896/2006) lisades neile eestikeelse tõlke?

Jah	1	14%
Ei	0	0%
Ei oska öelda	1	14%

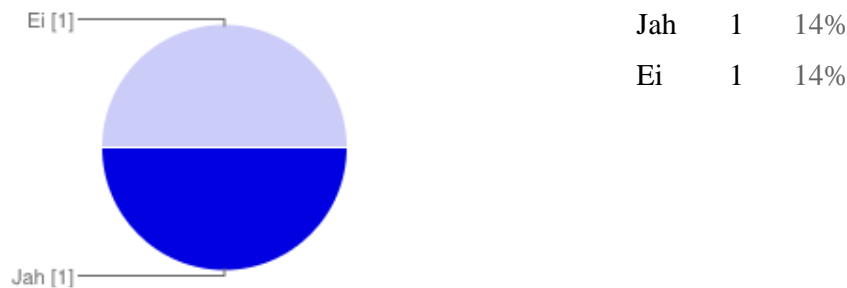
16. Kas informatsioon, mis sisaldub Euroopa maksekäsus (Lisa V, vorm E Euroopa maksekäsumenetluse määrus Nr. 1896/2006) ja täidetavaks tunnistamise otsuses (Lisa VII, vorm G Euroopa maksekäsumenetluse määrus Nr. 1896/2006) on Teie arvates piisav?

16.1. Kui vastus oli „Ei“ – mis oli puudu?

- Vastaja: Selgitused segased.

17. Kas Teie arvates on Euroopa maksekäsumenetluse määrusega Nr. 1896/2006 seotud küsimusi tsiviilkohtumenetluse seadustikus piisavalt reguleeritud?

17.1. Miks?

- Vastaja: vähene regulatsioon.

18. Kas Teie hinnangul töötab Euroopa maksekäsumenetluse määrus Nr. 1896/2006 Eestis piiriüleste vaidluste lahendamisel hästi?

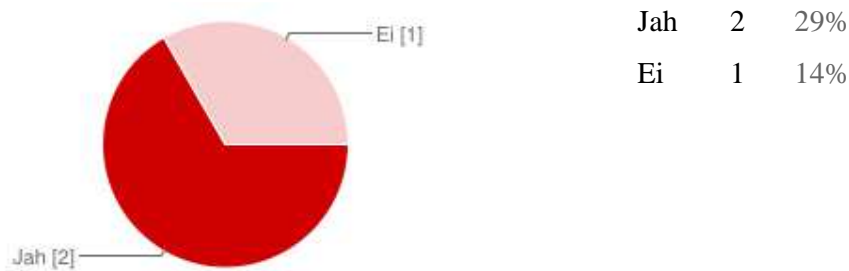

19. Kas Teil on täiendavaid ettepanekuid Euroopa maksekäsmenetluse määruse Nr. 1896/2006 või Eesti tsiviilkohtumenetluse maksekäsu puudutava osa parandamiseks?

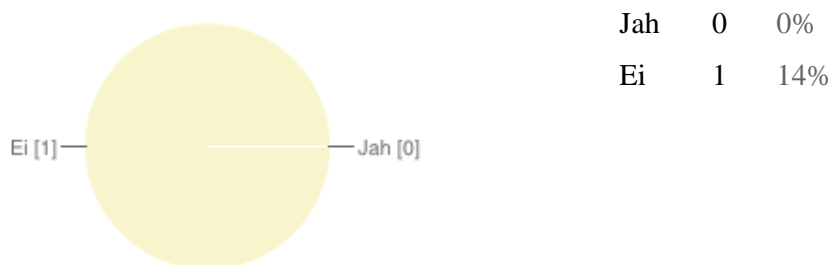
- Vastaja: Seadusandja parandab.

IV. Küsimused Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Nr. 861/2007 kohta

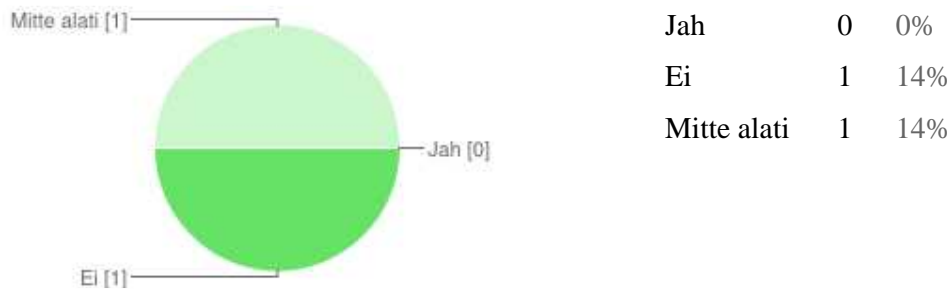
20. Kas Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse Nr 861/2007 eestikeelne tõlge on Teie arvates rahuldav?

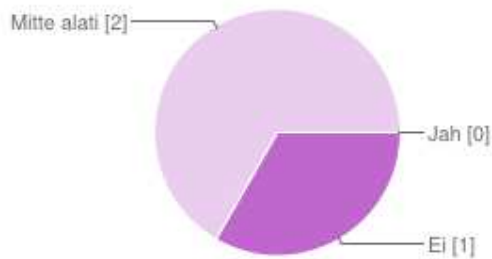
24.1. Kui vastasite „Ei“ – kas Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse eesti keelset tõlget peaks Teie hinnangul parandama?

21. Kas avaldajad esitavad „Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse kinnituse“ (Lisa IV, vorm D Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus Nr. 861/2007), mis on mõnes teises liikmesriigis välja antud, Eestis täitmisele kooskõlas Art-ga 21(2)?

22. Kas avaldajad esitavad „Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määruse kinnituse“ (Lisa IV, vorm D Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus Nr. 861/2007) Eestis täitmisele koos eestikeelse tõlkega?

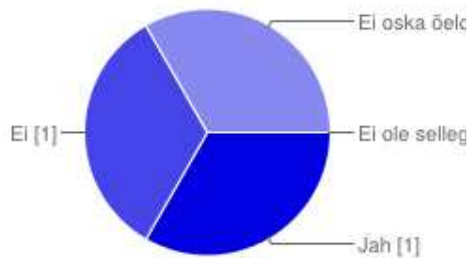

Jah	0	0%
Ei	1	14%
Mitte alati	2	29%

23. Millistest riikidest pärit Euroopa väiksemate kohtuvaidluste otsuste kinnitusi olete Te täitmiseks saanud (Lisa IV, vorm D Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus Nr. 861/2007)?

- Vastaja: Läti, Leedu, Soome
- Vastaja: Soome

24. Kas Euroopa väiksemate kohtuvaidluste otsuse kinnituses sisalduv informatsioon (Lisa IV, vorm D Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus Nr. 861/2007) on Teie arvates piisav?

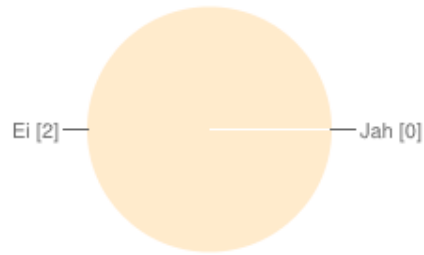

Jah	1	14%
Ei	1	14%
Ei oska öelda	1	14%
Ei ole sellega kokku puutunud	0	0%

24.1. Kui vastus oli „Ei“ – mis peaks Teie arvates seal veel sisalduma?

- Vastaja: kohtuotsuse resolutiivosa võiks olla sõna sõnalt ära tõlgitud, kuivõrd pelgalt summa mainimine ei pruugi olla piisav.

25. Kas Teie arvates on Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrusega Nr. 861/2007 seonduvaid küsimusi Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustikus piisavalt reguleeritud?

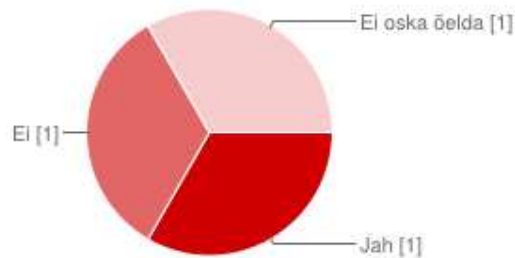

Jah	0	0%
Ei	2	29%

25.1. Miks?

- Vastaja: seda peab seaduselojate käest küsima.

26. Kas Teie arvates töötab Euroopa väiksemate kohtuvaidluste määrus Nr. 861/2007 Eestis piiriüleste vaidluste lahendamisel praktikas hästi?

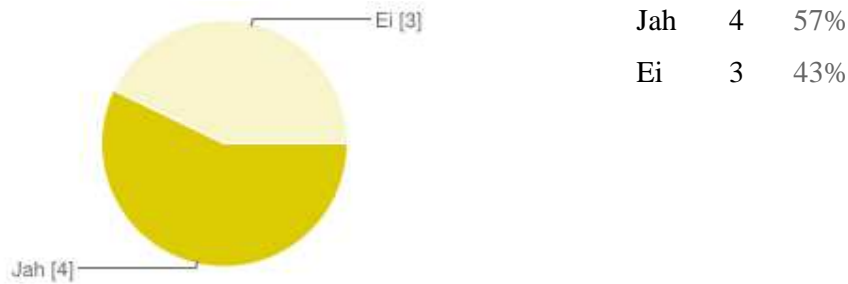
Jah	1	14%
Ei oska öelda	1	14%
Ei	1	14%

27. Kas Teil on mingeid täiendavaid ettepanekuid selle kohta, kuidas Euroopa väiksemate kohtuvaidluste määrust Nr. 861/2007 ja/või tsiviilkohtumenetluse seadustiku norme oleks vajalik muuta või täiendada?

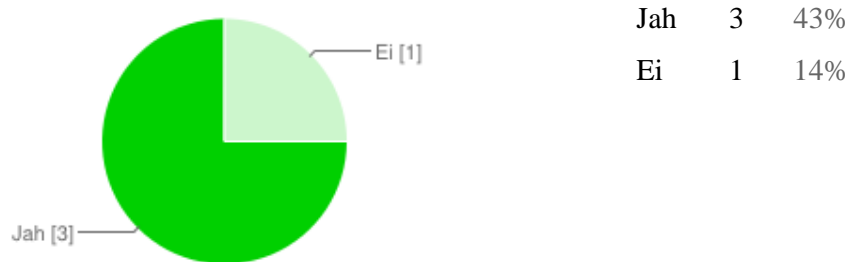
- Vastaja: Arvatavasti peaks kohtutäitureid rohkem koolitama, kuivõrd pelgalt eesti seadusandluse tundmisest tänapäeva Euroopas enam ei piisa.

V. Kokkuvõtlikud küsimused

28. Kas Te olete osalenud mõnedel määruseid Nr. 805/2004, Nr. 1896/2006 või Nr. 861/2007 käsitlevatel koolitustel, seminaridel, konverentsidel?

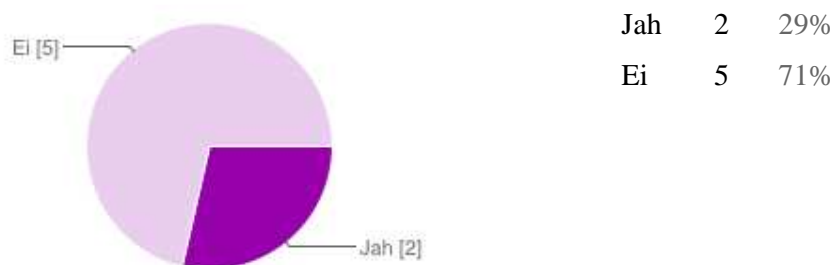
28.1. Kui vastasite „Jah“ – kas olete rahul koolituste kvaliteediga?

28.1.1. Miks?

- Vastaja: Pole selliseid koolituspakkumisi leidnud.
- Vastaja: Lektor ei valda isegi teemat.

28.2. Kas Te osaleksite mõnel sellisel koolitusel, kui koolitus oleks võõrkeeles?

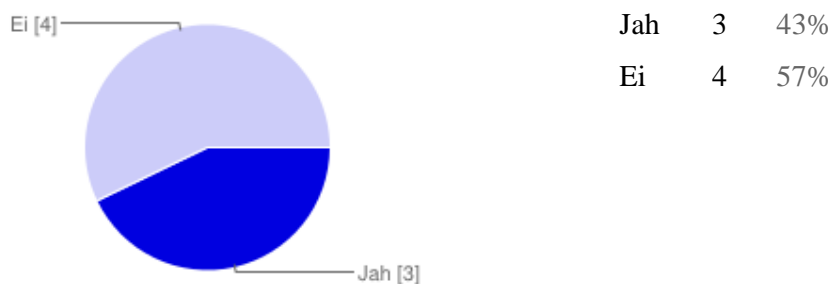

28.3. Kui vastasite „Jah“ – millises keeles peaks koolitus olema, et Te sellele osaleksite?

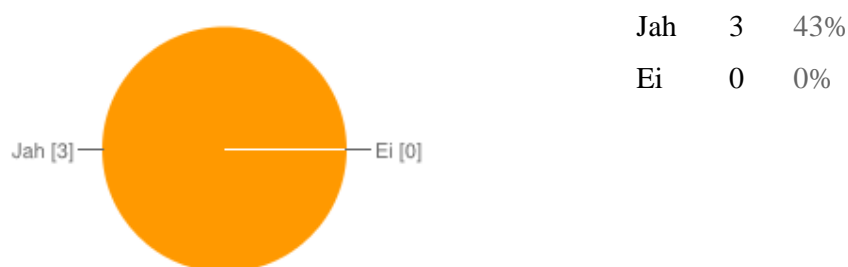
- Vastaja: Eesti
- Vastaja: Ükskõik mis keeles, peaasi, et tagatakse sünkroontõlge
- Vastaja: Inglise

- Vastaja: Eesti keeles

29. Kas Te kasutate oma töös Euroopa justiitsatlast tsiviilasjades?

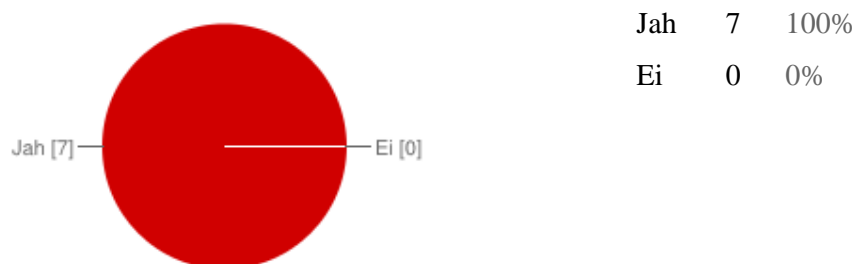
29.1. Kui vastasite „Jah“ – kas Teil on olnud raskusi Atlase kasutamisel?

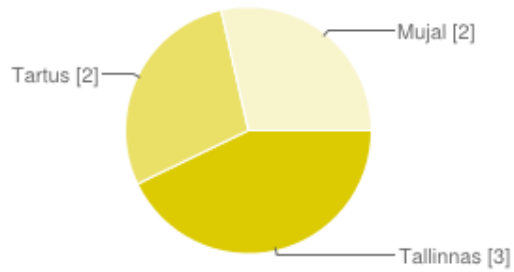
29.1.1. Milliseid raskusi?

- Vastaja: Puudulik tõlge eesti keelde, keeruline leida vajaminevat materjali, liigne viidete paljus, mistõttu kaob järg.
- Vastaja: Iga uus asi tekitab alguses raskusi ja võtab meeletult aega. Just õigete õigusaktide leidmine on ajamahukas olnud.
- Vastaja: orienteerumisega – ülesehitus ei tundu loogiline olevat.

29.2. Kas Teie arvates oleks vajalik pidada koolitusi Atlase kasutamise kohta?

30. Kus Te töötate:

Tallinnas	3	43%
Tartus	2	29%
Mujal	2	29%

30.1. Kui vastasite „Mujal“ - palun täpsustage

- Vastaja: Pärnu tööpiirkond
- Vastaja: Haapsalu

31. Mitu aastat olete Te täiturina töötanud?

- Vastaja: 11
- Vastaja: 17
- Vastaja: 14
- Vastaja: 11
- Vastaja: 11
- Vastaja: 14,5
- Vastaja: alla 1 aasta